HOŘKÉ UMUČENÍ NAŠEHO PÁNA JEŽÍŠE KRISTA

Anna Kateřina Emerichová

27. ledna 2010

ÚVOD

Tomu, kdo je s duchovním životem obeznalý, nebude se zdát tato kniha názorných a obdivuhodných rozjímání o utrpení Páně nikterak cizí a nemožnou, neboť křesťan žijící církevním rokem chápe vnitřní souvislosti modlitby a vyplnění, oběti a smíru, utrpení a lásky Boží, pokory a duchovní moci, sebezáporu a pravé svobody s vnitřní radostí a požehnáním; ví, že sám Duch svatý vhání mízu svých milostí do živých ratolestí na stromu Církve. Křesťan, žijící uvědomělým životem víry, je vnímavý pro tento vnitřní pohyb života, pro životodárnou a tajemnou píseň, které naslouchá, ponořen v rozjímání slov Ježíše Krista, a ještě víc se srdcem vzrušeným a napětím celé své bytosti, zcitlivělé pro spravedlnost, věčnou odplatu a vítězství pravdy, sleduje obrazy z umučení Pána, jež tu líčí Duch svatý; reprodukcí prostičkých slov omilostněné vidoucí Kateřiny Emmerichové a podáním z druhé ruky, to je zapsáním básníka Klementa Brentana, ztrácejí jen velmi málo na své životní a dramatické ostrosti. Zajisté bude tu mnohým otevřen svět zcela netušený a neznámý. Žijeme ve světě hmotných jevů, zorganizovaném a politicky zvládnutém takřka až po samý pramen myšlenek a citů, že by se zdálo, že už nezbývá nikde žádných oblastí, kam by vliv světské moci nedosáhl, ve světě hospodářství, průmyslu, zemědělství, družstevnictví, exaktních věd, fyziky, lékařství, vojenství, školství,

hmotné osvěty, přednášek, sjezdů, proklamací a sociálních vymožeností. V tomto viditelném světě se pohybují bytosti různého stupně nadání a látkově různých schopností, které však cítí samy, při nejlepší vůli se řídit pokyny a předpisy důmyslně napjaté organizační sítě, že se každou chvíli někde spoje trhají. A v těchto trhlinách při pozorném patření uvidí se něco, co se nedá nijak hmotně zachytit a odměřit, svět mravní, vůle k spravedlnosti a poctivosti právě tak jako vůle ke lži, podvodu, násilí a nečistotě. Poznávací přístroje fyzické tu nejsou nic platný, a celý nesmírně obsáhlý život mravní, od obrovských principů až po vlásečnice mravních ctností — a stejně v opaku od hlavních a ústředních hříchů až po houštinu všedních zkaženostií — je poznatelný jen skrze víru v Ježíše Krista. Lidé nevěřící, ne nevidoucí Ježíše, ale odporující Jemu, snaží se horlivě trhliny napravovat a ucpávat, ale počínají si tak, jako by trhlinu v lodi ucpávali vatou. Nic jiného není všechna snaha institucí a kanceláří než vata, jež jedenkrát nasákne, a to krví křesťanů. A celý mravní svět projevuje se skrze vnější život, ale ne hned jako na dlani, roste, proplétá se, kvete a usychá podle toho, jak vnitřní pružiny dobré i zlé jsou mocné. Kdo však se vyzná v té spletitosti, v těch zájmech a cílech lidí! Přítomná doba, o níž rovinné samochvály neubývá, by nám byla právě tak cizí, tak neznámá jako dávná kultura babylónská nebo asyrská, žili bychom v přítomné době jako cizinci ve více méně uzavřených kroužcích, nebýt několika blesků Božích, jež svým světlem ozářily cíle a metody tohoto století. Několik blesků, prosvěcujících až do srdce člověka, jsou papežské encykliky, v nichž Duch svatý neomylně strhává masky nepravým ideám, neboť on je to, o němž platí slova "Scnttans renes et corda". Druhé blesky, ozařující krajiny i do minulosti a budoucnosti, jsou zjevení svatých, která sice mají charakter privátní, nezavazují tedy

každého k víře pod hříchem, ale jsou nanejvýš cenná lidem věřícím.

Zjevení patří do bohovědy mystické, právě tak jako extáze, vize, levitace, záře a vůně, naprostá zdrženlivost od jídla a nápoje, stigmata neboli vtisknutí ran Kristových do čela, do boku, do rukou a do nohou, vidění stavu duše druhých lidí a vůbec zjevení zázračné, o nichž je nutno soudit podle pravidel, vyhlášených Benediktem XIV.

Jmenované zázračné zjevy jsou tajemně rozdíleny Duchem svatým a patří k drahocennému bohatství činné svatosti. Jednou z vyvolených Božích byla A n n a K a t e ř i n a, patě dítě jedenáctičlenné rodiny Emmerichové z vesničky Flamske u Koesfeldu. Anna Kateřina žila v době zmítané vášněmi francouzské revoluce, za válek napoleonských, v čase, kdy osvícenská sekularizace slavila triumfy, a přežila pád Napoleonův. (Narodila se 8.září 1774, zemřela 9.února 1824.) Byla dcerou chudého sedláka, tak chudého, že už v útlém mládí musila do služby k cizím lidem. Ale přísný mrav a zbožná láska rodičů jí dala za dvanáct let života v otcovském domě pevný základ poslušnosti, cudnosti a horlivé, střízlivé zbožnosti. Už od raných let vídala zjevení anděla strážného a domnívala se, že tak prostě patří na duchovní svět každý člověk. Celé hodiny se modlívala, když pásla dobytek, nebo v noci rozjímala o umučení Páně. Už tehdy vídala zvláštní obrazy, jež lidem byly zcela neznámy. Patřila živě ráj, pád prvních lidí, různé výjevy ze Starého i Nového zákona; později konala duchovní cesty nad Evropou, ba celým světem, byla uvedena do očistce, do nebe, ba i na měsíc, na slunce a hvězdy. Její úmysl vstoupit do kláštera byl nezvratný. Nebylo to lehké, neboť neměla tehdy přísně požadovaného věna. Aby si je opatřila, vstoupila do služby k vesnickému učiteli, kde se zároveň chtěla naučit hře na varhany, doufajíc, že se jí tak

spíše otevře brána kláštera. Vidouc však bídu té rodiny, pracovala z lásky křesťanské pro ni. Teprve v 28 letech byla přijata u augustiniánek v Agnetenbergu u Dúlmenu, ale ne pro ni samu, nýbrž jako společnice Kláry, dcery učitele, u něhož sloužila, která při svém vstupu do kláštera si vymínila i přijetí Anny Kateřiny. Byla považována za poslední sestru; její hrdinná pokora však tím neutrpěla. Jednou při vytahování prádla na ni spadl ve výtahu těžký, plný koš; poranil ji tak, že od té doby stále churavěla, nemohouc ani chodit. Po devíti letech od jejího vstupu byl klášter státem zrušen a řehol nice se musily rozejít (1811).

Anny Kateřiny, která zbyla v klášterní nemocnici zcela poslední, se ujal francouzský kněz Lambert, vypuzený ze své vlasti, který v klášteře sloužíval mši svatou, a dal ji převézt do svého bytu v Diilmenu. Když jí bylo 33 let, byla stigmatizována. Už v dvacátém čtvrtém roku života se ukázalo první krvácení na čele, projev zvláštní Boží vyvolenosti. Krev se jí Hnula dolů po obličeji, jednou v kostele, když se totiž o polednách modlila, spatřila zářícího mládence, jak k ní přistupuje a ukazuje jí v jedné ruce věnec z nádherných květin a v druhé věnec trnový a táže se jí, který si přeje mít. Když si zvolila korunu trnovou, jinoch jí ji nasadil na hlavu a zmizel. Od té doby přicházely Anně Kateřině prudké bolesti hlavy a krvácení. Za devět let, když se modlila v chrámě a prosila Spasitele, aby jí dal s Ním spolutrpět, ucítila bolesti na rukou, na nohou a u srdce. Byla vyslyšena, tak jako asi padesát světců Církve, a byly jí vtisknuty rány Kristovy. Od té doby její stigmata vždy v pátek krvácela, zvláště hojně v době postní. Nepřijímala puk až do své smrti, do padesátého roku svého života, žádné potravy kromě svatého přijímání. Ovšem, byla podrobena přísnému vyšetřování ze strany církevních úřadů a několikrát ponižujícímu zkoumání od úřadů svět-

ských. Pravost stigmat byla prokázána.

Anna Kateřina žila v době, kdy tak říkajíc věda učila o Ježíši Kristu a o biblických událostech jako o bajkách. Její utrpení, život a nadpřirozená zjevení však způsobily obrácení mnohých nevěrců. Zvláště podivné je obrácení básníka Klementa Brentana, jenž k ní přišel na návštěvu ze zvědavosti r. 1818 a zůstal u ní až do její smrti. Její líčení mnoha vidění zapisoval a z nich pak byly sestaveny knihy o Životě a utrpení Kristově, o Životě nejsvatější Matky Páně, o Hořkém umučení Pána našeho Ježíše Krista, o Poznávání svatých ostatků, o Svatém kněžství a Církvi, o Práci a utrpení ctih. Anny Kateřiny Emmerichové a o jejích posledních dnech. Její životopis od K. E. Schmogera je obsáhlou sbírkou podivuhodných zjevení, jež svědčí o "plnosti pravdy", již Kristus svěřil své Církvi, a o Ježíši samém, úhelném to kameni, mimo nějž nelze nalézt základu jiného: "Neboť nikdo nemůže položití základ jiný mimo ten, který jest položen, a tím jest Ježíš Kristus." (1 K 3,11)

Kapitola 1

Přípravy k poslední večeři

Už před svítáním zavolal Ježíš k sobě Petra a Jana a mluvil s nimi o všem, co mají v Jeruzalémě k velikonoční večeři opatřit a připravit. Učedníci se ho ptali již včera, kde chce s nimi jíst velikonočního beránka. Ježíš nyní řekl oběma apoštolům, že až vystoupí na horu Sión, najdou muže se džbánem, kterého už znají, protože o minulých svátcích velikonočních byl hostitelem Ježíšovým v Betánii. Toho nechť následují do domu a oznámí mu: "Mistr ti vzkazuje, čas jeho jest blízko; chce u tebe slavit velikonoční svátky." Nechť si dají ukázat večeřadlo, jež je už přichystáno, a ať připraví vše, co je potřeba.

Viděla jsem, jak oba apoštolově vystupují roklí jižně od chrámu. Když vystoupili na horu Sión, nalezli onoho muže na volném prostranství, poblíž starého domu, obklopeného dvory. Šli za ním až do domu a řekli mu, co jim uložil Ježíš. Potěšilo ho velice, když je uviděl a slyšel jejich poselství. Řekl, že už byla u něho večeře objednána (asi Nikodémem), ale přece jen nevěděl pro koho. Teď se těší, že Ježíš chce u něho slavit večeři. Tento muž byl švagrem Zachariáše z Hebronu, jmenoval se Heli. V jeho

domě v Hebronu Ježíš předpověděl minulého roku smrt Jana Křtitele. Heli měl jen jednoho syna. Ten byl levitou a přítelem Lukášovým ještě dřív, než se Lukáš stal učedníkem Páně. Kromě něho měl ještě pět svobodných dcer. Každoročně chodíval se svými služebníky na slavnost a najímal si večeřadlo a připravoval hostinu těm, kdož neměli svého hospodáře. Pro tyto velikonoční svátky najal světnici ve staré budově, která náležela Nikodémovi a Josefovi z Arimatie. Dům stál na jižním svahu hory siónské, nedaleko hradu Davidova. Stál v rozlehlém dvoře, obehnaném tlustými zdmi mezi stinnými stromořadími. Vpravo i vlevo před branou zevnitř dvora stálo několik menších stavení. V jednom z nich slavila večeři blahoslavená Panna s jinými ženami. Po ukřižování se tu také s nimi častěji zdržovala. Velká hlavní budova s najatým večeřadlem se však nalézala uprostřed dvora poněkud vzadu. V tomto domě se kdysi cvičívali ve zbrani udatní hrdinové a vojevůdci Davidovi. Také před zbudováním chrámu tu nějaký čas byla uložena archa úmluvy. Její stanoviště bylo možno ještě spatřit v jedné podzemní prostoře. Viděla jsem tu také kdysi ve sklepení skrytého proroka Malachiáše. Tam psal proroctví o Nejsvatější svátosti a oběti Nového zákona. Také Šalamoun měl v úctě tento dům. Když velká část Jeruzaléma byla od Babylónských rozbořena, zůstal dům ušetřen zkázy. Teď byl v majetku Nikodéma a Josefa z Arimatie. Ti zřídili hlavní budovu velmi vhodně jako večeřadlo pro velikonoční hosty. Starali se, aby komnatu na velikonoce pronajali. Jinak sloužily místnosti za skladiště stavebních kamenů i náhrobků a také jako kamenické dílny. Josef z Arimatie měl ve svém rodišti dobré kamenné lomy a obchodoval s náhrobky, s římsami a se sloupy, které tu pod jeho dohledem byly obráběny. Nikodém také byl činný v stavitelství a sám pro zotavení rád sochařil. Tu ve světnici

pracoval často na sochách, mnohdy i dole ve sklepě. Pro toto umění se tak spřátelil s Josefem z Arimatie, že mnohé pak podnikali spolu.

Hlavní budova, vlastní večeřadlo, je podlouhlý čtyřúhelník, obklopený dokola nízkým sloupovím, jež možno připočíst k vnitřnímu vysokému sálu. Neboť celé stavení je vlastně průhledné a spočívá na pilířích nebo na sloupech. Jenže obyčejně bývají všechny otvory zahrazeny přenosnými stěnami. Světlo sem vpadá otvory nahoře ve zdi. Světnice má na přední užší straně předsíň, do níž vedou tři vchody. Pak se vstupuje do vnitřní, vysoké komnaty. Je pěkně vydlážděna velikými plotnami. Ze stropu visí více lamp. Při slavných příležitostech bývají stěny asi v poloviční výši ověšeny koberci a rohožkami a ve stropě se otevře vikýř. Závěsem je sál rozdělen na dva díly. Druhý díl slouží jako šatna a komora. Uprostřed je cosi jako oltář. Ze zdi totiž vystupuje kamenná lavice, k níž vedou tři stupně. Je to jistě pec pro beránka, protože dnes při jídle byly stupně dokola zcela teplé. Po straně jsou dveře, jimiž se vychází do síně. V postranních místnostech u sálu jsou vyzděna tu a tam lůžka, na nichž leží svinuté tlusté přikrývky. Jsou to ložnice. Pod celým domem jsou krásné sklepy. Stanoviště archy bylo v zadní části. Vystavěli teď nad ním velikonoční krb. Viděla jsem tu už dříve Ježíše uzdravovat nemocné a učit. Také zde někdy přenocovali učedníci.

Zatímco Petr a Jan mluvili s Helim, viděla jsem Nikodéma v postranním stavení dvorce. Ukládaly se tam kameny z blízkosti sálu. Už před osmi dny jsem spatřila, jak lidé čistí dvůr a zřizují jídelnu k velikonočním svátkům. Pomáhalo při tom také několik učedníků Ježíšových..

Když oba apoštolové domluvili, šel Heli přes dvůr zpět do domu a Petr s Janem opustili dvůr a šli hledat syny Si-

meónovy do jeho domu. Mluvili tam s nejstarším, jmenoval se Obéd, ten byl statný, černý muž, a sloužil v chrámě jako levita. Šel s nimi na dobytčí trh. Tam jsem viděla malé, plotem obehnané místo, kde na trávníku jako v maličké zahrádce skákali krásní beránci. Viděla jsem, jak Simeónův syn vstoupil do jednoho takového místa. Beránci vyskočili a vyhupovali k němu a drcali do něho hlavami, jako by ho už znali. Vybral si čtyři kusy, které byly dopraveny do večeřadla. Viděla jsem, jak Obéd pomáhal odpoledne připravovat večeři.

Petr a Jan vykonali ještě různé pochůzky městem a nakoupili různých věcí. Zašli také do domu Veroniky, kde měli mnohé zamluvit. Její muž, radní, býval obyčejně pro svůj úřad mimo dům, ale i když byl doma, nebránil jí. Byla asi téhož stáří jako blahoslavená Panna a byla známá se svatou Rodinou už dlouhou dobu. Když Ježíš zůstal ve dvanácti letech o pouti v Jeruzalémě, chodíval jíst k Veronice. Oba apoštolově tu dostali různé nádoby a nesli je k večeřadlu v zakrytých koších. Přijali tu také kalich, jehož použil Pán při ustanovení Nejsvatější svátosti. Tento kalich je opravdu velmi podivuhodné, tajemné náčiní. Už dlouho byl v chrámě mezi jinými drahocennými nádobami, na jejichž užívání a původ se zapomnělo právě tak, jako u nás upadly v zapomenutí mnohé starobylé klenoty. Častěji se stávalo, že v chrámě bylo zastaralé náčiní přebíráno, prodáváno a přepracováváno. Tento kalich se však nemohl přetavit, protože se neznala látka, z níž byl zhotoven. Tak se stalo řízením Božím, že jej našli mladí kněží v chrámovém pokladu, kromě jiných zapomenutých věcí, v jedné skříni jako staré nádobí. Byl pak prodán milovníku starožitností. Tak přešel kalich s celým příslušenstvím do majetku Veroničina. Nebyl vždy v takovém stavu; ani už si nevzpomínám, kdy byl takto upraven. Náleželo totiž ke

kalichu ještě jiné náčiní.

Na ploše, ze které se mohla vytáhnout ještě jiná destička, stál velký pohár a kolem něho šest malých pohárků. V kalichu samém byla ještě malá nádobka. Na kalichu ležel talířek a nad ním bylo vyklenuté víko. V nožce kalichu byla schována lžíce, která se dala vyjmout. Tyto nádoby, přikryté jemným šátečkem, stály pod jakýmsi poklopem nebo kápí, zdá se mi, že z kůže.

Nahoře na ní byl knoflík. Velký kalich sám sestává z číše a z nohy. Noha byla asi později přidělána, protože Číše byla naprosto z jiné látky, totiž z nahnědlé, jako zrcadlo lesklé hmoty a byla podoby hruškovité. Je však vyzlacena a má dvě ouška, za něž se dá uchopit. Je dosti těžká. Noha je umělecky dělána z tmavé, zlaté rudy. Kolem dokola je had a hrozníček. Je ozdobena také drahokamy. V této noze je ona lžička.

Velký kalich zůstal v církvi jeruzalémské u Jakuba Mladšího. Vidím ho ještě kdesi dobře ukrytý. Vyjde ještě jedenkrát na světlo, tak jako tehdy byl objeven. O menší poháry se podělily druhé církve. Jeden přišel antiošským, jiný do Efesu. Ostatní se dostaly pěti jiným církvím. Velký kalich byl už u Abraháma. Melchisedech jej přinesl s sebou do země Kanaan. Použil ho při oběti, když před Abrahámem obětoval chléb a víno, a dal jej potom Abrahámovi. Měl ho už Noe. Stál zcela nahoře v arše. Také Mojžíš ho míval. Zdá se, jako by číše v této podobě vyrostla, a ne jako by byla teprve vy tepána. Jenom Ježíš ví, odkud a z čeho je.

Kapitola 2

Ježíš jde k večeři

Zatímco Petr a Jan v Jeruzalémě konali přípravy k večeři, rozloučil se dojemně Ježíš se svou svatou Matkou, s druhými ženami a s Lazarem. Dal jim ještě několik všeobecných poučení a napomenutí. Viděla jsem ho také mluvit o samotě s blahoslavenou Pannou a pamatuji si ještě několik vět. Řekl například, že poslal Petra - víru, a Jana - lásku, do Jeruzaléma, aby připravili velikonočního beránka. O Magdaléně, která pro zármutek byla docela beze smyslů, řekl, že miluje nevýslovně; ale že její láska je ještě tělesná, a proto ji bolest připravuje o všechnu rozvahu. Mluvil též o zradě Jidášově. Svatá Panna se ještě za něho přimlouvala.

Jidáš pod záminkou, že má mnoho věcí obstarat a platit, utekl z Betánie do Jeruzaléma. Ježíš se po něm ptal devíti apoštolů, ačkoliv dobře věděl, co zrádce podniká. Jidáš obcházel celý den farizeje a všechno s nimi smlouval. Právě mu byli ukázáni vojenští pacholci, kteří mají Ježíše zajmout. Rozpočítával si přesně cesty sem a tam, takže mu stále zbývala výmluva pro jeho nepřítomnost. Teprve krátce před začátkem večeře se vrátil opět k Ježíšovi. Byl činný a k službě ochotný, ale plný pýchy, ctižádosti a zá-

visti. Proti těmto vášním nebojoval. Sám už i zázrak učinil a v nepřítomnosti Ježíšově uzdravil nemocného. Když Spasitel oznámil své svaté Matce, co mu nastává, prosila ho tak dojemně, aby ji nechal umřít s ním. On ji však napomenul, aby se ve své bolesti chovala klidněji než ostatní ženy. Také řekl, že vstane z mrtvých a zjeví se jí. Neplakala teď už mnoho, ale byla hluboce smutná a plná otřásající vážnosti. Ježíš jako dobrý syn jí děkoval za všechnu lásku. Objal ji svou pravicí a přivinul na svá prsa. Řekl také, že ona v duchu bude s ním slavit poslední večeři.

Asi o polednách šel Ježíš s devíti apoštoly z Betánie do Jeruzaléma. Šlo za ním řadou ještě sedm učedníků, kteří pocházeli většinou z Jeruzaléma. Vzpomínám si z nich na Jana Marka a na teprve nedávno přijatého syna chudé vdovy, která kdysi přinesla k oběti svůj haléř. Svaté ženy šly za ním později.

Ježíš kráčel se svými průvodci po různých cestách kolem Olivové hory a do údolí Josafat, ano dokonce i kolem Kalvárie. Ještě učil apoštoly a řekl jim mezi jiným, že doposud dával svůj chléb a své víno, dnes však chce dát své tělo a svou krev; všechno, co má, chce dát a nechat. Přitom zjev Ježíšův byl tak dojemný, jako by se v něm zračilo celé jeho nitro, jako by sebou z lásky pohrdl, aby se jim dal celý. Učedníci mu však nerozuměli. Domnívali se, že mluví o velikonočním beránkovi. Je nepochopitelné, jak byl pln lásky a trpělivosti při svých posledních řečech.

Svaté ženy přišly později do domu Marie Markovy. Sedm učedníků, kteří šli za Pánem k Jeruzalému, už ho tu nenásledovalo. Zanesli balíky se svátečními šaty do jídelny, položili je v předním pokoji a odešli pak také do domu Marie Markovy.

Když Petr a Jan přišli s kalichem k slavné večeři, byly už stěny od učedníků ověšeny koberci a vikýře ve stropě

otevřeny. Také byly přichystány tři visací lampy. Pak šli oba apoštolově k údolí Josafat a zavolali Pána s jeho průvodci. Učedníci a přátelé, kteří jedli s nimi velikonočního beránka, přišli až později.

Kapitola 3

Velikonoční beránek

Ježíš se svými jedl velikonočního beránka ve večeřadle v třech oddělených skupinách, každá po dvanácti členech. Každá z nich měla svého hospodáře, jenž jí předsedal. Ježíš jedl s dvanácti apoštoly v hlavní jídelně. V jedné z postranních budov u vchodu na dvůr měly svůj stůl svaté ženy.

Tři beránci byli zabiti v chrámě. Avšak byl tu ještě čtvrtý. Ten byl připraven ve večeřadle. Ježíš ho jedl s apoštoly. Zabití tohoto beránka bylo zvlášť dojemné. Stalo se tak v předsíni večeřadla a syn Simeónův, levita, při tom pomáhal. Apoštolově a učedníci byli shromážděni a zpívali 118. žalm. Ježíš pak mluvil o nové době, kdy se má oběť Mojžíšova a význam velikonočního beránka vyplnit. Proto musí být tento beránek tak zabit, jako onen v Egyptě. Vždyť oni teď také vycházejí z kraje poroby do zaslíbené země.

Nádoby a všechno příslušenství bylo připraveno. Hezký beránek byl přinesen. Byl ozdoben věncem. Ten mu sňali a poslali blahoslavené Panně, která byla v sousední budově s ostatními ženami. Potom byl beránek zabit. Krev byla zachycena do pánve. Pak někdo přinesl yzopovou vět-

vičku, již Ježíš namočil do krve. Šel teď ke dveřím jídelny a poznačil obě zárubně a klíč krví. Větvičku potom zastrčil za horní příčnici dveří. Přitom mluvil slavnostně a řekl také, že anděl zhoubce sem nevejde. Mohou se tu bezpečně a klidně modlit, když on, pravý velikonoční beránek, má být zabit. Teď již bude nová doba a začne nová oběť a bude trvat až do konce časů.

Nato odešli k velikonočnímu krbu na protější straně světnice. Tam už hořel oheň. Ježíš pokropil krví také krb, a posvětil ho tak na oltář. Ostatní krev byla vylita do ohně; také tuk tam byl vhozen, Ježíš hned potom přecházel za zpěvu žalmů komnatou a posvětil ji v nový chrám. Všechny dveře byly přitom zamčeny.

Zatím levita připravil beránka; nabodl ho na rožeň a zároveň s ostatními třemi beránky jej pekl v peci.

Až dotud Jidáš přítomen nebyl. Když přišel a přiblížil se čas, byly přichystány stoly. Všichni se oblékli do svátečních šatů, jež byly připraveny v předsíni, vzali si novou obuv, bílý kabát jako košili a plášť. Šat si přepásali. Také široké rukávy si vyhrnuli. A tak šel každý oddíl ke svému stolu. Kráčeli dva a dva, a každý měl v ruce hůl. Když přišli na svá místa, opřeli hůl o rámě a zvedli ruce. Tak zpívali žalm "Požehnán buď Hospodin izraelský" a "Chválen buď Hospodin".

Stůl byl úzký a asi tak vysoký, že stojícímu muži sahal půl stopy nad kolena. Měl tvar půlkruhu. Ježíš seděl na vnější straně uprostřed. Naproti němu na vnitřní straně půlkruhu zůstalo volné místo k obsluze. Vzpomínám-li si dobře, stáli po pravici Mistrově Jan, Jakub Starší a Jakub Mladší. Potom po pravé straně u úzkého boku stolu Bartoloměj. Vedle něho po vnitřní straně Tomáš a Jidáš Iškariotský. Po levivi Páně byli Petr, Ondřej a Tadeáš. Na úzkém boku měl místo Šimon a uvnitř vlevo Matouš a Filip.

Uprostřed stolu stála mísa s beránkem. Jeho hlava spočívala na zkřížených předních nožkách. Zadní nohy byly široce roztaženy. Po obou stranách byly misky, jedna se zelenými bylinami, jež stály zpříma, a druhá se svazečky hořkých bylin. Před Spasitelem stála nádoba s nazelenalou zeleninou a jiná s nahnědlou omáčkou. Jako talířky posloužily okrouhlé placky. Při jídle se užívalo kostěných nožů.

Ten, co měl na starosti spíž, položil po modlitbě před Ježíše nůž na rozkrájení beránka, postavil před něho pohár s vínem, naplnil z konve šest ostatních pohárů, jež stály vždy mezi dvěma apoštoly. Ježíš požehnal víno a napil se. Apoštolově pili dva z jednoho poháru. Potom Mistr rozdělil velikonočního beránka. Apoštolově si vzali po řadě chlebnou placku a každý dostal svůj díl beránka. Jedli velmi rychle, zatímco maso obírali kostěným nožem. Kosti byly ihned spáleny. Vzali si také česneku a zelených bylin, jež omáčeli v omáčce. Beránka požili ve stoje. Ježíš rozlomil jeden velikonoční chléb a část z něho přikryl. Druhou polovici rozdělil. Jedli teď také chlebné placky. Potom byl přinesen zase pohár s vínem. Ježíš však poděkoval a nepil z něho. Řekl: “Vezměte víno a rozdělte se, neboť já od této chvíle nebudu již píti vína, až v království Božím.” Když se dva a dva napili, zpívali. Potom se Pán modlil. Nyní si ještě umyli ruce a položili se ke stolu.

Ježíš také rozkrájel beránka, který byl poslán svatým ženám. Potom požívali zeleninu a omáčku. Ježíš byl neobyčejně srdečný a veselý. Nikdy jsem ho tak ještě neviděla. Vybízel apoštoly, aby zapomněli na všechen zármutek. Také nejsvatější Panna byla mezi ženami u stolu radostná.

Zatímco jedli zeleninu, Ježíš mluvil s nimi ještě docela mile. Ale potom stával se stále vážnějším a smutnějším. Řekl: “Jeden z vás mě zradí. Jeden, jehož ruka jest se

mnou u téhož stolu.” Ježíš právě rozděloval byliny, jichž tu byla jen jedna mísa. Dával je po jedné straně a nařídil Jidášovi, jenž seděl napříč proti němu, aby je podal na druhou stranu. Všichni se velmi ulekli, když Pán mluvil o svém zrádci. Spasitel chtěl Jidáše tím slovem varovat. Proto ještě mluvil dále: “Nyní sice umírá Syn člověka, jak jest o něm psáno. Běda však tomu člověku, skrze něhož Syn člověka jest zrazen! Lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil!” Po těch slovech apoštolově byli velmi vzrušeni a ptali se jeden po druhém: “Pane, jsem to já?” Všichni dobře věděli, že mu úplně nerozumějí. Petr však se naklonil za Ježíše k Janovi a pokynul mu, aby se zeptal Pána, kdo to je. Bál se totiž, že Mistr může mínit jeho, protože už dostal od něho několik výtek. Jan pak ležel po pravici Pána; a protože se všichni opírali o levou paži a pravou rukou jedli, ležel Jan svou hlavou nejblíže prsou Ježíšových. Přiblížil se k Mistru ještě maličko a tázal se: “Pane, kdo je to?” Tu se dověděl, že Ježíš míní Jidáše. Neviděla jsem Spasitele říkat ústy: “Ten, komu podám skývu chleba, namočenou ve víně.” Také nevím, zdali řekl ta slova tiše Janovi. Ten však pochopil, když viděl, jak Pán vzal skývu chleba, ovinutou v lupenu salátu, namočil do omáčky a s velkou láskou ji podal Jidášovi. Zrádce však sám řekl: “Pane, jsem to já?” Ježíš se přitom podíval na něho zcela laskavě a dal mu povšechnou odpověď. Tak jej před druhými neprozradil. Neviděla jsem, že by Jan pověděl Petrovi o tom všem, co poznal od Ježíše. Ale pohlédl krátce na něho a upokojil ho.

Kapitola 4

Umývání nohou

Nyní vstali od večeře. Zatímco si upravovali šaty tak, jak bylo zvykem při slavnostní modlitbě, vstoupil vrchní stolník s dvěma sluhy a odstavoval stůl stranou. Když to dokončil, nařídil mu Pán, aby dal přinést do předsíně vody. Ježíš stál teď uprostřed apoštolů a mluvil k nim chvíli slavnostním způsobem. Avšak viděla a slyšela jsem toho do té chvíle tolik, že nemohu říci s jistotou obsah jeho řeči. Vzpomínám si, že mluvil o svém království, o svém odchodu k Otci a že jim chce ještě dříve nechat vše, co má. Pak je poučoval o pokání, o poznání a vyznání viny, o lítosti a o očištění. Ale cítila jsem, že to vše má vztah k umývání nohou a viděla jsem, jak všichni své hříchy poznávají a litují jich. Jenom Jidáš tak neučinil. Když řeč skončil, poslal Pán Jana a Jakuba Mladšího do předsíně, aby přinesli objednanou vodu. Ostatním poručil, aby postavili židle do půlkruhu. Pak šel sám do předsíně, odložil svůj plášť, podkasal se a přivázal si šátek, jehož delší část splývala dolů.

Zatím upadli apoštolové do jakéhosi sporu, kdo z nich dostane první místo. Protože Pán právě řekl určitě, že je opustí a že jeho království je blízko, rostlo v nich znovu

přesvědčení, že má ještě nějaký tajemný pramen moci a že v posledním okamžiku vyrazí s pozemským triumfem.

Ježíš poručil v předsíni Janovi, aby vzal mísu do rukou. Jakub Mladší musil držet na rameně měch s vodou. Pak nechal natéci vody z měchu do mísy a vstoupil, následován oběma apoštoly, do jídelny. Tam stolník postavil větší prázdnou mísu doprostřed.

Když Ježíš vstoupil do sálu, vytkl apoštolům několika slovy jejich spor, a řekl jim přitom, že on sám je jejich služebníkem. Měli si nyní sednout na židle, aby jim umyl nohy. Sedli si v témž pořádku, jak leželi u stolu. Ježíš šel od jednoho ke druhému a čerpal jim rukou z mísy, kterou držel Jan, vodu na nohy. Pak vzal cíp šátku, jímž byl opásán, do obou rukou a utřel je. Jan vždycky vylil použitou vodu do veliké mísy a přišel znovu. Ježíš zase napustil z Jakubova měchu čerstvé vody do mísy Janovy a činil tak jako prve.

Jako při celé velikonoční večeři, tak i teď byl Spasitel neobyčejně dojemný a přátelský a rovněž při tomto pokorném mytí nohou byl pln lásky. Nedělal to jako ceremonii, nýbrž docela od srdce, takže svou lásku při tom zjevil.

Když přišel k Petrovi, apoštol se z pokory bránil a říkal: “Pane, ty mi chceš mýt nohy?” A Mistr odpověděl: “Co činím, nyní nevíš. Poznáš však později.” A mně bylo, jako by mluvil ještě k němu samému: “Šimone, zasloužil sis, aby ti můj Otec zjevil, kdo já jsem, odkud přicházím a kam jdu. Ty jediný jsi to poznal a vyslovil. A já chci svou církev vystavět na tobě, a brány pekelné ji nepřemohou. Má moc zůstane s tvými nástupci až do konce světa.” Ježíš ukázal na něho a řekl ostatním, že Petr bude na jeho místě, až on sám od nich odejde. Petr však řekl: “Nikdy mi nebudeš umývat nohy!” A Pán odvětil: “Když ti je neumyji, nebudeš mít se mnou podílu.” Tu Petr pravil: “Pane, umyj mi nejen nohy, ale i

ruce a hlavu." Ale Ježíš na to odpověděl: "Kdo se umyl, jest cist celý a nepotřebuje, leč si nohy umýti. Vy jste také čistí, ale ne všichni." Přitom myslil na Jidáše.

Ve svém poučení mluvil Ježíš o umývání nohou jako o očištění z všedních hříchů. Mělo to tedy smysl duchovní a bylo to jakýmsi rozhřešením. Petr to však ve své horlivosti chápal jako veliké ponížení Mistra. Nevěděl, že Spasitel, aby mu pomohl, poníží se zítra až k potupné smrti kříže.

Když Ježíš myl nohy Jidáši, byl neobyčejně dojat a laskav. Vtiskl svou tvář do nohou zrádce a řekl mu tiše, aby si vše ještě rozvážil. Už rok chodí se zradou a nevěrností v srdci. Ale Jidáš dělal, jako by si nechtěl všimnout domluvy Páně, a mluvil mezitím s Janem. Petr se nad tím rozmrzel a zvolal: "Jidáši, Mistr s tebou mluví!" Tu Jidáš řekl Pánu cosi vyhýbavě všeobecného, jako: "Pane, na to ani nemyslím!"

Druzí nepostřehli, co Mistr mluvil Jidášovi. Mluvil totiž tiše a oni neslyšeli, protože byli zaměstnáni přivazováním opánků. Zrada Jidášova však bolela Pána v celém utrpení nejvíce.

Konečně Ježíš umyl nohy ještě Janovi a Jakubovi. Nejprve si sedl Jakub a Petr držel měch. Potom si sedl Jan a Jakub přidržel zespodu mísu.

Ježíš učil nyní o pokoře a o tom, jak největším je ten, který slouží. Nechť si i v budoucnu v pokoře nohy umývají! Řekl to ve vztahu k jejich sporu o hodnostní třídy. Potom si Pán zase oblékl své šaty.

Kapitola 5

Ustanovení Nejsvatější svátosti

Na pokyn Spasitelův stolník znovu připravil stůl a poněkud ho zvýšil. Rozprostřel naň koberec a stůl stál znovu uprostřed komnaty. Onen muž postavil pod něj ještě džbán vody a džbán vína.

Hned poté Petr a Jan přinesli ze zadní místnosti od krbu kalich, jejž vypůjčili v domě Veroničině. Nesli jej mezi sebou na rukou i s přikrytím, a podobalo se to, jako by nesli svatostánek. Nyní postavili schránku na stůl před Ježíše. Hned vedle byl položen talíř s tenkými, bílými, žlábkovanými velikonočními chleby. Byly přikryté. Také ona druhá polovice chleba, jejž rozlomil Ježíš při hostině, ležela vedle. Byla pak tu ještě nádoba na víno a jiná na vodu; vedle stály tři krabice, jedna plná hustého, druhá plná tekutého oleje; třetí byla prázdná.

Rozdílení chleba a pití z téhož kalicha na konec hostiny bylo již od dávných časů při uvítání a rozloučení znamením lásky a sbratření. Ježíš však to dnes povýšil na Nejsvětější svátost. Doposud to byl jen úkon předobrazný.

Když Jidáš prozradil všechno, co Ježíš činil, žalovali nepřátelé na Ježíše před Kaifášem mimo jiné také to, že změnil zvyky velikonoční večeře. Nikodém však dokázal ze svitků Písma, že tento zvyk rozloučení je prastarý. Dveře teď byly zamčeny. Všechno se dělo velmi tajemně a slavnostně. Mistr zaujal místo mezi Petrem a Janem. Nejdříve byla sňata s kalichu rouška a odnesena do zadní světnice. Pak se Ježíš modlil a hovořil velmi slavnostně. Viděla jsem, že jim Spasitel vykládá večeři a všechny úkony. Bylo to, jako by kněz poučoval o slavení svaté Oběti.

Potom vytáhl Pán z podnosu, na němž stály nádoby, destičku, vzal bílý šátek, položený přes kalich, a rozprostřel ho na vytaženou plochu. Viděla jsem ho brát z kalicha okrouhlou misku a postavit ji na šátek. Nyní vyňal chleby, jež ležely na talíři, zpod pokrývky a položil je na misku před sebe. Potom postavil před sebe velký kalich, vyňal z něho malou nádobku a postavil ji stejně jako ostatní poháry napravo a nalevo. Nato požehnal chléb, a tuším, také olej. Pak pozdvihl misku s velikonočními chleby oběma rukama, hleděl k nebi, modlil se, obětoval, znovu misku položil a přikryl ji. Poté vzal kalich a dal si nalít do něho od Petra vína a od Jana vody, předtím však ji požehnal. Potom nabral lžičkou sám ještě trochu vody do kalicha. Nyní kalich požehnal a pozvedl jej k oběti.

Teď si dal nalít Mistr na ruce vody od Petra a Jana. Tekla do talíře, z něhož Pán vzal velikonoční chleby. Sám pak lžičkou nabral vody a nalil ji na ruce oběma apoštolům. Potom byl talíř nesen kolem stolu a všichni apoštolově si v něm umyli ruce. Nevím, zdali to všechno tak přesně následovalo. Ale dívala jsem se na to a ještě na jiné věci, jež mně připomínaly mši svatou, s velikým pohnutím.

Spasitel se stával během tohoto jednání stále vroucnějším a řekl, že jim chce teď dát všechno, co má, totiž sama

sebe. A připadalo mi, že se v lásce zcela rozplývá. Viděla jsem ho úplně zprůhledněléo. Byl jako světlý stín. Nato rozlámal chléb na několik kousků a položil je na hromádku na misku. Potom se modlil a ještě učil. Všechna slova vycházela z jeho úst na apoštoly jako oheň a světlo, jen ne na Jidáše. Nyní vzal Ježíš misku s chleby a řekl: "Vezměte a jezte, toto jest tělo mé, které se za vás vydává!" Přitom nad ní pohnul svou pravicí, jako by žehnal. Když to učinil, vyšla z něho zář, chléb se rozzářil. Vypadalo to, jako by sám do něho vplynul. Nejdříve podal Svátost Petrovi, pak Janovi. Nyní pokynul Jidášovi, který seděl napříč proti němu, aby přistoupil. Byl třetí, komu podal Pán svaté přijímání. Ale bylo to, jako by jeho slovo couvalo od úst zrádcových. Tak jsem se zhrozila, že už nemohu říci, co jsem přitom pocítila. Ježíš však mu řekl: "Co činíš, čiň rychle!" Potom podal svaté přijímání druhým apoštolům. Přistupovali dva a dva.

Hned nato pozvedl Ježíš kalich za obě ouška k svému obličeji a říkal nad ním slova proměňování. Byl sám přitom zcela jakoby proměněn, jako by přešel sám v to, co druhým podával. Nyní nechal Petra a Jana napít se z kalicha, jejž držel v rukou. Pak ho však postavil a Jan nabíral lžičkou svaté krve a naléval do pohárů, jež Petr podával apoštolům. Pili po dvou z jedné nádobky. Nevzpomínám si už docela dobře, zdali také Jidáš pil z kalicha. Avšak jistě se nevrátil na své místo a ihned opustil světnici. Druzí se domnívali, že Pán Jidáši svěřil, aby něco zařídil. Venku začal Jidáš utíkat jako pominutý.

Zbytek svaté krve, jež zůstala v kalichu, vylil Pán do malého poháru, který stál v kalichu. Pak přidržel prsty nad kalichem a dal si na ně nalít vína a vody od Petra a Jana. Abluci dal pít z kalicha oběma apoštolům. Také do pohárků ji dal nalít a dát ostatním. Nato Mistr osušil kalich,

vložil do něho nádobku se zbytkem svaté krve, nahoru položil misku se zbylými proměněnými chleby, přikryl víkem a svrchu rozprostřel bílý šátek nad kalichem, jejž postavil na podložku mezi menší poháry. Viděla jsem, jak apoštolové požívali z těchto darů, jež Kristus konsekroval, po jeho vzkříšení.

Nevzpomínám si, že by si Pán z toho něco vzal pro sebe. Také jsem neviděla, že by Melchisedech, když obětoval chléb a víno, sám něco požil. Když to podal, daroval se sám, takže se zdál jako vyprázdněn a vylit v milosrdné lásce. Nedá se to vypovědět.

Všechny úkony Ježíšovy při ustanovení Nejsvětější svátosti následovaly zcela přesně, v pořádku a slavnostně. Přece však byly také zároveň jako poučení a vyučování. Viděla jsem, jak si potom apoštolovo jednotlivosti poznačili do malých svitků, jež nosili s sebou. Jeho obraty vpravo a vlevo byly slavnostní, jako vždycky při náboženských úkonech.

Kapitola 6

Svaté svěcení

Nyní ještě přednesl Mistr řeč o svatých tajemstvích. Řekl jim, jak mají svatou Oběť přinášet na jeho památku až do konce světa. Poučil je také v hlavních věcech o tom, jak se přijímají a jak se udělují. Dále jim řekl, jak mají o tomto tajemství povědět ostatním. Také jim dal návod, kdy mají opět něco vzít ze zbývající velebné svátosti a kdy ji mají podat nejsvětější Panně. Až však na ně sestoupí Utěšitel, smějí sami konsekrovat chléb a víno.

Potom je učil o kněžství, o svatém pomazání, o přípravě křižma a svatých olejů. Mluvil mnoho o tom, jak mají oleje smíchat a při kterých příležitostech mají mazání užívat. Zmiňoval se tu i o pomazání králů. Dokonce i nespravedliví králové obdrželi skrze svaté pomazání tajemnou moc před druhými.

Nabral pak z tuhé masti a z tekutého oleje do prázdného pouzdra a smíchal je. Hned nato jsem viděla, jak Pán pomazal Petra a Jana. Vykročil poněkud stranou zprostřed stolu a položil oběma ruce nejdříve na ramena a pak na hlavu. Musili potom sepnout ruce a palce zkřížit. Pak se hluboce sklonili před Mistrem a on jim potřel palce a uka-

zováčky mastí a udělal jim také kříž na hlavu. Řekl, že to jim zůstane až do konce světa. Také Jakub Mladší, Ondřej, Jakub Starší a Bartoloměj byli posvěceni.

Viděla jsem však — jak, to nemohu vypovědět — že jim Ježíš tímto svěcením dal něco podstatného a nadpřirozeného. Dále jim řekl, že po přijetí Ducha svatého sami teprve mohou konsekrovat chléb a víno a pak že mají vysvětit i ostatní apoštoly. Viděla jsem přitom, jak Petr a Jan o letnicích před velkým křtem vložili ruce na ostatní apoštoly a že je po osm dní potom stejně tak vkládali na mnohé učedníky. Také jsem viděla, že po vzkříšení Jan poprvé podal Nejsvětější svátost svaté Panně. Tuto událost později slavili apoštolově vždy jako svátek. Církev jej už nemá, ale v Církvi vítězné se ten den stále připomíná. V prvních dnech po letnicích viděla jsem konsekrovat velebnou svátost jen Petra a Jana, ale později tak činili i ostatní.

Pán jim posvětil oheň v kotlíku. Byl opatrován ve velikonočním krbu vedle Nejsvětější svátosti.

Všechno, co činil Ježíš při ustanovení nejsvětější Večeře, stalo se velmi tajným a učilo se také o tom dále jako o tajemství. Zůstalo tak v Církvi až podnes. Rozšiřovalo se to však přece podle potřeby z vnuknutí Ducha svatého.

Po skončení těchto svatých úkonů byly kalich a nádoby se svatým olejem přikryty. Petr a Jan pak odnesli všechno na místo, které bylo od komnaty odděleno závěsem. Tento pokojík se stal teď svatyní. Nejsvětější svátost stála ve zdi, trochu nad oltářním krbem. Josef z Arimatie a Nikodém střežili pak světnici i za nepřítomnosti apoštolů.

Nyní ještě Ježíš dlouho mluvil a modlil se s nejsvětější vroucností. Bylo to často, jako by hovořil se svým nebeským Otcem. Byl pln Ducha a Lásky. Také apoštolové byli plni radosti a horlivosti. Tázali se ještě na různé věci a Mistr jim dával vysvětlení. Myslím, že o tom všem

je mnoho zapsáno v Písmu svatém. Během své řeči říkal Spasitel něco Petrovi a Janovi, kteří mu seděli nejblíže. Měli to sdělit ostatním později, až všichni budou k poznání způsobilí. Něco říkal také jen Janovi samému, protože Jan totiž bude žít déle než ostatní. Také mu něco říkal o sedmi církvích, o korunách, o andělech a o jiných obrazech s hlubokým smyslem, jimiž označoval jistou budoucí dobu. Druzí apoštolové pociťovali lehkou bázeň, když Ježíš projevoval Janovi tak zvláštní důvěru.

Mluvil chvílemi také o svém zrádci a řekl, co teď Jidáš dělá, přitom jsem také současně viděla, že Jidáš provádí to, co Pán sděloval apoštolům. Petr hořel znovu velkou horlivostí a ujišťoval, že jistě s Mistrem vytrvá. Tu řekl Pán: "Šimone, Šimone, satan po vás dychtí! Prosíval by vás jako pšenici. Ale já jsem se modlil, aby tvá víra neochabla, a až se jednou docela obrátíš, pak posiluj bratry své!" Když pak Ježíš říkal, že tam, kam on jde, nemohou ho následovat, zvolal Petr, že za ním půjde třeba až na smrt. Ježíš odpověděl: "Opravdu, dřív než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš." Upozornil je na krušnou dobu, která jim nastává, a řekl jim: "Když jsem vás rozeslal bez měšce, bez obuvi a bez mošny, měli jste někdy nedostatek?" Odpověděli mu: "Ne." Tu pokračoval, aby teď každý, kdo má měšec a mošnu, vzal je s sebou; a kdo nemá nic, aby prodal šat a opatřil si meč; neboť teď se musí i to vyplnit, že ho budou považovat za zločince. Vše, co o něm bylo psáno, blíží se k svému vyplnění. — Rozuměli všemu jen v smyslu hmotném, a Petr mu ukázal dva meče. Byly krátké a široké. Ježíš řekl: "Dost! Vyjděme!"

Tu k němu přistoupily jeho Matka, Maria Kleofášova a Magdaléna a snažně ho prosily, aby nechodil na Olivovou horu, neboť zaslechly pověst, že ho mají nepřátelé zajmout. Ježíš je však těšil několika slovy a šel pak rychle mimo ně.

Bylo večer kolem deváté hodiny.

Šli teď cestou, po níž ráno kráčeli Petr a Jan, k hoře Olivové.

Kapitola 7

Ježíš jde na horu Olivovou

Když Ježíš s jedenácti apoštoly opouštěl večeřadlo, byla jeho duše už smutná, a ten zármutek stále rostl. Vedl své průvodce oklikou údolím Josafat k Olivové hoře. Když šli tímto údolím, pravil Pán, že sem přijde zas, ale ne tak chudý a slabý jako nyní, nýbrž jako soudce světa. Pak se budou mnozí třást strachy a volat: Hory, přikryjte nás! Učedníci mu vsak ani tentokrát nerozuměli.

Popošli ještě a pak se zastavili. Ježíš s nimi mluvil. Řekl také: "Všichni se této noci pohoršíte nade mnou; neboť jest psáno: Bíti budou pastýře a rozprchnou se ovce stáda. Když však vstanu z mrtvých, předejdu vás do Galileje."

Apoštolově byli ještě plni nadšení a vroucnosti po přijetí Nejsvětější svátosti a z laskavých, slavnostních řečí Ježíšových. Tlačili se proto k němu blízko a dávali mu najevo svou lásku. Ujišťovali, že ho nikdy neopustí. Ježíš však stále o tom mluvil, a tu pravil Petr: "A kdyby se všichni pohoršili nad tebou, já se nepohorším!" Nato mu odpověděl Pán ještě jednou: "Opravdu, pravím tobě, právě ty mě zapřeš této noci třikrát, dřív než kohout zakokrhá!" Petr však to nechtěl nikterak připustit a ujišťoval: "A kdybych měl

s tebou umřít, nezapřu tebe!" Takovým způsobem mluvili také druzí. Ježíš však byl stále smutnější. Chtěli mu jeho zármutek lidským způsobem rozmluvit a hleděli ho přesvědčit o své věrnosti. Nakonec však se unavili, začali pochybovat, a už na ně doráželo pokušení. Překročili potok Cedron ne na mostě, po kterém potom vedli Ježíše jako zajatce, ale na jiném místě. Vždyť šli oklikou.

Na Olivové hoře je oplocená zahrada, která je porostlá ušlechtilými keři a mnoha ovocnými stromy. Mnozí lidé a také apoštolově měli klíč k této zahradě. Chodívali se tam zotavit nebo pomodlit. Také tam mnozí lidé, kteří neměli vlastní zahrady, slavívali rozličné svátky a slavnosti. Uvnitř stojí několik otevřených besídek a běží tam několik podloubí; dnes pod jedním zůstalo osm apoštolů a kromě nich ještě jiní učedníci. To je zahrada Getsemanská. Zahrada s olivami leží o něco dále; je oddělena od zahrady Getsemanské cestou a táhne se vzhůru po svahu hory Olivové. Je neoplocená, jenom obehnána náspem, je menší než Getsemanská a má více jeskyň, břehů a mnoho olivových stromů. Po jedné straně je pečlivěji pěstována a je hezčí; tam jsou lavičky, sedadla a chladné jeskyně. Každý, kdo chtěl, mohl si tam vyhledat místo k modlitbě. Na druhé straně, kde se modlil Ježíš, je zahrada divočejší a zanedbanější.

Byla už úplná tma, když Ježíš se svými učedníky přišel do zahrady. Po zemi se plazila hustá temnota, na obloze však svítil jasný měsíc. Pán byl velice smuten a předpovídal blízké nebezpečí. Učedníci se ulekli. V zahradě Getsemanské řekl Mistr svým osmi apoštolům: "Zůstaňte tu, já poodejdu na své místo a pomodlím se." Nato vzal Petra, Jakuba Staršího a Jana s sebou a šel s nimi do Olivové zahrady na úpatí hory. Byl nevýslovně smuten, protože cítil blížící se boj. Jan se ho tázal, jak to, že on, který býval

vždy jejich útěchou, může být tak smuten. Tu pravil Pán: “Smutná je duše má až k smrti.” Ohlédl se kolem sebe a viděl ze všech stran úzkost a pokušení jako mrak, plný strašných obrazů, blížit se k němu. Řekl proto třem apoštolům: “Zůstaňte tu a bděte se mnou! Modlete se, abyste neupadli do pokušení!” Zůstali tedy na tom místě. Ježíš poodešel ještě kupředu. Mračno strašných obrazů se valilo k němu tak mocně, že jat hlubokou úzkostí, sešel od apoštolů vlevo a skryl se pod jednou převislou skálou v jeskyni, hluboké asi šest stop. Půda se do jeskyně mírně svažovala a nad vchodem viselo ze skály tolik křoví, že zde mohl zůstat nikým nepozorován.

Kapitola 8

Hříchy světa

Když se Ježíš odloučil od apoštolů, viděla jsem, jak se kolem dokola na něho valí vlna strašných obrazů a víc a víc ho svírá. Klesaje na mysli zašel ještě dále do jeskyně, podoben člověku, který před hroznou bouří hledá přístřeší. Viděla jsem však, že všechny hrůzné obrazy vnikaly za ním i do jeskyně a byly čím dál zřetelnější. Ach, bylo to, jako by tato úzká jeskyňka měla obsáhnout hrůzyplné obrazy všech hříchů od pádu prvních lidí až do konce světa. Neboť tu na hoře Olivové Adam a Eva, když byli vyhnáni z ráje, poprvé přišli na nehostinnou zemi. Zde truchlili a svého hříchu litovali. — Zřetelně cítím, jak se Ježíš poddával svému hořkému utrpení a jak se božské spravedlnosti nabízel jako smírná oběť za hříchy celého světa, jak jeho božství takřka vplývá zpět do Nejsvětější Trojice, aby ve své nekonečné lásce, ve svém pouhopouhém člověčenství, nejcitlivějším a nevinném, vydal se v oběť všem útrapám a tíži veškeré úzkosti a bolesti, vyzbrojen jen láskou svého lidského srdce. Aby přinesl dostiučinění za všechny hříchy, za jejich počátek a rozrůstání všech zlých náklonností, přijal nejmilosrdnější Ježíš z lásky k nám hříšníkům

také očišťující odpykání a muka do svého srdce, nechal toto nesmírné utrpení jako tisíciramenný strom bolestí prorůst všechny údy svého svatého těla, všechny smysly své přesvaté duše. Že se tak zcela vydal svému člověčenství, úpěje k Bohu v nekonečném smutku a úzkosti, padl svou tváří k zemi. Viděl všechny hříchy světa a jejich vnitřní ošklivost v nesčetných obrazech. Vzal je všechny na sebe a v modlitbě sama sebe obětoval spravedlnosti svého nebeského Otce; utrpením totiž usmíří vinu celého lidského pokolení.

Ďábel, jenž se mezi všemi obrazy se vzteklým posměchem pohyboval, rozhořčoval se na Ježíše stále víc a znovu a znovu na něho volal, zatímco čím dál ohavnější obrazy hříchů nastrkoval před duši Spasitelovu: "Jak? I tento chceš vzít na sebe? I za ten chceš trpět? Jak, jak můžeš za něj přinést zadostiučinění?"

Teď jsem viděla z jedné strany vesmíru sestupovat světlou zář a v ní plno andělů, kteří sestupovali až k Ježíši a přinášeli mu posilu. Část jeskyně byla tou září osvětlena, avšak ostatní prostor byl pln ohyzdných a strašných obrazů, pln zlých duchů, pošklebujících se a dorážejících na Pána Ježíše. On pak to všecko vzal na sebe, ačkoliv při tom jeho Srdce, milující Boha i lidi nesmírnou láskou, cítilo hrůzu a tíži všech hříchů, které jej naplňovaly stále větším strachem a truchlivostí. Ach, viděla jsem toho tolik, že bych to ani za celý rok nevypověděla.

Když se tedy celá ta spousta vin a hříchů jako nepřehledné moře ukázala před duší Ježíšovou a když on sám se za to všechno Bohu Otci obětoval a všechno zlo a všechen trest od Otce na sebe vyžádal, přišel ohyzdný satan, pokušitel, právě tak jako přišel na poušť, a začal obviňovat nejnevinnějšího Spasitele z různých poklesků. "Jak?" pravil ke Kristu Pánu ďábel. "Ty chceš vzati to všecko na sebe,

když sám nejsi cist? Hle, podívej se sem a sem!" A přitom rozvinoval před očima Ježíše obrazy rozličných vymyšlených obvinění, srše záští a nenávistí.

Jemu dával za vinu všechny chyby jeho učedníků, všechna pohoršení, která způsobili, všechny zmatky a nepořádky, které prý vznikly tím, že se neřídil podle starých zvyků a že zaváděl nové obyčeje a mravy.

Ďábel si počínal právě tak jako farizeové, o nichž čteme ve svatých Evangeliích, vinil Krista Ježíše z toho, že prý byl příčinou zavraždění mláďátek, z bídy a z nebezpečenství, jaké vystáli jeho rodiče na útěku do Egypta; on prý je příčinou toho, že nebyl Jan Křtitel vysvobozen z rukou Herodových, že se mnohé rodiny rozešly, že ochraňuje podlé lidi; on prý je příčinou, že mnozí nemocní nebyli uzdraveni, že Gerasenští byli poškozeni, když dovolil ďáblům vejít do vepřů a ti se pak vrhli s velikým hlukem do moře; on prý je vinen, že Maří Magdaléna po svém obrácení zase do hříchu upadla, že prý zanedbává svou rodinu a rozhazuje cizí jmění; vytýkal mu ďábel ze všech sil, jenom aby ho zastrašil; neboť ještě dojista nevěděl, že Ježíš je pravý Bůh. Pokoušel ho proto, že se domníval, že je to jen nejspravedlivější člověk na světě.

Toho však ještě nebylo dosti. Kristus jako člověk byl pokoušen těmi výčitkami a vrtochy, jimž svatě umírající osoby bývají pokoušeny, zdali totiž jejich dobré skutky mají nějakou cenu nebo ne. Dopustil na sebe i to, aby totiž vyprázdnil kalich přehořkého umučení až do dna, že mu zlý duch, který neznal jeho božství, stavěl na oči všechny dobré skutky, jako by to byly přestupky a jako by ještě jimi nebyl učinil zadost. Zlý duch vytýkal, jak prý chce Ježíš za jiné přinášet zadostiučinění, když sám je bez zásluhy a když sám má ještě zadostičinili za milosti, které obdržel. Ježíš jako Bůh dopustil, aby ho zlý duch pokoušel jako

člověka právě tak, jako by bylo možné pokoušet člověka, který svým dobrým skutkům přikládá více váhy, nežli skutečně mají. Pak mu zlý duch líčil všechny dobré skutky jeho nesmírné lásky jako bezcenné a jako dluhy, které má Bůh splácet za milost, již obdržel, aby mohl dobré skutky konat. Aby to ještě zhoršil, ukazoval mu zlý duch i dlužní úpisy a říkal: "Ještě za ten a onen skutek jsi dlužen."

Viděla jsem všechny ty představy, za něž chtěl Pán přinést zadostiučinění, a cítila jsem také i tíži těch mnohých žalob, které ďábel připomínal. Mezi obrazy hříchů celého světa, které Pán ráčil na sebe vzít, viděla jsem i své hříchy a z těch pokušení vztahovaly se mnohé i na mě, přičemž jsem jasně poznala rozličné chyby celého svého života. Ale vždycky jsem přitom hleděla na svého ženicha, bojovala jsem a modlila se s ním a s ním jsem se obracela k andělům, kteří ho těšili. Ach! Ježíš se svíjel jako červ pod tíží smutku a úzkosti!

Zatímco ďábel rozličné věci Spasiteli předstíral, musila jsem se velmi přemáhat. Hněvala jsem se na satana.

Zprvu klečel Ježíš klidně, jako když se modlí. Avšak později se jeho duše zhrozila množství a ohavnosti hříchů a především lidského nevděku vůči Bohu. Zmocnila se ho tak zdrcující truchlivost a úzkost srdce, že třesoucím se hlasem a pozbývaje mysli, úpěl: "Otče, je-li možno, ať odejde tento kalich utrpení ode mne. Otče můj! Tobě je všechno možno! Odejmi ode mne tento kalich!" Pak se však znovu vzchopil a řekl: "Avšak ne, co já chci, nýbrž co chceš ty!" Vůle Jeho a vůle Otcova byly sice stejné, ale protože z lásky podstoupil všechnu lidskou slabost, třásl se před smrtí. Padl k zemi a lomil rukama. Hojný pot řinul se mu po celém těle, třásl a děsil se. Povstal znovu, ale kolena mu klesala a stěží se udržel na nohou. Byl všecek znetvořen a skoro až k nepoznání. Rty měl bledé, vlasy se mu hrůzou

zježily.

Bylo asi půl jedenácté, když povstal a vrávoraje slabostí a často poklesaje, kráčel ke třem učedníkům. Vyšel vzhůru nalevo od jeskyně a nalezl je nahoře, jak spí s rukama pod hlavami. Usnuli únavou, starostí a úzkostí. Ježíš k nim přišel, jednak jako těžce soužený člověk, jejž hrůza žene k přátelům, jednak jako dobrý pastýř, který, ačkoliv sám je nejvýš polekán, přece se ohlíží po svém stádu, o němž ví, že je v nebezpečí. Věděl totiž dobře, že i oni jsou v úzkosti a napadáni pokušením. Viděla jsem, že ony hrůzné zjevy obkličovaly Mistra i na této krátké cestě.

Když Spasitel našel své učedníky, jak spí, řekl: "Šimone, spíš?" Tu se probudili a vstali. A on mluvil dále ve své opuštěnosti: "Což nemohli jste se mnou bdít ani jedné hodiny?" Když tedy apoštolově viděli Pána tak zděšeného, znetvořeného, tak bledého a vrávorajícího, tak promočeného potem, třesoucího se a zsinalého, jak k nim mluví smutným hlasem, naprosto nevěděli, co si mají myslet. A kdyby k nim býval nepřišel obklopen dobře známým světlem, nebyli by ho ani poznali. Jan první promluvil a tázal se: "Mistře, co se ti stalo? Mám zavolat i druhé apoštoly? Máme prchnout?" Ježíš odpověděl: "Kdybych ještě jednou třiatřicet roků žil, učil a uzdravoval, nestačilo by to, abych tolik vykonal, kolik musím do zítřka vykonat. Druhé nevolej! Nechal jsem je tam proto, že by nesnesli pohledu na mě v této ubohosti. Pohoršili by se nade mnou, upadli by v pokušení, na mnoho by zapomněli a začali by o mně pochybovat. Vy však jste viděli Syna člověka proměněného. Můžete ho tedy také spatřit v jeho zasmušilosti a v úplné jeho opuštěnosti. Ale bděte a modlete se, abyste nepřišli v pokušení: duch je sice ochoten, ale tělo je slabo!" - Chtěl je tím napomenout k vytrvalosti a oznámit jim zároveň boj své lidské přirozenosti proti smrti a důvod své slabosti. Mlu-

vil ještě jiné věci s velikým zármutkem a byl s nimi ještě asi čtvrt hodiny a pak je znovu opustil. Vrátil se do jeskyně ještě smutnější.

Zatímco Mistr odcházel s rostoucí úzkostí, vztahovali po něm učedníci ruce, plakali, padali jeden druhému do náručí a ptali se sebe navzájem: "Co je to? Co se s ním stalo? Vždyť je docela opuštěn!" Potom si zahalili hlavy, dali se ve velikém zármutku do modlitby. Ale brzy opět usnuli. Těch osm apoštolů však, kteří zůstali v Getsemanské zahradě, mezitím bdělo. Úzkost Ježíšova, jíž poznali z jeho posledních řečí, nejvýš je zneklidnila. Proto obcházeli kolem Olivové hory, aby si našli nějakou skrýš.

V Jeruzalémě bylo tohoto večera málo hluku. Židé byli zaměstnáni ve svých domech přípravami k slavnosti. Tábory velikonočních poutníků nebyly však blízko Olivové hory. Viděla jsem tu a tam chodit a spolu mluvit učedníky a přátele Ježíšovy. Zdáli se být zneklidnělí a plni očekávání.

Z večeřadla odešla Matka Páně s Magdalénou, Martou, Marií Kleofášovou, se Salome a s Marií Salome do domu Marie Markovy. Tam se doslechla o nových zneklidňujících pověstech. Proto vyšla se svými přítelkyněmi před město, aby se dověděla něco o svém Synovi. Tu přišli k nim Lazar, Nikodém, Josef z Arimatie a několik příbuzných z Hebronu a snažili se ji v její veliké úzkosti upokojit. Ačkoliv tito učedníci již věděli něco o prvých řečech Ježíšových, buď že je sami slyšeli, nebo se o nich doslechli od druhých učedníků, byli klidnější, protože se u známých farizeů poptávali, ale neslyšeli, že by se již něco proti Mistrovi podniklo. Proto říkali, že není ještě tak zle, že zrovna před slavností jistě na Ježíše ruce nevztáhnou. Chudáci, nevěděli ještě nic o zradě Jidášově. Maria však jim vypravovala, jak byl Jidáš v posledních dnech nepokojný a jak sám opustil večeřadlo. Šel jistě zradit Pána. Často jej sice napo-

mínala, ale je to syn záhuby. Nato se vrátily svaté ženy opět do domu Marie Markovy.

Kapitola 9

Ježíš prožívá své velké utrpení

Když se Ježíš vrátil do jeskyně a s ním všecka truchlivost, padl na svou tvář s rozpjatýma rukama a modlil se k svému nebeskému Otci. Ale teď nastal v jeho duši nový boj, trvající tři čtvrti hodiny. Přišli k němu andělé a ukazovali mu velikou úlohu a rozsáhlost hořkého, smírného utrpení v dlouhé řadě obrazů. Ukázali mu napřed celou dřívější vznešenost člověka před pádem, a jak každý hřích má svůj původ v prvním hříchu. Ježíš viděl, jak hřích zaplétá do svého zhoubného vlivu všechny údy a duševní síly člověka a jak teď má on vzít na sebe všechnu vinu. Ukázali mu především utrpení na těle a na duši, které je dostatečným trestem za veškeré hříchy všech lidí, aby tak bylo božské spravedlnosti učiněno zadost, dále utrpení, které — má-li být záslužné — musí potrestat vinu celého světa na jednom nevinném člověku, Synu Božím, jenž z lásky k nám vzal všecku vinu a všecek trest na sebe, a proto také musí napřed přemoci odpor, jaký mívá člověk před utrpením. Všecko to mu ukázali andělé v obrazech, hned jednotlivě,

hned v celých zástupech s řadami obrazů. Viděla jsem jejich postavy, jak zvednutým prstem ukazují na obrazy, a rozuměla jsem, ačkoliv jsem žádného hlasu neslyšela.

Žádný jazyk není s to, aby vypověděl, jakou hrůzu a jaké bolesti musila zakoušet duše Ježíšova při představování jeho zadost činícího utrpení. Poznala nejen význam každého trápení, jež bylo postaveno proti hříšné rozkoši, avšak také všechny nástroje, jimiž bude mučen, a sice tak živě, že se nejen lekala chystaných muk, ale cítila i zlost a nenávist těch, kdož tato hrozná muka vymyslili, zlobu a zuřivost těch, kdož jich odedávna používali, a vztek a netrpělivost všech, kteří vinni nebo nevinni jimi byli mučeni. To všechno Ježíš cítil a znal, protože nesl na sobě hříchy celého světa. Všechna muka, všechno trápení poznal s takovou hrůzou, že mu vyrazil z těla krvavý pot.

Když tak v přemíře utrpení truchlilo a hynulo člověčenství Kristovo, viděla jsem, jaký soucit měli s ním andělé. Nastalo ticho a v něm se mi zdálo, jako by jej andělé chtěli potěšit. Viděla jsem, jak prosili u trůnu Božího. Bylo to jako okamžik trvající boj mezi slitovností a spravedlivostí Boží a láskou, která se obětovala. Měla jsem také obraz, ale ne jako jindy na trůně, nýbrž ve slabé světelné záři, a viděla jsem božskou vůli Kristovu vplývat víc a více zpět do vůle Otcovy, aby nechal jeho svaté člověčenství trpět to, co lidská vůle Kristova usilovala a prosila odvrátit a zmírnit. Viděla jsem to v tom okamžiku, kdy andělé toužili Spasitele těšit. V témž okamžiku dostalo se mu trochu úlevy.

Nyní však zjevy andělské zmizely a nový kruh úzkosti blížil se k duši Páně.

Kapitola 10

Ježíš poznává budoucí neúspěchy

Když se Spasitel jako pravý a skutečný člověk na hoře Olivové dal do boje, který musí se smrti podstoupit každý člověk, a když vzal na sebe odpor před mukami, člověku tak přirozený, dovolil zlému duchu, aby i na něm zkoušel, co činívá s kterýmkoliv člověkem, jenž se obětuje za svatou věc. Jako první úzkost představil Pánu ďábel se satanským posměchem nesmírnou velikost viny a všecky hříchy, které chtěl Ježíš na sebe vzít, pokoušeje ho dokonce tím, že mu vytýkal i jeho vlastní život, jako by nebyl bez viny. Pak mu ukázal nesmírnou rozsáhlost muk a trápení, avšak zjevil mu to skrze anděla, protože zlý duch není schopen ukázat, jak se může činit zadost a že je to vůbec možné.

Když tak Ježíš překonal vítězně a s naprostým odevzdáním se do vůle svého nebeského Otce všecky hrozné boje, uviděl jiné strašné obrazy: starost, jakou mívá člověk, dřív než se obětuje za dobrou věc. Mučila ho totiž otázka: Jaký užitek přinese má oběť? Taková starost povstala i v duši Ježíšově. Představy nejstrašlivější budoucnosti kormoutily

jeho Srdce, Srdce, které lidi nekonečně milovalo.

Na prvního člověka Adama dopustil Bůh spánek, otevřel mu bok, vyňal z něho žebro, stvořil ze žebra ženu, Evu — matku živých — a přivedl ji před Adama. I řekl Adam: "Toť kost z kosti mé a maso z masa mého. Muž opustí otce i matku a přidrží se manželky své, a budou dva v těle jednom." To bylo manželství, o němž je napsáno: "Tato svátost je veliká, ale pravím, v Kristu a v církvi." Kristus, nový Adam, chtěl také na sebe dopustit spánek, a to spánek smrti na kříži; chtěl také svůj bok otevřít, aby nová Eva, jeho panenská nevěsta, Církev, matka všech živých, z něho vyšla, chtěl jí dát krev vykoupení, vodu očisty, svého Ducha, tři, kteří podávají svědectví na zemi. Chtěl jí dát svaté svátosti, aby byla čistá, neporušená, svatá nevěsta; chtěl být její hlavou. My všichni jsme měli být jejími údy a jeho jako hlavy poslušní. Měli jsme být kost z kosti jeho, tělo z těla jeho. On, když se stal člověkem, opustil také otce i matku a přidržel se nevěsty, Církve svaté, a stal se s ní jedno tělo. Živí ji Nejsvětější svátostí, v níž se s námi ustavičně zasnubuje. Chtěl zůstat u své nevěsty, Církve svaté, na zemi do té doby, až bychom všichni přišli do nebe. A pravil: "Brány pekelné ji nepřemohou."

Aby Pán uskutečnil všechnu tu nesmírnou lásku, stal se člověkem a bratrem nás hříšníků a vzal na sebe veškeren trest za naše hříchy. Patřil na tu velikou vinu a smutným zrakem viděl veliké utrpení, a přece se s radostí odevzdal do vůle svého nebeského Otce a stal se obětí za hříchy všeho světa. Nyní však patřil v duchu i na utrpení Církve svaté, nevěsty své, na její nástrahy a boje; viděl veliký nevděk lidstva.

Před duší Páně vyvstala všechna budoucí utrpení a pronásledování apoštolů, učedníků a přátel. Malý počet prvních křesťanů, pak s jejich vzrůstem i vzrůst kacíř-

ství a rozkolnictví, roztržení církevní jednoty zkrušovaly Pána. Viděl, jak budou mnozí křesťané vlažní, převráceného smýšlení a plni zloby, jak budou pyšní učitelé hlásat různorodé lži a smyšlenky, jak neřestní kněží budou páchat svatokrádežné zločiny. Viděl i hrozné následky všeho toho: ohavnost, spuštění v království Božím na zemi.

Viděla jsem všecka pohoršení v nezměrných řadách obrazů ze všech století až do našich dob a dál až do konce světa míjet před zraky Ježíšovými: všecka pohoršení, jež vznikla z horečných blouznění, z pyšného sebeklamu, přepjatostí, falešných proroctví, kacířské zatvrzelosti a tvrdohlavosti. Všechno jako pichlavé hloží šlehalo do očí Spasitelových. Všichni odpadlíci, prolhaní bludaři a naoko obrácení hříšníci, svůdci i svedení, posmívali se mu a mučili ho, jako by býval nebyl dobře ukřižován, jako by býval nebyl dobře přibit na kříž, totiž podle jejich choutek a vymýšlivosti a zdání. Roztrhli a rozdělili mezi sebe nesešívanou suknici jeho svaté Církve. Každý z nich chtěl mít Spasitele onakým a jinakým, než skutečně takovým, jakým se z lásky k nám stal a byl.

Pán viděl dále nesčetné množství lidí, kteří jej trápili, jemu se posmívali, jej zapřeli, kteří nad ním pyšně hlavami potřásali, kteří bezcitně rameny krčili, nad ním, jenž po nich spásné ruce vztahoval, šli mimo něj, spěchali k propasti, která je pohlcovala. Viděl mnohé jiné, kteří se neodvážili zjevně ho zapřít, ale ve svých srdcích ho zradili, zbaběle šli mimo Církev svatou a nevšímali si hlubokých jejích ran, které přece sami zasadili nebo pomáhali zasadit, zrovna jako ten levita z evangelia, jenž pominul ubožáka, který upadl mezi lotry. Viděl, jak mnozí od své Církve odpadají, podobni nevěrným synům, kteří v noci nechávají svou matku bez pomoci, když se lupiči a vrazi vloupali do domu.

Viděl, jak se takoví mnozí lidé vydávají za kořistí na pouť, za zlatými nádobami, za roztrženým náhrdelníkem. Viděl, jak se odtrhli od pravého vinného kmene a utábořili se pod divokou révou. Viděl je jako ovce, vydané na pospas vlkům, jak jsou na Špatné pastvě sem tam honěny, a přece nechtějí vejít do ovčince dobrého pastýře, jenž dává život svůj za ovce své. Viděl, jak se toulají bez vlasti a domova, a přece nechtějí uvidět město, ležící na hoře, které se nemůže skrýt. Viděl je, jak jsou na poušti zmítáni písečnými vlnami sem a tam, v jaké jsou nesvornosti, a přece nechtějí vidět domu jeho nevěsty Církve, která je na skále postavena, při níž podle slibu zůstane až do skonání světa, a které ani brány pekelné nepřemohou. Nechtějí vejít nízkou branou, aby nemusili ani dost málo svou hlavu sehnout. Viděl je jít za těmi, kteří jinudy, a ne dveřmi vnikli do domu; stavěli chatrné a rozličné budovy na písku, bez oltáře, bez oběti, ale s prapory na střechách. Podle těch praporů, jimiž zmítal vítr, měnili i své přesvědčení a učení. Tím se navzájem utvrzovali a sobě nerozuměli a neměli stálého místa. Proto občas strhli své chalupy a trosky vrhali proti úhelnému kameni Církve svaté, který tu nepohnutě stál.

Mnohé z nich viděl, že nevycházejí k světlu, postavenému na svícnu v domě nevěsty, protože v jejich příbytcích je tma, ale že venku chodí za ohradou zavřené zahrady Církve se zavřenýma očima a že z vyvanu té vůně již jenom živoří. Vztahovali ruce po mlhavých přeludech a běželi za bludičkami, jež je zaváděly k studnicím bez vody, a nechtěli slyšet volání nevěsty, když už stáli na pokraji jámy, a hladoví se usmívali s pyšnou, jakoby útrpnou přezíravostí nad služebníky a posly, kteří je zvali na svatbu. Nechtěli vejít do zahrady, poněvadž se štítili trní v plotě, a Pán je viděl, jak celí omámení hynou hlady bez pšenice, jak umírají žízní bez vína, a oslepeni sebeláskou, nazývají

církev Boží neviditelnou.

Ježíš pak viděl všecky lidi a rmoutil se nad nimi, chtěl vytrpět muka za ně za všechny, za ty, kteří ho nevidí, kteří nechtějí nést kříž v Církvi, jíž on sám sebe daroval v Nejsvětější svátosti, v jeho městě, vystavěném na hoře, které nemůže zůstat skryto, v jeho Církvi, založené na skále, které ani brány pekelné nepřemohou.

Všecky ty nesčetné obrazy nevděku a zneužití přehořké smrti svého nebeského ženicha jsem viděla hned v střídavém pořadí, hned jak se opakovaly, jak se stavěly Ježíši na oči a opět mizely a uvolnily místo ještě strašnějším obrazům. Viděla jsem též, jak ďábel mnoho duší, nejdražší krví vykoupených a svatou Svátostí vysvěcených, k sobě strhával, dávil a škrtil. Pán to viděl, rmoutil se nad nevděčností, nad veškerou záhubou prvních, pozdějších i nynějších a budoucích křesťanů. Mezi všemi těmi obrazy stále šuškal hlas ďáblův: "Podívej se, za takový nevděk chceš trpět?" Přitom dorážel na něho všechen budoucí hnus a všechen posměch tak mocně, že nevýslovná úzkost sevřela jeho lidskou přirozenost. Kristus, Syn člověka, lomil rukama, vstal a opět padl na kolena. Jeho lidská vůle bojovala těžký boj proti odporu za tak nevděčná pokolení trpět nevýslovná muka, že pot jako velké krvavé krůpěje v proudu se z něho lil k zemi. Byl tak zkormoucen, že se ohlížel, jako by hledal pomoc, jako by volal za svědky svého utrpení nebe a zemi a světla nebeská. Tak mi bylo, jako bych ho slyšela vykřiknout: "Ach, je to možné, snést takový nevděk? Vydejte svědectví o mém trápení!"

Tu se mi zdálo, že se měsíc a hvězdy pohnuly a přiblížily k zemi; zpozorovala jsem, že je světleji. Pak jsem pohlédla na měsíc, na což jsem dříve zapomněla, a viděla jsem, že je jiný než obyčejně. Nebyl sice ještě v úplňku, ale zdál se mi být větší, než bývá u nás. V jeho středu jsem vi-

děla černý bod jako nějakou plochu, před ním ležící, a v ní byl uprostřed otvor, kterým vycházelo světlo. Tmavý bod jako hora a okolo měsíce byla světlá zář jako duha.

Ježíš v těchto útrapách pozdvihl na okamžik svůj hlas a hlasitě vykřikl a viděla jsem, že tři apoštolově se probudili a zděšeně s napřaženýma rukama naslouchali směrem k němu a chtěli mu spěchat na pomoc. Petr však je zadržel a zatlačil zpět, řka: "Počkejte, já se tam podívám." Viděla jsem ho přiběhnout a vstoupit do jeskyně. "Mistře," pravil, "co se ti stalo?" A náhle zůstal jako sloup, neboť ho spatřil celého zakrváceného a ustrašeného. Ježíš však nic neodpověděl a zdálo se, že ho ani nezpozoroval. I vrátil se Petr k druhým dvěma a pravil, že mu Pán ani neodpověděl a že jen vzdychal. Tu se polekali ještě víc. Zahalili si hlavy, sedli si a modlili se plačíce.

Já jsem se však obrátila opět k nebeskému svému ženichu v jeho úzkosti. Hnusné obrazy nevděku lidstva, jehož vinu na sebe vzal, jehož trest sám chtěl vytrpět, valily se k němu hrozněji a hrozněji. Odpor proti utrpení trval posud a Ježíš s ním bojoval. Vícekrát jsem ho slyšela vykřiknout: "Otče, je možné za všechny tyto lidi trpět? O, Otče, nemůže-li mě minout tento kalich, staň se vůle tvá!"

Při těchto jevech viděla jsem ďábla v rozličných hnusných podobách. Hned se objevil jako černý člověk, hned zase jako tygr, hned jako liška, jako vlk, hned jako drak nebo had. Nebyla to však pravá podoba zvířat, nýbrž vzal na sebe jen jejich hlavní vlastnosti, a proto se jim podobal.

Byly to podoby rozbroje, hrůzy, strachu, odporu, hříchu, podoby ďáblovy. Pán viděl, jak takovými ďábelskými podobami bylo množství lidu haněno, sváděno, skrčeno, trháno. Za ně, za jejich spásu, aby je vyrval ze spárů ďáblových, podstoupil Kristus přehořkou smrt kříže. Hada jsem z počátku tak často neviděla, ale pak jsem jej spatřila hroz-

ného s korunou na hlavě, jak se obrovskou silou vymrštil a jak s ním ze všech stran hnaly se veliké zástupy lidí všech stavů a obojího pohlaví na Ježíše. Opatřeni byli rozličnými nástroji a zbraněmi, chvílemi bojovali mezi sebou. Pak se s velikou zuřivostí obrátili proti Ježíšovi společně. Bylo to strašné divadlo! Posmívali se, plivali, kleli, házeli blátem, vylévali výkaly, bodali a tloukli, dorážejíce na Ježíše. Jejich zbraně, meče a kopí se zdvihaly a padaly jako cepy na nepřehledném mlatu a všichni zuřili proti nebeskému pšeničnému zrnečku, které padlo na zem a tu umřelo, aby nás všechny věčně krmilo chlebem života.

Viděla jsem Ježíše uprostřed rozzuřeného davu tak sklíčeného, jako by byl skutečně těmi zbraněmi zasažen. Viděla jsem, jak vrávorá ze strany na stranu. Hned vstal zpříma, hned zas klesal. Had, o kterém jsem se již zmínila, stále poháněl zástupy a bil ocasem na všechny strany. Každého, koho ocasem popadl, zaškrtil, roztrhal nebo pohltil.

Poznala jsem přitom, že tento zástup je nesmírné množství těch, kteří Vykupitele, jenž s božstvím i člověčenstvím, s tělem i s duší, s masem i s krví je skutečně přítomen pod způsobami chleba a vína v Nejsvětější svátosti, rozličným způsobem zneuctívají a hanobí. Mezi těmito nepřáteli Ježíšovými jsem některé tupiče Nejsvětější svátosti, této záruky jeho ustavičné přítomnosti v Církvi, také poznala. Viděla jsem s hrůzou všechny urážky, od nedbalosti až k nenávisti, neúctu, opuštěnost, pohrdání, od zneužití až k hrozné svatokrádeži, odvrácení se od Boha a obrácení se k bohům tohoto světa, od domýšlivosti a falešné vědy až k bludům a nevěře, blouznivost, nenávist a krvavé pronásledování. Viděla jsem mezi nepřáteli Ježíšovými lidi rozličných tříd, viděla jsem i slepé, chromé, hluché a němé, ba i děti. Slepé, kteří nechtěli pravdu vidět, chromé svou leností, že nechtěli pravdu následovat, hluché, kteří nechtěli

slyšet varování a bědování, němé, kteří nechtěli ani slovíčkem za pravdu bojovat, dítky v průvodu rodičů a učitelů, kteří světsky smýšleli a na Boha zapomněli, dítky, nasycené světskou rozkoší, omámené marnivým učením, ošklivící si božské věci a pravdu, a také takové, které se samy vlastní vinou zkazily a znemravněly. Viděla jsem mezi dětmi, kterých je mi velmi líto, protože je Pán miloval, také mnoho takových, které přisluhují u oltáře, ale nic neumějí anebo se chovají nepočestně, které při nejsvětějším úkonu Ježíše nectí. Vina jejich padá na učitele nebo na nedbalé představené kostelů. S hrůzou však jsem též viděla, že i kněží, vyšší i nižší hodnosti, ba i takoví, kteří se sami měli za věřící a zbožné, že i ti přispívali k urážkám Ježíše ve Velebné svátosti. Chci se tu z mnoha případů, jež jsem tak nešťastná viděla, zmínit jen o jednom. Jsou tam mnozí, kteří věří v přítomnost Ježíšovu ve Svátosti oltářní, klanějí se mu a vyučují o tom, ale jejich chování neodpovídá tomuto velikému tajemství. Vždyť se o stan, o trůn, o palác a o okrasu královskou, totiž o kostel, o oltář, o svatostánek, o kalich, o monstranci vůbec a pranic nestarají. Všechno chátrá, všude je plno prachu, řezu, všelijaké nečistoty kolikaleté. Služba všemohoucímu Bohu je tak nedbale odbývána, a i když ne zrovna vnitřně znesvěcena, tedy přece aspoň zevně zneuctěna. Není to zaviněno skutečnou chudobou, nýbrž bezcitností, leností, tupostí, nepořádností, příchylností k vedlejším světským záležitostem. Neboť i v bohatých kostelích jsem viděla podobnou nedbalost. Ano, viděla jsem, že mnozí z lásky k světské nádheře odstranili vznešené a úctyhodné ozdoby zbožnějších časů a nahradili je falešnými cetkami. Co bohatí učinili z chlubné vypínavosti, po tom se chudí z velikášství nerozumně opičí. Bezděky jsem myslila na náš chudý klášterní kostel, kde také nahradili krásný, starý kamenný oltář dřevěným, mramorově natře-

ným, což mne vždy hluboce zarmucovalo.

Bezpráví toho druhu, činěná Ježíši ve Svátosti oltářní, viděla jsem ještě se množit, a to od mnohých představených, kteří neznají slušnosti, aby aspoň rozdělili svůj majetek se Spasitelem na oltáři přebývajícím, když on celý se za ně vydal na smrt a sebe zanechal ve Svátosti. Ano, u těch nejchudších to někdy vypadalo lépe nežli v kostele u Pána nebe a země. Ach, jak bolestně se ho takové zacházení se svatými věcmi muselo dotknout! Vždyť není potřeba bohatství, aby se prokázalo pohostinství tomu, jenž i sklenici čerstvé vody podanou žíznivému tisíckrát odplatí. Ó, jak on sám po nás žízní! Nemá si naříkat, když kalich je znečištěn a voda plná červů? Viděla jsem, jak se nad tou nedbalostí mnozí slabí pohoršovali, když byla svatyně znesvěcena, kostely opuštěny, kněží nenáviděni. Nečistota se pak vzmáhala víc a více a potom nakazila i duše v obcích. Věřící pak také nezachovávali čistoty svého srdce, když živého Boha přijímali, protože viděli na oltáři nečistý svatostánek. Aby se představení knížatům a velkým pánům zavděčili, jejich pomyšlení vyplnili, běhají o překot a jsou plni starostí. Král nebe a země však ležel jako Lazar přede dveřmi a marně toužil po drobtech lásky, ale ani těch se mu nedostávalo. Vždyť neměl nic, leč své rány, které jsme mu zasadili my a které mu lízali psi, totiž hříšníci, kteří každou chvíli upadají do starých hříchů, podobajíce se psům, kteří polykají to, co předtím vyvrátili.

Kdybych celý rok vypravovala, nebyla bych hotova se vším, co jsem viděla o zneuctění Ježíše Krista v Nejsvětější svátosti oltářní. Všecky hanobitele viděla jsem ozbrojeny rozličnými zbraněmi podle jejich viny, jak dorážejí na Pána v celých zástupech. Viděla jsem nesčetné lidi, jimž pramen všeho požehnání, tajemství živého Boha, jméno Nejsvětější svátosti, stalo se kletbou, klením a výrazem je-

jich vzteku. Zuřivé vojáky a sluhy ďáblovy, kteří zneuctívali posvátné nádoby. Nejsvětější svátost z nich vysypávali, strašně znesvětili nebo docela v hrozné, pekelné modloslužby zprznili.

Po těchto hrubých urážkách jsem viděla nespočetné "vzdělané" a zchytralé bezbožnosti, které byly právě tak odporné. Viděla jsem, jak mnozí špatným příkladem a zpronevěřilým učením o zaslíbení Boží přítomnosti v Nejsvětější svátosti byli svedeni a odpadli a svému Spasiteli se již pokorně neklaněli. Mezi nimi jsem viděla mnoho hříšných učitelů, kteří se pak stali kacíři. Nejdříve potírali jeden druhého, ale nakonec spojenými silami zuřili proti Ježíšovi v Nejsvětější svátosti jeho Církve. Také jsem viděla, jak mnozí z těchto sektářských vůdců hanobili kněžstvo Církve, popírali přítomnost Kristovu v tomto tajemství a proti němu bojovali, a tím nesčíslné množství lidu svedli a od srdce Spasitelova odtrhli, za něž přece on svou krev prolil. Ach, bylo to hrozné, dívat se na to spolu s ním! Neboť jsem viděla Církev jako tělo Kristovo, jehož jednotlivé, rozptýlené údy on svým utrpením spojil. A bylo mi, jako by všecky ony obce, rodiny nebo potomstvo, které se odloučily od Církve svaté, byly odtrženy od živého těla jako kusy masa. Ach, bylo to hrozné, a on se po nich díval tak bolestně!

On, jenž přišel spojit a shromáždit lidi v jedno tělo, v jeden ovčinec Církve, jenž sebe sama dal za pokrm v Nejsvětější svátosti, viděl sebe roztrhaného a rozptýleného! Stůl sjednocení v Nejsvětější svátosti, největší skutek lásky Ježíše Krista, jenž chtěl s námi zůstat věčně, je zpronevěřilými učiteli a proroky učiněn hraničným kamenem rozdvojení. Tam, kde u stolu Páně mají všichni být jedno, musily se jeho dítky odloučit od nevěrců a kacířů, aby se nestaly účastnými cizích hříchů.

Viděla jsem, jak se tímto způsobem od něho odtrhli celí národové, jak se tím připravili o podíl na všech jeho pokladech milostí, jež Mistr své Církvi zanechal. Bylo strašné dívat se, jak se nejdříve odloučilo jen několik lidí a jak potom odpadly celé národy. Viděla jsem, jak se postavili nepřátelsky proti sobe. Konečně jsem viděla, jak všichni, kteří odpadli od Církve, upadali do nevěry, pověry, kacířství a do všelikého falešného umění, jak všichni zdivočeli a zuříce, ve velkých zástupech hnali útokem proti Církvi, jak zuřili a jak uprostřed nich nejvíce se vztekal a sípěl onen velký had, který všecko okolo sebe usmrcoval. Ach, bylo to, jako bych viděla a cítila Ježíše, roztrhávaného na nesčíslné kusy.

Pán viděl a cítil při tomto náporu celý ten jedovatý strom rozdvojení a nepřátelství i s jeho ovocem, jež se bude ustavičně množit až do konce světa, kdy bude pšenice do stodol svezena a shromážděna, a plevel vržen do ohně. Všechno to, co jsem viděla, bylo tak hrozné a příšerné, že mi jedno zjevení mého nebeského ženicha milosrdně položilo ruku na prsa a pravilo: "Nikdo ještě takové obrazy neviděl, a tvé srdce by puklo hrůzou, kdybych je nedržel."

Viděla jsem, jak po bledé tváři Páně stékala krev v hustých tmavých kapkách. Jeho vlasy, které míval rovně roz-čísnuté, byly krví slepeny a rozcuchány. Po tomto posledním vidění se stalo, že z jeskyně takřka utíkal a znovu šel k svým apoštolům. Jeho krok však nebyl pevný. Klopýtal jako člověk, jenž nese těžké břímě, pod nímž se hluboce shýbá, nebo jako zraněný na celém těle, který každým okamžikem může klesnout. Když Mistr přišel k apoštolům, nalezl je, jak sedí s hlavami zahalenými a opřenými o kolena. Byli zcela utrmáceni zármutkem, úzkostí a únavou a znovu spali. Když však se k nim Ježíš přibližoval, vyskočili rovnýma nohama. Vidouce ho bledého, s obličejem krví zbroceným, s vlasy rozcuchanými, celou postavu ne-

vylíčitelně zohavenou, svýma unavenýma očima ho hned nepoznali. Kristus nebyl vůbec k poznání, tak byl utrmácen. Teprve když zalomil rukama, poznali ho, přiskočili a uchopili pod paže a podepřeli ho. Mluvil pak k nim velmi truchlivě, říkal, že bude zítra zabit, do hodiny že bude zajat, pak ho povlekou k soudu, budou s ním zle nakládat, posmívat se mu, bičovat, korunovat trním a nakonec bude hrozně usmrcen. Prosil je též, aby pak aspoň trochu potěšili jeho Matku a Magdalénu.

Stál tak s nimi a mluvil několik minut. Apoštolově však ani slovem neodpovídali, protože skutečně nevěděli, co mají říci pro zármutek a hrůzu nad jeho vzezřením. Domnívali se téměř, že není při rozumu. Když se však chtěl vrátit do jeskyně, nemohl už ani jít. Viděla jsem, jak jej Jan a Jakub vedli, a když Pán vstoupil do jeskyně, vrátili se na své místo. Bylo asi čtvrt na dvanáct v noci.

Zatímco Ježíš trpěl smrtelnou úzkost na hoře Olivové, viděla jsem nejsvětější Pannu v domě Marie Markovy prožívat velikou úzkost a smutek. Odešla s Magdalénou a s Marií Markovou do zahrady a tam klesla na kolena na kámen. Byla zcela v sebe pohroužená a z toho, co ji obklopovalo, nic nevnímala. Viděla a cítila jenom bolesti svého božského Syna. Vypravila též posly, aby se o něm něco dověděla, ale nemohouc se jich dočkat a hnána úzkostí, odešla s Magdalénou a se Salome do údolí Josafat. Viděla jsem, jak kráčí zahalena a často vztahuje ruce k hoře Olivové. Poznala totiž v duchu, jak její Syn se potí krví. Bylo to, jako by chtěla svýma rukama jeho obličej utřít a osušit. Protože její duše byla mocně pohnuta, byl i Ježíš při vzpomínce na ni vzrušen a zdálo se, jako by hledal pomoci u ní. Viděla jsem tuto vzájemnou účast jako paprsky, které si navzájem posílali. Také na Magdalénu Pán myslil a cítil její bol. Ohlížel se po ní a byl též jat útrpností. Proto nařídil apoštolům, aby

také ji těšili, neboť věděl, že její láska je po lásce Matky největší. Viděl též, co pro něho v budoucnu vytrpí a že ho už nikdy žádným hříchem neurazí.

V tu dobu bylo osm apoštolů opět pod podloubím v zahradě Getsemanské. Nejdřív spolu mluvili, ale potom usnuli. Byli velice polekáni a v těžkém pokušení ztráceli odvahu. Každý hledal nějakou skrýš a trápila je starost: "Co si počneme, až Pán bude zabit? Všechno jsme doma opustili a zanechali, nyní jsme chudí a ubozí, na posměch lidu a světu; spoléhali jsme se zcela na něho, a hle, teď je docela zničen a bezmocný a nenajdeme u něho žádné podpory!" Takto jedni bědovali, druzí se však ještě kolem bez cíle potulovali, a když se dověděli o posledních neblahých řečech Spasitelových, utekli, ponejvíce do Betfage.

Kapitola 11

Útěcha našeho Pána na hoře Olivové

Viděla jsem Spasitele opět se v jeskyni modlit. Přemohl odpor proti utrpení a zemdlen se modlil: "Otče můj, je-li to vůle tvá, odejmi ode mne tento kalich! Avšak ne má, ale tvá vůle se staň!"

Teď však se před ním otevřela hlubina a jako světlou cestu viděl mnoho stupňů vedoucích dolů do předpeklí. Spatřil tam Adama a Evu, všechny patriarchy, proroky a spravedlivce, rodiče své Matky a Jana Křtitele. Všichni tak toužebně očekávali jeho příchod do podsvětí, že se jeho milující srdce posílilo a vzmužilo. Těmto vězňům, hynoucím touhou po vysvobození, mělo být smrtí Ježíšovou nebe otevřeno, on sám je měl ze žaláře jejich touhy vyvést.

Když tak Ježíš popatřil na tyto občany nebes, zatím v předsvětí, byl hluboce dojat, a tu mu andělé předvedli všechny zástupy budoucích světců, kteří spojíce své boje se zásluhami jeho svatého utrpení, spojí se skrze něho s nebeským Otcem. Byl to obraz utěšený a nevýslovně krásný, jak všichni, v plném počtu a v rozličných důstojnostech

kráčeli před ním ozdobeni svým utrpením a svými skutky. Patřil tu na nevyčerpatelnou spásu své vykupitelské smrti; ubírali se tu před ním apoštolově, učedníci, panny a ženy, biskupové, mučedníci, poustevníci a vyznavači, všichni představení Církve, všechny zástupy řeholníků a řeholnic, ano, všechny zástupy svatých. Všichni byli ozdobeni vítěznou korunou, kterou si dobyli statečnou trpělivostí v mukách a v pronásledování. V jejich korunách rostly rozličné květiny a jejich vůně vyjadřovala rozmanité utrpení, boje a vítězství, jimiž dosáhli své slávy. Celý jejich život a jednání, důstojnost a síla v boji a vítězství, světlo a barva jejich triumfů spočívaly jedině na zásluhách Ježíše Krista. Vzájemné působení jedněch na druhé, mezi sebou, jejich společné nabírání z téže studně, z Nejsvětější svátosti a z utrpení Kristova, byly nevýslovně krásným a zároveň dojemným viděním. Nic na nich nebylo cizorodého, celý život a cítění, muka a vítězství, vzezření i oděv, všecko tvořilo stejnou jednotu, jeden celek, všechno splývalo jen v jednu zář jediného slunce, v utrpení Pána, toho Slova, jež tělem učiněno jest, v němž byl život, a život byl světlo lidí, a světlo ve tmě svítí a tma ho nepojala.

Tento obraz představoval obcování svatých, kteří byli předváděni před duši Spasitelovu. A tak stál Pán na rozhraní mezi touhou praotců Starého zákona a vítězným průvodem svatých Nového zákona, kteří jako veliká vítězná koruna ovíjeli milující božské Srdce Vykupitele. Tento nevýslovně jímavý pohled dodal duši Páně trochu síly a občerstvení. Ach, vždyť on miloval své bratry a tvory tolik, že by byl i za jednu duši vytrpěl totéž, co za všechny! Obrazy se jevily zrakům Ježíšovým jako čas budoucí, nad zemí se vznášející.

Teď však zmizel potěšující obraz a andělé zjevovali Vykupiteli jeho nastávající utrpení. Bylo při tom zaměstnáno

mnoho andělů. Viděla jsem obrazy blízko před naším Pánem a zcela zřetelně, od políbení Jidášova až k poslednímu slovu na kříži. Viděla jsem tu opět všechno, co vídávám při rozjímání umučení. Zradu Jidášovu, útěk učedníků, posměch a bití před Annášem a Kaifášem, zapření Petrovo, soud Pilátův, posměch Herodesa, bičování, trním korunování, rozsudek smrti, pády pod těžkým křížem, potkání se s Matkou, posměch katanů, roušku Veroničinu, ukrutné přibíjení na kříž tupými hřeby, vztyčení kříže, posměch farizeů, bolesti Panny Marie, Magdalény a Jana, i otevření boku Kristova. Zkrátka všechno, co měl vytrpět, zjevilo se mé duši jasně a zřetelně se všemi okolnostmi. Všecky přetvářky a posunky, všecky pocity a slova lidí; viděla jsem to a slyšela s rozechvělým a zúzkostnělým Spasitelem. Avšak všechno vzal na sebe z lásky k nám.

Nejvíce však ho zarmoutilo nestoudné obnažení jeho přesvatého těla, čímž měl pykat za nečistotu a nemravnost lidí. Prosil, aby na kříži měl aspoň nějaký pás, a viděla jsem, že se mu skutečně té pomoci dostalo, ale ne od katanů, nýbrž od jistého dobrého muže. Ježíš viděl a cítil též bolesti své nejdražší Matky, která v soucitu s jeho mukami prožívala bolest v údolí Josafat.

Ke konci obrazů umučení klesl však Ježíš jako umírající na svou tvář. Andělé a obrazy zmizely, krvavý pot se řinul z těla ještě hojněji než dříve. Viděla jsem, jak krvavý pot prosakoval žlutavým šatem tam, kde více přiléhal k tělu. V jeskyni se nyní setmělo.

Tu jsem viděla anděla slétajícího z nebe; byl větší, zřetelnější a více podoben člověku než dřívější. Objevil se v dlouhém, vlajícím a třepením okrášleném rouchu jako kněz a nesl před prsy malou nádobku, podobnou kalichu při poslední večeři. Nad otevřeným kalichem se vznášelo malé, tenké, červenavé, zářící sousto, podlouhlé podoby a jako

hrách veliké. Šikmo se vznášeje, vztáhl anděl ruku k Ježíši, a když on vstal, podal mu sousto do úst a dal mu z kalicha napít. A zmizel.

Ježíš tedy dobrovolně přijal na sebe utrpení a zároveň se posilnil. Zůstal ještě chvíli tiše a vroucně děkoval. Byl sice stále smuten, ale posilnil se nadpřirozeně, pevným krokem vyšel k apoštolům. Zdál se mi ještě velmi zemdlený a bledý, ale šel zpříma, odhodlaně. Obličej si osušil šatem; též si jím utřel a urovnal vlasy, vlhké krví a potem a do praménků slepené.

Když Ježíš přišel k učedníkům, nalezl je jako dříve, jak spí na svahu se zahalenými hlavami. Tu jim Pán pravil, že teď není kdy na spaní. Ať vstanou a modlí se, neboť "hle, přišla hodina, kdy Syn člověka má být vydán do rukou hříšníků. Vstaňte, pojďme, hle, přiblížil se ten, který mě zradil. Ó, lépe by mu bylo, kdyby se byl nenarodil!" Apoštolově vyskočili ve velikém strachu a ohlíželi se úzkostně kolem sebe. Sotva se však vzpamatovali, Petr pravil prudce: "Mistře, já zavolám ostatní a budeme tě bránit." Ježíš však jim ukázal dolů do údolí, kde se blížil zatím z druhé strany potoka Cedronu zástup ozbrojenců s pochodněmi, kyji a meči. Řekl: "Jeden z vás mě zradil." Apoštolově dosud myslili, že není možné, aby Pána někdo zradil. Kristus k nim mluvil ještě více s odevzdaností a s klidem, odporučil jim ještě jednou svou přesvatou Matku a pravil jim: "Pojďme jim vstříc! Chci se vydat do jejich rukou bez odporu." Šel pak s třemi apoštoly vstříc pochopům. Vyšli ze zahrady z hory Olivové na cestu, jež oddělovala tuto zahradu od Getseman.

Maria, vzpamatovavši se v údolí Josafatském, viděla, jak za ní přišlo několik učedníků; ti když viděli ozbrojený zástup blížit se víc a víc, odvedli ji do domu Marie Markovy. Zatím přešel zástup pacholků, ale kratší cestou, než

po které kráčel Ježíš z večeřadla na horu Olivovou.

Jeskyně, v níž se Ježíš dnes na hoře Olivové modlil, nebyla obvyklým místem jeho modliteb. Místo, kde se modlíval častěji, i za dne, byla jeskyně vzdálenější od hory. — Stopy jeho postavy a jeho rukou zůstaly vtlačeny do kamene a později došly veliké úcty. Nevědělo se však, za které příležitosti vlastně byly vytisknuty. Takových stop jsem viděla více: od proroků Starého zákona, od Pána Ježíše, od Marie, některých apoštolů, od těla svaté Kateřiny Alexandrijské na hoře Sinaj a ještě od mnoha jiných světců. Nejsou hluboké, spíše ploché, asi tak, jako když do těsta někdo vtiskne ruku.

Kapitola 12

Jidáš a jeho oddíl

Jidáš očekával vlastně jiný účinek své zrady, než jaký skutečně byl. Chtěl si vysloužit zrádcovskou mzdu, chtěl se zalíbit farizeům, když jim vydával do rukou Mistra. Avšak nepomyslil na odsouzení a ukřižování Ježíše; toho vůbec nezamýšlel. Jenom peníze mu ležely na mysli. Už delší čas se smlouval s některými farizeji a saduceji, kteří vidouce jeho lakotu a ctižádostivost, lichocením ho ponoukali ke zradě. Jidáš měl již dost toho namáhavého a potulného života. Před několika měsíci začal klamat druhé a kradl, schovávaje si z almužen vždy něco pro sebe, a tím začal svůj zločin. Jeho lakota, nanejvýš roznícená a pobouřená štědrostí Magdaléninou při pomazání Páně vonnou mastí, hnala ho k věcem nejhorším. Spoléhal vždycky na pozemské království Ježíšovo a očekával, že mu Pán dá nějaký výnosný a skvělý úřad. Vida však, že se jeho očekávání nesplní, hleděl si dopomoci k jmění jiným způsobem. Viděl, že obtíže rostou a že jsou stále více pronásledováni, a proto přemýšlel, aby se udobřil s nepřáteli Mistrovými, dřív než bude konec. Bylo mu už jasno, že Ježíš nikdy králem nebude, že však nejvyšší kněz a starší lidu při chrámě

jsou a že jenom od nich se může něčeho dočkat, a proto se zaplétal s nadháněči farizeů víc a víc, zvláště když mu se sebevědomou jistotou říkali: “Ať tak nebo tak, s Ježíšem to už dlouho trvat nebude.” Také v posledních dnech přišli za ním židé do Betánie, a tak stále hlouběji propadal do své zkázy. Konečně běžel sám k nejvyšším kněžím, aby je přiměl k činu. Ti však nechtěli na jeho návrhy přistoupit, otáleli a jednali s ním s neobyčejným opovržením. Pravili, že čas před velikonočními svátky je příliš krátký, že by se tím způsobily nepokoje a rozbroje v lidu o svátečních dnech. Jenom velerada si více všímala zrádcových návrhů. Po bezbožném přijetí Nejsvětější svátosti satan Jidáše úplně ovládl. Proto odešel z večeřadla, aby provedl svůj hrozný záměr. Nejprve vyhledal dohazovače, kteří mu dosud velmi pochlebovali. Ti jej přijali ještě teď s licoměrným, pokryteckým přátelstvím. Přidali se k nim také jiní, dokonce i Annáš a Kaifáš. Oba však s ním jednali stále ještě s posměchem a opovržením. Byli tu teď všichni, ale nemohli se rozhodnout, protože pochybovali o zdárném výsledku a Jidášovi zplna nedůvěřovali.

Viděla jsem říši pekelnou stejně nejednotnou. Satan chtěl zločinu židů, smrt Nevinného, protože nenáviděl Ježíše, jenž obracel hříšníky k pokání, chtěl smrt Učitele, Lékaře, Spravedlivého, jen proto, že ho nenáviděl. Pak však opět cítil strach před nevinnou smrtí Páně, jenž se před smrtí nechtěl zachránit, záviděl mu, že chce nevinně trpět, a proto, jak jsem viděla, jednak vstřikoval do srdce Ježíšových nepřátel zlost a nenávist, jednak druhým našeptával myšlenky, že Jidáš je podlý a špatný člověk, že nebudou moci Ježíše před svátkem odsoudit, že nebudou moci opatřit náležitý počet svědků, aby svědčili proti němu.

Nemohli se tedy dohodnout a hádali se, jak by měli Ježíše polapit a zmocnit se ho. Někteří se ptali Jidáše: “Bu-

deme ho moci doopravdy chytit? Nemá s sebou ozbrojené zástupy?" Nestoudný zrádce však odpověděl: "Ne, je sám s jedenácti učedníky. On sám nemá žádnou odvahu a ti ostatní jsou zbabělí." Také řekl, že musí Ježíše zajmout teď, nebo nikdy. Protože jindy ho už nebude moci vydat, neboť už se víckrát k Mistrovi nevrátí. Vždyť Ježíš a ostatní učedníci také v poslední době a zvláště dnes dělali o něm podezřelé poznámky. Zdálo se, že už tuší jeho plány, a kdyby se k nim vrátil, nepochybně by ho zabili. Pravil též, aby jim nahnal strachu, že jestliže se dnes nezmocní Ježíše, uprchne a sebere si velké vojsko svých přívrženců a vrátí se, aby se provolal králem.

Tím Jidáš prorazil. Jeho návrh byl přijat a Ježíš měl být zajat podle jeho návodu. Potom dostal zrádcovskou mzdu, třicet stříbrných. Byly to stříbrné plíšky, podobné jazýčkům; na okrouhlé straně měly dírku, takže je bylo možno navléci na řetízek. Byly na nich ještě jakési značky.

Když Jidáš viděl, že ho Židé považují za podlého člověka a že k němu stále chovají nedůvěru, počínal si náramně sebevědomě a chlubivě; chtěl tím dosáhnout, aby byl pokládán za nezištného, a proto jim těch třicet stříbrných nabízel pro chrám jako oběť, ale oni o tom nechtěli ani slyšet a na peníze, na nichž lpí krev, se ani nepodívali, neboť ke chrámu nepatří. Jidáš dobře potupnou narážku pochopil, a proto byl všecek rozdurděn.

Takových věcí se ovšem nenadal, když viděl ovoce zrady, kterou spáchal, a nemohl už nic napravit; byl v moci nepřátel Kristových a nemohl se z ní již vymanit. Od té chvíle ho stále pozorovali a nespustili z očí, až jim vylíčil celý plán, jak Ježíše chytit. Pak ho provázeli tři farizeové dolů do síně k chrámové stráži. Vojáci nebyli samí židé, nýbrž byli i z jiných národů. Když teď bylo všecko smluveno, běžel Jidáš nejdříve s jedním farizejským sluhou k veče-

řadlu, aby se podíval, zdali tam Ježíš ještě je. Pak by ho jali hned u brány, když by chtěl jít na Olivovou horu.

Hned poté, kdy Jidáš vzal zrádcovský plat, odešel jeden z farizeů a poslal sedm otroků pro dřevo na kříž Páně a poručil, aby je hned otesali, protože příštího dne pro začínající svátky by k tomu nebylo dosti času. Dřevo vzali asi čtvrt hodiny cesty odtud. Leželo tam u zdi na staveništi, kde bylo ještě více dřeva na stavbu chrámu. Břevna dovlekli na jedno místo za dům Kaifášův, aby je tam přichystali. Kmen stromu, z něhož byl kříž zhotoven, stál kdysi v údolí Josafat u potoka Cedron, pak se svalil přes potok a utvořil most. Snad proto, aby se mohli Pánu posmívat jakožto Králi, snad náhodou, ale nejspíše řízením Božím se stalo, že kříž byl zhotoven zvláštním způsobem. Celý kříž i s nápisem sestával z pěti dřev. Viděla jsem kromě toho ještě mnoho událostí, týkajících se kříže, ale zapomněla jsem to.

Hned po návratu Jidáš hlásil, že Ježíš už není ve večeřadle, ale že jistě je na Olivové hoře a tam se podle svého obyčeje modlí. Stále naléhal, aby mu dali jen malý oddíl, nebo jinak učedníci, kteří jsou na stráži na všech stranách, to zpozorují a způsobí výtržnost. Tři sta mužů však mělo obsadit cestu, brány a ulice Ofelu, to je část města prostírající se jižně od chrámu, pak údolí Millo až k domu Annášovu, aby tak mohli vracejícím se v případě potřeby poslat posilu. Tak tomu chtěl Jidáš. V Ofelu měl Pán mnoho přátel. Nestoudný zrádce též upozornil svou tlupu, jak se mají ozbrojit, a nechť dávají dobrý pozor, aby jim Ježíš neušel, jak prý to často udělal učedníkům a jakýmsi tajným uměním se stal svým průvodcům neviditelným. Také jim radil, aby jej spoutali řetězem a užili jistých čarodějných prostředků, aby Ježíš nemohl řetězy potrhat. Židé však to s posměchem odmítli a pravili: “Nenecháme si od tebe nic předpisovat! Však ho udržíme, když ho už jednou budeme

mít.”

Jidáš smluvil s tlupou znamení, že půjde nejprve sám do zahrady a Mistra pozdraví polibením, jako by se vracel ze své pochůzky jako přítel a jeho učedník. Pak ať také pacholci vniknou dovnitř a pevně se ho chopí. On však že se bude chovat, jako by se vojáci k tomu naskytli náhodou, jako by o ničem nevěděl a že s druhými učedníky se dá na útěk a k ničemu se nepřizná. Myslil si jistě také, že nastane nějaký povyk, nebo že se apoštolové postaví na obranu, nebo že Ježíš unikne, jak to často již učinil. Napadalo ho to proto, že ho mrzelo chování farizeů, ale ne že by litoval svého činu, nebo že by měl soucit s Ježíšem. Vždyť se zaprodal úplně satanovi.

Židé mu naoko přisvědčovali, ale přece udělali, co sami chtěli, protože zrádci nevěřili, a ačkoliv přijímali jeho radu, přece jím opovrhovali, jak se zrádcům obyčejně stává. Jidáš nechtěl, aby si jeho tlupa brala s sebou pouta nebo provazy. Také s nimi neměli jít žádní bezectní biřici. Dělali zdánlivě po jeho vůli, ale dali vojákům na srozuměnou, aby Jidáše dobře hlídali a dříve mu nedali svobodu, dokud nebudou mít Ježíše ve své moci svázaného, neboť se obávali, aby padouch s penězi neutekl, nebo aby v noci místo hledaného Ježíše nezajali jiného.

Oddíl, který vybrali k zajetí Pána Ježíše, sestával z dvaceti mužů, sebraných částečně ze stráže chrámové, zčásti z vojínů Annášových a Kaifášových. Byli oblečeni skoro tak jako římští vojáci a odlišovali se od nich hlavně svými vousy. Římané nosili vousy jen na tvářích, kdežto židé je měli na bradě. Všichni měli meče. Někteří nesli i kopí. Nesli tyče s lucernami a pochodně, ale když přicházeli na místo, zhasli všechno kromě jediné svítící pánvice. Židé chtěli zprvu poslat s Jidášem větší zástup, ale upustili od toho a přidrželi se jeho rady, protože by byli snadno zpozorováni

z Olivové hory. Většina jich tedy zůstala v předměstí Ofel. Také cestou po ulicích byly tu a tam rozestaveny stráže, aby zabránily shluku lidí a pokusům o vysvobození.

Jidáš teď pokračoval v cestě s dvaceti pochopy. Za nimi v malé vzdálenosti však nechal jít čtyři bezectné katy, kteří nesli pouta a provazy. O několik kroků za nimi šlo ještě oněch šest úředníků, s nimiž se Jidáš v posledních dnech smlouval. Jeden z nich byl předním knězem a důvěrníkem Annášovým, druhý Kaifášovým, pak dva úředníci z řad farizejských a dva ze saduceů. Všichni byli úhlavními nepřáteli Spasitele. Byli to slídiči a pochlebníci Annášovi a Kaifášovi. Všichni vojáci šli s Jidášem docela důvěrně až k místu, kde cesta dělí zahradu Getsemanskou a Olivovou. Odtud chtěl Jidáš jít napřed sám, ale oni se tomu opřeli a spustili na Jidáše zhurta, a tak místo dřívějšího přátelství povstala mezi nimi veliká hádka.

Kapitola 13

Pán je zajat

Zatímco se tak přeli, vystoupil Ježíš s třemi apoštoly ze zahrady na cestu a uviděl asi dvacet kroků před sebou Jidáše a zástup vojáků. Jidáš chtěl, jak jsem se už zmínila, sám přistoupit k Ježíšovi jako přítel a oni se pak měli objevit jakoby náhodou. Ale vojáci dělali, že o ničem takovém nevědí, a Jidáše pevně držíce, halasili: “Ne tak, milý brachu, ty nám neutečeš, dokud nebudeme mít ve svých rukou Galilejského.” Když uviděli ostatních osm apoštolů, kteří slyšíce hluk, vyšli také ze zahrady Olivové, zalekli se a zavolali si ještě čtyři katy. Jidáš však právě ty zde nechtěl mít, a proto se s nimi hádal velmi prudce. Tři průvodcové Ježíšovi poznali ozbrojence ve svitu pochodně; Petr se chtěl hned dát do nich a zvolal: “Pane, osm učedníků z Getsemane je už také tamhle napřed. Vrhneme se na biřice.” Ježíš mu však poručil, aby zůstal klidný, a ustoupil o několik kroků z cesty na trávník. Jidášovi se tak celý plán zamotal a byl teď pln zlosti a vzteku. Čtyři učedníci přišli až k němu a tázali se ho, co to má znamenat. Jidáš chtěl s nimi mluvit a vylhat se, ale stráže ho nepustily od sebe ani na krok.

Tu se Ježíš přiblížil k hlučící tlupě a nahlas, zřetelně se

zeptal: “Koho hledáte?” I odpověděli mu vůdcové vojáků: “Ježíše Nazaretského!” Ježíš odpověděl: “Já jsem to!” Sotva Pán řekl tato slova, vojáci byli jako křečí zchváceni, tlačili se zpět a jeden přes druhého padal k zemi. Jidáš, stoje nablízku a vida to, byl ještě více zmaten. Zdálo se, jako by se chtěl přiblížit k Ježíši. Pán však zdvihl ruku a pravil: “Příteli, nač jsi přišel?” Načež Jidáš blábolil cosi o záležitosti, kterou obstarával. Ježíš však mu řekl asi v tomto smyslu: “Lépe by ti bylo, kdyby ses byl nenarodil.” Avšak nepamatuji se na ta slova docela určitá. Zatím se pacholci opět vzpamatovali, vstali a přikročili blíž k Ježíšovi. Jenom čekali, že jim Jidáš dá znamení polibkem. Petr a ostatní apoštolově obklopili Jidáše a nazvali ho zrádcem a zlodějem. On se jim chtěl nějakou lží vytočit, ale nepodařilo se mu to, protože jej pochopové začali bránit, a tím jej vyzradili jako původce všeho.

Ježíš však se jich tázal po druhé: “Koho hledáte?” Obrátili se k němu a opět odpověděli: “Ježíše Nazaretského!” I řekl jim: “Já jsem to! Řekl jsem vám již, že jsem to já! Jestliže hledáte mě, nechtě tyto odejeti!” Po těch slovech svalili se vojáci opět na zem, úplně zničení, jako lidé trpící padoucnicí. Apoštolově obklíčili opět Jidáše, nanejvýš na něho rozhořčeni. Ježíš však řekl vojákům: “Vstaňte!” I vstali, jsouce plni strachu. Když viděli, že Jidáš se hádá s apoštoly, zase k němu přiskočili, aby ho chránili. Tím byl Jidáš osvobozen. Nutili ho, aby jim konečně dal smluvené znamení. Měli totiž rozkaz, aby se nechápali nikoho jiného, než koho by políbil. Tu přistoupil Jidáš k Spasiteli, objal ho a políbil se slovy: “Zdráv buď, Mistře!” Ježíš odpověděl: “Jidáši, políbením zrazuješ Syna člověka?” Nyní vojáci Pána obstoupili kruhem a katané na něho vložili ruce. Jidáš chtěl utéci, ale byl zadržen od apoštolů, kteří doráželi na vojáky, křičíce: “Pane, máme bíti mečem?” Petr však byl tak horlivý,

že hned tasil meč a hnal se na Malcha. Služebník nejvyššího kněze chtěl ho zatlačit zpět, a Petr tedy na něho udeřil a uťal mu kus pravého ucha, takže se chlap svalil na zem, čímž nastal ještě větší zmatek.

V ten okamžik, kdy to rozhorlený Petr učinil, vypadala situace takto: Ježíš byl právě zajat biřici, okolo něho stáli v kruhu vojáci a mezi nimi ležel Malchus s uťatým uchem. Ostatní vojáci měli práci s učedníky, kteří přibíhali a opět utíkali. Čtyři učedníci postávali a dívali se zdaleka. Vojáci byli nadobro ustrašeni pádem Malchovým, a proto si netroufali stíhal učedníky. Jidáš chtěl hned po zrádném polibku utéci, ale učedníci ho zadrželi a nadávkami takřka zasypali. Vtom sem přišlo šest úředníků a vysvobodilo Jidáše z nesnází. Biřicové horlivě připravovali pouta a provazy. Zajatého Pána chtěli už svazovat. To všechno se dalo v té chvíli, kdy Petr uťal Malchovi ucho.

Ježíš však ihned řekl: "Petře, schovej meč do pochvy! Kdo s mečem zachází, mečem i zahyne. Myslíš snad, že bych nemohl prosit svého Otce, aby mi poslal víc než dvanáct legií andělů? Což nemám píti kalich, který mi Otec můj dal? Kterak by se naplnila Písma, když by se to nestalo?" A také ještě řekl: "Nechtě mne, abych uzdravil toho člověka!" A přistoupil k Malchovi, dotkl se jeho ucha a modlil se. Tu se ucho ihned uzdravilo. Úředníci však se posmívali a říkali vojákům: "Je spolčen s ďáblem. Zdá se, že čarováním bylo ucho uťato a čarodějstvím je zase uzdraveno."

I pravil k nim Ježíš: "Přišli jste na mě s kopími a kyji jako na lotra. Každodenně jsem učil u vás v chrámě a neodvážili jste se na mě ruku vztáhnout; ale teď přišla vaše hodina, moc temnosti." Nyní zazněl rozkaz, aby ho kati svázali. Přitom se úředníci posmívali: "Nás jsi nemohl porazit svým čarodějstvím!" Biřicové křičeli: "Však ti tvé čáry za-

ženeme!" Tak a podobně tupili Krista. On jim na to něco odpověděl, ale nevím již, co. Učedníci se zatím rozprchli na všechny strany. Čtyři kati a šest farizeů nepadlo k zemi. Bylo mi zjevno, že byli v naprosté moci ďáblově, jako Jidáš, a proto se nesvalili. Ti, kteří padli a opět vstali, všichni se později obrátili ke křesťanské víře. Pád a povstání tedy bylo obrazem jejich obrácení. Tito vojáci se Pána ani nedotkli, jen ho obklíčili, protože tu byli jen na obranu. Malchus zázračným uzdravením ucha byl už skoro obrácen, ale pro vojenskou kázeň musil svou službu dokončit. Ale hned po hodině odběhl k Marii a jiným přátelům Ježíšovým, aby jim zvěstoval, co se všechno s Kristem děje.

Pochopové svázali Pána za ustavičných potupných řečí farizeů. Kleli přitom velmi surově, neboť to byli pohané nejhrubšího chování. Byli malí, silní, velmi obratní, tmavé, trochu narudlé barvy těla jako egyptští otroci. Nohy, ruce a krk měli obnaženy, kolem boků měli pás a na prsou krátké košile bez rukávů, spjaté po stranách řemeny.

Ježíš jim podal ruce, aby mu je svázali. I svázali je ukrutně přes prsa tak, že pravé zápěstí mu připoutali na levou paži pod loktem a levé zápěstí podobně na pravou paži, a utáhli tak silně, že se hrubý provaz zařezával do masa. Použili při tom nových, ostrých provazů a nemilosrdně je stáhli. Okolo beder mu dali široký opasek s dovnitř naježenými hřebíky a ruce přivázali ještě vrbovými pruty na opasek. Na krk mu hodili pás s ostny dovnitř; z krčního pásu visely křížem přes prsa dva řemeny jako štola a upevnili je též k opasku, který mu svíral bedra. Na čtyřech místech opasku přivázali dlouhé provazy, jimiž pak mohli podle své libosti Ježíšem smýkat. Všecka pouta byla nová a byla již delší dobu připravena k zajetí Pána.

Nyní se dal sveřepý průvod na pochod. Zapálili ještě několik pochodní. Nejdříve šlo deset mužů stráže, potom

kati, kteří Ježíšem ukrutně smýkali za provazy; pak šli posmívající se farizeové a průvod uzavíralo deset ostatních vojáků. Učedníci utékali ještě opodál jako smyslů zbaveni. Jediný Jan šel zpovzdálí za zástupem. Farizeové jej zpozorovali a nařídili ihned jej lapit. Několik vojáků se obrátilo a běželo k němu, ale Jan utíkal, a když jej kdosi už chytil za šat, vysvlékl v běhu roucho a unikl jim. Zanechal jim totiž svůj plášť, aby mohl lépe utíkat. Měl na sobě jen krátký spodní oděv bez rukávů a plenu, kterou zahaloval hlavu, krk a ramena.

Katané smýkali a trhali Ježíšem, jak nejukrutněji mohli, podle nejhrubší svévole, a především proto, aby se zalíbili oněm šesti úředníkům, kteří byli plni zlosti a nenávisti k Spasiteli. Vedli ho po kamenité, výmolovité cestě, přes kamení a blátem, bodláčím a trním, natahovali provazy, sami si vyhledávajíce dobré chodníky. Ježíš musil jít, kam jej provazy táhli. Na tom ještě nebylo dost, katané pevně drželi v rukou uzlovité provazy a bili jimi Pána, poháněli jej, nemilosrdně šlehali, jako když řezníci vedou na jatky dobytek, a přitom se mu stále vysmívali, tupili jej tak sprostými řečmi, že to nelze vylíčit.

Ježíš byl bosý. Měl na sobě kromě spodního oděvu vlněnou, tkanou nesešívanou suknici a přes ni plášť.

Zástup šel rychle, a když opustil cestu mezi zahradou Olivovou a Getsemanskou, obrátil se vpravo kolem veřejné zahrady k mostu, jenž vedl přes potok Cedron. Přes tento potok Pán nešel s učedníky na horu Olivovou; šel oklikou do údolí Josafat a překročil potok o něco jižněji na jiném místě. Most, po němž jej nyní vedli, byl dlouhý, neboť se táhl nejen přes potok Cedron, nýbrž i přes kus nerovné, kopčité půdy. Dříve ještě, než došli na most, viděla jsem Pána, jímž nemilosrdně škubali, již dvakrát upadnout. Když přišli doprostřed mostu, začali s ním provádět svá

lotrovství s ještě větší zlobou. Shodili spoutaného Pána, jehož drželi na provazech, s mostu asi jako člověk vysokého dolů do potoka, nadávali přitom a posmívali se, ať se teď napije, kolik chce. Jen díky Boží pomoci tu Ježíš neutrpěl smrtelný úraz. Padl nejprve na kolena, pak na tvář, kterou by si byl na písčité a kamenité půdě velmi rozryl, kdyby si nebyl svázané ruce podložil pod obličej. Jeho ruce nebyly teď přivázány k opasku na bedrech. Stalo-li se tak Boží pomocí, nebo zdali už je katané sami odvázali, nedovedu říci. Jeho kolena, nohy, lokty a prsty vytlačily na kamení stopy, které později byly velmi uctívány. Nyní se takovým věcem nevěří, ale já jsem ve zjeveních často viděla vytisknuté stopy patriarchů a proroků, Ježíše, jeho Matky, Panny Marie, a mnohých svatých. Skály byly měkčí a více věřící než lidská srdce a svým časem vydaly svědectví, že pravda se do nich vtiskuje.

Neviděla jsem, že by se Mistr na hoře Olivové v palčivé žízni něčeho napil. Nyní však, když ho svrhli do potoka Cedron, viděla jsem, jak namáhavě pije a slyšela jsem, jako by mluvil slova prorockého žalmu o pití z potoka na cestě: “Z potoka na cestě píti bude: proto povýší hlavu svou,” což znamená, že nejprve bude pít kalnou vodu utrpení a po tomto ponížení bude povýšen a oslaven. (Ž 109,7)

Biřici drželi našeho Pána v potoce ustavičně na dlouhých provazech, a protože pro ně bylo příliš obtížné vytáhnout jej nahoru a na druhé straně potoka strměla zeď, smýkali Ježíšem přes potok nazpět, pak sešli s mostu a vytáhli jej za provazy přes vysoký břeh ven. Teď jej zase hnali s posměchem a proklínáním, smýkáním a ranami po mostě podruhé. Jeho dlouhé vlněné roucho bylo vodou těžké a pevně lnulo k jeho údům, takže nemohl jít a klesl na druhém konci mostu opět k zemi. Tloukli do něho provazy a ukrutně jím smýkali a zvedali do výše. Pak mu za

sprostých vtipů podkasali dlouhé mokré roucho a upevnili pod pás.

Půlnoc ještě nebyla. Viděla jsem, jak vedli našeho Pána na druhé straně potoka cestou velmi zlou, kamenitou a úzkou, podél níž vedly jen nerovné a klikaté chodníky. Šest zlomyslných úředníků bylo ustavičně nablízku, pokud cesta dovolovala, a bodali, píchali a postrkovali Ježíše malými hůlkami, jež drželi v rukou, a zraňovali ho svými posměšky. Když pochopové vlekli Spasitele trním a kamením, kopřivami a hložím, rozrývali farizeové jeho láskyplné srdce takovými řečmi: "Tady mu jeho Předchůdce nepřipravil nijak dobré cesty!" Nebo říkali: "To se neshoduje se slovy proroka Malachiáše: Pošlu anděla svého před tebou, aby ti připravil cestu." Nebo: "Proč teď nevzkřísí Jana z mrtvých, aby mu cestu urovnal?" Přitom vyprskli vždycky v potupný smích a biřici hned s Ježíšem hrozněji jednali a nově ho trápili.

Po nějaké době zpozorovali, že se tu a tam zpovzdálí objevují nějaké osoby a že jich přibývá a obíhají kolem. Učedníci se totiž doslechli o chystaném zajetí Ježíše a přišli z Betfage i z jiných svých úkrytů, aby se dopátrali, co je s Mistrem. Vidouce je, nepřátelé Kristovi byli jati strachem, že je učedníci přepadnou a zajatce jim vyrvou; proto voláním dali znamení do předměstí Ofel, aby jim smluvené zálohy přiběhly na pomoc.

Zástup byl vzdálen ještě několik kroků od brány, vedoucí na horu Sión. Na tomto vrchu bydleli Kaifáš a Annáš. Viděla jsem, jak z brány vyrazilo asi padesát vojínů, aby zesílili eskortu. Šli ve třech oddílech; první měl deset, druhý dvacet pět, třetí patnáct mužů. Měli několik pochodní a křičeli velmi drze a sebevědomě, jako by chtěli hlásit svůj příchod a blahopřát blížícímu se zástupu k šťastnému lovu. Blížili se tedy za velikého hlomozu. V okamžiku, kdy se

prvý oddíl setkal se zástupem, viděla jsem, jak se Malchus a ještě několik jiných tajně vzdálilo a uprchlo na Olivovou horu. Nyní se učedníci pobíhající kolem rozprchli.

Viděla jsem též, jak nejsvětější Panna znovu v úzkosti a zármutku s devíti jinými zbožnými ženami pospíchá do údolí Josafat. Byly to Marta, Magdaléna, Maria Kleofášova, Maria Salome, Maria Markova, Zuzana, Jana Chuzova, Veronika a Salome. Byly jižněji než zahrada Getsemanská, naproti jeskyni, kam se chodíval Ježíš modlit. Lazar, Jan Marek, syn Veroničin a syn Simeonův, byli s nimi. Syn Simeonův byl též v zahradě Getsemanské mezi osmi apoštoly a zmizel v zástupu. Přinesli svatým ženám zprávu. Vtom bylo slyšet křik a vidět pochodně obou oddílů, právě když se setkaly. Tu se nechala Maria poodvésti nazpět a čekala, až zástup přejde. Potom šla se svou družinou opět do domu Marie Markovy.

Teď padesát vojínů bylo posláno z většího útvaru, jenž v síle sta mužů obsadil rychle brány a ulice předměstí Ofel i jeho okolí, protože zrádce Jidáš namluvil nejvyšším kněžím, že obyvatelé předměstí, jímž zástup s Ježíšem potáhne, jsou většinou přívrženci Páně. Tito obyvatelé byli hlavně chudí řemeslníci, nádeníci, nosiči dříví, nosiči vody při chrámě. Zrádce dobře věděl, že Ježíš těmto lidem prokázal mnoho dobrého, že je vyučoval, uzdravoval a právě tu rozdal mnoho almužen. V Ofelu také uzdravil Pán mnoho lidí, kteří spadli při stavbě věže v Siloe a těžce se poranili. Většina tohoto obyvatelstva přešla později o letnicích k obci křesťanské. Když se křesťané od židů oddělili, stavěli své stany a chaloupky po svahu a údolím až k hoře Olivové. I svatý Štěpán, prvomučedník, tam mezi nimi nejvíce působil. Ofel je pahorek jižně od chrámu, obehnaný zdmi; bydleli tu většinou dělníci. Nejvyšší kněží dali toto celé předměstí obsadit vojskem.

Dobří obyvatelé Ofelu byli křikem vojínů probuzeni ze spánku. Vybíhali ze svých domků a hrnuli se k bráně, aby se zeptali vojáků, co se děje. Byli však od žoldnéřů s posměchem a hrubě zahnáni zpět do domů. Přitom vojáci potupně vykřikovali: "Ježíš, váš falešný prorok, ten zločinec, je zajat, nejvyšší kněz mu řemeslo překazí. Bude ukřižován!" Tu hned žalostný nářek a bědování naplnil celé místo. Ubozí lidé, muži i ženy, plačíce pobíhali a rukama lomili, padali na kolena, volali k nebi o smilování, vzpomínajíce si na všechna dobrodiní, která jim Pán prokázal. Vojáci však je strkali, bili a rozháněli do příbytků, křičíce: "Tu máme zřejmý důkaz, že byl buřičem lidu!" Nepodařilo se jim však lid uklidnit docela. Bojíce se, aby jej násilím ještě více nepobouřili, hleděli, aby aspoň uvolnili ulici, kudy půjdou se zajatým Spasitelem.

Zatím se blížil k ofelské bráně zástup ukrutných pochopů s utýraným Ježíšem. Náš Pán několikrát padl na zem; zdálo se, že už dál ani nemůže. Té příležitosti použil jeden soucitný vojín a řekl: "Vidíte sami, že ubožák už dále nemůže. Máme-li ho přivést živého před nejvyšší kněze, musíme mu popustit aspoň provazy na rukou, aby se při pádu mohl podepřít." Zatímco se zástup trochu zastavil a někteří uvolňovali provazy, přinesl jiný vojín z blízké studny trochu vody. Vodu nabral do kornoutu, zhotoveného z lýka, jak to činívají vojáci nebo cestující. Ježíš mu několikrát poděkoval a řekl několik slov o živé vodě, kterou jej bude jednou napájet. Jakmile však to zaslechli farizeové, hned se začali Pánu znovu posmívat a tropili si z jeho slov posměšky. Říkali, aby se ne-vychvaloval a nerouhal, aby zanechal takových planých řečí, že už nenapojí ani zvíře, natož člověka. — Viděla jsem, jak oba milosrdní vojíni, kteří uvolnili Pánu pouta a podali mu vody, byli omilostněni vnitřním osvícením. Obrátili se ještě před

smrtí Ježíšovou a přistoupili později k první obci křesťanské. Věděla jsem také jejich jména před obrácením i po obrácení jako učedníků, ale zapomněla jsem je, protože toho bylo mnoho.

Zástup se opět hnul kupředu vzhůru ofelskou branou. Srdcelomný nářek lidu se rozléhal celým předměstím, protože chudí měli Ježíše velmi rádi pro přečetná dobrodiní, která jim prokázal.

Vojáci mohli jen s velikým vypětím zadržet množství mužů i žen, odevšad se hrnoucích. Přibíhali lomíce rukama, padali na kolena a volali: "Propusťte nám toho člověka! Propusťte nám toho člověka, propusťte nám ho! Kdo nám bude pomáhat, kdo nás bude uzdravovat, kdo nás potěší? Propusťte nám ho!" Byl to pohled srdcelomný: Ježíš bledý, zohavený a roztlučený, s rozcuchanými vlasy, v mokrém, pošpiněném oděvu, provazy smýkán, holemi postrkáván, od polonahých pochopů poháněn a bit, pyšnými vojáky vlečen středem vděčného lidu! Lidé vztahovali po něm ruce, které uzdravil, volali na něho jazyky, které zbavil němoty, zírali na něho očima, jimž dal vidět denní světlo.

Už v údolí Cedron se přidalo k zástupu mnoho lenivé chátry, která vojáky poštvána a přáteli Annášovými a Kaifášovými vybídnuta, aby se hodně posmívala a dělala značný lomoz a křik, pomáhala tupit dobrý lid ofelský. Křičet a posmívat se dobře dovedli, neboť to bylo jejich obvyklým zaměstnáním.

Ofel je pahrbek; na vrcholu jsem viděla rozličné dřevo a trámy jako ve skladišti. Odtud se bral zástup jinou branou dolů.

Když vojáci provedli Ježíše touto městskou čtvrtí, zadrželi lid a zabránili mu, aby je následoval. Pak se obrátili k domu Annášovu. Sešli nejprve do údolí; vpravo stálo

veliké stavení, zbytek nádherných budov Šalamounových, vlevo byl potok Bethesda. Takto šel zástup dále na západ ulicí, jménem Millo, pak se obrátil k jihu a šel po schodech k hoře Sión, kde stál dům Annášův. Po celé cestě neustal posměch, potupa a trýznění Ježíše, neboť přibíhající chátra podněcovala vojáky ještě k větší ukrutnosti. Od hory Olivové až k domu Annášovu padl Pán sedmkrát k zemi.

Obyvatelé Ofelu byli ještě plni hrůzy a zármutku, když tu nový výjev vzbudil jejich soucit. Svatá Matka Páně šla se svými průvodkyněmi a jinými přáteli z údolí Josafat k domu Marie Markovy, která bydlela na úpatí hory Sión. Jakmile ji dobří lidé poznali, dali se znovu do velikého nářku, obklopili bolestiplnou Pannu a tolik se tlačili, že Panna Marie byla jimi takřka nesena.

Maria byla bolestí němá a ani nepromluvila, když došli do domu. Teprve když přisel Jan, tázala se ho, co se všechno udalo, Jan vyprávěl vše, co viděl od té chvíle, kdy opustili večeřadlo, až po svůj útěk. Později šla Matka Páně do domu Marty v západní části města. Vedli ji však oklikou po jiných cestách, nežli kráčel její Syn, aby ji znovu nezarmoutili.

Petr a Jan následovali zástup zdaleka; když vešel do města, běželi spěšně k některým známým, které měl Jan mezi služebnictvem nejvyššího kněze. Chtěli se dostat nějakým způsobem do soudní síně, kam byl jejich Mistr veden. Ti známí byli kancelářskými posly a musili nyní běhat po celém městě, starší lidu a mnoho jiných budit a volat na soud. Rádi by byli oběma apoštolům pomohli, ale nevěděli nic jiného, než že oblékli Petra a Jana do služebnických plášťů, které měli sami. A tak se nepoznáni dostali do soudní síně, kde byli jen vojáci, podplacení svědkové a různá chátra; všichni ostatní byli vyhnáni. K veleradě patřili i Nikodém a Josef z Arimatie a ještě jiní dobře smýš-

lející mužové; tím se stalo, že byli pozváni i mnozí přátelé Kristovi, které by jinak farizeové jistě nebyli zvali. Jidáš zatím bloudil jako šílený zločinec, hnán ďáblem, po příkré straně města Jeruzaléma, právě tam, kam se vyvážela z města všechna nečistota.

Kapitola 14

Přípravy nepřátel Ježíšových

O zajetí Ježíšově byla ihned podána zpráva Annášovi a Kaifášovi, kteří teď měli plné ruce práce. Jejich soudní síně byly osvětleny a všechny vchody do nich obsazeny strážemi. Jejich poslové běhali po celém městě a svolávali členy velerady, učené zákoníky a vůbec všechny, kteří měli právo zasedat na soudu. Většina jich byla shromážděna u Kaifáše hned po zradě Jidášově, neboť se chtěla dočkat výsledku. Byli svoláni také starší lidu, dále farizeové, saduceové a herodiáni, kteří už před několika dny přišli na slavnost do Jeruzaléma z celé země a kteří již dávno pomýšleli Ježíše zajmout a zmocnit se ho. Tedy i z nich byli svoláni k soudu největší nepřátelé Kristovi a byli vyzváni, aby vzali s sebou svědky a přinesli proti němu důkazy. Seznam těchto zapřísáhlých nepřátel z řad poutníků měl nejvyšší kněz. Byli tu tedy nepřátelé Ježíšovi z Nazareta, z Kafarnaum, z Thiry Gabary, z Jotopaty, ze Silo a z mnoha jiných obcí, kde jim kdysi Mistr před velkými zástupy lidu k jejich úplnému zahanbeni řekl pravdu. Všichni hořeli pomstychtivostí a byli

plni zloby a nenávisti. Každý z nich si našel několik darebáků ze svých krajanů-poutníků, podplatil je, aby proti Ježíšovi vykřikovali žaloby. Ale nikdo nic nevěděl, kromě několika průzračných lží a kromě těch obvinění, jejichž nepravdivost Pán mnohokrát dokázal tam u nich v synagógách a nadobro je umlčel.

Veliká tlupa udavačů a křivých svědků stahovala se teď zvolna k soudnímu domu Kaifášovu; také celý zástup nepřátel Ježíšových, kterých bylo nejvíce mezi zákoníky a farizeji; byli mezi nimi mnozí kramáři, roztrpčení, že je Pán vyhnal z chrámu, mnozí nadutí učitelé, které umlčel Pán v chrámě před lidem, ba mnohý z nich, který nedovedl odpustit, že byl od něho, dvanáctiletého chlapce, v chrámě jeruzalémském před tolika učiteli a zákoníky usvědčen, poražen a zahanben. Dále tu byli mezi shromážděnými nepřáteli Kristovými nekajícni a zatvrzelí hříšníci, jež Pán nechtěl kdysi uzdravit; hříšníci, kteří znovu a znovu upadali do starých hříchů, takže jim uzdravení nic nepomohlo; ješitní mladíci, jež nechtěl vzít mezi své učedníky, ziskuchtiví dědicové, kteří se horšili, že Pán rozdal tolik jmění chudým, taškáři a lotři, jejichž kamarády a druhy obrátil Pán na cestu pokání, prostopášníci, cizoložníci, jejichž nevěstky byly obráceny k ctnostnému životu, dědicové, těšící se na bohatství svých příbuzných, kteří však slovem Kristovým nabyli opět předešlého zdraví, a mnoho jiných ničemů, schopných každé špatnosti, zuřících proti všem věcem svatým, opravdové to nástroje satanovy, kteří se rozhořčovali proti svatým, a tedy i proti němu, Nejsvětějšímu. Tito vyvrhelové lidstva, sběhlí se všech stran, brali se teď k paláci Kaifášovu, aby pravého beránka velkonočního, jenž snímá hříchy všeho světa, jenž je bez skvrny, nejčistější a nejsvětější, různými vymyšlenými výtkami obžalovali a poskvrnili.

Zatímco vzkypělo bahno židovského národa, aby potřísnilo nejčistšího Spasitele, byli zbožní lidé a přátelé Páně vzrušeni a zarmouceni. Vyburcováni ze sladkého spánku, scházeli se tu a tam a bědovali. Protože nebyli do tajemství zasvěceni, pobíhali, když byli zahnáni, a opět přicházeli. Bázlivější, ale dobře smýšlející lidé, slabší nebo napolo obrácení se nad tím vším horšili, upadli do pokušení nevěry nebo aspoň do pochybností. Těch pravých, rozumných lidí bylo pramálo, právě tak, jako je tomu za našich dnů, kdy mnohý člověk je dobrým křesťanem dotud, pokud je klid, pokud se to zdá být slušné a prospěšné, ale jakmile by měl trpět jen něco málo posměchu, hned se stydí za svatý kříž, za víru Kristovu, za Krista samého. Mnozí, ba přemnozí z těch byli pohnuti hned od počátku trápením a týráním Krista Ježíše a mlčky se ze zástupu vytratili.

Kapitola 15

Pohled na Jeruzalém

Rozlehlé, lidnaté město i daleko se rozprostírající stany velkonočních poutníků, kteří právě vykonali předepsané soukromé i veřejné modlitby, obřady a rozličné přípravy k nastávajícímu velikému svátku, všechno bylo ponořeno do tichého spánku. Náhle však zpráva o zajetí Páně vyburcovala a vzrušila všechny, přátele i nepřátele Ježíšovy. Bylo po spánku; vylézali ze svých příbytků jako mravenci. K tomu přišli ještě poslové nejvyšších kněží, kteří nesli do mnohých domů pozvání k soudnímu sezení. Tak se rozrušil lid ve všech městských čtvrtích. Mnoho jich ulicemi chvátalo s pochodněmi, jiní běhali jen tak, při měsíčku, po ulicích, které bývají v noci pusté a smutné, protože skoro všechny domy mají okna na dvůr, a ne na ulici. Všichni spěchali na horu Sión, na níž viděli světlo pochodní a slyšeli z ní křik. Tu a tam bylo slyšet tlouci na domovní brány, aby se obyvatelé probudili. Všude na všech stranách města panuje zmatek, hluk a povyk; dveře se všude otvírají, každý se ptá, co se děje, a spěchá s druhými na Sión. Zvědavci a služebníci jdou zároveň a vykládají všem, co se přihodilo. Tu a tam je slyšet, jak mnozí lidé odstrkují od vrat

těžké zápory, zástrčky a závory, lidé jsou plni strachu, úzkosti a bojí se vzbouření. Tu a tam vycházejí přede dveře a volají na chodce, co se kde děje. Jiní mluví rychle a zvučněji před lhostejnými; vykládají hned škodolibě, hned zas pletou rozličné řeči, jako to bývá i dnes. Zaslechla jsem slova: "Teď uvidí Lazar a jeho sestry, s kým se zapletli! — Jana Chuzova, Zuzana, Salome, Maria, matka Markova, budou teď pozdě litovat svého jednání! — Jak teď bude zahanbena žena Sirachova, Veronika, před svým mužem, jenž jí tolikrát vytýkal přátelství s Galilejským! — Všichni stoupenci toho blouznila, toho přepjatce, se dívali vždycky na lidi jaksi útrpně a teď nebudou vědět, kam se mají schovat! — Teď už se nikdo neukáže, kdo by mu rozprostíral na cestu pod nohy jeho soumara pláště a palmové ratolesti a závoje! — Dobře jim tak, těm pokrytcům, kteří chtějí být vždy lepšími než druzí lidé! Jsou teď všichni zapleteni s Galilejským a budou také vyšetřováni! — Celá věc měla hlubší kořeny, než si kdo myslil! Jsem teď jen zvědav, jak se budou tvářit Nikodém a Josef z Arimatie. Však se těm dvěma už dávno nevěřilo! Jsou to přátelé Lazarovi; ale jsou pálení! Teď však se všechno ukáže!" Bylo slyšet takové a podobné řeči. Tak mnozí mluvili, zvláště ti horší, proti svatým ženám, které se přidaly k Spasiteli a vydaly o něm pravé svědectví. Jinde mluví o té věci trochu lépe. Někteří se lekají, jiní potichu naříkají, vyhledávají své přátele, aby jim mohli plaše říci, co jim leží na srdci. Avšak těch, kteří by svou útrpnost s Kristem pronesli nahlas, veřejně a rozhodně, je opravdu jen několik.

Ale posud není celé město vzrušeno, nýbrž jen ty části, kam farizeové poslali své posly, aby ještě budili a k soudu svolali, kde farizeové hledali falešné svědky, ale hlavně tam, kde se sbíhají cesty, vedoucí na Sión. Zdá se, jako by se na různých místech města rozhořívaly jiskry zloby a záští,

které poskakovaly ulicemi, spojovaly se s jinými stále silněji a hustěji, až se konečně jako mocný ohnivý proud valily k soudnímu dvoru Kaifášovu. V jednotlivých částech města je ještě klid, ale i tam teď všechno oživuje a hemží se.

Římští vojáci toho nedbají, ale stráže jsou zesíleny a hustě seřazeny. Dávají bedlivý pozor na všechno, co se kolem děje. O velikonocích bývají Římané v Jeruzalémě vždycky tiší, připravení a velmi ostražití. Lidé se vojenským strážím vyhýbají, protože farizejským židům je vždycky velmi nemilé, když na ně Římané volají. Nejvyšší kněží už předem vzkázali Pilátovi, proč chtějí obsadit Ofel a část hory Siónu, ale jeden druhému nevěřil, ani Pilát kněžím, ani kněží Pilátovi. — Pilát nespí. Přijímá hlášení a vydává rozkazy. Jeho žena leží na svém lehátku; spí tvrdě, ale nepokojně. Vzdychá a pláče, jako by se jí zdálo něco těžkého. Ačkoliv spí, dovídá se mnohem více věcí než Pilát.

Nikde však nebylo tak srdečné účasti s utrpením Ježíšovým jako v onom Ofelu mezi chudými otroky a dělníky, kteří tu bydleli. Ulekli se náhle, neboť je ze spánku vytrhl hřmot a křik. Tu uviděli svého svatého Učitele, svého dobrodince, který je uzdravoval a živil, jak je všecek otrhaný, zničený, více strašidlu než člověku podobný. Pak si vzpomněli na jeho Matku, která také tudy šla se svými přáteli. Ach, vskutku, smutné je dívat se na bolestnou Matku, jak se svými známými pospíchá dům od domu o půlnoci, v čase kdy není obyčejem spatřovat ženy na ulici. Často se musí ukrývat před zvědavými tlupami, které se jí posmívají a tupí ji, musí slyšet urážlivé, jízlivé řeči o sobě, a zřídka jen slovo útrpné. Když konečně došly do svého útulku, svaté ženy unaveny a zemdleny, se slzami v očích padly na zem; jsou bez útěchy, podepírají se navzájem, sedí tiše, celé rozbolestněné, s hlavami zahalenými a sklope-

nými. Chvílemi je slyšet tlučení na dveře. Naslouchají mlčíce z úzkosti. Klepání je tiché a plaché. Tak netluče nepřítel; i otvírají se strachem. Je to přítel jejich Pána a Mistra. Obstupují ho a zasypávají otázkami, ale slyší jen nový žal. Nemají pokoje; vycházejí opět na cesty, aby něco vypátraly, ale vracejí se s bolestí ještě větší.

Většina apoštolů a učedníků Páně bloudí teď bázlivě jednak po údolích okolo města Jeruzaléma, jednak se ukrývají v jeskyních na hoře Olivové. Při potkání se jeden druhého leká, hned však se navzájem vyptávají, jak se věci mají a bojí se přitom každého kroku a šumotu. Často mění své místo a po jednom se blíží k městu. Plíží se mezi stany poutníků, hledají tam známé, aby se něco dověděli, jiní zase posílají do města vyzvědače, někteří stojí na Olivové hoře a se strachem zírají tam, kde planou pochodně, odkud sem zaléhá pokřik a hluk, nemohou se shodnout, běží tedy zase dolů do údolí s nadějí, že se tam dovědí něco jistého.

Noční ticho čím dále více mizí pro hluk a křik kolem domu Kaifášova. Celé okolí je osvětleno a je jako v ohni od záře pochodní a smolnic. Kolem města rozléhá se hýkání a bučení soumarů, ozývá se bekot obětních beránků, kteří mají být zítra obětováni. Jeden Beránek však je obětován, protože sám chtěl, a nevydává hlasu ze sebe, jako ovce vedená na zabití a jako beránek, jenž je veden k stříži, neotvírá úst svých, čistý, neposkvrněný Beránek, Ježíš Kristus. Nad městem Jeruzalémem a jeho vzrušeným obyvatelstvem klene se mlžná obloha a po ní putuje měsíc, který jako by váhal vydat světlo, když Pán má být usmrcen. A venku na jižní straně města, v příkrém údolí Hinnom, pobíhá Jidáš Iškariotský, mučen ostnem svědomí. Těká po místě prokletém, močálovitém a plném nečistoty, neřádu a suti, po místech neschůdných a hrůzných, bojí se vlastního stínu, je štván ďáblem, obkličují jej tisíce zlých duchů, kteří

jak jeho, tak ostatní lidi ponoukají ke hříchu. Celé peklo se otevřelo a vychrlilo ze sebe všechny zlé duchy; zlost a záští satanovo roste každou chvílí, zdvojnásobuje se. Břímě Beránkovo roste. Bere na sebe všechnu tíži. Satan však si přeje hřích. A nezhřeší-li tento Spravedlivý, neupadne-li v pokušení, pak musejí být svedeni ke hříchu jeho nepřátelé, ke hříchu, v němž sami zahynou.

Všichni andělé však kolísají mezi smutkem a radostí. Rádi by padli na tváře před trůnem Božím a prosili o pomoc, leč nemohou. Smějí jen se svatou bázní patřit na zázrak božské spravedlnosti a milosrdenství, který se nyní na zemi začíná odehrávat, a uctívají ho. Vždyť tito andělé věří v Boha Otce, všemohoucího Stvořitele nebe i země, i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho, jenž se počal z Ducha svatého a narodil se z Marie Panny, jenž dnes v noci počíná trpět pod Pontským Pilátem, jenž má být zítra ukřižován, jenž umře a bude pohřben, jenž sestoupí do předpeklí a třetího dne vstane z mrtvých slavný a nesmrtelný; jenž vstoupí na nebesa, kde bude sedět na pravici Boha Otce všemohoucího, odtud přijde soudit živé a mrtvé; i oni věří v Ducha svatého, svatou Církev obecnou, svatých obcování, hříchů odpuštění, těla vzkříšení a život věčný!

Všecko toto je jen malá část dojmů, jež musí ubohé, hříchuplné srdce naplnit až k prasknutí úzkostí a lítostí, útěchou i soucitem, když se v rozjímání — jako kdyby hledalo pomoc — na okamžik odvrátilo k městu od strašného zajetí našeho Pána v této nejvážnější půlnoci, v hodině, kdy se božská spravedlnost a milosrdenství potkaly a objímajíce se, pronikly jedna v druhou, kdy se počalo nejsvětější dílo Boží a lidské lásky, aby hříchu lidí utrpením Bohočlověka potrestalo a shladilo. — Tak to bylo všude kolem dokola, když milý Vykupitel byl veden k Annášovi.

Kapitola 16

Ježíš před Annášem

Asi o půlnoci byl veden Ježíš do paláce Annášova; vedli ho přes osvětlený dvůr do síně, která byla tak velká jako menší kostel. Naproti vchodu na vyvýšené terase seděl Annáš, obklopen osmadvaceti rádci. K jeho křeslu vedla řada schodů.

Ježíš, ještě obklíčený oddílem vojáků, kteří ho zajali, byl biřici za provazy tažen na několik stupňů. Ostatní prostor síně vyplňovali vojáci a všelijaká chátra, posmívající se Židé, sluhové Annášovi a svědkové Annášem sehnaní, kteří potom byli také u Kaifáše.

Annáš se nemohl příchodu Spasitelova ani dočkat. Sršel škodolibostí, potměšilostí, obmyslností a posměchem. Byl teď předsedou soudu, seděl tu s výborem a s veleradou, jejíž povinností bylo bdít nad čistotou učení a která měla zastávat před nejvyšším knězem úřad žalobce.

Ježíš stál bled, utýrán, v mokrém, blátem potřísněném šatě, se spoutanýma rukama, držen biřici na provazech; stál tu mlčky se skloněnou hlavou. Annáš, tento starý, hubený ničema, s řídkými vousy, plný posměchu a židovské pýchy, se usmíval, jako by nic nevěděl a jako by byl nej-

výš překvapen, že tím zajatcem, o němž mu hlásili, je Ježíš. Smysl řeči, jíž oslovil Pána a kterou týmiž slovy nemohu opakovat, byl asi tento: “Aj, podívejme se! Ježíš Nazaretský! Ty jsi to! Kde máš své učedníky, své přátele? Kde jsou tví četní přívrženci? Kde je tvé království? Zdá se, že se to s tebou jinak obrátilo, než jsi očekával! Tvé tupení už vzalo za své, už je konec! Dívali jsme se a poslouchali jsme tě tak dlouho, až se nám zprotivilo tvé rouhání Bohu, kněžím a rušení soboty. Kde jsou tvoji učedníci? Mlčíš? Mluv, ty buřiči, ty svůdce! Jedl jsi beránka velikonočního jinak, než je předepsáno, v jiný čas a na jiném místě, než se sluší! Chceš nám hlásat nové učení, ale kdo ti dal k tomu právo a povolení? Kde jsi učíval? Mluv! Jaké je to učení, které všechny pobuřuje? Mluv, mluv! Jaké je tvé učení?”

Tu pozdvihl Ježíš svou unavenou hlavu, pohlédl na Annáše a řekl: “Já jsem učil zjevně, před celým světem, tam, kde se všichni židé scházejí. Tajně jsem nemluvil nic. Nač se ptáš mne? Taž se raději těch, kteří mě slyšeli, o čem jsem mluvil. Ti dobře vědí, co jsem jim mluvil.”

Při těchto slovech šešklebil Annáš svou tvář zlostí a záští. Jeden sluha, patolízalský bídník, který stál mezi vojáky, to zpozoroval. Udeřil ho zaťatou pěstí, na níž měl plechovou rukavici, přes ústa a do tváře se slovy: “Tak odpovídáš nejvyššímu knězi?” Ježíš, otřesen prudkostí rány a zároveň jsa škubán provazy, padl na schody a z obličeje mu tekla krev. Síní se rozléhal posměch, reptání, chechtot a nadávky, až uši zaléhaly. Po chvíli Pána opět zdvihli provazy, týrajíce ho, a on klidně řekl: “Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém; pakli dobře, proč mě biješ?”

Annáš byl mírností Spasitelovou ještě více rozhořčen a vyzval přítomné, aby teď vypověděli, když si toho sám Ježíš přeje, co jej slyšeli mluvit. Místo odpovědi se rozléhalo síní tupení a hluk. Chátra vykřikovala, že prý řekl,

že je králem, Bůh prý je jeho otcem, farizeové že jsou cizoložníci; že bouří a svádí lid, že uzdravuje v sobotu nemocné s pomocí d'áblovou, že lidé z Ofelu stojí za ním jako posedlí, majíce ho za svého vysvoboditele a nazývají ho svým prorokem, že se nechává jmenovat Synem Božím, že mluví, jako by byl poslán od Boha, že pláče nad Jeruzalémem, hlásá záhubu města, nepostí se, potuluje se s lidem, jídá s nečistými, s pohany, s celníky, s hříšníky, že chodí s ženami špatné pověsti. Právě ted' před branou ofelskou pravil jednomu, jenž mu dal vody, že mu dá vodu života věčného a že nebude žízniti nikdy. Mámí prý lid svým mnohoznačným učením, rozhazuje cizí peníze a majetek a mluví lidu samou lež o své říši a podobné věci.

To všecko vytýkali Pánu jeden přes druhého, předstupovali před něj a s posměchem tvrdili mu to do očí. Katané ho strkali, bili a křičeli: "Mluv, odpovídej!" Annáš a jeho rádcové pravili s úsměškem asi tato slova: "Ted' slyšíme tvé učení, co na to odpovídáš? Tedy takové je tvé veřejné učení! Celá země je ho plná. Nevíš nic ke své obraně? Proč neporoučíš, králi? Poslance boží, dokaž nám své poslání!"

Po každé otázce následovalo tahání a trhání provazy, posměch katanů a ostatních, kteří hořeli touhou udeřit ho, jeden po druhém, jak to učinil prve zmíněný darebák. Ježíš se potácel slabostí ze strany na stranu. Annáš k němu pravil s posměchem: "Kdo jsi? Jaký jsi to král, jaký vyslanec? Já jsem myslil, že jsi synem jakéhosi tesaře. Nebo jsi snad Eliáš, který byl vzat do nebe na ohnivém voze? Říká se, že dosud žije. Ty prý se můžeš učinit též neviditelným, často zmizel si před očima lidu. Anebo jsi snad Malachiáš? Vždycky mluvíval si o tom proroku, a co on pravil, rád vztahuješ na sebe. I o něm se vykládá, že neměl otce, nýbrž že byl andělem, že neumřel. Jistě krásná příležitost pro lháře, aby se za něho vydával! Řekni, jakým jsi králem?

Snad chceš být větší než Šalamoun? Sám jsi to řekl! Ale dost, nechci ti tvé království a titul brát!"

A tu si dal Annáš donést asi tři čtvrti lokte dlouhou a na tři prsty širokou ceduli, položil ji na tabuli, kterou před ním podrželi, a napsal na ni brkem řadu velikých písmen. Potom ceduli svinul a vložil do prázdné malé dýně, otvor ucpal jakousi zátkou. Upevnil pak dýni na rákos, dal podat jako žezlo Pánu a řekl: "Tu máš žezlo svého království, jsou tam napsány tvé hodnosti a práva. Vezmi to a zanes nejvyššímu knězi, aby poznal tvé poslání a tvou říši. Svažte mu ruce a zaveďte ho k nejvyššímu knězi!" Rozvázali totiž Ježíši před chvílí ruce; teď mu je zase svázali křížem přes prsa a k rukám mu připevnili potupné žezlo, jež obsahovalo žalobu Annášovu, i vedli jej s posměchem, s křikem a týráním ze síně ven a k domu Kaifášovu.

Kapitola 17

Ježíš je veden od Annáše ke Kaifášovi

Ježíš už viděl dům Kaifášův, když ho vlekli k Annášovi, neboť šli kolem něj, a teď ho vedli opět od Annáše ke Kaifášovi. Palác Annášův byl vzdálen od Kaifášova asi tři sta kroků. Cesta, vedoucí mezi zdmi a řadami menších budov, byla osvětlena ohnivými kotly, jež byly pověšeny na tyčích. Křičící a zuřivě hulákající židé nacpali se na cestu. Vojáci stěží mohli množství zadržet. Ti, co nadávali a mluvili potupné řeči u Annáše, opakovali to všechno nyní před lidem, takže celou cestou byl Ježíš posmíván, tupen a sužován. Viděla jsem, jak ozbrojení soudní sluhové odháněli malé skupinky lidu, které naříkaly a se Spasitelem měly soucit, a jak těm, kteří hodně nadávali a víc než druzí vykřikovali obžaloby, dávali peníze a jak je s jejich kamarády vzali s sebou do dvora Kaifášova.

Kapitola 18

Soudní síň u Kaifáše

Do soudního domu Kaifášova se jde nejprve branou a velmi prostranným vnějším dvorem, pak druhou branou na vnitřní dvůr, který obkličuje celý dům. Před domem, jenž je dvakrát tak dlouhý jako široký, je větší prostranství, vydlážděné kamennými dlaždicemi a na třech stranách opatřené sloupy. Uprostřed tohoto před-dvoří je vyzděná jáma, kde se udržuje oheň. Čtvrtá strana před dvoří je ohraničena krytým místem, v němž jsou vybudována do půlkruhu křesla pro soudní sbor. Místo je o několik schodů zvýšeno a je tak veliké jako polovice celého před-dvoří. Trůn nejvyššího kněze je uprostřed nahoře. Obžalovaný se postaví doprostřed půlkruhu, kolem něho vojáci, po stranách a za ním až do předdvoří svědkové a žalobci. Za křeslem nejvyššího kněze jsou v zadní stěně trojí dveře, jež vedou do většího okrouhlého sálu, kde podél zdi se nalézají zvýšené řady sedadel. Zde se zasedává v mimořádných záležitostech. Vstoupíš-li do této síně, vidíš několik dveří, jimiž se vychází na schody, vedoucí na vnitřní dvůr kolem paláce. I tu na dvoře je vidět několikeré dveře; jedněmi se jde do tmavého podzemního žaláře, sestávajícího

z mnohých sklepů. Jsou právě pod zmíněným sálem. V jednom z těchto žalářů jsem viděla o letnicích Jana a Petra zavřené celou noc, protože Petr uzdravil chromého u Krásné brány chrámu, která se jmenovala Šalamounova.

Soudní síň i prostranství kolem byly plny hořících pochodní a lamp, takže tam bylo světlo jako ve dne. Uprostřed předdvoří hořel oheň ve veliké jámě, což se podobalo velikým kamnům, nahoře otevřeným a do země zapuštěným. Po stranách jsou připevněny dvě roury, podobné rohům, kterými vycházel kouř. Kolem tohoto ohně se tlačili vojáci, sluhové, podplacení svědkové a všelijaká chátra. Byly tam i ženy, mezi nimi některé sprosté ženštiny velmi špatné pověsti. Nalévaly vojákům jakýsi červenavý nápoj a chystaly se za peníze podávat jim jídlo. Všechno bylo tak bláznivé jako na ostatky o maškarním plese.

Většina svolaných Židů seděla již kolem Kaifáše na svých křeslech. Tu a tam ještě někteří přicházeli. Žalobců a falešných svědků bylo tolik, že je předdvoří nemohlo ani pojmout. Tlačili se sem i zvědavci, ale byli násilím vyhnáni.

Krátce předtím, než byl Ježíš přiveden před Kaifáše, přišli také Petr a Jan, oděni do sluhovských plášťů. Janovi se ještě podařilo projít branou do vnitřního dvora, protože se znal s jedním služebníkem. Pro velký nával lidu však byla brána ihned zamčena, a tak Petr, jenž se v tlačenici opozdil, zůstal před zavřenými vraty; vrátná ho nechtěla vpustit. Jan se sice zvnitřku za Petra přimlouval, ale přesto by se tam Petr nedostal, kdyby mu nebyli pomohli právě přicházející Nikodém a Josef z Arimatie. Jsouce uvnitř dvora, Petr a Jan vrátili vypůjčené pláště služebníkům a postavili se tiše mezi lid v předdvoří, odkud viděli až ke křeslům soudců. Kaifáš již seděl na svém místě a kolem něho sedělo asi sedmdesát členů velerady. Mnoho delegátů města, starších lidu a zákoníků stálo nebo sedělo

po obou stranách a kolem nich pak bylo mnoho falešných svědků a jiných darebáků. Také tu stálo mnoho vojáků pod sloupovím u vchodu k místu soudců, celým předdvořím až k bráně, kudy měl přijít průvod s Ježíšem. Brána však nebyla přímo naproti soudní síni, nýbrž na pravé straně předdvoří.

Kaifáš byl muž staršího věku, hranatý, rozpálených tváří, na nichž se jevily velmi patrně jeho náruživosti, zvláště zlost. Měl na sobě dlouhý tmavočervený plášť, ozdobený květy a třapci; na prsou, na ramenou a vůbec vpředu byl jeho plášť spjat lesklými přezkami. Na hlavě měl čepici podobnou biskupské mitře, jenže o něco nižší, a po stranách visely z čepice až na ramena jakési plátěné stužky. Kaifáš byl už delší čas se svou radou pohromadě, mnozí tu zůstali od té chvíle, co odtud odešel Jidáš. Netrpělivost a zlost Kaifášova rostla víc a víc, takže nemohl se ovládnout a spěchal dokonce tak jak byl, v kněžském rouše, po schodech dolů do předdvoří, vadil se a poptával, zda Ježíš už přichází. Vtom se zástup blížil a nakvašený Kaifáš vystupoval zase vzhůru po schodech a uvelebil se velmožně na soudní stolici.

Kapitola 19

Ježíš před Kaifášem

Za vzteklého posměšného pokřiku, strkání a smýkání byl přiveden do předdvoří Ježíš, celý blátem pošpiněný, a byl přijat temným reptáním a šepotem potlačované zášti, nenávisti a nevázané vzteklosti sběhlé chátry. Průvod vešel levou branou do dvora a obrátil se vpravo před soudní síň. Když Spasitel šel mimo Petra a Jana, pohlédl na ně, aniž k nim obrátil hlavu, aby je snad nevyzradil. Sotva byl Ježíš přiveden sloupovím před veleradu, už na něho Kaifáš křičel, co měl síly: “Už jsi tu, ty rouhači, který nás znepokojuješ v této posvátné noci?” Teď byla sňata s tyče tykev, v níž byly uschovány žaloby Annášovy. Kaifáš četl nahlas a pak vychrlil ze sebe celou spoustu nadávek a výčitek proti Spasiteli. Katané a vojáci přitom trhali a smýkali Ježíšem ze strany na stranu; měli v rukou železné, pichlavé pruty a těmi bili a strkali Pána, řvouce přitom: “Odpověz! Otevři ústa! Neumíš mluvit?” Všechno to se dalo, když Kaifáš, zuřivější než Annáš, hřměl na Ježíše otázkami. Ježíš však tu stál tiše a trpělivě jako beránek, hleděl dolů před sebe a na Kaifáše se ani nepodíval. Katané jej chtěli k řeči donutit, bili jej do týla, do boků, bili jej po rukou a bodali ho pruty.

Jeden zlotřilý kluk se tak zapomněl, že přitlačil palcem jeho dolní ret k zubům a řekl: “Kousej!”

Teď však následoval výslech svědků. Ale nebyla to řeč, jen zmatené křičení, vzteklé volání a řev podplacené spodiny. Žalovali jen to, co jeho nepřátelé z řad farizejských a saducejských po celé zemi proti němu mluvili. Všechny jeho řeči a podobenství překroutili. Svědkové si navzájem odporovali a sami se zaplétali do svých křivých výpovědí. Jeden pravil: “Dělá se králem!” Jiný: “Ne, on se tak jen nechává nazývat! Když ho chtěli lidé králem provolat utekl a zmizel!” Třetí: “Ale on říká také, že je Syn Boží!” Jiný zase volal: “To není pravda, on se tak sám nazývá, poněvadž prý plní vůli Otce svého!” Někteří pravili: “Nás uzdravil a onemocněli jsme potom zase, to není nic jiného než čarodějnictví!” Ano, mnoho žalob mluvilo o čarodějnictví. O uzdravení muže u rybníka Bethesdy také svědčili falešní svědkové, lhali a odporovali si. Také farizeové ze Sephoris, s nimiž jednou Pán rozmlouval o manželském rozvodu, na něho žalovali pro falešné učení. I onen mladík z Nazareta, kterého nechtěl Ježíš přijmout mezi své učedníky, byl natolik podlý a sprostý, že tu vystoupil proti němu a falešné svědčil. Obžalovali jej i z toho, že u chrámu odpustil hříchy cizoložnici a že vytkl hříchy farizeům.

Všichni hledali proti Pánu nějaké svědectví, právně podložené, ale nedařilo se jim to. Celé řady svědků přicházely a odcházely, ale nebylo to svědectví, nýbrž tím větší tupení a nadávky. Také mezi sebou se svědkové náruživě přeli a přitom Kaifáš nebo některý člen velerady nadával a spílal; jen někdy hluk poněkud ustal. Co chvíli pokřikoval některý člen rady: “Nu, jakým ty jsi králem? Ukaž svou moc! Zavolej si ony legie andělů, o nichž jsi mluvil na Olivové hoře! Kam si zanesl peníze vdov a jiných hlupců? Celé statky promrhals a co máš teď z toho? Odpo-

věz, mluv! Teď, když máš mluvit a před soudci se zodpovídat, mlčíš, a když měls raději mlčet před luzou a ženskými, míval si mnoho řečí!" Tak tupili Vykupitele.

Každá taková posměšná řeč byla provázena stálým týráním, protože vojáci, kati a sluhové bili Pána a nutili ho, aby odpovídal. Bůh musil zasáhnout, aby zachoval Spasitele na živu tak dlouho, až všechny hříchy za nás odkál.

Někteří bezbožní svědkové říkali, že prý Ježíš je nemanželský syn. Jiní odporovali a volali: "To je lež, neboť jeho matka byla nábožnou pannou v chrámě a my jsme byli při jejím zasnoubení se zbožným a bohabojným mužem!" A hádali se tak vespolek. Také vytýkali božskému Mistru a jeho učedníkům, že neobětovali v chrámě. A opravdu, neviděla jsem nikdy, že by byl kdy Ježíš nebo apoštolově v chrámě obětovali, leda beránka velikonočního. Josef a Maria obětovali však předtím, pokud byl Josef živ, za Ježíše. — Tato výtka však neměla pražádné váhy ani ceny, neboť Essenové také nepřinášeli žádných obětí a nebyli proto trestáni. Nejvíce vytýkali Ježíši čarodějství. Kaifáš pak řekl a tvrdil sám, že toho všecko nesjednocení svědků a jejich hašteření je způsobeno jeho čarováním. Jiní pravili, že Ježíš neslavil velikonoce podle předpisů a že už dnes jedl velikonočního beránka a že přitom letos stejně jako loni nezachoval předepsaného řádu. O této věci se hádali dlouhou chvíli. Svědkové se však tak pomátli a popletli, že Kaifáš i celá jeho slavná velerada byli až do duše zahanbeni, a proto tím více soptili nenávistí, že nemohli nalézt proti Ježíši ani nejmenšího, čeho by se mohli aspoň nějakým způsobem držet. Konečně zavolali Nikodéma a Josefa z Arimatie a vyzvali je, aby se vyjádřili sami, protože v jejich večeřadle na Siónu jedl Kristus velikonočního beránka. Ti však, předstoupivše před Kaifáše, dokázali ze starých svitků Písma, že Galilejští mohou podle starého oby-

čeje jíst beránka o den dříve. A co se týká beránka velikonočního, mohou potvrdit, že všechno se dalo podle pořádku, neboť i lidé z chrámu byli při něm činni. Tato výpověď zmátla všechny svědky, které nejvíce mrzelo, že Nikodém dal přinést svitky Písma, z nichž dokázal právo Galilejských. Mimo jiné důvody Nikodém také říkal, že by jinak, při tak velikém návalu lidu, nebyli v chrámě s obřady hotovi. Právo Galilejských bylo tedy dokázáno, a proto se farizeové ještě více rozhořčili na Nikodéma, který jim vytýkal, jak mohli v této posvátné noci způsobit mezi lidem tak veliký rozbroj a že se musejí hanbit nad očividnou neshodou svědků, a jak se mohlo toto shromáždění sejít v tuto noc před svátečním dnem v tak bouřném spěchu a s tak sebevědomou předpojatostí! Pohlédli na Nikodéma zuřivě a vyslýchali ohavné svědky tím spěšněji a nestydatěji. Po dalších hanebných, lživých a spletených výpovědích přišli ještě dva svědci a řekli, že Ježíš prohlásil: “Mohu zbořit chrám boží a ve třech dnech zase vystavět jiný, ale ne rukou lidskou.” Ale ani jejich výpověď se neshodovala, jeden pravil, že prý chce Kristus vystavět nový chrám, a proto prý slavil velikonoce v jiné budově, a starý chrám chce zbořit. Druhý pak pravil, že prý tento chrám je vystavěn rukama lidskýma; tedy ten chrám nemínil.

Kaifáš byl teď nadobro roztrpčen; neboť odporující se výpovědi svědků, týrání Ježíše, které Spasitel s nepochopitelnou tichostí a trpělivostí snášel, dotkly se velmi nemile mnohých přítomných. Ba lid se několikrát i vysmál svědkům do očí. Mnohým začalo vyčítat svědomí, když viděli Ježíše mlčet. Asi deset vojáků bylo tím výjevem tak dojato, že odešli, předstírajíce nevolnost. A když šli kolem Petra a Jana, pravili: “Mlčení Ježíše Galilejského, když s ním tak hanebně jednají, je srdcelomné; každému je, jako by je země měla pohltit. Řekněte nám, kam máme jít!” Oba

apoštolově, snad že jim nedůvěřovali nebo se báli vyzrazení, smutně odpověděli: “Volá-li vás pravda, kráčejte tou cestou, ostatní se poddá samo sebou.” Vojáci opustili dvůr Kaifášův a spěchali z města ven. Na cestě potkali některé, kteří jim pravili, aby šli na druhou stranu hory Sión do jeskyní, nacházejících se jižně od Jeruzaléma. I šli. V jeskyních našli více schovaných apoštolů, kteří se z počátku velmi ulekli, ale pak se dozvěděli, že se jich nemusí bát; jakmile však slyšeli, co je s Ježíšem a že jim hrozí nebezpečenství, rozprchli se opět na jiná místa.

Kaifáš, který byl velmi rozmrzelý a rozpálený, povstal teď ze svého trůnu, sešel o několik stupňů k Ježíši a pravil: “Neodpovídáš nic na to, co tito proti tobě svědčí?” Ale Ježíš mlčel a ani na něho nepohlédl. To ho velmi mrzelo. Tu pochopové rvali Pána za vlasy a obraceli mu hlavu, bili jej pěstmi a tloukli ho pod bradu. Jeho pohled zůstal dále sklopený. Kaifáš však jako bez sebe pozdvihl ruce a zvolal rozhněvaným hlasem: “Zaklínám tě skrze Boha živého, pověz nám, zdali jsi Kristus, Syn Boha požehnaného!”

Tu nastalo v davu hluboké ticho. Ježíš, posilněn Bohem, pravil hlasem nevýslovně důstojným, všemi otřásajícím, hlasem věčného Slova: “Já jsem! Řekl jsi to! Amen pravím vám: brzy uzříte Syna člověka sedět na pravici moci Boží a přicházet v oblacích nebeských!”

Když Ježíš mluvil, viděla jsem ho celého zářit nebeským jasem, nad ním nebesa otevřená a tam Boha Otce všemohoucího. Viděla jsem anděly a slyšela modlitbu spravedlivých, jako by se modlili a prosili za Ježíše. Viděla jsem, jako by božství z Otce a ze Syna zároveň promluvilo tato slova: “Kdybych mohlo trpět, rádo bych trpělo, protože však jsem milosrdné, vzalo jsem na sebe v Synovi tělo lidské, aby Syn člověka trpěl; já jsem spravedlivé a vidím jak on nese hříchy všech, hříchy celého světa.”

Pod Kaifášem viděla jsem v tu chvíli celé peklo otevřené, temný, ohnivý kruh strašných postav. Nad tímto rozevřeným pekelným jícnem stál Kaifáš jak na tenounkém plátně. Byl prodchnut skrz naskrz zlostí pekelnou.

Celý dům Kaifášův se mi zdál být rozzuřeným peklem. Když Pán pronesl tato slova, že je Kristus, Syn Boží, zahlédla jsem, jako by se celé peklo uleklo a otřáslo a jako by náhle všechnu svou zlobu proti němu vdechlo do tohoto domu. Jako se mi všechno ukazuje v tvarech a obrazech, viděla jsem i teď úzkost a zuřivost pekla v rozličných strašných podobách, které v nespočetném množství vycházely na mnohých místech ze země. Vzpomínám si, že jsem viděla celé zástupy malých, černých postav, podobných psům, kteří běží na zadních, krátkých nohách, opatřených dlouhými pazoury. Nevím však již, která ničemnost jimi byla vyjádřena. Pamatuji si jen zjev. Viděla jsem, jak tyto hrozné stíny vnikají do přemnohých přítomných nebo si jim sedají na hlavu nebo na ramena. Celé shromáždění bylo tedy posedlé těmito příšernými postavami, a zuřivost zlých rostla proto tím více. Viděla jsem v tom okamžiku, jak za Siónem z hrobů vystupovaly ohyzdné pekelné postavy. Myslím, že to byli samí zlí duchové. Také ze země u chrámu vycházeli, mezi nimiž mnozí se podobali spoutaným zajatcům, kteří vlekou za sebou těžké okovy. Nevím, zdali to byli také zlí duchové, nebo to byly jen duše zemřelých, odsouzené trpět na některém místě této země, a které snad nyní táhly k předpeklí, jež jim mělo být otevřeno odsouzením Krista. — Takové věci se nedají ani dobře vysvětlit ani popsat. Nerada bych pohoršila nevědomé, ale kdo to vidí, ten to i cítí, až vlasy na hlavě vstávají. Bylo něco strašného v tom okamžiku. Myslím, že i Jan z toho něco viděl, protože jsem jej později slyšela o tom mluvit. A všichni ti, kteří nebyli ještě úplně ztraceni, pocítili aspoň v tu chvíli

s hlubokou hrůzou něco strašného. A zlí to pocítili tak, že jejich vztek se divoce rozhořel.

Kaifáš, jakoby nadchnut samým peklem, uchopil lem svého skvostného pláště, pořezal jej nožem a roztrhl své roucho, jen zasyčelo, a hlasitě vykřikl: "Rouhal se Bohu! Nač ještě potřebujeme svědků? Nyní jste sami slyšeli rouhání! Co soudíte o tom?" Tu všichni přítomní povstali a řvali hlasem strašným: "Hoden jest smrti! Hodem jest smrti!"

Zatímco tak řvali, dostoupila ona temná zuřivost pekla v tomto domě nejvyššího vrcholu. Nepřátelé Kristovi byli jako ďáblem posedlí. Bylo to, jako by temnota slavila svůj triumf nad světem. Ti, kteří ještě měli trochu citu pro dobré, byli jati hrůzou a strachem, takže si mnozí zahalili hlavy a odešli. Také mnozí vznešení svědkové, že jich už nebylo třeba, odešli ze soudného domu s obtíženým a zlým svědomím. Druzí, sprostí svědkové, běhali po dvoře okolo ohně, kde se jim vyplácely peníze, jež hned projedli a propili.

Nejvyšší kněz však teď pravil pochopům: "Odevzdávám vám tohoto krále. Učiňte mu, co se patří rouhači! Vzdejte mu čest!" Pak odešel s veleradou zadními dveřmi do okrouhlé síně, do níž nebylo ze soudního dvora vidět.

Jan si ve svém hlubokém zármutku vzpomněl na nejsvětější Pannu. Bál se, aby jí některý nepřátelský posel nezvěstoval tuto smutnou zprávu surovým způsobem, a proto pohlédl ještě na Spasitele a myslil si: "Mistře, ty víš, proč odcházím!" A pak spěchal ze soudného dvora, jako by ho poslal sám Pán, k svaté Matce Páně.

Petr však velikou úzkostí a bolestí takřka zdrcen, cítil pro svou únavu chlad a byl jím teď, k ránu, celý zkřehlý. Skryl, jak mohl, svůj zoufalý zármutek a plaše se blížil k ohnivé jámě, kde se ohřívala všelijaká sběř. Nevěděl ani, co dělá, ale od Mistra se odloučit nemohl.

Kapitola 20

Ježíš je posmíván

Jakmile Kaifáš s veleradou opustil soudní síň, vrhla se celá rota ničemů jako hejno vos na našeho Vykupitele. Až dosud stále byl dvěma ze čtyř prvních biřiců držen na provazech. Během jednání byli dva vystřídáni druhými a odešli. Už při výslechu několik katanů vytrhalo Ježíšovi celé chomáče vlasů a vousů, což velmi bolelo. Někteří dobří lidé zdvihli si tajně několik kadeří a vytratili se odtud; ty vlasy jim potom zmizely. Při soudním jednání také na Pána plivali, bili jej pěstmi a sukovitými holemi a bodali jej pruty s ostnatými hlavičkami. Teď však si vylili na Ježíši svou lotrovskou zlomyslnost v míře daleko větší. Vsazovali mu na hlavu postupně slaměné a proutěné koruny a pak mu je s krutým posměchem s hlavy sráželi. Pokřikovali přitom: "Hleďme, syn Davidův s korunou svého otce!" Potom zase: "Hle, ten je víc než Šalamoun!" Nebo: "To je ten král, který vystrojil svému synovi svatbu!" Tak se všichni posmívali věčné pravdě, kterou Pán hlásal k spáse lidu a o ní mluvil v mnohých podobenstvích. Bili jej pěstmi a holemi, strkali jím sem a tam a plivali na něho. Nakonec upletli ještě korunu z tlusté pšeničné slámy, jaká tam roste,

posadili mu na hlavu vysokou čepici, podobnou nynějším biskupským čepicím, a narazili na ni slaměný věnec. Předtím už mu vysvlékli jeho tkaný šat. Teď tu stál Spasitel napolo obnažen. Pak mu na rameno pověsili starý roztrhaný plášť, který mu nesahal ani po kolena, a krk mu sevřeli dlouhým železným řetězem, jenž mu pak visel s ramen přes prsa až po kolena. Na koncích řetězu byly dva těžké ostnaté kruhy, které při chůzi a při pádu Ježíše bolestně zraňovaly. Znovu mu svázali ruce křížem přes prsa, vstrčili mu do nich třtinu a jeho ztýraný obličej poplivali chrchly ze svých šeredných, nečistých úst. Jeho potrhaný vous i vlasy, jeho prsa a celý plášť byly plné ošklivé a protivné nečistoty. Oči mu zavázali špinavým hadrem a bili ho pěstmi a holemi, křičíce a hulákajíce: "Velký proroku, kdo tě udeřil?" Ježíš však nepromluvil ničeho a modlil se v duchu za své trýznitele, vzdychal zhloubí své duše a byl za to bit. Takto ztýraného, v hadry zaobaleného a znečištěného Ježíše vlekli katané za řetěz do zadní okrouhlé soudní síně, kopali ho a bodali tyčemi a křičeli: "Jen dál, slaměný králi, ukaž se ve svém královském šatě i veleradě." A když vešli do vysoké radní síně, kde seděl Kaifáš s mnohými členy, začalo nové posmívání a tupení se sprostými vtipy a s rouhavým zlehčováním svatých obyčejů a úkonů. Plivali na něho a křičeli: "Tu máš své královské pomazání!" Smáli se tomu; posmívali se tím totiž pomazání Ježíše drahou mastí od Magdalény. Teď, když ho sem přivedli, začali řvát z plna hrdla. "Holá, ty se opovažuješ tak nečistý předstoupit před veleradu? Jiné chceš pořád očisťovat a sám čistý nejsi! Ale teď my tě očistíme." Nato přinesli kbelík plný špinavých smrdutých splašek se špinavým hadrem a tím mu utírali za ran, posměchu a klení, za výsměšných pozdravů a poklekání jeho svatý obličej a ramena, jako by ho umývali, ale špinili ho tím ještě víc. Konečně mu vy-

lili všecku špínu na obličej a posmívali se: “Tu máš drahocennou mast! Tu máš voňavý nard za tři sta denárů! Tu máš křest z rybníka Bethesdy!” Tím mimoděk srovnali Ježíše s beránkem velkonočním; neboť beránci velkonoční byli napřed před obětováním v tom rybníku umýváni, pak ještě čistou vodou kropeni, nato teprve v chrámě obětováni. Oni však se posmívali uzdravení nemocného, jenž ležel osmatřicet let na loži a byl uzdraven u rybníka Bethesdy, když mu Ježíš řekl: “Vstaň, vezmi lože své a choď!” Pak smýkali a strkali Ježíšem dokola před křesly velerady. Viděla jsem všechno plné zuřivých pekelných postav. Bylo to temné, zmatené, hrůzné divadlo. Avšak kolem týraného Ježíše od té chvíle, co řekl, že je Syn Boží, jsem viděla často zář a světlo. Zdálo se, že mnozí z přítomných to více méně tuší, aspoň jakýmsi úzkostným pocitem, protože všechno hanění, všechna potupa nemohla mu jeho důstojnost odnít. Čím více zářilo světlo okolo Ježíše, tím více se rozpalovala v jeho zaslepených nepřátelích nevýslovná zášť. Mně se však jevila svatozář slávy Páně velmi nápadně, stále mne napadala myšlenka, že zahalili obličej Ježíšův jen proto, že nejvyšší kněz nemohl snést pohledu Kristova od té chvíle, co Pán vyřkl slova: “Já jsem Syn Boží!”

Kapitola 21

Petrovo zapření

Petr a Jan musili přihlížet strašnému divadlu bezmocně a bez nářku. Teď, když svědkové opouštěli dům, Jan odešel, neboť chtěl přinést zprávu Matce Páně o jejím Synovi. Petr však nemohl Mistra opustit; miloval ho příliš, takže se nemohl ani ovládnout a hořce plakal, avšak skrýval to, jak nejlépe mohl. Bál se, že se prozradí, bude-li dále stát na místě, ale nemohl se nikam uchýlit. Šel tedy k ohni, kde stáli vojáci a kam se shluklo mnoho rozličného lidu. Skupinky co chvíle odcházely k Ježíšovi, posmívaly se mu a když se vrátily k ohni, pošklebovaly se a pronášely sprosté poznámky. Petr se choval tiše. Ale už to, že nebyl jako druzí, že měl účast na osudu Spasitele a že jeho tvář jevila hluboký zármutek, musil upadnout u nepřátel v podezření. Tu přišla k ohni také děvečka vrátná. Protože všichni tlachali o Ježíšovi a jeho učednících a posmívali se jim, vmísila se také do řeči, jak to dělají drzé a prostořeké ženštiny, a dívajíc se na Petra, řekla: “I ty jsi jeden z učedníků Galilejského!”

Jak to Petr uslyšel, velmi se ulekl; byl celý zmatený a bylo mu úzko. Bál se, že snad bude také týrán od lidu jako

jeho Mistr. Řekl tedy: “Ženo, neznám ho! Nevím a nerozumím ti, co vlastně chceš!” A vstal, aby se od nich nějak dostal a vyšel z předdvoří; právě v té chvíli zakokrhal venku před městem kohout. Když vycházel, uviděla ho jiná děvečka a hned říkala okolostojícím: “Tento také byl s Ježíšem Nazaretským.” A ti se ho hned ptali: “Nebyls také jeho učedníkem?” Petr upadl do velikého strachu a v úzkosti a zmatku tvrdil: “Opravdu, nebyl jsem jeho učedníkem a neznám toho člověka!” Sotva to řekl, dal se do běhu a utíkal do druhého dvora. Všiml si, že jeho známí se dívají přes zeď do dvora a hned je chtěl varovat. Plakal a byl pln úzkosti a obav o Mistra, takže mu jeho zapření teď ještě ani na mysl nepřicházelo. Ve venkovním dvoře bylo mnoho lidí, mezi nimi i přátelé Ježíšovi, ale nikoho dovnitř nevpustili, Petrovi však nebránili, když chtěl odejít. Hned k němu přistoupilo několik učedníků Páně, kteří z úzkosti přišli až sem z jeskyň hory Hinnom, a vyptávali se na všechno se slzami v očích. Petr však byl tak zarmoucen a tolik úzkostlivý, aby se neprozradil, že jim řekl jen několika slovy, aby šli pryč, protože jim tu hrozí nebezpečí. Po těch slovech se od nich vzdálil a smutně kolem obcházel. Učedníci utekli zpět do svých skrýší. Bylo jich asi šestnáct, mezi nimi Bartoloměj, Natanael, Saturnin, Juda, Barsabas, Šimon, jenž se stal potom biskupem v Jeruzalémě, Zacheus a Manahem, jenž byl prorokem, slepý od narození, a kterého byl Ježíš uzdravil.

Petr však neměl pokoje. Láska k Ježíšovi přiměla ho znovu, aby se vrátil do vnitřního dvora. Vpustili ho beze všeho, neboť si pamatovali, že mu volný průchod vymohli Nikodém a Josef z Arimatie. Nešel však hned do předdvoří soudní síně, nýbrž obrátil se k velkému, okrouhlému sálu za soudcovskými křesly, který měl ze dvora také vchod. Rota tahala Ježíše právě teď v tomto sálu před veleradou a

posmívala se mu. Petr se blížil plaše a bázlivě. Ačkoliv cítil, že mají na něho podezření, přece ho láska k Ježíši nutila, aby šel dále; i tlačil se k dveřím. Tam bylo namačkáno plno chátry, která se dívala na posměch a tupení. Právě vodili Ježíše se slaměným věncem kolem dokola. Pán pohlédl na Petra vážným a výstražným zrakem; ten však byl žalem a bolestí celý zlomený. Dosud bojoval s bázní, a když zaslechl, jak kdosi se ptá druhých: "Co je to za člověka?" odešel ze síně opět na dvůr, ale byl zármutkem a lítostí úplně zmatený a sotva stál na nohou. Vida, že je stále ještě pozorován, šel do předdvoří a přistoupil k ohni, posadil se a seděl tak hodnou chvíli, až sem přišli i ti, kteří jej dříve pozorovali a o Ježíše a učednících mluvili posměšně a potupně. Jeden z nich řekl: "Jistě i ty jsi z nich, protože jsi Galilejský; tvá řeč tě prozrazuje!" Petr se chtěl vymluvit a odejít, když tu přistoupil k němu bratr Malchův a pravil: "Cože? Cožpak jsem tě neviděl s ním v zahradě na hoře Olivové a což neporanil si ucho mého bratra?"

Tu Petr byl ve svých nesnázích jako smyslů zbaven. Hleděl se od nich odtrhnout a jsa prudké povahy, začal se proklínat a zapřísahat, že nezná toho člověka. Pak utekl od nich dál do dvora.

V tom okamžiku zazpíval kohout po druhé, a Ježíše právě vedli z okrouhlé síně přes dvůr do žaláře, který ležel pod onou síní. Mistr se obrátil k Petrovi a pohlédl na něho velmi smutně. I rozpomněl se Petr při tom pohledu na slova, která mu Ježíš řekl: "Ještě této noci, dřív než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapřeš." To slovo mu nyní krutou mocí projelo srdce. Ubohý Petr v starosti a v úzkosti zapomněl docela na slib, jejž dal Pánu na hoře Olivové, že raději se svým Mistrem zemře, než by ho zradil, zapomněl i na výstrahu Ježíšovu. Při Ježíšově pohledu však byl takřka sražen vědomím svého těžkého provinění.

Zhřešil, prohřešil se na svém ztýraném, nevinně odsouzeném, mlčky vše trpícím Spasiteli, jenž ho tak laskavě varoval. I zmocnila se ho prudká lítost, jako beze smyslů spěšně vyšel na vnější dvůr, zahalil si hlavu a plakal hořce. Už se nebál, že ho poznají, řekl by teď každému hned, kdo je a jak se proti svému Pánu těžce prohřešil. Kdo by se opovážil říci, že by byl statečnějším než Petr v takovém nátlaku, v nebezpečenství, v takových nesnázích, zmatku, v takovém boji mezi láskou a strachem, unavený a uhnaný, skoro beze smyslů bolestí a zármutkem nad tolika srdceryvnými příhodami této noci, když by přitom byl tak dětinné a zároveň tak prudké povahy jako Petr? Pán jej ponechal jemu samému, jeho vlastním silám, protože si mnoho troufal. Proto byl Petr tak slab a bezmocný, jako všichni, kteří zapomínají na Spasitelova slova: “Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!”

Kapitola 22

Maria v soudní síni Kaifášově

Svatá Panna cítila v stálém vnitřním společném utrpení všechno, co se dalo jejímu božskému Synu, a věděla o všem. Modlila se ustavičně se svým Synem za mučitele. Ale její mateřské srdce volalo též bez přestání k Bohu, aby nedopouštěl takových hříchů a odvrátil hrozná muka od jejího nejsvětějšího Syna. Také mocně toužila, aby byla nablízku Ježíši. Když tedy Jan, uslyšev výkřiky: “Hoden jest smrti,” odešel z předdvoří Kaifášova a spěšně jí o všem trápení Ježíšově podal zprávu a svými slzami ji dosvědčil, když tedy Maria slyšela o mukách Synových, jež znala z vnitřního nazírání i od očitého svědka, chtěla, aby ji s Magdalénou a jinými zbožnými ženami přivedl blízko k Ježíšovi. Jan opustil svého Mistra jen proto, aby potěšil nejsvětější Pannu, neboť mu byla po Ježíši nejdražší. Proto ji teď vedl rád z domu. Několik jiných žen šlo za nimi. Magdaléna šla pomalu vedle druhých, lomíc rukama; šly ulicemi, osvětlenými měsícem a přeplněnými lidmi. Byly zahaleny, ale jejich spěch a občas hlasité zabědování je pro-

zrazovalo, takže mnozí nepřátelé, vracející se od soudu, byli na ně upozorněni a vykřikovali za nimi rouhavé a posměšné řeči proti Ježíši, čímž bolest Panny jen zvětšovali. Pod jednou branou potkali několik dobře smýšlejících, kteří se právě vraceli z domu Kaifášova a naříkali nad ztrátou Ježíše. Přistoupili k svatým ženám, a když poznali Matku Spasitelovu, pozdravili Sedmibolestnou se srdečným soucitem: “Ó Matko nejnešťastnější, Matko nejsmutnější, bolestná Matko Nejsvětějšího z Izraele!” Maria jim v srdci dekovala a spěchala se svatými ženami dále svou truchlivou cestou.

Když se přiblížily k domu Kaifášovu, vedla je cesta podél zdi. Šli totiž zezadu, kde byla jen jediná zeď, kdežto u vchodu se musilo jít přes dva dvory. Tu potkala Matku Ježíšovu a její průvodkyně nová hořká bolest. Musili jít podél vyvýšeného místa, které bylo osvětleno pochodněmi a kde otroci pod stanem tesali Kristův kříž. Nepřátelé Páně nařídili totiž hned po zradě a odchodu Jidášově, pro případ, že by se zajetí podařilo, aby byl pro Pána zhotoven kříž, aby se pak nemařil zbytečně čas, až ráno bude odsouzen k smrti. Kříže pro dva lotry již Římané připravili. Svatá Matka slyšela, jak pacholci proklínají jejího Syna, že kvůli němu musejí pracovati v noci. Každé to slovo probodávalo srdce Mariino jako meč, každý úder sekyry zraňoval její srdce, a přece se stále modlila za zaslepený lid, který s proklínáním připravoval nástroj spásy a mučednické smrti jejího Syna.

Když dům obešly a vstoupily na vnější dvůr, uchýlila se Maria s Janem, obklopena svatými ženami, do koutu u vrat, vedoucích do vnitřního dvora. Její duše v nesmírných bolestech dlela s Ježíšem. Nejsvětější Panna cítila, že jen tato brána ji odděluje od jejího Syna. Toužila, aby jí bránu otevřeli, doufajíc, že na prosbu Janovu bude vpuštěna. Bylo

právě po druhém kuropění, kdy vedli Pána ze soudní síně do žaláře. Vtom se vrata otevřela a vyhrnulo se množství lidu, přede všemi běžel Petr se zahalenou hlavou, s rukama na obličeji a plakal hořce. V záři pochodní však poznal hned Matku Mistrovu a apoštola Jana. Bylo mu, jako by i tu potkal znovu své svědomí, poté, co na něho Pán již uvnitř vyčítavě pohlédl a tak jeho svědomím otřásl. Ach, jak pronikal do srdce ubohému Petrovi hlas Matky Páně, když říkala: “Šimone, jak jest s Ježíšem, mým Synem?” Nemohl snést její pohled, zalomil rukama a obrátil se na druhou stranu. Nemohl ani promluvit. Maria však ho nenechala odejít, přistoupila blíž k němu a pravila bolestně: “Šimone, proč mi neodpovídáš?” Tu Petr v nejhlubším zármutku vykřikl: “Ó Matko, nemluv se mnou! Tvůj Syn trpí nelidské bolesti! Nemluv se mnou, já jsem ho k smrti odsoudil! Já jsem ho třikrát hanebně zapřel!” Teď se k němu přiblížil Jan, chtěje s nimi mluvit, ale Petr bolestí jako šílený utíkal ze dvora, ven z města, do jeskyně na Olivové hoře, kde se Mistr potil krvavým potem a kde zůstaly na kameni otisky rukou Páně.

Maria byla zraněna novým mečem bolesti, kterou způsobil Pánu právě ten učedník, který vyznal, že Kristus je Syn Boha živého, a teď jej zapřel. Tu klesla svatá Panna po slovech Petrových na kámen u brány a vytiskly se na něm stopy jejích rukou nebo nohou. Kámen ten je zachován až posud, ale nevím, kde. Viděla jsem jej.

Po odvedení Krista do žaláře většina svědků odešla domů a vnitřní dvůr Kaifášův byl skoro prázdný. Brána zůstala otevřena. Tu svatá Panna toužila být blíže svému Synu. Jan ji proto zavedl s ostatními ženami až k vězení, kde byl Spasitel. Ježíš a Maria věděli, že si jsou blízko. Ale nejvěrnější Matka chtěla i svými smysly znát jeho rány a slyšet jeho vzdechy. Proto přistoupila těsně až k vězení,

kde zaslechla posměch strážných a vzdychání jejího Syna. Avšak dlouho tu zůstat nemohli, aby nebyli poznáni. Magdaléna byla prudkou bolestí zmožena a nemohla se ovládnout. Maria trpěla mnohem více, ale chovala se tiše a důstojně, čemuž jsem se velmi divila, ale přece byla poznána. Bylo již po ní hozeno hořkým slovem: "Není to Matka Galilejského? Syn její musí na kříž, ale před svátkem ne, jinak by musil být nejhorším ničemou!"

Tu se Maria odvrátila, puzena uvnitř duchem, šla až k ohni, kde stálo ještě něco chátry. Svaté ženy ji následovaly s němou bolestí. Na tomto hrozném místě, kde Pán vyřkl, že je Synem Božím a kde luza ďáblem posedlá volala: hoden je smrti, tu nejzarmoucenější Matka trpěla k smrti a podobala se umírajícímu, tak silně jí utrpení svíralo srdce. Jan a zbožné ženy ji provázeli opět ven ze dvora. Luza okolo ohně stála mlčky a zaraženě. Bylo to, jako by čistý duch procházel peklem.

Cesta vedla znovu podél zadní zdi k místu, kde otroci byli zabráni do přípravy kříže. Ale nemohli být s ním hotovi, právě tak jako tamti se soudem. Musili častěji přivléci jiné dřevo, poněvadž se jim ten nebo onen kus nepodařil či se jim rozštípl, až konečně udělali kříž z takového dřeva, jak chtěl Bůh ve své nekonečné moudrosti. Viděla jsem přitom různé obrazy. Zdálo se mi, že i andělé brání řemeslníkům v práci, až byla podle vůle Boží dokonána.

Kapitola 23

Ježíš v žaláři

Vězení před soudním dvorem Kaifášovým bylo malé, okrouhlé sklepení. Viděla jsem, že část tohoto sklepa ještě stojí. Ze čtyř biřiců zůstali u něho jen dva, ale vždy za chvíli byli zase vystřídáni. Svlečeného šatu Pánu dosud nevrátili; byl stále ještě v roztrhaném, pošpiněném plášti a ruce měl znovu svázány.

Když Pán vstoupil do vězení, modlil se k svému nebeskému Otci, aby ráčil přijmout všechno trýzněni a všechen posměch, který trpěl a ještě vytrpí, jako smírnou oběť za mučitele a vůbec za všechny lidi, kteří se prohřešili a ještě se prohřeší netrpělivostí a zlostí.

Také tu nedali trýznitelé Pánu pokoje. Uvázali ho uprostřed sklepa k nízkému sloupu a nedovolili mu, aby se opřel. Musil tedy stát, vrávoraje, na unavených nohou, rozedraných častými pády a otlučených řetězem, který mu sahal až po kolena. Strážcové ho nepřestávali týrat a posmívat se mu. Když se jedni unavili, přišli noví dva a začali ihned s novými lotrovskými kousky.

Nelze mi ani znovu vypovědět všecku hanu a zlobu, kterou spáchali katané na Nejčistším a Nejsvětejším, na

Synu Božím. Jsem příliš nemocná a téměř umírám soustrastí. Ach, jak se musíme stydět, že nemůžeme ani vypravovat nebo vyslechnout ze slabosti a ošklivením si bolesti všechny ty nespočetné útrapy, které nevinný Spasitel za nás ráčil vytrpět! Lekáme se toho, jako se leká vrah položit ruku na ránu, již sám zavražděnému zasadil. Ježíš snášel všechno, neotevřel ani úst svých. Byli to lidé hříšní, kteří proti svému bratru, proti svému Spasiteli, proti svému Bohu zuřili. I já jsem ubohá hříšnice, i pro mě trpěl to všechno můj milý Spasitel. V soudný den se všecko ukáže. Tenkrát všichni uvidíme, jak jsme se svými hříchy účastnili umučení Syna Božího, hříchy, jež znovu a znovu pácháme, jimiž projevujeme stálý souhlas s trýzněním katanů a jim, rotě ďábelské, ještě pomáháme, a muka Páně ustavičně obnovujeme. Ach, kdybychom to doopravdy rozvážili, modlili bychom se s větší vážností než dosud ta slova kajícných modliteb: "Pane, raději ať umřu, než bych tě ještě jednou měl svými hříchy urazit!"

Kristus stál tedy uprostřed vězení u sloupu uvázán a modlil se ustavičně za své trýznitele. Když se konečně všichni unavili a trochu se utišili, viděla jsem Ježíše o sloup opřeného a oblitého světlem. Nastal den, den jeho nekonečného umučení a zadostiučinění. Den našeho vykoupení začal svítat do vězení otvorem nahoře, ale jaksi nesměle posílal své první světlo na našeho svatého, týraného Beránka velikonočního, jenž vzal na sebe hříchy všeho světa. Ježíš pozdvihl své spoutané ruce vstříc novému dni a modlil se hlasitě a srozumitelně k svému nebeskému Otci velmi dojemnou modlitbu, jíž mu děkoval za dnešní den, po kterém vzdychali toužebně patriarchové a všichni spravedliví, po němž i on od svého narození toužil a o němž jednou pravil: "Musím se nechat pokřtít křtem a jak velmi po tom toužím, až bude dokonán!" Ó, jak vroucně děkoval Pán za

tento den, jenž byl cílem jeho života, který měl dokázat naše spasení, přemoci peklo, otevříti nebe, lidem pramen požehnání otevřít a vůli Otce vyplnit.

Rozednilo se. Kristus pozdravil tento den tak vroucí modlitbou, že jsem ji jako dítě za ním odříkávala. Byl nevýslovně smuten, laskavý a vážný, svatý, po všem tom hrozném řádění v noci, zvláště když stál u sloupu všecek ozářen a když pozdravoval veliký den obětní. Ach, vypadalo to, jako by tento den přicházel k němu jako kat, jenž vstupuje k odsouzenci do žaláře před popravou, aby ho odprosil a usmířil se s ním. A Pán mu děkoval tak vroucně! Katané, kteří únavou poněkud usnuli, procitli a patřili zaraženě na něho. Nerušili ho a zdálo se mi, jako by byli udiveni a polekáni. Ježíš byl v žaláři asi hodinu.

Kapitola 24

Jidáš před soudem

Zatímco Kristus byl střežen v žaláři, přišel do města Jidáš, který dosud jako zoufalec, hnán satanem, bloudil po jižním, strmém svahu jeruzalémském, v údolí Hinnom, po smetištích, kam vyváželi kosti a zdechliny, a došel až k soudnímu dvoru. Třicet stříbrných, zrádcovskou mzdu, měl zavěšenu na opasku. Teď už se zatím všechno ztišilo a on, nepoznán, tázal se stráže, jak to dopadlo s Galilejským. Řekli mu: "Je odsouzen na smrt a bude ukřižován." Pak slyšel, jak druzí mluví mezi sebou o Ježíši, o hrozném týrání a o jeho trpělivosti; o tom, že bude zrána ještě předveden před soud, aby byl slavnostně a zákonitě odsouzen. Tak zrádce sbíral zprávy o svém zrazeném Mistrovi. Nyní se již den začal rozbřeskovat a zároveň se vzbudil ruch kolem soudního domu. Jidáš se skryl v zadní části domu, aby ho nikdo neviděl; chránil se lidského pohledu jako Kain, když zabil svého bratra, a v duši se mu vzmáhalo zoufalství. Ale co uviděl? Přišel na místo, kde uchystali kříž. Jednotlivé kusy dřeva ležely v pořádku vedle sebe a dělníci spali vedle zabaleni do přikrývek. Nebe se světle třpytilo nad Olivovou horou; zdálo se, jako by se bálo pohlédnout

na nástroj umučení. Jidáš se začal ohlížet na všechny strany a utekl odtud; viděl šibenici, kříž, na němž má viset ten, jehož prodal. Neutekl však daleko, nýbrž se skryl v okolí a čekal na výsledek ranního soudu.

Kapitola 25

Ranní soud

Když se rozednilo, shromáždili se Kaifáš, Annáš, zákonici a starší lidu opět v soudní síni k novému zasedání, jež mělo být právoplatné. Soud, konaný v noci, neměl totiž platnosti, a protože čas blížícího se svátku naléhal, měl být tedy aspoň výslech svědků hotov.

Většina soudců zůstala už do rána v domě Kaifášově. Nad soudní síní byly totiž pokojíky s lehátky. Někteří, jako Nikodém, Josef z Arimatie, přišli teprve za svítání. Bylo to velké shromáždění, ale sešlo se velmi spěšně. Protože se radili, jak by Ježíše odsoudili k smrti, začali Nikodém a Josef z Arimatie a ještě několik jiných odporovat nepřátelům Páně a žádali, aby věc byla odložena až po svátcích, aby nenastalo vzbouření mezi lidem. A také nelze žádný rozsudek vynést, protože chybí ještě pravá žaloba, neboť si všichni svědkové odporovali. Nejvyšší kněží a jejich veliká strana se nad tím odporem rozhořčili a dali teď svým odpůrcům najevo, proč jim žaloba není po chuti, poněvadž jsou sami přáteli Galilejského a vyznávají jeho učení. Proto byli přátelé Kristovi z velerady vyloučeni. Ti se ohradili proti všemu, co má být usouzeno, neboť nechtěli mít

na hříchu spoluvinu a odešli ze soudní síně a spěchali do chrámu. Žádný z nich se již ve veleradě nikdy neukázal.

Kaifáš tedy poručil, aby byl přiveden ubohý, ztýraný Ježíš ze žaláře, a tak věc zařídil, aby hned po odsouzení mohl být veden k Pilátovi. Soudní sluhové spěchali hned do vězení, hřmotíce při tom jako ďábli, přepadli Ježíše jako když se vlci vrhají na ovečku, vykřikujíce posměšná slova, rozvázali mu ruce, shodili mu s ramen špinavý, roztrhaný plášť, a bijíce ho, kázali, aby si oblékl svůj nesešívaný šat, který byl ještě blátem potřísněn. Pak mu opět uvázali kolem beder provazy a vyvedli ho z vězení. Stalo se to všechno nesmírně rychle a surově. Pak hnali Pána přes dvůr řadami vojáků do soudní síně jako ovci na zabití. Když se před veleradou objevil Pán zohavený a znečištěný, jen v spodním šatě, zášť a rozhořčení soudců ještě vzrostlo. Ani v jednom tvrdém židovském srdci se neukázala nejmenší útrpnost.

Kaifáš, třesa se zlostí, povstal a pravil Ježíšovi: "Jsi-li Pomazaným Páně, řekni nám to, jsi-li Mesiáš, dokaž to!" Na ta slova pozdvihl Pán hlavu a pravil se svatou trpělivostí a důstojností: "Řeknu-li vám to, neuvěříte mi, otáži-li se vás na to, neodpovíte mi, ani mě nepropustíte. Ode dneška však uzříte Syna člověka seděti na pravici moci Boží." Soudcové pohlédli jeden na druhého a mluvili přezíravě a s posměchem: "Ty jsi tedy Syn Boží?" Ježíš však odpověděl hlasem věčné pravdy: "Ano, řekli jste, já jsem!" Nato pravili vespolek k sobě: "Nač potřebujeme ještě svědků? Slyšeli jste to sami z jeho úst."

Pak se všichni obořili na Pána, posmívajíce se mu, že prý je chudý, poběhlý, nuzný a bídný člověk, z nízkého rodu, že prý je to směšné, když chce být jejich Mesiášem a sedět na pravici moci Boží. Rozkázali katům, aby jej opět svázali a na krk mu pověsili řetěz, což se dělalo obyčejně

už na smrt odsouzeným, aby jej zavedli k Pilátovi. Napřed však poslali k Pilátovi posla, aby se dnes brzy připravil k soudu a odsoudil zločince, neboť soud se musí urychlit pro nastávající svátek. Mezi sebou však reptali na římského vladaře, že musejí ještě k němu a nesmějí sami prohlásit rozsudek smrti, zvláště když se někdo provinil proti veřejným zákonům.

Vojáci byli rozestaveni v předdvoří i před domem, a mimo to bylo před domem mnoho nepřátel Kristových a jiná luza. Nejvyšší kněží a část velerady šli vpředu, potom kráčel ubohý Spasitel mezi biřici, obklíčen vojáky, a pak šel dav sběhlého lidu. Průvod táhl ze Siónu k dolní části města, k paláci Pilátovu. Kněží šli směrem k chrámu, kde měli toho dne nadmíru práce.

Kapitola 26

Jidáš

Zrádce nebyl daleko a slyšel nyní hluk zástupu, jdoucího k Pilátovi, a zaslechl také několik výkřiků mimojdoucích. Tak například: "Teď ho vedou k Pilátovi. — Velerada odsoudila Galilejského k smrti. — Jistě musí na kříž, neboť to zařídili tak, že nesmí zůstat naživu. — Je tak trpělivý, že člověk hrůzou až trne. Říká jen, že je Mesiáš a že bude sedět po pravici Boží. Kdyby to byl neřekl, nenalezli by na něm žádné viny, zač by ho mohli odsoudit na smrt. — Ten padouch, co ho prodal, byl jeho učedníkem, jedl před chvílí s ním velikonočního beránka. Nechtěl bych mít s ním podíl na takovém zločinu. Ať si je Galilejský jaký chce, ale přece nikdy neprodal svého přítele, aby ho pro peníze přivedl na smrt. Opravdu, ten darebák by mel viset s ním!" — V Jidášovi nastal krutý boj; zmocnila se ho pozdní lítost, veliká úzkost a zoufalství. Satan jej nutil k rychlému útěku. Stříbrňáky na opasku cítil jako pekelnou ostruhu a pálily ho jako oheň. Jidáš je uchopil pevně do ruky, aby při běhu tak neřinčely po boku. Utíkal rychle, ale ne, aby padl Ježíši k nohám a prosil jej za odpuštění, aby úpěl o smilování, ne proto, aby s ním umřel nebo aby svou vinu před

Bohem zkroušeně vyznal, nikoliv, ale aby se před lidmi ze zrady ospravedlnil. Utíkal, aby se zbavil zrádcovské odměny, utíkal do chrámu, kam po odsouzení Ježíšově odešli mnozí kněží a někteří soudcové z velerady se staršími lidu, neboť teď tu měli dohled. Nejdříve se na sebe udiveně podívali, pak pyšně a s posměchem hleděli na Jidáše, jenž všecek zničen a strachem sobě nepodoben, přistoupil k nim, stříbrňáky utrhl a pravicí jim je podávaje, mluvil s velikou úzkostí: "Vezměte si zpět své peníze, jimiž jste mě svedli ke zradě Spravedlivého, abych vám ho vydal! Vezměte si zpět své peníze! Propusťte ho! Těžce jsem zhřešil, zradil krev spravedlivou! Ruším smlouvu s vámi!" Kněží teď na něho patřili ještě s větším opovržením a nenávistí. Ruce pozdvihli do výše na znamení, že nepřijímají peněz nazpět, nechtěli se poskvrnit zrádcovskými penězi, a pravili: "Co nám do toho, že jsi zhřešil? Když myslíš, žes zradil krev spravedlivou, je to tvá vina! To je tvá věc! Víme, koho jsme od tebe koupili, a shledali jsme, že je hoden smrti! Nech si své peníze, my je od tebe nechceme!" Tak mluvili kněží a zákoníci v chrámě, a to velmi rychle, jak mluvívají lidé velmi zaměstnaní, když se chtějí zbavit člověka dotěrného, a odvrátili se od něho. Jidáše to velmi rozhněvalo, vztek a zoufalství ho ještě více sevřelo, takže byl jako zbaven smyslů. Vlasy se mu naježily a tu oběma rukama rozhodil stříbrňáky po chrámové zemi a utekl ven do města.

Viděla jsem ho jako zběsilého běhat údolím Hinnom, po jeho boku byl satan v hrozné podobě a šeptal mu do ucha všechna zlořečení, která říkali proroci o tomto údolí, kde židé kdysi obětovali bůžkům vlastní děti, a doháněl ho k zoufalství. Zdálo se mu, že na něho všichni ukazují prstem a volají: "Vyjdou ven, aby se podívali na mrtvoly těch, kteří se na něm prohřešili, jichž červ neumírá a oheň nehasne." Pak mu znělo do uší: "Kaine, kde jest tvůj bratr?

Cos to učinil? Krev jeho volá ke mně do nebe o pomstu; zlořečen buď na zemi, zůstaň tulákem a poběhlíkem." Když přišel k potoku Cedron a uviděl Olivovou horu, ulekl se, obrátil oči jinam, neboť mu bylo, jako by opět slyšel slova: "Příteli, nač jsi přišel? Jidáši, políbením zrazuješ Syna člověka?" Tu mu bylo v duši hrozně. Smysly se mu pomátly a nepřítel mu šuškal do ucha: "Zde přes potok Cedron utíkal David před svým synem Absolonem! Absolón umřel pověšen na dřevě! David zpíval také o tobě, když pravil: ‚Odplatili zlým za dobré. — Přísného soudce bude míti. Ďábel bude státi po jeho pravici! Každý soud jej zatratí, jen málo dní bude žíti, a jeho úřad dostane jiný! Bůh budiž pamětliv zloby jeho otců, hříchů jeho matky, poněvadž nemilosrdně pronásleduje chudého a zabil zarmouceného. Miloval zatracení, budiž tedy zatracen. Obléká se do zavržení jako do oděvu a jako vodu pije svou zhoubu svými útrobami, jako olej svými kostmi. Jako šat jest zatracení kolem něho, jako pás, jenž věčně svazuje.' " Takovými mukami svědomí hnán, přišel Jidáš na pusté místo na hoře Pohoršení, na jihovýchod od města. Nikdo ho tam nemohl vidět. Z města sem bylo slyšet chvílemi hřmot a silné hlučení a ďábel mu šeptal do ucha: "Teď už je veden na smrt! Tys jej prodal! Víš, co je psáno v zákoně: ‚Kdo ze svých bratří, z dítek Izraele, prodá jedinou duši a mzdu za to vezme, smrtí ať umře!' Udělej tomu konec, bídníku, udělej tomu konec!" — Tu vzal Jidáš svůj opasek a oběsil se na stromě. Když visel, puklo jeho břicho a vnitřností vytekly na zem.

Kapitola 27

Ježíš je veden k Pilátovi

Ježíše vedli od Kaifáše k Pilátovi nejlidnatější čtvrtí města, jež bylo nyní cizinci a velikonočními poutníky ze všech končin země židovské přeplněno. Z hory Sión šli přímo dolů úzkou ulicí, pak částí města, zvanou Akra, dále podél západní strany chrámu až k paláci a soudnímu domu Pilátovu, který stál v severozápadním rohu chrámu naproti velikému náměstí nebo tržišti.

Kaifáš, Annáš a většina členů velerady kráčeli slavnostně oděni v čele průvodu. Za nimi nesli sluhové svitky Písma, pak šli mnozí zákoníci a židé, kteří se činně účastnili žalob proti Pánu. V malém odstupu za nimi byl veden náš milý Pán Ježíš, jsa držen pochopy na provazech, obklopen oddílem vojáků a těmi šesti úředníky, kteří byli také při jeho zajetí. Mnoho luzy proudilo sem ze všech stran a přidávalo se k zástupu, křičeli a hulákali. Po obou stranách cesty byly davy přihlížejícího lidu.

Ježíš byl oděn toliko svým tkaným šatem, jenž byl znečištěn blátem a chrchly. Na krku mu visel široce článkovaný řetěz, sahající až po kolena, a při chůzi mu bolestně tloukl do nohou. Ruce měl svázané jako včera a čtyři bi-

řicové ho vedli na provazech, přivázaných k pásu. Strašným týráním v noci byl zohaven k nepoznání, klesal ustavičně, že se bylo žalostno na to dívat, vlasy rozcuchány, vous prorvaný, obličej bledý, od ran oteklý a zhnědlý. Vedli ho za ustavičného posměchu a bití. Najali také mnoho tuláků a vyvrhelů, aby se posmívali jeho královskému vjezdu do Jeruzaléma o Květné neděli. Chátra se nedala dlouho pobízet, nýbrž skoro sama od sebe vykřikovala různá posměšná královská jména a házela mu pod nohy kamení, klacky a hadry, zpívala potupné písně na posměch nedávného slavného vjezdu do města; biřicové jím přitom škubali za provazy, vlekli ho přes překážky, takže celá cesta od Kaifáše k Pilátovi byla nepřetržitým mučením.

Nedaleko domu Kaifášova čekala nejsoucitnější a nejsvětější Matka Páně s Magdalénou a Janem. Stála ve výklenku budovy. Její duch dlel ustavičně s Ježíšem; ale tam, kde se mohla k němu přiblížit i tělesně, nedala jí mateřská láska pokoje a nutila ji na jeho cestu. Krátkou dobu se zarmoucená Matka zdržela ve večeřadle, neboť sotvaže byl Ježíš vyveden k rannímu soudu, vzchopila se, oděla se pláštěm, zahalila závojem a řekla Janovi a Magdaléně: "Pojďme za mým Synem k Pilátovi, ráda bych ho svýma očima uviděla!" šli, a když předešli průvod, zastavili se v tom zákoutí a čekali, až půjde mimo. Matka Páně dobře věděla, jak Syn její trpí, její duše ho ustavičně viděla, a přece si ho nemohla představit tak zohaveného a ztýraného. Viděla sice stále jeho muka, ale plna svatosti, lásky a trpělivosti, představovala si je menší. Obraznost ji velmi zklamala. Pyšní, nadutí, zlostní nepřátelé přecházeli teď před ní, soptíce záští a nenávistí. Kněží pravého Boha stali se kněžími satanovými. Byl to příšerný pohled. A pak křik a hluk lidí! Všichni křivopřísežní nepřátelé a žalobníci Ježíšovi! A na konci sám Syn Boží, zohavený a týraný, svá-

zaný a bitý, více vrávorající než kráčející, strašnými katy na provazech smýkaný, v oblaku hanby a proklínání! Ach, kdyby ho neviděla tiše, trpělivě jdoucího a modlícího se v této rozpoutané bouři pekla, nebyla by ho ani poznala! Když se přiblížil, tiše zanaříkala: “Ó běda! Jest to můj Syn? Ach, je to můj Syn? Ó Ježíši, můj Ježíši!” Průvod šel mimo. Ježíš pohlédl stranou na svou Matku a ta se zcela ponořila do sebe.

Jan a Magdaléna ji odvedli pryč. Sotvaže se však trochu zotavila, hned se dala vést Janem k paláci Pilátovu.

Ze nás v nouzi opouštějí přátelé, musil Ježíš zažít i na této cestě. Obyvatelé Ofelu, vidouce ho tak zohaveného, ztráceli v něho víru, neboť nemohli pochopit, že by jejich Král, Mesiáš, Syn Boží mohl se nacházet v takovém stavu. A ještě více! Mimojdoucí farizeové se jim začali posmívat za jejich oddanost Mistrovi: “Hle, tu vidíte svého krále! Pozdravte jej! Už je konec jeho zázrakům, veleknězi učinili konec jeho čarodějství!” Teď se ti lepší, hlodáni pochybnostmi, vrátili domů a horší se přidali k posměšnému průvodu.

Kapitola 28

Palác Pilátův a okolí

U paty hory, na níž stál chrám, je palác římského vladaře Piláta. Je dosti vysoký; jde se do něho po mnoha schodech. Z paláce lze přehlédnout veliké tržiště, obehnané podloubím, kde mají své krámy prodavači. Na čtyřech rozích tržiště, na sever, na jih, na východ a na západ, jsou postaveny strážnice. Toto náměstí se táhne až na západní stranu chrámové hory a může se odtud vystupovat na Sión. Mezi Pilátovým palácem a náměstím je menší prostranství; je totiž mezi nimi dvůr. Tento dvůr má na východní straně vysoký oblouk, bránu, která vede do ulice, jíž se chodívá na Olivovou horu. Na západní straně je také oblouk nebo brána, která vede k městské čtvrti Akra, jíž se chodí na Sión. Ze schodů Pilátova paláce je vidět celé náměstí, které sahá k paláci, totiž k pilířům a kamenným sedadlům. Až k těmto sedadlům chodívali židé před soudnou stolici Pilátovu, ale dále ani o krok, aby se neposkvrnili. Naznačovala to čára na dlažbě. U západního oblouku byl postaven veliký strážný dům, který souvisel s tak zvaným praetoriem a tvořil předdvoří tohoto náměstí. Praetorium se nazývala ta část paláce, kde se konal obyčejně

soud. Strážnice je obehnána sloupovím, uprostřed je dvůr beze střechy, pod ní jsou žaláře. Dva lotři jsou tam už zavřeni. Hemží se to tu vojáky jako v mraveništi. Stojí tam několik sloupů, z nichž některé jsou určeny k tělesným trestům, jiné však slouží k uvazování dobytka o trzích. Naproti strážnici je vystavěna velmi pěkná terasa, na níž jsou kamenné lavice. Odtud mluvívá k lidu Pilát. Říká se tomu místu Gabatha. Do paláce Pilátova se jde po mramorových schodech, pak se vystoupí na otevřenou pavlač, odkud Pilát mluvívá se žalobci, kteří tam sedávají na kamenných lávkách.

Za Pilátovým palácem jsou ještě vyšší terasy se zahrádkami a letohrádkem. Zahrady spojují Pilátův dům s domem jeho manželky Klaudie Prokly. Kolem všech stavení vzadu je příkop, oddělující je od hory, na níž stojí chrám. Okolo jsou příbytky chrámových sluhů.

Na východní straně sousedí s palácem Herodův soudní dům. Teď je to všechno přestavěno. Vejít se tam může dvojím vchodem, buď východním nebo západním, kudy se může také k Pilátovi. Vede odtud mnoho ulic. Jedna prochází branou jménem Bethsur. Nedaleko této brány stojí krásné stavení Lazara a Marty. Jiná ulice jde Ovčí branou, kde se nachází rybník Bravný. Voda z něho odtéká do údolí Josafat, a proto je u brány mnoho bláta. Okolo rybníka je několik stavení. V tom rybníku se umývají po prvé jehňátka, jež se zanesou do chrámu, po druhé se umývají v rybníku Bethesda. V druhé ulici stojí dům matky Marie Panny, svaté Anny; tam se konala též svatba Josefa a Marie, pokud se pamatuji. Z fóra, poněvadž je vyšší, odtéká voda do rybníka Bravného. Na hoře Sión je také takové fórum neboli náměstí naproti bývalému hradu Davidovu, jihovýchodně pak je večeřadlo a na sever soudní dvůr Annášův a Kaifášův. Hrad Davidův je teď pustou tvrzí; je tam plno

prázdných dvorů, chlévů a komor, kam obyčejně zacházejí cizinci se svými soumary. Viděla jsem, že to stavení bylo pusté již při Kristově narození, neboť tam bylo ubytováno služebnictvo svatých tří králů, když přišli do Jeruzaléma.

Kapitola 29

Ježíš před Pilátem

Bylo podle našeho času asi šest hodin ráno, když přišel zástup, nejvyšší knězi a farizeové s utýraným Ježíšem před palác Pilátův. Před vchodem do soudní budovy byla po obou stranách kamenná sedadla, a tu zůstal Annáš a Kaifáš i soudcové a dále nevkročili, aby se neposkvrnili. Ježíše však zavedli biřicové až ke schodům. Pilát ležel na terase na pohovce, u něho stál třínohý stolek. Vedle byly vztyčeny římské výsostné znaky. Důstojníci a vojáci tu byli také.

Když Pilát viděl, jak průvod s velkým hlukem a křikem spěšně přitáhl, vstal a mluvil se Židy, ale docela posměšně a pyšně, asi tak, jako pyšný francouzský maršál s vyslancem chudého, malého městečka: “Copak už zas máte tak časně ráno? Co chcete tak záhy? Jak jste toho ubohého člověka zohavili! To začínáte velmi záhy dřít a zabíjet!” Židé však křičeli na biřice: “Kupředu, do soudního domu s ním!” Pak obrati vše se k Pilátovi, pravili: “Slyš naše žaloby proti tomuto zločinci! My nemůžeme jít až do soudní síně, abychom se neposkvrnili!”

Vtom zvolal mezi lidem silný, veliký a ctihodný muž: “Opravdu, vy nemůžete do soudního domu, protože je po-

svěcen nevinnou krví! Jen on tam může vejiti, jen on, ze všech židů nejčistší, jako člověk nevinný!" To pověděl, zmizel. Jmenoval se Zadoch, byl to zámožný člověk a strýc Veroniky. Viděl jednou Ježíše u Lazara a slyšel jeho učení. Když teď spatřil Ježíše sem tam strkaného a ztýraného, nutilo ho to, aby vydal svědectví o nevině Spasitele. Ježíšovi žalobci byli však tak svou snahou zaujati a tak rozhořčeni na Piláta a na své pokořující postavení, že nedbali tohoto výkřiku.

Biřicové tahali a smýkali Ježíšem po schodech vzhůru a postavili jej dozadu na terasu, odkud Pilát mluvil se židy. Vida Ježíše, o němž již slyšel mnohé pověsti, tak hrozně zohaveného a ztýraného, a přece tak tichého a trpělivého, s nezlomným výrazem důstojnosti, byl naplněn ještě větším odporem a opovržením k židům, k velekněžím a k veleradě, a proto jim dal najevo, že vůbec nemíní Ježíše bez důkazu viny odsoudit. Říkal proto pánovitě a pyšně velekněžím: "Jakou žalobu máte proti tomuto člověku?" Nato odpověděli rozhořčeně: "Kdybychom ho neznali jako zločince, nevydali bychom ho tobě!" Tu řekl Pilát: "Tedy suďte ho sami podle svých zákonů!" Načež židé opět odpověděli: "Však víš, že nemáme právo rozsudek smrti nad někým vykonat!"

Nepřátelé Ježíšovi byli plni zášti a hněvu. Všechno jednání vedli s bouřlivou rychlostí a spěšně, aby to s Ježíšem skoncovali před zákonnou dobou sváteční, aby pak mohli konat své obřady, to je zabít velikonočního beránka. Ubožáci, ba lépe řečeno slepci, nevěděli a nevěřili, že Ježíš je pravý velikonoční Beránek, kterého sami vedou před soud pohana. Nechtěli se sami poskvrnit pohanským dotekem, ale Beránka, jenž snímá hříchy světa, se neštítili zabít. Když zabijí pravého Beránka, budou teprve zabíjet své beránky, kteří byli jen stínem, obrazem Beránka Ježíše. Tam až klesá

zaslepenost lidská!

Vladař je teď vyzval, aby přednesli své obžaloby. Židé ihned pohotově podali žalobu o třech hlavních bodech a ke každému uvedli deset svědků. Snažili se všechno předvést tak, aby Ježíš byl vylíčen jako zločinec proti císaři, aby ho Pilát tím jistěji odsoudil. Židé měli právo soudit jen v náboženských věcech. Napřed tedy žalovali: “Ježíš je buřič a svádí lid.” Tuto lež chtěli ještě potvrdit důkazy a osvědčit svědky. Dále pravili: “Chodí z místa na místo, shromažďuje lid, nezachovává soboty, uzdravuje v sobotu nemocné.” Tu jim Pilát vskočil do řeči: “Vy jistě nejste nemocní, jinak byste se nepohoršovali nad uzdravováním lidí v sobotu!” Ale oni dále volali: “Svádí lid zhoubným učením, neboť praví, že máme jíst jeho maso a pít jeho krev, abychom tak došli života věčného.” Pilát se rozhněval, vida jejich zlost a jak chvatně všechno křičí; pohlédl na své důstojníky, usmál se a pak ostře a pohrdavě řekl židům: “Mně se zdá, že se vy sami řídíte jeho učením, že chcete dosáhnout života věčného, vždyť vypadáte, jako byste již chtěli jeho maso pohltit a žízníte po jeho krvi!”

Druhá hlavní žaloba zněla: “Ježíš bouří lid a zakazuje dávat daň císaři.” Zde je Pilát v hněvu přerušil. Vždyť to se týkalo jeho úřadu, aby bděl nad takovými věcmi. Protože si byl svou věcí jist, řekl: “To je hrubá lež! O takových věcech jsem lépe zpraven než vy!” — Židé však řvali dále a hned přednášeli třetí hlavní obžalobu: “Je tomu tak! Ten Člověk pochází z nízkého, malého a podezřelého rodu, ale shromáždil mnoho stoupenců a hrozí svým ‚beda‘ Jeruzalému. Vykládá lidu dvojznačná podobenství o králi, jenž vystrojil svatbu svému synovi. Jednou ho už chtěl lid provolat králem, ale bylo mu to ještě příliš brzy, a proto se skryl. V posledních dnech se však už odvažoval víc; nechal si ustrojit slavný a hlučný vjezd do Jeruzaléma a lidé volali: ‚Hosanna

synu Davidovu! Požehnané království našeho otce Davida, jenž tu přichází!' A královskou čest také přijímal. Vždyť učí, že je Kristem, Pomazaným Páně, že je Mesiášem, zaslíbeným králem židovským a dává si také tak říkat." Tato žaloba byla rovněž potvrzena deseti svědky.

Když Pilát slyšel, že se Ježíš nazývá králem židovským a Kristem, trochu se zamyslil. Sešel z terasy do sousední soudní síně a jda mimo Ježíše, pohlédl na něho pátravě a strážím rozkázal, aby mu ho do soudní síně přivedli.

Pilát byl popletený, pověrčivý, vrtkavý pohan. Měl všelijaké temné domněnky o synech svých bůžků, kteří prý kdysi žili na zemi. Také mu nebylo neznámo, že židovští proroci před dávnými časy předpovídali o Pomazaném Páně, o Spasiteli, Vysvoboditeli, o Králi, kterého Židé toužebně očekávali. Věděl také, že ke starému Herodovi přišli králové od východu a poptávali se po novorozeném židovském Králi, aby se mu poklonili, a že hned nato dal Herodes mnoho dětí v Betlémě povraždit. Ale třebaže Pilát věděl o těchto proroctvích a pověstech, přece jako horlivý pohanský ctitel model ničemu z toho nevěřil a nemohl si vůbec pomyslit, jaký by to měl být král. Ledaže si jej představoval po způsobu tehdejších osvícených židů a herodiánů jako vítězného a mocného panovníka. Proto se mu zdálo, že je tím směšnější, když takovou věc žalovali na Ježíše, jenž stál před ním ubohý, chudý a zohavený; a ten že by se vydával za Pomazaného Páně a Krále? Protože však to židé žalovali jako urážku císaře, dal Ježíše předvést k výslechu.

Vladař se díval udiveným pohledem na Pána a pravil mu: "Ty jsi tedy onen král židovský?" Ježíš odpověděl: "Pravíš to sám od sebe nebo ti to jiní lidé pověděli o mně?" Tu se Pilát rozhořčil, že ho Spasitel má za tak hloupého, který by se ptal sám ze svého popudu, zdali tento chudý a ubohý člověk je králem, a proto řekl odmítavým tónem

asi toto: “Cožpak jsem já žid, abych se zabýval takovými malichernostmi? Tvůj lid a kněží mně vydali tebe, abych tě odsoudil; cos učinil?” Nato Pán slavnostně řekl Pilátovi: “Mé království není z tohoto světa. Kdyby bylo mé království z tohoto světa, měl bych zajisté i své služebnictvo, které by za mě bojovalo, ale mé království není odtud.” Pilát vyslechl tato vážná slova jaksi zaražen a přemýšleje chvíli, pravil: “Tedy králem jsi ty?” A Ježíš odpověděl: “Jak říkáš, ano, já jsem Král! Narodil jsem se a k tomu jsem přišel na tento svět, abych vydal svědectví pravdě. A každý, kdo z pravdy je, slyší můj hlas.” Tu se na něho Pilát podíval, povstal a pravil: “Pravda? Co jest pravda?” Potom ještě něco říkal, ale to jsem už zapomněla.

Pilát vyšel opět na terasu. Nemohl Ježíšovi rozumět. Ale přece se dověděl tolik, že Pán není takovým králem, který by mohl uškodit císaři, a že si nepřisvojuje žádnou říši na zemi, a o říši na onom světě se císař nestará. Proto zvolal dolů k Židům a k velekněžím: “Já na tom člověku žádné viny nenalézám!”

Ježíšovi nepřátelé se znovu rozhořčili a vychrlili ze sebe celý proud žalob proti němu. Pán stál mlčky a modlil se za ubohý lid. A když se ho Pilát otázal: “Nemáš nic, co bys odpověděl na tyto žaloby?” neodpověděl mu ani slova. Pilát se tomu nanejvýš podivil a pravil mu: “Vidím, že na tebe žalují samé lži.” Žalobci však ve své zuřivosti nepřestali, a pokračujíce, volali: “Jak? Žádné viny na něm nenalézáš? Což to není žádná vina? Bouří celý národ, neboť rozšiřuje své učení po veškeré zemi, od Galileje až sem!”

Když Pilát uslyšel slovo Galilea, přemýšlel chvilku a pak se tázal: “Tento člověk je z Galileje? Tedy poddaným Herodovým?” Žalobci mu odpověděli: “Ano, rodiče jeho bydleli v Nazarete, a nyní se zdržuje v Kafarnaum!” Pilát odvětil: “Tak tedy, když je Galilejský a poddaný Herodův,

zaveďte jej k Herodovi! Je právě zde na slavnosti! Ten ať jej soudí!" Dopověděv to, dal Ježíše zavést po schodech dolů, poslal jednoho důstojníka k Herodovi, aby mu oznámil, že k němu vedou na soud jeho poddaného, Galilejského, Ježíše Nazaretského. Pilát byl velmi rád, že ze sebe tuto nemilou věc střásl a nemusil rozsudek smrti nad Ježíšem vynést. A měl přitom i politický záměr: chtěl prokázat Herodovi pozornost, neboť dosud si byli navzájem odpůrci a Herodes byl na Ježíše vždycky velmi zvědav.

Nepřátelé Ježíšovi se nad tím velmi mrzeli, že je Pilát před veškerým lidem odkázal k Herodovi, a nemohouce si svou zlost na něm vylít, ukázali ji na Pánu Ježíši. Obstoupili jej jako vlci, křičíce a hulákajíce. Hnali jej znovu, bijíce ho a strkajíce, s bouřlivým spěchem přes náměstí a pak jednou ulicí k paláci Herodovu, který nebyl příliš vzdálen. Římští vojáci šli s nimi.

Kapitola 30

Žena Pilátova

Klaudia Prokla, manželka Pilátova, vzkázala svému muži během vyšetřování po jednom sluhovi, že by s ním ráda mluvila; když pak vedli Ježíše k Herodovi, stála v úkrytu na vysoké galerii a hleděla s velikou úzkostí a zármutkem za smutným průvodem.

Teď jsem viděla Piláta jít k své ženě. Sešli se v jedné besídce na terase za palácem. Klaudia byla velmi pohnuta a polekána. Byla to veliká, štíhlá a bledá paní a měla dozadu splývající závoj. Vlasy měla spleteny kolem hlavy. Ve vlasech, na krku i na uších měla šperky a na prsou jakýsi zámeček, kterým měla spjatý dlouhý, řasný oděv. S Pilátem mluvila dlouho a zapřísahala ho pro všecko, co je mu svaté, aby neukřivdil Ježíšovi, proroku, nejsvětějšímu ze všech svatých. Vypravovala mu, jaký měla té noci sen o Spasiteli.

Pamatuji se ještě, že Klaudia viděla všecky hlavní věci ze života Kristova, zvěstování Panny Marie, narození Kristovo, klanění pastýřů a králů, proroctví Simeonovo a Annino, útěk do Egypta, povraždění neviňátek, pokušení na poušti a jiné obrazy ze života Páně. Přitom vždy viděla Mistra obklopeného nebeskou září a viděla potměšilost a

zlobu jeho nepřátel ve strašných zjeveních. Poznala svatost a bolest jeho Matky, jeho vlastní nekonečná muka, jeho lásku i trpělivost. Viděla to v temných a hustých obrazech, které byly obklopeny buď tmou nebo světlem a přitom trpěla nevýslovnou úzkostí a velikým zármutkem, protože všechno to jí bylo posud neznámé, ale velmi naléhavé a přesvědčující. Viděla obrazy i nablízku svého domu. Jak bývá srdce takovými obrazy bolesti znepokojováno, vím velmi dobře sama, neboť člověk nejvíce cítí, když cítí totéž s jiným.

Když ji ráno probudil hluk davu a vyhlédla na náměstí, poznala ihned Pána, jenž jí byl v obrazech v noci ukázán, a hned viděla, jak jej sem zohaveného a ztrápeného vlekou. V hrozné úzkosti poslala v tu chvíli k Pilátovi. Teď mu vypravovala sama o vidění ve snách, pokud se dovedla vyjádřit. Prosila ho vzdychajíc a tulila se k němu.

Pilát byl vším tím jaksi udiven a ustrašen. Srovnával to s tím, co o Ježíšovi věděl, s nenávistí Židů, s mlčením Ježíšovým, s jeho podivuhodnými odpověďmi. Kolísal ve své mysli a byl velmi neklidný. Brzy se však přidal k slovům své manželky a pravil, že právě prohlásil, že na Ježíši žádné viny nenalézá, že ho neodsoudí, protože poznal velikou zášť a židovskou nenávist proti němu. Mluvil ještě o tom, co mluvil Pán, a dokonce ji uklidnil a dal jí cosi v zástavu, jakýsi šperk, že ho neodsoudí. Nemohu se už upamatovat, co to bylo, zdali prsten nebo pečeť, nevím. Pak se rozešli.

Viděla jsem ve zjevení Pilátovu povahu. Byl to popletený, lakotný, pyšný, nestálý a nízce smýšlející muž, jenž bez vyšší bázně Boží byl s to udělat i nejohavnější věc, jen když z ní bude mít užitek, a který zároveň dovede použít i nízké, zbabělé, pověrečné modlosložby a vykládání znamení, když bude v úzkých. Tak jsem ho teď viděla, jak má

mnoho práce se svými bůžky, jež ve skrytém koutku svého domu nakuřoval, žádaje od nich nějaké znamení. Díval se také, jaké znamení mu dají na příklad slepice, jak totiž žerou, a satan mu vnukal hned to, hned ono. Jednu chvíli smýšlel, že Ježíš jako nevinný člověk musí být propuštěn, za chvíli se zase bál, že se mu za to budou mstít jeho bůžkové, když nechá Ježíše na živu, neboť Ježíš by mohl jeho modlám velmi uškodit. Myslel si: "Možná, že je to nějaký židovský bůh, vždyť židé mají mnoho proroctví o židovském králi, jenž má nade vším panovat. Králové hvězdáři z východu již hledali v judskem kraji takového krále. A ten by se mohl proti mému císaři a mým bůžkům vzbouřit a já bych pak byl za všechno zodpovědným. Možná, že jeho smrt bude vítězstvím mých bůžků." Pak ho opět napadlo podivné vypravování snu jeho manželky, která Ježíše předtím ani nespatřila. To bylo zase jako závaží na misce, aby osvobodil Galilejského. Chtěl být spravedlivý, ale nemohl k tomu dojít, právě tak jako na otázku: "Co je pravda?" nevyčkal odpovědi, která by mu oznámila: "Ježíš Nazaretský, král židovský, jest pravda!" Pak v něm boj bouřlivě pokračoval, vlna za vlnou se valila přes jeho duši, takže jsem tomu nemohla ani rozumět, a sám Pilát nevěděl, co vlastně chce, neboť by jinak nešel na radu k slepicím.

Kapitola 31

Ježíš před Herodem

Na náměstích a v ulicích, kudy byl Spasitel veden, stály zástupy velikonočních poutníků. Stáli tu odděleně, podle toho, odkud byli, podle osad a krajin v pořadí, v jakém přišli na slavnost. Rozhořčení farizeové z celé země stáli při svých osadnících, aby mohli vrtkavé lidi proti Ježíšovi popuzovat a pobuřovat. U římské strážnice před palácem Pilátovým byli rozestaveni římští vojáci ve velikém počtu, právě tak jako na jiných důležitých místech po městě.

Zástup byl provázen římským oddílem. Tito válečníci pocházeli z kraje mezi Itálií a Švýcarskem. Nepřátelé Ježíšovi byli velmi rozzlobeni, že musí chodit sem a tam, a vylévali si zlost na Spasiteli, nadávajíce mu a smýkajíce jím. Posel Pilátův přišel mezitím k Herodovi a hlásil mu příchod zástupu.

Herodes očekával Pána dychtivě ve veliké síni, kde seděl na měkkém křesle, vyloženém samými poduškami. Kolem něho bylo mnoho dvořanů a vojáků. Nejvyšší kněží sem vešli sloupovím a stanuli mu po obou stranách, Ježíš stál u vchodu. Herodovi velmi lichotilo, že mu Pilát před nejvyššími kněžími veřejně přiznal právo soudit Ga-

lilejského, a měl se proto ve své pýše za velmi důležitého. Také ho těšilo, že vidí před sebou Ježíše v tak pokorném a poníženém stavu, neboť nikdy předtím se mu Pán nechtěl ukázat. Jan kdysi mluvíval o Ježíši tak slavnostně a také donašeči a vyzvědači mu toho o Nazaretském navykládali velmi mnoho, takže byl dychtivý osobně ho poznat. A teď chtěl před dvořany a velekněžími uspořádat s Ježíšem skvělý výslech a soud a oběma dokázat, jak dobře je o všem zpraven. Bylo mu však také hlášeno, že Pilát nenašel na Ježíšovi žádné viny. Toho se chopil Herodes, aby žalobce ještě více popudil. Židé začali žalovat velmi naléhavě hned jak vešli dovnitř. Herodes se však díval zvědavě na Ježíše, a když ho viděl v znečištěném šatě, tak ubohého a ztýraného, s vyrvanými vlasy, s rozbitým, krví zalitým obličejem, pocítil změkčilý král znechucení a jakousi útrpnost. Odvrátil se a řekl kněžím: "Odveďte ho! Očistěte ho! Jak ho můžete vést přede mne tak nečistého a ztýraného?" Katané vtáhli Ježíše do předsíně, přinesli vodu a jakýsi cár a umývali jej zuřivě, rozdíraje ještě více jeho tváře. Jeho obličej byl zraněn a surovci ho bolestně třeli. Herodes vytýkal kněžím takovou ukrutnost, a zdálo se, že chce napodobit Piláta, když říkal: "Vidím, že padl do rukou krvežíznivých zuřivců; začali jste dnes velmi časně!" Avšak velekněží dotírali na něho svými žalobami a stížnostmi. Když teď sem Ježíše znovu předvedli, chtěl si Herodes hrát na laskavého a rozkázal, aby Mistrovi podali pohár vína, neboť je zcela vysílen. Ježíš však odmítl a nápoj nepřijal. Herodes však začal být velmi řečný, chlubil se, a dokonce jako by se chtěl zalichotit Pánu, pověděl všechno, co o něm věděl. Zpočátku se Herodes dotazoval na různé věci a přál si vidět od něho také nějaké znamení. Ježíš však neřekl ani slova a díval se tiše před sebe k zemi. Herodes se velmi rozhněval a styděl se před přítomnými, ale nechtěl to dát najevo a

pokračoval v otázkách a ve svém proudu řečí. Řekl: “Je mi srdečně líto, že tě vidím tak těžce obviněného. Slyšel jsem mnohé věci o tobě. Víš, žes mne urazil v Thiře, když jsi bez mého dovolení propouštěl zajatce, kteří byli v mé moci! Ale tys to snad s nimi myslil dobře. Teď jsi mi vydán od římského vladaře, abych tě soudil. Co odpovíš na ty žaloby? Jak? Ty mlčíš? Bylo mi mnoho řečeno o tvé moudrosti a tvých řečech a učení, rád bych tedy slyšel, jak se dovedeš bránit svým protivníkům. Co tomu říkáš? Je to pravda, že jsi král židovský? Jsi Synem Božím? Kdo jsi vlastně? Slyšel jsem, žes konal veliké zázraky, ukaž to teď přede mnou, dej mi nějaké znamení! Mám moc tě osvobodit! Je to pravda, žes vrátil slepému zrak, žes vzkřísil Lazara z mrtvých, žes nasytil tisíce lidí několika chleby? Proč neodpovídáš? Zapřísahám tě, udělej nějaký zázrak! Bude ti to prospěšné!” Ježíš mlčel a Herodes začal mluvit ještě rychleji: “Kdo jsi? Co je s tebou? Kdo ti dal moc? Proč teď nic nemůžeš? Jsi to opravdu ty, o jehož narození kolují podivné řeči? Odpovídej! Proč se o tobě tak dlouho nemluvilo? Anebo to všechno o tobě jen tak vyprávějí, aby tě lid spíše vybral za krále? Jaký jsi ty vlastně král? Opravdu, já na tobě nic královského nevidím. Před několika dny ti vystrojili, jak slyším, slavný vjezd do Jeruzaléma a do chrámu. Co to mělo znamenat? Mluv! Jak je tedy možné, že jsi přišel do takových konců?” Ježíš však Herodovi neodpověděl. Bylo mi zjeveno, že Pán s ním nemluvil proto, že zavraždil Jana Křtitele a že žil v cizoložném poměru s Herodiadou.

Královy nevole pro mlčení Spasitelovo využili Annáš a Kaifáš a začali jej znovu podpichovat a posuzovat svými žalobami. Mezi jiným pravili, že Ježíš pojmenoval Heroda liškou a že už dlouho usiluje o záhubu rodiny Herodovy; také prý chce založit jakési nové náboženství a už včera jedl velikonočního beránka.

Herodes byl sice pro Ježíšovo mlčení velmi rozhněván, ale nespouštěl z očí své politické záměry. Nechtěl Spasitele odsoudit; neboť jednak se ho tajně bál a bylo mu už pro vraždu Janovu často velmi úzko, jednak nenáviděl velekněze, protože neschválili jeho cizoložství a nepřipouštěli ho k oběti. Hlavně však nechtěl Ježíše odsoudit proto, že ho Pilát neodsoudil, ba naopak, uznal za nevinného. Chtěl tím polichotit Římanovi před nejvyššími kněžími. Krista však zasypal opovržlivými nadávkami a rozkázal svým služebníkům a tělesné stráži: "Vyveďte ho ven a prokažte tomuto směšnému králi poctu, která mu náleží, vždyť je spíše bláznem než zločincem!"

Vyvedli tedy Spasitele na veliký dvůr a nevýslovně ho trýznili a tupili. Dvůr byl obklíčen křídly paláce; Herodes stál na ploché střeše a chvíli se díval na strašný výjev. Annáš a Kaifáš však byli stále za ním a snažili se všemožně pohnout ho k tomu, aby Pána odsoudil. Herodes však Židům pravil tak hlasitě, aby to Římané slyšeli: "Bylo by to největším hříchem, kdybych jej odsoudil." Myslil si asi přitom: "Bylo by to největším proviněním proti soudu Pilátovu, jenž byl tak zdvořilý a poslal mi ho sem." Když veleknězi a ostatní nepřátelé Ježíšovi viděli, že Herodes jim žádným způsobem nebude po vůli, poslali několik svých lidí s měšci peněz do Akry, kde se teď právě zdržovalo mnoho farizeů; měli je vyzvat, aby přišli se svými krajany k Pilátovu paláci, tam aby lidem rozdali peníze a navedli je, ať za to hlučně žádají Ježíšovu smrt! Jiní poslové se musili vmísit mezi lid a rozšiřovat mezi ním hrozbu, že jistě na ně přijde Boží trest, nechají-li na živu Galilejského. Také mezi lidem roznesli, že se Ježíš, bude-li propuštěn, spojí s Římany, a to že bude království, o němž pořád mluvil; potom budou všichni židé ztraceni. Jinde zase roznesli pověst, že Herodes Krista odsoudil, ale že lid musí svou vůli zjevně vy-

slovit, neboť je třeba se obávat jeho přívrženců, kteří v případě jeho propuštění budou kazit celou slavnost, neboť se ihned spojí s Římany a pomstí se. Mezi lidem roztrušovali nejhrubší, nejlživější pověsti, aby celý národ popudili. V tu chvíli rozdávali peníze mezi Herodovy vojáky, aby Krista hodně týrali, neboť si přáli, aby raději umřel, než aby byl od Piláta propuštěn. Od této drzé, bohaprázdné roty zakoušel teď náš Pán nejpustší posměch a nejkrutější trýznění. Vždyť jejich král sám uznal Ježíše za blázna, který mu nechtěl odpovídat a který jim byl vydán, aby s ním nakládali po své vůli. Vyvlekli jej na dvůr, jeden donesl z komory vrátného velký, bílý pytel, meči na dně vyřezali díru a přehodili jej s ďábelským řevem Ježíši přes hlavu; druhý donesl červený cár a pověsil mu ho okolo krku; pytel visel až k zemi. Pak se před ním klaněli, strkali jej sem a tam, nadávali, plivali na něho, bili jej ve tvář, protože nechtěl jejich králi odpovídat. Házeli po něm blátem, tahali ho v kruhu, jako by měl tancovat, takže Pán, zapleten v dlouhém posměšném plášti, upadl na zem. Pak ho vlekli stružkou kolem celého dvora; přitom narážel Pán svou svatou hlavou o sloupy a rohy zdí. Pak jej zase zdvihli a začali ho jinak trápit. Bylo jich několik set, samí vojáci a sluhové Herodovi, lidé z nejrůznějších krajin; každý chtěl nad druhého vyniknout nějakou bezbožností a ukrutností a Herodovi se tím zavděčit. Všechno se to dělo rychle, s křikem a lomozem. Ti, co byli od farizeů podplaceni, bili v tlačenici Pána klacky po hlavě. Při každém novém trýznění vypukli v ohlušující řev. Ježíš trpěl nesmírné bolesti, díval se na ně útrpně, vzdychal tak bolestně, že by se kámen obměkčil, ale ukrutníci se ještě víc posmívali a nikdo s ním neměl slitování. Viděla jsem, jak mu proudem tekla krev ze svaté hlavy, jak se třikrát pod ranami skácel. Viděla jsem také, jak se nad ním objevili plačící andělé, kteří jeho hlavu potírali

mastí, neboť rány by ho bez božské pomoci jistě usmrtily, tak byly bolestné. Čas však nutil velekněze k spěchu, neboť brzy se měli odebrat do chrámu. Když dostali zprávu, že jejich rozkazy byly pečlivě vykonány, nutili znovu Heroda, aby Pána odsoudil. Herodes jim nevyhověl; měl na mysli Piláta, s nímž si nechtěl dobrou vůli pokazit, i poslal Ježíše v potupném šatě zpět k vladaři.

Kapitola 32

Znovu před Pilátem

S novým hněvem a nenávistí nastoupili nepřátelé Páně se svým zajatcem zpáteční cestu. Styděli se, že znovu musejí táhnout městem, aniž dosáhli svého cíle, a vydali se proto jinou cestou, daleko delší než prve, chtějíce také ukázat Ježíše v jeho potupě v jiné části města.

Cesta, kudy teď Pána vedli, byla nerovnější a horší než první. Židé nadto poštvávali katy, aby Krista hodně mučili. Dlouhý posměšný oděv překážel Pánu v chůzi. Vlekli ho blátem a několikrát zase upadl. Biřici jej bili do hlavy, kopali ho, provazy smýkali, až zase povstal ze země. Průvodcové i lid na ulici se mu zase nevýslovně posmívali a činili hrozné příkoří. On však se modlil, aby neumřel dříve, než za nás všecko vytrpí.

Bylo asi čtvrt na devět, když se průvod z jiné strany blížil k Pilátovu paláci. Na náměstí byly davy lidu. Farizeové běhali mezi nimi jako posedlí a popuzovali je proti Ježíšovi. Pilát, vzpomínaje si na povstání Galilejských o posledních velikonočních svátcích, stáhl asi tisíc vojáků kolem svého paláce.

Nejsvětější Panna, Maria Heli, její dcera Maria Kleo-

fášova, Magdaléna a mnoho jiných zbožných žen — bylo jich celkem asi dvacet — byly blízko. Stály v síni jednoho domu, odkud mohly všechno vidět a slyšet. Jan byl zprvu také přítomen.

Ježíš byl veden v posměšném oděvu středem smějícího se davu. Nejopovážlivější byli strkáni farizeji kupředu, aby svým posměchem a tupením dávali druhým příklad. Dvorní posel Herodův byl poslán předem, aby oznámil

Pilátovi, jak je mu Herodes za pozornost zavázán, že však na slavném, moudrém Galilejci nenašel nic, leda že je to němý blázen; podle toho s ním zacházel a posílá jej zpět. Pilát se zaradoval, že proti němu nic nerozhodl, vzkázal Heroda znovu pozdravovat, a tak se ode dneška spřátelili.

Ježíše teď znovu vedli ulicí k domu Pilátovu, po schodech vzhůru, až k vyvýšenému soudnímu místu. Protože biřicové s ním strašně trhali, šlápl si Pán na posměšné roucho a upadl na mramorové schody, takže ihned z jeho svaté hlavy stříkala krev. Nepřátelé Ježíšovi i chátra vidouce krev, dali se do smíchu. Katané však ho hnali kopanci dále vzhůru po schodech.

Pilát ležel opět na pohovce, malý stolek vedle něho, okolo stáli důstojníci a zákoníci se zákony. Když tedy přišli, vstal, vykročil na terasu, z níž mluvíval k lidu, a pravil k žalobcům Ježíšovým: “Vydali jste mi tohoto člověka jako buřiče lidu, já jsem jej před vámi vyslechl, ale viny jsem na něm nenalezl. Ani Herodes na něm žádné viny neshledal. Dám jej tedy potrestat a pak ho propustím.” Tu se však zdvihlo mezi farizeji náramné mručení a křik; začali tím zbčsileji běhat mezi davy a rozdávali peníze ještě horlivěji. Pilát s nimi jednal s největším opovržením a mezi jinými ostrými řečmi prohodil i to, zdali židé neviděli dnes téci už dost nevinné krve.

Ale byl tu i čas velikonoční, kdy lid každoročně při-

cházel žádat o propuštění některého vězně. Z tohoto důvodu poslali farizeové hned z paláce Herodova posly do jedné části města, aby tam podpláceli shromážděný lid, a ten aby pak žádal ne propuštění, nýbrž ukřižování Ježíše. Pilát však doufal, že lid bude přece jen prosit za Galilejského, a proto si umínil, že postaví vedle Ježíše strašného ničemu, který byl už k smrti odsouzen, aby se tak vlastně vůbec nedalo volit. Tento zločinec se jmenoval Barabáš a byl všemi proklet. Při povstání totiž vraždil a páchal nejhorší neřesti, byl čarodějníkem, a ještě jiné příšerné věci jsem o něm viděla.

V lidu na náměstí bylo vidět hnutí. Jeden zástup se dral kupředu v čele s mluvčím a volali k vladaři: "Piláte, učiň nám zase, co nám vždy o těchto svátcích děláváš!" Na to právě čekal Pilát, a proto k nim pravil: "Jest u vás obyčej, že o těchto slavnostech vám propouštím jednoho vězně. Kterého tedy chcete, abych vám propustil, Barabáše, nebo Ježíše, krále židovského, Ježíše, jenž je snad Pomazaným Páně?" — Pilát se dosud nerozhodl, jak má Pána nazývat. Jednou jej nazýval "králem židovským" proto, že jako pyšný Říman, který nenáviděl židy a pohrdal jimi, jim přál, že mají tak nuzného a bídného krále a že teď mají volit mezi ním a zločincem; jednak si skutečně myslil, že Ježíš je opravdu zaslíbeným králem židovským, Pomazaným Páně, Mesiášem. Ale i ta domněnka neměla u něho celkem žádné ceny. Teď nazýval Ježíše "králem židovským" proto, že dobře věděl o nenávisti jako o hlavní pohnutce žaloby nejvyšších kněží proti nevinnému Ježíši.

Když se tedy Pilát otázal, kterého chtějí, aby jim propustil, nastalo velké ticho; váhali a přemýšleli, jen tu a tam bylo slyšet ojedinělý hlas: "Barabáše!" Mezitím Piláta volal služebník jeho manželky. Poodešel tedy pár kroků zpět a sluha mu ukázal záruku, kterou dal ráno manželce, a vy-

řizoval vzkaz: “Klaudia Prokla ti připomíná tvůj slib!” Farizeové zatím byli v horečné činnosti, běhali mezi lidem, hrozili, poroučeli, ale byla to celkem lehká práce.

Maria, Magdaléna, Jan a svaté ženy stály ještě v koutku síně, chvěly se a plakaly. Ačkoliv Matka Ježíšova dobře věděla, že pro lidstvo není žádné jiné spásy leč smrtí Vykupitelovou, přece jako Matka byla plna úzkosti a toužila, aby její Syn dále žil. A třebaže se Pán vydal dobrovolně za lid na smrt kříže a nevinně snášel všecka muka a trápení jako člověk, přece jeho Matka trpěla s ním stejná muka a stejnou úzkost. Maria se modlila, aby Bůh nedopustil tak těžký hřích, modlila se jako Pán na hoře Olivové: “Je-li možné, ať odejde tento kalich utrpení ode mne.” Až dosud milující Matka doufala, protože se dověděla od mnohých lidí, že Pilát chce Ježíše propustit. Nedaleko ní stáli lidé z Kafarnaum, mezi nimi i někteří z těch, které Pán uzdravil. Ale dělali, jako by svaté ženy neznali a jen úkradkem pohlíželi na Matku a Jana. Maria však přece doufala, že lid dá přednost Ježíši před Barabášem. Ale stalo se jinak.

Pilát spatřiv záruku, poznal dobře, co znamená, poslal ji tedy zpět na znamení, že dosud míní dostát slibu. Potom vyšel na terasu a posadil se ke stolečku. Velekněži se též posadili a vladař znovu volal: “Kterého tedy chcete, abych vám propustil?” Nato vzkřiklo všechno množství na náměstí a na všech stranách: “Pryč s Ježíšem, Barabáše nám propusť!” Pilát však ještě jednou zvolal: “Co mám učiniti s Ježíšem, jenž slově Kristus, král židovský?” Tu volali všichni hlasem velikým: “Ukřižuj, ukřižuj ho!” Pilát se tázal po třetí: “Ale co vám zlého učinil? Já na něm viny nenalézám. Dám jej potrestat a pak ho propustím.” Ale křik “ukřižuj” se rozléhal vůkol jako pekelná bouře a velekněži a farizeové byli křikem jako posedlí, zuřili a řvali. Tu nerozhodný, slabý místo-držící propustil ničemného lotra Bara-

báše a Ježíše odsoudil k bičování.

Kapitola 33

Bičování

Pilát, soudce podlý a nerozhodný, častěji opakoval slova: “Já na něm žádné viny nenalézám. Proto ho dám potrestat a propustím ho.” Křik Židů, dožadujících se ukřižování Pána, rostl stále víc a více. Pilát se však chtěl pokusit prosadit svou vůli tímto způsobem a dal povel, aby Ježíše podle římského způsobu zbičovali.

Pacholci vedli Spasitele hlučícím davem k sloupu, nedaleko jednoho strážního domku, jaké stojí kolem náměstí. Kati přišli s důtkami, s metlami a s provazy a hodili je podle sloupu. Těchto snědých mužů bylo šest, postavy menší než Ježíš, s kudrnami hrubými a naježenými. Na tváři měli řídké, pichlavé vousy jako strnisko, jejich šatem byl jen pás kolem břicha, na nohou měli špatné, roztrhané střevíce a kus kůže, po stranách otevřené, jako nějaký škapulíř kryl jim prsa a záda. Paže měli nahé. Byli to zločinci, podlí lidé z Egypta. Pracovali tu jako otroci na stavbě domů a stok. Ze všech svých krajanů byli nejhorší a nejzlomyslnější. Bývali voláni k takovým katovským službám.

Tito ukrutní mužové ubičovali k smrti zde u sloupu už mnohé provinilce. Měli v sobě cosi zvířecího a ďábelského,

a byli skoro opilí. Cestou bili Pána pěstmi a provazy, ačkoliv šel docela dobrovolně, a se zběsilým vztekem jej tahali ke sloupu. Sloup nesloužil za oporu nějakého klenutí, stál volně. Je tak veliký, že dospělý muž dosáhne vztaženou rukou k jeho vrcholu. Horní konec je zaoblený a opatřený železným kruhem. Také na zadní straně jsou v poloviční výši kruhy a háky. Je nemožné vylíčit tu barbarskou ukrutnost, s jakou divoši ztýrali na kratičké cestě našeho Spasitele. Jako zuřiví psi s ním jednali. U sloupu strhli z něho posměšný oděv a skoro ho povalili k zemi. Sám se spěšně vysvlékl ze svých šatů, ačkoliv měl ruce od pevného svázání naběhlé a krvavé. Biřicové jej přitom bili a tahali. Pán se však dojemně modlil. Pohlédl na svou zarmoucenou Matku, která s ostatními zbožnými ženami stála v koutku síně nedaleko sloupu, a pravil: "Odvrať ode mne své oči!" Nevím, zdali to Pán řekl slovy nahlas nebo jen uvnitř, ale viděla jsem, že to Maria slyšela, neboť se v té chvíli odvrátila.

Nyní Ježíš objal sloup. Katané mu přivázali ruce nahoře ke kruhu, a tím napjali celé jeho tělo do výše, takže nohy, dole pevně k sloupu přivázané, sotva se dotýkaly země. Tak tu stál nejsvětější ze všech svatých v lidské nahotě, v nesmírné úzkosti a potupě, k sloupu přivázaný jako zločinec. Dva zuřivci s ďábelskou krvežíznivostí začali bičovat jeho svaté tělo odzdola vzhůru a seshora dolů. První důtky nebo metly zdály se být z bílého, tvrdého dřeva, možná, že to byly svazky volských žil nebo svazky z tvrdých kožených řeménků.

Náš Pán a Spasitel, Syn Boží, pravý Bůh a pravý člověk, trnul, svíjel se bolestí jako červ pod ranami bičů, naříkal a vzdychal. Jeho jasné a sladce znějící bědování, podobné láskyplné modlitbě, bylo slyšet za syčivého hvízdání metel ve vzduchu. Někdy toto svaté a požehnané bědování

přehlušil hluk a lomoz lidu a farizeů, jako zatemňuje černý mrak před bouří na obloze čisté, jasně modré nebe. Ze vší síly křičeli: “Pryč s ním, ukřižuj ho!” Mezitím Pilát s lidem vyjednával. Když hluk davů měl být přerušen, zazněly trouby, nařizující ticho. A tu bylo slyšet syčení bičů, bědování Ježíše, klení katů, bekot velkonočních beránků, které právě umývali z nečistoty v rybníku Bravném. Když byli umyti, zanesli je lidé v náručí až na cestu k chrámu, aby se znovu nepošpinili, pak je hnali dále k severní straně, a tu byli ještě několikrát umýváni. Bekot beránků byl lítostivý, byl to jediný soucitný hlas, který se ozýval spolu s naříkáním Spasitelovým.

Dav stál vzdálen od místa bičování asi tak na šíři ulice. Kolem dokola stáli římští vojáci, docela nablízku přecházela sem a tam všelijaká chátra, hned mlčíc, hned se posmívajíc. U některých jsem spatřila jakési dojetí, jako by je paprsek vycházející od Pána zastihl. Viděla jsem také drzé mladíky, jen málo oblečené, jak sedíce u strážního domu připravují nové důtky. Jiní šli donést trní. Katané nejvyšších kněží byli přáteli zuřivých pacholků, kteří bičovali, a dávali jim od velekněze peníze. Byl také přinesen veliký džbán s hustou, červenou vodkou; z toho pili katané a opojivše se, rozzuřili se ještě lítěji. Asi za čtvrt hodiny přestali první dva mrskat, přistoupili k jiným a pili. Celé tělo Ježíšovo bylo hnědé, modré, rudé, s naběhlými podlitinami, a svatá krev proudila na zem. Kristus se třásl a škubal sebou. Posměch a tupení se rozléhalo na všech stranách. Toho rána bylo zima, nebe nebylo dosud jasné a několik kroupových mračen se přehnalo k údivu veškerého lidu. O polednách bylo jasno a slunce pěkně svítilo.

Teď přišli jiní dva katané a začali s čerstvými silami Ježíše bičovati. Měli nové, trnité pruty se suky a háčky. Jakmile začali mrskat, roztrhaly se a popraskaly všechny

podlitiny, krev začala stříkat na všechny strany. Ruce katanů byly krví Kristovou celé zrudlé. Pán bědoval, škubal sebou, neboť trpěl hrozná muka.

Vtom jelo náměstím mnoho cizích lidí na velbloudech; ti hleděli na všechno s hrůzou a zármutkem, zvláště když uslyšeli, co se stalo. Mnozí z nich byli již pokřtěni křtem Janovým, mnozí slyšeli Ježíšovo horské kázání. Řev a hluk před Pilátovým domem stále trval.

Oba další pacholci bili Ježíše důtkami. Byly to malé řetízky a řeménky, připevněné na krátkém železném držadle, a na koncích měly železné háčky. Trhali jimi celé kousky masa a kůže ze žeber. Oh, kdo může popsat tento žalostný, strašný pohled!

Ale ještě nebylo hrůzy dosti! Rozvázali provazy a přivázali Pána zády ke sloupu. Protože byl tak vyčerpán, že se nemohl již udržet na nohou, přivázali ho tenkými provazy ke sloupu pod paždím a pod koleny. Ruce připevnili uprostřed sloupu vzadu. Jen krev a rány, jen nejstrašnější rozsekání bylo vidět na těle Syna Božího, na těle, jež je úcty nejhodnější. Jako vzteklí psi bili ti zuřivci do těla Kristova. Jeden z nich měl v levé ruce tenčí prut a tím rozšlehal Spasitelovu tvář. Nebylo již ani jediného zdravého místa na těle Kristově. Díval se na ně krvavýma očima, ale oni bili tím zuřivěji jako ďáblem posedlí. Pán tiše sténal.

Hrozné bičování trvalo již asi tři čtvrti hodiny, když tu přiběhl cizí, nepatrný mužík, jehož příbuzného kdysi Ježíš uzdravil ze slepoty, vrhl se hněvivě ke sloupu a zvolal: "Přestaňte! Neumrskejte nevinného člověka k smrti!" Opilí pacholci se zarazili překvapením. Cizinec měl v ruce ostrý srpovitý nůž a jedním rázem přeřízl Ježíšovy provazy, které se sbíhaly za sloupem do jednoho uzlu v železném kruhu. Pak uprchl a skryl se v množství. Ježíš klesl, celý krvavý a rozsekaný, u sloupu na zem, jako by omdlel, a to

do vlastní krve, jíž tu bylo na zemi hodně. Pacholci ho zatím nechali ležet, šli pít a volali na mladíky, aby si pospíšili a upletli trnovou korunu.

Ježíš sebou trhal v bolestech, ležíce ve vlastní krvi u paty sloupu, pln krvácejících ran. Viděla jsem tu jít kolem několik sprostých holek. Držely se za ruce, zastavily se tiše před Ježíšem a s nízce zvědavým odporem si ho prohlížely. To ho bolelo více než rány, a proto k nim zvedl svou ubohou zbědovanou tvář. Děvky šly dál, zatímco pacholci a vojáci, smějíce se, volali po nich sprosté řeči.

Viděla jsem, jak se při bičování vícekrát zjevili truchliví andělé nad Ježíšem. A slyšela jsem také jeho modlitbu, jak se pod krupobitím ran a v hořkém potupném trýznění stále odevzdával Bohu Otci jako oběť za hříchy lidstva. Teď, když ležel ve vlastní krvi, viděla jsem anděla, jak jej občerstvuje. Zdálo se mi, jako by mu podal světlé sousto.

Dlouho tak Pán neležel, neboť už se blížili katané a kopali ho nohama, aby vstal, že nejsou ještě se svým králem hotovi. Bili ho a Pán se plazil po zemi, hledaje opasek, který nedaleko ležel, ale jakmile to divoši spatřili, odkopávali opasek dál a dál, a ubohý Spasitel se musil po zemi plazit jako rozšlápnutý červ, chtěje si svá rozbitá bedra zakrýt. Nato ho přinutili povstat na nohy, které pod ním klesaly, nedopřáli mu času, aby se oblékl, nýbrž hodili mu jeho šat přes ramena. Cestou si osušil tímto šatem krev na obličeji. Mohli ho vést ke strážnici kratší cestou, ale schválně ho vedli před sedadly veleknězi, kteří křičeli: "Pryč s ním, pryč s ním!" a nemohouce snést pohledu na rozedrané tělo Kristovo, odvraceli od něho s ošklivostí své tváře. Kati zavedli Pána na vnitřní dvůr strážnice. Tam nebyli vojáci, ale mnoho rozličných otroků, biřiců, lotrů a vyvrhelů.

Poněvadž lid začal být velmi nepokojný, přivolal Pilát posilu římských stráží z hradu Antonia. Tento oddíl teď

spořádaně obstoupil celý strážní dům. Vojáci sice směli mluvit, smát se a Ježíše tupit, ale musili zůstat v řadách. Pilát chtěl tak držet lid na uzdě a zastrašit ho. Vojáků bylo asi tisíc.

Kapitola 34

Maria

Za bičování jsem viděla Marii u vytržení ducha. Viděla všechno, co její Syn trpěl, a nevýslovným způsobem měla podíl na jeho mukách, její bolest a mučednictví bylo tak nepochopitelně veliké jako její láska. Často vydralo se z jejích úst tiché úpění a její oči byly zapáleny samými slzami. Maria Heli, její starší sestra, velmi podobná svaté Anně, ji objímala ve svém náručí. Také Maria Kleofášova, dcera Marie Heli, byla přítomna a držela se většinou za ruku své matky. Ostatní svaté ženy se třásly bolestí a úzkostí a tiše naříkajíce, tlačily se kolem nejsvětější Panny, jako by čekaly rozsudek smrti nad ní samou. — Maria měla dlouhý, blankytně modrý oděv, na něm bílý, vlněný plášť a nažloutlý závoj. Magdaléna byla rozrušená, zsinalá od bolesti a bědování a vlasy pod závojem měla celé rozcuchané.

Viděla jsem, že v tu chvíli, kdy Pán klesl u sloupu na zem, Klaudia Prokla, žena Pilátova, poslala Matce Boží balík velikých plachet. Nevím zcela přesně, zdali ještě věřila, že bude Ježíš propuštěn, aby mu potom Maria plátnem rány obvázala.

Maria viděla, jak katané vedou mimo ni jejího zmuče-

ného Syna. Utřel si šatem krev z očí, aby se mohl podívat na svou Matku. Ta zvedla své ruce bolestně za ním a dívala se na jeho krvavé šlépěje. Když se teď lid hnul na jiné místo, viděla jsem nejsvětější Pannu a Magdalénu blížit se k sloupu, kde byl Pán bičován. Zastíněny ostatními zbožnými ženami a několika dobrými lidmi, padly na zem a vysušily svatou krev Kristovu těmito plátny všude, kde ji jen našly.

Jana jsem v tu chvíli neviděla se svatými ženami, jichž tu bylo snad dvacet. Když bylo po bičování, bylo asi devět hodin ráno.

Viděla jsem, že líce Panny Marie jsou bledé a vpadlé, oči skoro krvavě červené od pláče. Nos její je jemný a prostřední délky. Nedá se ani popsat, jak jemná, prostá, přímá a jednoduchá je její postava. Až po tuto chvíli, tedy od včerejška, celou noc chodila v strachu, v úzkosti a v slzách údolím Josafat, po ulicích města Jeruzaléma, a přece její oděv je zcela spořádaný a čistý. Není na jejím šatě ani jediného záhybu, který by nebyl pln svatosti. Všecko na ní je vážné, čisté a nevinné. Její pohled je ušlechtilý a vznešený a obrátí-li hlavu, její závoj se skládá ve velmi jednoduché a čisté záhyby. Nepohybuje se rychle a také v největších bolestech je její chování prosté a klidné. Její oděv je trochu svlažen noční rosou a nespočetnými slzami, ale přece je čistý a v pořádku. Je nevýslovně a nadpřirozeně krásná. Všechna její krása a spanilost je zároveň neposkvrněnost, pravda, prostota, důstojnost a svatost. — Naproti tomu Magdaléna vypadá naprosto jinak. Je větší, tělnatější a jeví v postavě i v pohybech více tvarů. Ale její dřívější krása je lítostí a nespoutanou silou bolesti úplně zničena; je téměř ošklivá. Její šaty jsou mokré a potřísněné blátem, visí na ní v nepořádku a rozervaně. Její dlouhý vlas je rozpuštěn a pocuchán pod roztrhaným, mokrým závojem. Je

zsinalá a nemyslí na nic jiného než na svou bolest a je téměř jako šílená. Je tu mnoho lidí z Magdaly a z okolí, kteří ji dříve znali v jejím nádherném a hříšném životě, a protože už dlouho žila skrytým životem, ukazují si teď na ni prstem a posmívají se jejímu sešlému vzezření. Ba mnozí bezbožní lidé z Magdaly, jdouce mimo, házejí po ní kalem. Ale ona o ničem neví, nic necítí; tak je pohřížena do svého zármutku a nářku.

Viděla jsem nejsvatější Pannu a její průvodkyně, když osušila krev Ježíšovu, jak s krvavými šátky odešla do malého domku, který byl vystavěn u zdi a byl nedaleko. Nevzpomínám si již, komu náležel.

Kapitola 35

Trním korunování

Vnitřní dvůr strážnice byl obklopen sloupy. Vchody do něho byly teď otevřeny. Bylo tu asi padesát podlých záškodníků, vězeňských hlídačů, pacholků, otroků a pohůnků, kteří byli při bičování. Lid se sem zprvu tlačil, ale netrvalo dlouho a dům byl náhle obstoupen tisícem vojáků. Ti stáli v řadách a smáli se, podpichovali padouchy, aby se před nimi ještě pochlubili svým ničemným týráním Pána a Spasitele. Smích a vtipy vojáků je rozjařily stejně, jako hercům dodává odvahy pochvala diváků. Přivalili doprostřed patku starého sloupu, v níž byla díra, kde kdysi stával sloup. Tam postavili nízkou, okrouhlou stoličku a ze zlomyslnosti na ni narovnali špičaté kamení a střepy.

Teď strhli Spasiteli s poraněného těla šaty, navlékli mu starý, červený, roztrhaný a krátký vojenský plášť, jenž mu nedosahoval ani ke kolenům. Tu a tam z pláště visely cáry žlutých střapců. Býval v koutě katovy komory a užívalo se ho na osušení krve zbičovaných zločinců. Nyní vlekli Ježíše k stoličce, pokryté kamením a střepy, a vší silou ho na ni posadili. A hned mu vsadili na hlavu trnovou korunu. Koruna byla dosti vysoká, hustě a uměle spletená a

nahoře měla vyčnívající okraj. Posadili ji jako čelenku na jeho skráně a vzadu ji pevně svázali. Tak tvořila opravdovou korunu. Byla spletena ze tří na prst tlustých, čerstvých větví a byla dovedně zhotovena. Trny úmyslně obrátili ponejvíce dovnitř. Trny byly trojího druhu, asi jako řešetlák, trní a hloh. Na vyvstávajícím okraji vpletli trn, za nějž pak korunu chytali a s ní škubáli. Viděla jsem i krajinu, odkud několik mladíků trní doneslo.

Potom dali Spasiteli do rukou tlustou třtinu s chomáčem nahoře. Všechno to dělali s posměšnou slavnostností, jako by jej skutečně korunovali za krále. Z ruky mu pak třtinu vzali a bili jí do koruny tak silně, že se mu hned oči krví zalily. Poklekali před ním, vyplazovali na něho jazyk, bili jej, plivali mu do tváře a křičeli: “Zdráv buď, králi židovský!” Pak ho s ďábelským smíchem i s lavicí svalili a zase ho na ni násilně narazili.

Nelze ani opakovat všechny muky, jimiž ho s podlou vynalézavostí mučili a trýznili. Ach, Pán měl nesmírnou žízeň, neboť dostal horečku od samých ran a nelidského bičování. Třásl se. Tělo měl na některých místech rozedrané až do žeber. Jazyk měl horkostí křečovitě stažený, jenom krev, řinoucí se proudem z hlavy, mu svlažovala polootevřená ústa. Ti zuřivci plivali i do úst Kristových.

Tak byl Ježíš mučen asi půl hodiny, a kohorta, stojící v řadách kolem domu, smála se a chechtala.

Kapitola 36

Ejhle, člověk!

Nyní vedli Ježíše s trnovou korunou na hlavě, s rákosovým žezlem ve svázaných rukou, oděného v purpurový plášť, zase do paláce Pilátova. Pána nebylo možno poznat, tak mu krev zaplnila oči. Zalila mu ústa i vous. Jeho tělo, pokryté oteklinami a ranami, podobalo se suknu v krvi namočenému. Šel sehnut a vrávoravě. Plášť byl velmi krátký, takže se musil sehnout, aby mu dosahoval pod kolena; jiného oděvu na sobě neměl, všechno z něho strhali.

Když však došel na nejspodnější stupeň, vladař, člověk jinak ukrutný, byl jat takřka hrůzou, soucitem i ošklivostí. Opřel se o jednoho důstojníka, a když lid i kněží dále ještě křičeli a posmívali se, zvolal: "Je-li ďábel židů tak ukrutný, pak není možno u něho přebývat." Ježíše nyní vyvlekli po schodech vzhůru. Zatímco Pán stál v pozadí, přistoupil Pilát na okraj terasy. Bylo dáno znamení polnicí, aby bylo ticho, neboť Pilát chtěl mluvit. I řekl k veleknězím a lidu: "Hleďte, dám jej ještě jednou před vás předvésti, abyste viděli, že žádné viny na něm nenalézám!" Teď biřicové vyvedli Ježíše na terasu vedle Piláta, takže všechen lid z náměstí ho mohl vidět. Byl to strašný, srdcervoucí pohled!

Na chvíli se všichni zhrozili, nastalo hrobové ticho, když se objevil Ježíš, zmučená postava nelidsky ztýraná, Syn Boží, plný krve a ran, s trnovou korunou na hlavě, s očima krvavýma, jimiž se díval útrpně na lid dole stojící. A vedle stál Pilát. Ukázal na Vykupitele a zavolal dolů k Židům: “Ejhle, člověk!”

Když tu tak Ježíš stál v potupném rudém plášti, s rozedraným tělem a svou zkrvácenou hlavu, trním probodanou, sklonil, když tu stál před palácem Pilátovým smutný a mírný, takřka bolestí a láskou přemožen, šly řady mužů a služek přes náměstí k rybníku Bravnému, aby pomohli při umývání velikonočních beránků, kteří bečeli, jako by chtěli vydat svědectví pravdě. Do toho se mísil křik a hluk krvežíznivého lidu židovského. Jen pravý Beránek velikonoční, nepoznané tajemství dnešního svátku, naplnil proroctví a vydal se mlčky a trpělivě na smrt.

Veleknězi a soudcové při pohledu na Ježíše skřípali zuby. Viděli tu ve strašném zrcadle své svědomí. Proto řvali: “Pryč s ním! Ukřižuj ho!” Pilát opět zvolal: “Ještě nemáte dosti? Vždyť jste ho tak zohavili, že už nebude chtít být králem!” Židé však jako šílenci řvali ještě urputněji a všechen lid křičel zplna hrdla: “Pryč s ním! Ukřižuj ho!” Pilát poručil dát znamení polnicí a zvolal: “Vezměte si ho a ukřižujte si ho tedy; já na něm viny nenalézám!” Nato volali někteří kněží: “Máme zákon a podle zákona má umřití, neboť se činí Synem Božím!” Pilát pravil: “Máte-li takové zákony, tedy já bych nechtěl být židem!” Ale slovo “činí se Synem Božím” nahánělo mu novou úzkost a znovu vzbudilo jeho pověrčivý strach. Dal si tedy ještě jednou zavést Ježíše k sobě do soudní síně a tázal se ho: “Odkud jsi?” Ježíš však mu nedal odpovědi. Tu vladař pokračoval: “Se mnou nemluvíš? Což nevíš, že mám moc dáti tě ukřižovati nebo propustiti?” A Pán mu odpověděl: “Neměl bys nade mnou

žádné moci, kdyby ti nebyla dána shůry. A proto ten, kdo mě tobě vydal, větší hřích má!”

V té chvíli Klaudia Prokla, žena Pilátova, z úzkosti nad jeho váháním znovu k němu poslala zástavu, aby mu připomněla jeho slib. Vzkázal jí však jakousi rozpačitou a pověrečnou odpověď, v níž se odvolával na své bůžky.

Nepřátelé Kristovi, kněží a farizeové, když se dověděli o úmyslu Pilátovy ženy, roznesli hned mezi lidem: “Přátelé Ježíšovi podplatili ženu Pilátovu; bude-li propuštěn, spojí se s Římany a my všichni zahyneme.”

Pilát byl velmi nerozhodný. Ještě jednou promluvil k lidu, že na Ježíši viny nenalézá, a když židé tím urputněji se dožadovali jeho smrti, chtěl se Pilát ještě něco dovědět. Vrátil se k Ježíši, zůstal s ním sám, pohlédl na něho zkoumavě, a vida ho krví zbroceného, myslil si zmateně: “Že by tento přece byl nějakým Bohem?” Pak zapřísahal náhle Pána, aby mu pověděl, zdali je Bohem, zdali je králem. Kam až sahá jeho říše? Jaký okruh působnosti má jeho božství? Řekne-li to, že ho propustí. Co Ježíš Pilátovi na to odpověděl, nevím doslovně, mohu z toho říci jen obsah. Pán k němu mluvil strašně vážná slova. Dal mu vytušit, jakým je králem, jakou a kterou říší vládne, řekl mu, co je pravda, neboť mu ji říkal. Pak mu Pán odhalil celé jeho, Pilátovo, zmatené nitro, oznámil mu osud, jaký ho čeká, kterak upadne do bídy a do vyhnanství, a že hanebně skončí. Také mu Spasitel zvěstoval, že sám jednou přijde a bude ho spravedlivě z jeho skutků soudit.

Pilát byl těmi slovy jednak postrašen, jednak pohněván, vyšel na terasu a ještě jednou zavolal, že Ježíše propustí. Tu však lid křičel: “Propustíš-li ho, nejsi přítel císařův, neboť kdo se vydává za krále, protiví se císaři!” Jiní volali: “Obžalujeme ho u samého císaře, že ruší naše svátky! Skoncuj to, neboť musíme být o desáté hodině v chrámě!” Volání:

“Na kříž s ním, pryč s ním!” rozléhalo se na všech stranách. Mnozí vylezli až na ploché střechy a křičeli a hulákali odtamtud.

Pilát nyní viděl, že se zuřícím lidem ničeho nepořídí. Křik a lomoz byl strašný a celý obrovský dav byl v takovém hrůzném pohnutí, že se Pilát obával vzbouření.

Proto kázal donést vody. Sluha mu ji lil z misky na ruce a vladař volal dolů z terasy k lidu: “Nejsem vinen krví tohoto spravedlivého. Vy se za to zodpovíte!” A tu zahřměl příšerný, jednohlasný řev: “Krev jeho na nás a na naše syny!”

Kdykoliv slyším ve svých rozjímáních o hořkém umučení tento strašný křik židů, je mi účinnost tohoto slavnostního sebeprokletí ukázána řadou podivuhodných, hrozných obrazů a takřka ji cítím. Vidím, jak nad nimi leží černá obloha, plná rudých, krvavých mračen a v nich plno ohnivých metel a mečů. Zdá se mně, jako by je paprsky této kletby pronikly až do morku kostí, až do, dítka v životě mateřském. Vidím celý národ jako zatemnělý a ten hrozný křik jako rmutný, vzteklý oheň, vycházející z jeho úst, vybuchující a nad jejich hlavami se spojující, který pak zase na ně padá. Do některých proniká hlouběji, nad jinými se jen vznáší. To jsou ti, kteří se po smrti Páně obrátí. Jejich počet nebyl malý. Vždyť vidím, jak Ježíš a Maria se ustavičně po celou dobu umučení za spásu mučitelů modlí. Ani na chvilku se nehněvají pro strašné týrání. Ale trpělivost a láska Páně rozplameňuje vztek a zuřivost nepřátel ještě více. Zuří, že všechna ta muka nemohou vyrvat z jeho úst ani nejmenšího slovíčka odporu nebo reptání, aby to mohlo omluvit jejich zlobu. Dnes o velikonočním dni nevědí, že zabíjejí Beránka pravého.

Když při takových viděních obrátím svou pozornost na mysl lidu a soudců a na nejsvětější duši Ježíše a Marie,

pak všechno, co se s nimi děje, ukazuje se mi ve zjeveních, které ovšem tenkrát lidé neviděli, ale jejich obsah tušili. Vidím pak nespočetné množství ďábelských postav, každá má podobu své neřesti. Tito zlí duchové rozvíjejí strašnou činnost mezi lidmi. Vidím je běhat, štvát, lidi plést, do uší šeptat, do úst vcházet. Vidím je, jak se z množství jednotlivě vyřítí, spojí se a ženou lidi proti Ježíši. Pak se zase před jeho nadlidskou trpělivostí zarazí, třesou se a zmizí opět v množství. Avšak vidím ve všem jejich jednání cosi zoufalého, zmateného, v sobě se rozpadávajícího, nesmyslné motání sem a tam. Poblíž Ježíše a svatých lidí vidím mnoho andělů v činnosti. Také je vídám v rozmanitých tvarech a v oděvu podle rozdílnosti úloh. Tak se zjevuje i jejich jednání hned jako útěcha, hned jako modlitba, pokrm, nápoj nebo jiný skutek milosrdenství. Vidím vycházet z jejich úst slova útěchy nebo hrozby jako poselství. Když potřebuji, abych porozuměla některým věcem, vidím duševní hnutí a vnitřní náklonnosti, utrpení, lásku, všecko ve světlých nebo stinných podobách. Nemohu to ani popsat, neboť je toho mnoho a jsem přitom plna bolesti, trápení a zármutku nad svými hříchy a nad celým světem, takže ani nevím, jak mám vše vypravovat. Není tedy divu, že se mnohé věci neshodují, poněvadž osoby nepatřily na zjevení se stejnou milostí, nevypravovaly stejně a nijak se spolu neshodovaly.

Kapitola 37

Rozsudek smrti

Pilát nehledal pravdu, ale vytáčku. Teď byl nerozhodnější ještě víc než dříve. Svědomí mu říkalo, že Ježíš je nevinen. Manželka mu řekla, že Ježíš je svatý. Jeho pověra mu pravila, že je to nepřítel jeho bůžků. Zbabělost volala, že je Bůh a pomstí se. Teď však přišla na něho jiná nálada. Hněval se totiž, že ho Ježíš prohlédl a že ho vidí v celé vnitřní hanbě, a že ten, kterého dal zbičovat a jehož má odsoudit na smrt kříže, předpovídá bídný konec jemu, Pilátovi, že ta ústa, která nikdy nemluvila lež, která ani jediného slova nepronesla ke svému ospravedlnění, vyzývají ho k svému spravedlivému soudu. Jeho pýcha se při té myšlence vzbouřila. Proto podlý ničema myslil: "Umře-li, umře s ním i to, co o mně ví a co o mně předpovídá."

Pilát za hrozného křiku židů tedy rozkázal, aby se připravilo všechno k vynesení rozsudku. Dal si přinést slavnostní oděv, oblékl se, vzal si jiný plášť, posadil si korunu s drahokamem na hlavu. Odklopilo ho mnoho vojáků. Před ním kráčeli soudní sluhové, kteří něco nesli. Pak šli písaři se svitky a destičkami. Vpředu šel trubač a troubil na pozoun. Tak vyšel Pilát ze svého paláce a krá-

čel na nádvoří. Tam naproti sloupu bičování stálo krásné zděné místo se soudní stolicí. Toto místo se jmenovalo Gabatha. Byla to okrouhlá terasa, k níž vedly schody z několika stran. Nahoře bylo křeslo pro Piláta a za ním stála lavice pro ostatní soudní osoby. Kolem dokola i na schodech se teď postavilo vojsko. Mnozí farizeové odešli již z paláce do chrámu. Jen Annáš a Kaifáš a ještě asi třicet jiných, hned když se Pilát oblékal, šlo k soudnímu křeslu. Oba lotry sem přivedli o malou chvíli dříve. Pilátovo sedadlo bylo potaženo červenou látkou a na ní byla modrá poduška se žlutým lemováním.

Teď biřicové vedli Ježíše, oblečeného v rudý, posměšný plášť, s trnovou korunou na hlavě, s rukama svázanýma. Přivedli ho posmívajícím se davem k soudní stolici a postavili ho mezi oba lotry. Pilát se posadil a pravil ještě jednou k židům: "Ejhle, král váš!" Ti však křičeli: "Pryč, pryč s ním! Ukřižuj ho!" Pilát na to pravil: "Krále vašeho ukřižuji?" Tu zvolali veleknězi: "My nemáme žádného krále, ale císaře!" Tu už vladař neřekl nic.

Oba lotři byli již odsouzeni na smrt kříže, ale odklad trestu vymohli veleknězi až do dneška. Chtěli tím potupit Ježíše, když bude s lotry ukřižován. Kříže pro lotry ležely už vedle nich, ale kříž Kristův tu ještě nebyl, snad proto, že rozsudek nebyl ještě vyhlášen.

Nejsvětější Matka, slyšíc křik židů při pohledu na jejího Syna, odešla, ale nyní opět se svatými ženami pokročila vpřed, aby slyšela rozsudek nad Synem a Bohem. Ježíš, obklopen katy, stál na schodech dole před vladařem. Pozouny přikázaly ticho a Pilát pronesl se zbabělou nenávistí rozsudek smrti.

Nejdříve se zmínil nadutými slovy o císaři Tiberiovi. Potom přednesl žalobu proti Ježíšovi, že je buřič, rušitel pokoje, přestupník zákona židovského, neboť se nazývá

Synem Božím a králem židovským, že byl od veleknězi na smrt odsouzen a od lidu jednohlasně na smrt kříže vyžádán. Dále prohlásil Pilát, nespravedlivý soudce, jenž přece v posledních hodinách tolikrát zdůrazňoval Ježíšovu nevinu, že rozsudek kněží shledal spravedlivým. Ukončil slovy: “Odsuzuji tedy Ježíše Nazaretského, krále židovského, k přibití na kříž!” Pak rozkázal katům, -aby sem kříž přinesli. Vzpomínám si též, ale ne docela jistě, že přitom zlomil také dlouhou hůl a hodil ji Ježíši k nohám.

Pilát rozsudek zaznamenal ještě písemně. Několik písařů zhotovilo ihned opisy. Nato byli rozesláni poslové. Nevím, zdali to náleželo také k rozsudku, nebo se to týkalo něčeho jiného. Pilát napsal ještě jiný rozsudek nad Ježíšem, který plně dokazoval jeho obojetnost, neboť zněl docela jinak, než jak jej pronesl ústně. Viděla jsem, že ho psal proti své vůli s mučivou vnitřní nerozhodností a jako by mu přitom vedl ruku duch zloby. Psaný rozsudek obsahoval asi toto: “Z obavy před hrozícím povstáním lidu, přinucen velekněžími a veleradou, dal jsem ukřižovat Ježíše Nazaretského, obžalovaného z buřičství, rouhání a přestupování zákona, jehož smrti si oni přáli, ačkoliv jsem neuznal této obžaloby. Učinil jsem tak, abych nemohl být od císaře považován za nespravedlivého soudce a abych nebyl obžalován jako podporovatel vzpoury. Zároveň s ním budou vedeni na smrt dva zločinci, jejichž poprava byla na naléhání svrchu zmíněných odložena, aby s těmito zločinci byl popraven i Ježíš.”

Tento rozsudek dal Pilát vícekrát opsat a zaslat na větší počet míst. Velekněžím rozsudek nebyl docela vhod, zvláště že Pilát napsal, že oni žádali, aby poprava lotrů byla odložena, aby s nimi mohli popravit zároveň Ježíše. Hašteřili se ještě před soudním místem Pilátovým. Nyní vladař napsal také nápis na kříž na třech řádcích na tmavohnědé

prkénko. I o tento titul na kříž se s ním hádali: nemá prý tam být “král židovský”, nýbrž “jenž se vydával za krále židovského”. Pilát však netrpělivě a pyšně vykřikl: “Co jsem napsal, napsal jsem!”

Židé také chtěli, aby kříž Kristův nebyl nad hlavou vyšší než kříže lotrů. Ale vyšší být musel, neboť jinak by nemohl nést Pilátem připravený nápis. Odporovali také proto, že chtěli odvrátit tento nápis, za nějž se styděli. Ale Pilát jim neustoupil. Kříž musil být nastaven kusem dřeva, aby tam tabulka mohla být umístěna. Tímto způsobem dostal kříž významnou podobu, jakou vždy vídám.

Viděla jsem totiž kříž tak, že příční břevna byla jako haluze stromu směrem vzhůru, a podobal se písmenu Y, jenom s tím rozdílem, že dolní čára mezi oběma postranními byla prodloužena vzhůru. Ramena byla menší než kolmý kmen, každé rameno zvlášť zasazeno a vraženým kolíkem upevněno. Tam, kam měly dosahovat nohy, byl upevněn kus dřeva, takže se mohlo na něm stát.

Klaudia Prokla poslala svému muži zástavu nazpět a zřekla se ho. Viděla jsem, že ještě toho večera opustila tajně palác a uprchlá k svatým ženám, jež ji ukryly v Lazarově domě. Viděla jsem též, že jeden z přátel Kristových vzhledem k nespravedlivému rozsudku Pilátovu a k tajnému útěku jeho manželky vyryl ostrým železem do zeleného kamene na zadní straně soudného křesla na Gabatě slova: “judex injustus” — “nespravedlivý soudce”, a bylo tam také jméno Klaudie Prokly. Vidím ještě nyní ten kámen, o němž nikdo neví, v základech jedné budovy na místě, kde kdysi stála soudní stolice. Kladia Prokla se stala křesťankou, vyhledala později svatého Pavla a spřátelila se s ním.

Po vyhlášení rozsudku byl Ježíš zcela vydán za kořist katům. Přinesli mu znovu šaty, které mu byly u Kaifáše odňaty; byly soucitnými lidmi vyprány, neboť teď byly

čisté. Zdá se mi, že to bylo římským obyčejem, když měli někoho vést na popravu. Ohavní chlapi rozvázali Pánu ruce a hrubě mu strhli rudý plášť se zraněného těla, takže přitom znovu mnohá rána začala krvácet. Ale protože mu nemohli navléci přes trnovou korunu jeho nese-šívanou hnědou suknici, jíž mu utkala jeho svatá Matka, strhli korunu s hlavy, a všechny rány bolely nanovo.

Oblékli jej do tkaného šatu, oděli jej ještě širokým bílým vlněným rouchem, dali mu jeho široký pás a vhodili na něho jeho plášť. Pak mu přivázali ještě jiný pás, k němuž připevnili provazy. Všechno to se dělo s otřásající hrubostí za ústrků a ran.

Oba lotři stáli vpravo a vlevo se svázanýma rukama. I oni, protože stáli před soudem, měli kolem krku řetěz a jejich oděvem byl jen opasek a špatná kazajka, po stranách pro paže otevřená. Na hlavách měli slaměné čepice. Byli barvy špinavohnědé a od bičování byli celí opuchlí. Ten, co se potom obrátil, byl už teď tichý a zamyšlený, druhý však byl zlostný a drzý, klel a posmíval se s katany Ježíši. Spasitel se na oba díval se stejnou láskou a s touhou po jejich spáse. Vždyť trpěl všechno své utrpení také za ně. — Kati nyní snášeli své nástroje.

Annáš a Kaifáš konečně s hádáním přestali. Dostali několik dlouhých, úzkých, pergamenových cedulíček s opisem rozsudku a spěchali do chrámu. Měli již nejvyšší čas, aby tam přišli. Rozešli se s pravým velikonočním Beránkem a spěchali do chrámu, aby tam zabili a jedli předobraz Beránka. Tak se naplnilo, co je psáno o vedení Beránka na zabití. Tu se dnes rozcházely cesty: jedna vedla k zahalení a druhá k zjevné oběti. Zanechali čistého, kajícího Beránka Božího nečistým a ukrutným katům a spěchali ke kamennému chrámu, aby tam obětovali umyté, očištěné, požehnané beránky. Štítili se, aby se zevně neposkvrnili, a

nitro jejich bylo plné zloby, nenávisti a potupy. “Krev jeho na nás a na naše syny!” Tím vykonali obřad vkládání rukou na oběť. Cesty se tedy rozcházely: jedna vedla k oltáři zákona, druhá k oltáři milosti.

Pilát však, nadutý, nerozhodný modlář, jenž tu usiloval získat si svět, a přece byl otrokem smrti, šel se svými pomocníky, obklopen stráží, za troubení pozounů zpět ke svému paláci.

Kapitola 38

Ježíš bere na sebe svůj kříž

Menší oddíl vojáků zůstal u odsouzených. Nyní přijelo na koních osmadvacet ozbrojených farizeů, aby průvod provázeli. Mezi nimi bylo šest nejurputnějších nepřátel Páně, kteří také byli při Ježíšově zajetí na Olivové hoře. Kati vedli Pána doprostřed náměstí. Branou od severu přicházelo několik otroků, nesoucích dřevo kříže. Hodili je Pánu před nohy, až to zapraštělo. Obě tenčí postranní břevna byla přivázána provazy k širokému, těžkému kmeni. Kladiva, podstavek pod nohy a později zhotovený nástavec s ostatním náčiním nesli katovi tovaryši.

Když Spasitel viděl kříž ležet na zemi, padl k němu na kolena, objal ho a třikrát políbil, modle se přitom dojemnou modlitbu díků za počínající vykoupení lidstva. Katané však trhli Pánem vzhůru, takže klečel zpříma. Musil pak těžké břevno namáhavě vyzvednout na pravé rameno a pravou rukou je obejmout. Viděla jsem, jak mu andělé pomáhají, jinak by těžké břímě nepozvedl. Klečel pod tíží kříže sehnut. Zatímco se Pán modlil, vložili jiní katané oběma lotrům na záda příčná ramena kříže, od pně oddělená, a přivázali jim na ně pevně ruce. Tato příčná dřeva

byla poněkud ohnutá a při křižování byla připevněna na horní konec kmene. — Nyní zazněly pozouny Pilátovy jízdy a jeden z jízdních farizeů blížil se k Spasiteli, jenž pod tíží kříže ještě klečel, a řekl: “Už je po tvých krásných řečech. Dělejte, ať jsme brzy hotovi! Kupředu, kupředu!” Po těch slovech strčili Ježíšem vzhůru, takže teď se na něho svalila celá tíže kříže. Pak se dal průvod na pochod, na zemi tak hanebný, ale v nebi oblažující vítězosláva Krále králů.

Na dolní konec kříže přivázali dva provazy a dva kati nadzvedli jimi břímě, takže se vznášelo a nevleklo se po zemi. Čtyři kati vedli také teď Spasitele na provazech, připoutaných k jeho pásu. Plášť mu vyhrnuli a přivázali k vrchní části těla. Když tak Ježíš nesl dřevo kříže, připamatoval mně živě Izáka, jenž si také nesl sám dřevo na horu ke své oběti. Pozouny Pilátovy daly povel k vykročení. Vladař chtěl osobně jet se svým oddílem, aby zabránil všemu pozdvižení ve městě. Byl ozbrojen, seděl na koni, kolem něho jeho důstojníci a řada jezdců. Potom následoval oddíl pěchoty, čítající asi tři sta mužů. Všichni pocházeli z pohraničí mezi Itálií a Švýcarskem.

Před průvodem šel trubač, jenž na každém rohu ulice zatroubil a ohlašoval popravu. Několik kroků za ním běželo hejno kluků a všelijaké chátry. Nesli s sebou pití, provazy, hřebíky, klíny a koše s rozličnými nástroji. Silnější pacholci nesli žerdě, žebříky a kmeny křížů pro lotry. Žebříky byly udělány jen ze žerdi, v níž byly po obou stranách nastrkány kolíky. Potom následovala část jízdních farizeů. Za nimi šel výrostek, jenž nesl Pilátův nápis na kříž; držel jej před prsy a na rameni nesl tyč s trnovou korunou, neboť se z počátku myslilo, že Pán ji nebude moci mít na hlavě, když nese kříž. Tento chlapec nebyl tak zlý.

Teď šel náš Pán a Spasitel, sehnut pod tíží kříže, zna-

ven a klesající, od bičování rozedrán a rozbit. Od včerejší večeře byl bez jídla a nápoje, beze spánku, ustavičně smrtelně týrán, ztrátou krve, ranami, horečkou, žízní a nevýslovnou vnitřní bolestí vyčerpán. Tak kráčel bosýma, zraněnýma nohama. Pravou rukou objímal těžké břímě, levicí často nadzdvihoval šat, jenž mu vadil v nejisté chůzi. Dva pochopové smýkali jím dopředu, dva zase dozadu, takže tím spíše Pán neměl pevný a jistý krok; smýkání provazy mu bylo velmi na závadu. Ruce měl od hrubých pout, tak dlouho pevně utažených, poraněné a naběhlé. Obličej byl samá oteklina a krev; vlas a vous rozcuchán a slepen krví. Těžký kříž i pouta tlačily mu vlněné roucho na zraněné tělo a vlna se pevně lepila na nově otevřené rány. Za všech těchto muk nepřestával se modlit. Kolem bylo slyšet jen smích, tupení, hanu a zlost. Spasitel byl nevýslovně ubohý, a přece v bolestech pln lásky. Trpěl a odpouštěl. Dva pochopové, kteří nesli konec kříže pozdvižený na provazech, zvětšovali ještě bolesti, neboť se břemeno vyzdvihováním a popouštěním provazů stále přesunovalo.

Po stranách šli vojáci s kopími. Potom kráčeli oba lotři. Každého vedli dva pacholci na provazech. Ruce měli roztaženy a dozadu k břevnům připoutány. Byli poněkud opilí jakýmsi nápojem, jejž jim dali vypít. Kající lotr se choval tiše. Druhý však drze a zlostně klel. Za lotry jel na koních druhý oddíl farizeů, kteří uzavírali průvod. Cestou projížděli jednotlivě sem a tam, buď aby nutili k pospěchu, nebo aby udržovali pořádek. Mezi sběří, která nesla vpředu nástroje, bylo i několik drzých židovských chlapců, kteří se dobrovolně do zástupu vetřeli.

Ve větším odstupu následoval oddíl Pilátův. Také tu byl nejdříve trubač; jel na koni. Pak Pilát ve vojenském šatě na koni, ozbrojený, mezi svými důstojníky, a za nimi řada jezdců. Nakonec šlo tři sta pěšáků. Tento průvod se ubíral

nejprve přes velké náměstí, potom zahnul do široké ulice.

Průvod s Ježíšem šel úzkou ulicí, která vedla mezi zadní částí domů. Mnoho Židů odešlo buď domů nebo do chrámu. Promeškali už ráno mnoho času a spěchali, aby se připravili k zabití velikonočního beránka. Avšak přesto jich tu zůstalo hodně; chtěli vidět ukřižování; cizinci, otroci, dělníci, chlapci, ženy a rozličná chátra a všichni se hnali pobočními ulicemi kupředu, aby předešli průvod nebo aby se aspoň ještě jednou podívali na smutné divadlo. Řada vojáků však zabraňovala tlačenici, jak mohla. Nejvíc lidu se hrnulo ven na Golgotu.

Úzká ulice, jíž vedli Ježíše, je jen několik kroků široká a velmi nečistá. Pán tu musil mnoho vytrpět. Pochopové šli blízko něho, z oken a děr ve zdi se mu všelijaká sběř posmívala. Někde po něm házeli blátem a kuchyňskými odpadky. Zlomyslní ničemové lili na něho černou, páchnoucí břečku. Ba dokonce navedené děti sbíraly kamení do svých kabátků a klínů, proběhly pak zástupem a házely je Spasiteli pod nohy, tupily ho a nadávaly. Tak dělaly děti tomu, jenž je tolik miloval.

Kapitola 39

První pád Kristův pod křížem

Úzká ulice se konečně poněkud rozšiřuje a začíná stoupat. Vede tu podzemní vodovod z hory Siónu a zdá se mi, že voda teče podél náměstí k rybníku Bravnému. Slyšela jsem vodu, tekoucí v potrubí, hučet a šumět. Tam, kde se cesta rozšiřuje, je uprostřed poněkud propadlá a v době dešťů je na tom místě plno vody a bláta. Místo mostu je tam položen kámen, aby se dalo přecházet; je tomu tak i v jiných, ještě horších ulicích jeruzalémských. Když Ježíš s těžkým břemenem došel až sem, byl tak vysílen, že nemohl dále. Katané s ním trhali a nemilosrdně ho poháněli. Tu božský Trpitel upadl na kámen celým tělem a kříž vedle něho. Pochopové kleli, kopali ho nohama, průvod se zastavil a nastala tlačenice. Marně vztahoval Pán ruku, aby mu někdo pomohl. Tiše řekl: "Ach, brzy bude konec!" a modlil se. Farizeové však křičeli: "Nahoru! Zdvihněte jej, nebo nám tu ještě zemře pod rukama!"

Tu a tam po stranách cesty bylo vidět ženy s dětmi, které z úzkosti plakaly a vzlykaly. Boží pomocí posílen,

vzpřímil Pán svou hlavu a ďábelští chlapi mu místo pomoci na ni vsadili opět trnovou korunu. Pak ho s týráním postavili a položili mu zase kříž na rameno. Spasitel musil teď svou ubohou, trním korunovanou hlavu s největší bolestí naklánět na stranu, aby vedle široké koruny mohl na rameni udržet kříž. Tak s novou, ještě větší trýzní vrávoral dále stoupající ulicí.

Kapitola 40

Zarmoucená Matka

Když byl nespravedlivý rozsudek prohlášen, Matka Kristova bolestí ztrnulá odešla s Janem a ostatními ženami z náměstí a chodila po některých místech přehořkého utrpení. Jakmile však troubení, sběh lidu, průvod Pilátův a pochod vojska oznamoval blížící se bolestný průvod, Maria nemohla už déle čekat, chtěla svého přemilého Syna v jeho mukách spatřit a prosila tedy Jana, aby ji doprovodil na místo, kudy průvod s Ježíšem půjde. Zhrozila jsem se, když jsem viděla Matku Páně tak bledou, s červenýma, uplakanýma očima, třesoucí se, zahalenou v modrošedý plášť. Už bylo slyšet zvuk polnice, hluk a řev a vyvolávání hlasatelovo na rozích ulic. Maria se modlila a otázala se Jana: "Mám to vidět, či se mám vzdálit? O, jak to jen snesu!" Jan však odpověděl: "Ne-zůstaneš-li tu, bude tě to bolet ještě více." Vystoupili tedy ven z brány, kde chvíli stáli. Dívali se pak na cestu vpravo dolů; ulice vystupovala až sem, ale dále byla už rovná. Průvod byl vzdálen ještě asi osmdesát kroků. Tu před ním lidé neběželi. Šli po stranách a vzadu a mnoho chátry běželo postranními ulicemi napřed, aby první obsadili místa, odkud by bylo nejlépe vidět.

Když se teď katané s mučitelskými nástroji blížili, nejsvetější Matka se silně třásla a lomila rukama. Jeden chlapec ptal se druhých lidí: “Kdo je ta žena, co tak usedavě pláče?” Druhý mu odpověděl: “Matka Galilejského.” Když to pochopové slyšeli, začali se plačící Matce posmívat, prsty si na ni ukazovali a jeden z nejsprostších vzal hřebík a přidržel ho nejsvetější Panně před očima. Maria však upírala oči na Ježíše, lomíc rukama a v bolestech opřela se o pilíř brány. Byla mrtvolně bledá a rty měla zmodralé. Farizeové jeli na koních mimo. Pak šel chlapec s nápisem, a ach! Několik kroků za ním Boží Syn, její Syn, Nejsvetější, Vykupitel. Kráčel sehnut a zemdlen, vrávoral. Hlavu s trnovou korunou nakláněl bolestně na stranu. Očima krvavýma, zapadlýma, díval se vážně a soucitně na svou bolestnou Matku. Tu klopýtl a upadl podruhé pod těžkým křížem na kolena a na ruce. V prudkosti svého bolu a lásky nejzarmoucenější Matka neviděla vojáky, neviděla katy, viděla jen svého milovaného, ubohého, trýzněného Syna. Lomíc rukama, vrhla se mezi katy a klesla vedle Ježíše na kolena a objala ho. Nevím, zdali mluvili rty, ale slyšela jsem slova: “Synu můj!” — “Matko má!”

Nastala zase tlačenice. Jan a svaté ženy chtěly Marii odvést, biřicové nadávali, kleli, posmívali se a jeden dokonce řekl: “Kdybys ho bývala lépe vychovala, nebyl by teď v našich rukách!” Někteří vojáci však byli jati jistým soucitem. Pokynuli nejsvetější Panně, aby ustoupila. Z katů se jí žádný nedotkl. Jan a ženy ji vedli, a u brány, kde prve čekali, padla bolestí na kolena.

Zatím pochopové zvedli našeho Pána, a to velmi nešetrně, a vložili mu kříž na ramena, ale jinak než prve. Příční dřeva se trochu viklala, poněvadž byla přivázána ke kmeni, jeden kus padl dolů a zůstal viset na provaze. Ježíš vzal i ten kus do ruky a tak nesl kříž dále. Viděla jsem mezi

zpustlou chátrou, která se přidávala k průvodu, tu a tam i zahalené ženy.

Kapitola 41

Šimon Kyrénský

Průvod nyní kráčel po široké ulici a procházel branou staré městské zdi. Před touto klenutou branou je větší prostranství a sbíhají se tu tři cesty. Tu musil Ježíš opět po dlouhém kameni, zavrávoral a upadl. Kříž padl vedle něho. Pán ležel na zemi docela bez vlády a nemohl se vůbec vzchopit. Kráčeli tudy právě lidé ve svátečních šatech, neboť šli do chrámu, a volali soucitně: “O běda, ubožák umírá!”

Nastal zmatek. Katané nemohli Krista provazy postavit a farizeové, kteří vedli průvod, pravili vojínům: “Nepřivedeme ho tam živého. Musíme někoho najít, aby mu pomohl nést kříž.” Tu právě střední cestou kráčel dolů Šimon Kyrénský. Byl to pohan. Jeho tři synové ho provázeli. Nesl pod paží otýpku proutí. Byl zahradníkem a pracoval v zahradách na východ od města. Přicházíval každoročně na slavnost se ženou a dětmi jako mnozí jiní lidé, aby osekávali a urovnávali ploty. Nemohl se vyhnout, a protože podle šatu poznali, že je pohan, chytili ho a donutili, aby pomohl nést kříž Galilejskému. Velmi se bránil a odporoval. Ale donutili ho mocí. Jeho synkové plakali a křičeli, ale některé ženy, protože Šimona znaly, vzaly je k sobě. Šimo-

novi bylo velmi odporné jít s Ježíšem, který byl tak strašně ubohý a znetvořený, v šatě plném bláta. Kristus plakal a prosebně se díval na Šimona. Biřicové přivázali jedno rameno více nazad a konec položili Šimonovi na rameno, takže Ježíši se ulevilo. Potom se zase smutný průvod pohnul.

Šimon byl statný muž, asi čtyřicetiletý, prostovlasý, oděný jen krátkým, úzkým kabátcem. Bedra měl ovázána hadrem, špičaté střevíce měl přivázány řeménky. Synkové byli oblečeni v pestře pruhované kabátky. Dva byli už odrostlejší a jmenovali se Rufus a Alexander; ti se stali později učedníky apoštolů. Třetí byl ještě maličký a viděla jsem ho ještě jako hošíka u svatého Štěpána.

Netrvalo dlouho a Šimon, jenž tak za Ježíšem kráčel, pocítil hluboký soucit a velmi Pána litoval.

Kapitola 42

Veronika

Ulice, kudy průvod šel, je dlouhá a zabočuje trochu vlevo. Vedou do ní i jiné uličky. Mnozí pěkně odění lidé, kteří šli do chrámu, je potkávali. Ale dílem se hned obraceli a schovávali se z farizejského strachu, aby se neposkvrnili, dílem proto, že tím ukázali přece jakousi soustrast. Už asi dvě stě kroků pomáhal Šimon Pánu nést těžké břemeno kříže, když tu z hezkého domu vyšla vysoká, vznešená paní s děvčátkem, jež držela za ruku a kráčela jim vstříc. Byla to Serafia, žena Sirachova, jenž byl členem chrámové rady. Paní se také nazývala Veronika (od slova vera ikon, to je pravý obraz). Její dům byl úhledný, v průčelí s terasou, na niž po obou stranách vedly schody s hezkým mřížováním.

Připravila doma vzácné, kořeněné víno, zbožně si přejíc, aby tím občerstvila Pána na jeho bolestné cestě. Už jedenkrát vyšla v bolestném očekávání vstříc průvodu. Viděla jsem ji už prve dojít až k průvodu, když Ježíš potkal svou nejsvětější Matku. Vedla za ruku malé děvčátko, jež přijala za své, avšak v tlačenici, která potom nastala, nenašla vhodnou příležitost, aby se k Pánu přiblížila, proto

se vrátila rychle domů a tu čekala na Spasitele, až půjde mimo.

Nyní, zavita závojem, vyšla na ulici. Přes ramena jí visela rouška. Děvčátko, jemuž mohlo být asi devět let, stálo vedle ní a drželo v rukou přikrytou konvici s vínem. Ti v čele průvodu marně se pokoušeli přimět ji, aby se vzdálila. Byla láskou a soucitem skoro bez sebe a tlačila se s dítětem, jež se pevně drželo jejího šatu, davem chátry, řadou vojáků a katů, až zastoupila cestu Ježíši. Tu padla na kolena a podávala mu roušku s úpěnlivými slovy: "Rač dovoliti, abych osušila svého Pána." Ježíš vzal levicí roušku a plochou rukou ji přitiskl na svůj svatý obličej, pak jí ji s díkem podal nazpět. Ona ji políbila a vsunula pod plášť na srdce a povstala. Tu děvčátko plaše pozdvihlo nádobu s vínem. Ale spílající katané a vojáci nedovolili, aby se Ježíš občerstvil. Dosud stáli zkoprnělí jejím smělým a náhlým vystoupením, a jen proto se jí podařilo potní roušku Pánu podat. Farizeové na koních a kati se však velmi rozzlobili pro zdržení průvodu a ještě víc pro tuto veřejnou poctu, Ježíši prokázanou. Hned začali Spasitele znovu bít a smýkat jím. Tu Veronika s dítětem uprchlá zpět do domu.

Sotva vstoupila do světnice, rozprostřela potní roušku na stůl a upadla do mdlob. Dítě s konvicí kleklo vedle ní a plakalo. Tak ji našel kdosi z domácích, jenž právě přišel. Spatřil také rozprostřený šátek, na němž byl krvavý obličej Kristův strašně, ale podivuhodně zřetelně vytisknut. Zhrozil se, přivedl ji opět k vědomí a ukázal jí obličej Páně. Serafia byla plna bolesti a zároveň útěchy, klekla před rouškou a zvolala: "Nyní ráda všechno opustím, neboť Pán mi zanechal po sobě památku!"

Tato rouška, jíž si Pán osušil tvář, byla třikrát tak dlouhá jako široká, z jemné vlny. Ženy je nosívaly na krku. Bývalo zvykem, že se šlo v ústrety zarmouceným, plačícím, unave-

ným, nemocným, a tou rouškou se jim otíral obličej. Proto byla znamením smutku a útrpnosti. V horkých krajích si ženy takové roušky darovávaly navzájem. Serafia si roušku pověsila do hlav nad svým lůžkem a po její smrti ji dostala Maria, Matka Boží. Od ní ji potom dostali apoštolově a tak se dostala do majetku Církve.

Serafia, Veronika, byla příbuznou Jana Křtitele. Pocházela z Jeruzaléma. Když vedli Marii, asi čtyřletou dívenku, sloužit mezi chrámové panny, viděla jsem Jáchyma a Annu jít do otcovského domu Zachariášova, nedaleko rybářského trhu. Bydlel tam prastarý muž. Možná, že to byl strýc Zachariášův a děd Veroniky. Serafia byla asi o pět let starší než Maria. Také při zasnoubení Marie se svatým Josefem jsem Veroniku viděla. Zdála se mi starší než nejsvatější Panna. Byla též příbuzná starce Simeona, jenž pronesl proroctví při obětování Páně, a oblíbila si jeho syny. I oni velmi toužili po Mesiáši. Veronika toužila po Mesiáši již od mládí. Tehdy mnoho dobrých lidí nosilo v srdci tuto touhu jako tajnou lásku. Jiní to ani netušili. Když dvanáctiletý Ježíš zůstal v chrámě, viděla jsem Veroniku ještě neprovdánu. Posílala Ježíši pokrm do malého hostince před Jeruzalémem, kde po ten čas přebýval přes noc. Byl to týž hostinec čtvrt hodiny od Jeruzaléma vzdálený, na cestě k Betlému, kde Maria zůstala den a dvě noci s Josefem, když po narození Ježíšově šla dítě do chrámu obětovat. Lidé tam byli staří, Essenové, a žena hostinského byla příbuzná s Janou Chuzovou. Znali dobře svatou Rodinu i Ježíše. Hostinec byl zřízen pro chudé. Mistr a jeho učedníci se tady často uchylovali a viděla jsem, že Serafia sem v poslední době často posílala jídlo. To už tam nebyli ti staří lidé, ale jiní. — Veronika se provdala za muže, jenž se jmenoval Sirach a byl členem chrámové rady. Zprvu nebyl Ježíši nakloněn a Veronika pro svou náchylnost k Pánu velmi od něho zkoušela,

byla týrána, dokonce několikrát zavřena do sklepení. Ale Josef z Arimatie a Nikodém jej obrátili, a byl tedy mírnějším i vůči své manželce. Popřál jí teď úplnou volnost, aby následovala Ježíše. Při soudu u Kaifáše vyslovil se pro Ježíše s Nikodémem a Josefem z Arimatie, a byl proto s nimi i s jinými dobře smýšlejícími lidmi ze synedria vyloučen. Veronika byla dosud krásná, ztepilá paní, ačkoliv jí bylo jistě přes padesát let.

Když Ježíš o Květné neděli slavil svůj vjezd do Jeruzaléma, viděla jsem Serafii s dítkem na rukou, jak sňala svůj závoj s hlavy a rozprostřela jej na cestu. Byl to týž šátek, jejž přinesla Kristu na křížové cestě a do něhož se on utřel. Od něho dostala i své jméno Veronika, pod nímž ji Církev uctívá.

V třetím roce po nanebevstoupení Páně poslal římský císař své lidi do Jeruzaléma, aby sebrali a přivedli všechny svědky Ježíšovy smrti a jeho zmrtvýchvstání. Nato byl do Říma povolán Nikodém, Veronika a ještě několik jiných. Viděla jsem Veroniku u císaře. Byl chorý a ležel na lůžku, jež bylo na několika stupních vyvýšeno a bylo zacloněno velkou oponou. Okna jsem neviděla, ale ze stropu světnice proudilo světlo a také visely dolů šňůry, kterými se otevíraly nebo zavíraly poklopy. Císař odeslal své lidi do předsíně a zůstal sám. Viděla jsem, že Veronika měla se sebou kromě po tni roušky ještě jiné plátno z hrobních roušek Ježíšových a že rozprostřela potní rouškou před císařem. Byl to dlouhý, úzký pás. Otisk svatého obličeje byl při jednom konci. Tvář Kristova nebyla jako čistá malba, nýbrž byla otisknuta krví. Byla také širší než obraz, neboť Spasitel si roušku přitiskl na obličej z obou stran. Na druhém plátně, jež měla Veronika s sebou, viděla jsem otisk rozbičovaného těla našeho Vykupitele. Myslím, že to bylo jedno z těch pláten, na nichž byl při pohřbu omyt. Neviděla jsem, že by se

císař dotkl některé z roušek. Uzdravil se jen pouhým pohledem na ně. Chtěl, aby Veronika zůstala v Římě a nabízel jí jako mzdu dům s nemovitostmi a dobré služebnictvo. Ona však netoužila po ničem, leč aby se mohla vrátit do Jeruzaléma a aby mohla zemřít tam, kde zemřel její Vykupitel. Viděla jsem, že cestovala se svými průvodci zpět. Později při pronásledování křesťanů v Jeruzalémě, kdy Lazar a jeho sestry musili do vyhnanství, uprchlá též s několika ženami, avšak byla chycena, uvržena do žaláře, kde umřela hladem jako mučednice pro pravdu.

Kapitola 43

Plačící ženy jeruzalémské

Cesta k bráně byla poněkud strmá. Brána je pevná a dlouhá. Nejdřív se jde pod klenutým obloukem, potom přes most a zase pod klenutím. Stojí na severozápad. Když průvod došel až sem, začali pochopové hnát Ježíše ještě horlivěji. Těsně před branou byla v nerovné, rozježděné cestě veliká louže. Ukrutní pacholci škubali Ježíšem kupředu, šli více při sobě, Šimon Kyrénský chtěl jít poněkud stranou po lepší cestě, pohnul křížem a ubohý Ježíš upadl po čtvrté. Svalil se do špinavé louže a Šimon stěží zadržel kříž. Ježíš zvolal zlomeným, ale přece slyšitelným hlasem: "Běda, běda, Jeruzaléme! Jak jsem tě miloval! Jako kvočna, která shromažďuje kuřátka pod křídla svá, a ty mě tak ukrutně vyhazuješ ze své brány!" Farizeové se obrátili k němu a nadávali: "Ten buřič nemá ještě dost! Ještě mluví zbytečné řeči!" Bili ho a kopali, z louže ho táhli po zemi a vyzdvihli. Šimon Kyrénský se nad tou surovostí rozhořčil a zvolal: "Nepřestanete-li se svým lotrovstvím, hodím vám kříž na zem, i kdybyste mě měli zabít!"

Před samou branou odbočuje z hlavní silnice úzká kamenitá cesta vzhůru k hoře Kalvárii. Cesty se tu rozbíhají

na tři strany, jedna vlevo na jihozápad přes údolí Gihon do Betléma, druhá na západ k Emauzům a Joppe a třetí vpravo na severozápad okolo hory Kalvárie k Rožní bráně do Bethsur. Na tomto rozcestí byla na kůl připevněna tabule, na níž byl napsán velkým bílým písmem rozsudek nad Spasitelem a oběma lotry. A tu stálo mnoho plačících a naříkajících žen. Byly to dílem panny a chudé ženy s dětmi z Jeruzaléma, které předběhly průvod, dílem byly z Betléma, Hebronu a jiných okolních vesnic; šly na slavnost a tu se přidaly k jeruzalémským ženám.

Zde klesl Ježíš, jako by omdlel, i když ne úplně, k zemi. Šimon sklonil kříž za Ježíšem k zemi a podepřel ho. Pán se o něj opřel. To už byl pátý pád Vykupitele, nesoucího kříž. Ženy a panny, když spatřily Ježíše tak hrozně ztrýzněného, daly se do velkého nářku a bědování. Ježíš se k nim obrátil a pravil: "Dcery jeruzalémské! Neplačte nade mnou! Plačte samy nad sebou a nad svými dětmi! Neboť hle, přijdou dny, kdy se bude říkat: Blahoslavené neplodné životy, které nerodily, a prsa, která nekojila! Pak budete říkat horám: Padněte na nás! A kopcům: Přikryjte nás! Neboť když se toto děje na dřevě zeleném, co se bude díti na dřevě suchém?"

Průvod tu poněkud postál. Chátra zatím šla napřed s mučitelskými nástroji na horu Kalvárii, a ještě se přidalo asi sto římských vojáků, které odeslal Pilát.

Kapitola 44

Ježíš na Golgotě

Všichni chvátali kupředu. Vykupitele teď hnali vzhůru na Kalvárii obtížnou kamenitou cestou mezi městskou zdí a kopcem. Ježíš padl po šesté. Tu ho bili ještě silněji a hnali zuřivěji než dosud, až Pán doklopýtal nahoru, kde se zhroutil po sedmé.

Šimon Kyrénský, s nímž také zle nakládali, byl pln zlosti i soucitu zároveň. Chtěl Spasiteli opět pomoci, ale pochopové ho zbili a s nadávkami zahnali z cesty. Brzy nato přišel k učedníkům. — Také všichni zbyteční kluci a zvědavci, kteří šli až sem, byli zahnáni. Zatím dojeli farizeové nahoru koňmo pohodlnou cestou. Rovinka na hoře Kalvárii je okrouhlá a asi tak veliká jako náš farní hřbitov před kostelem, podobá se jakési jízdárně, je obklíčena nízkým náspem, jenž je přerušen pěti cestami. (Patero cest je zde vidět téměř všude, v koupelích i u rybníka Bethesdy. V mnohých městech je též patero bran. Je s tím spojeno proroctví, které se teď vyplnilo: Otevřeno jest nám patero cest spásy v pěti svatých ranách Kristových.)

Farizeové zůstali vně kruhu na severní straně hory, kde svah není tak strmý. Na protější straně k městu je cesta zlá a

srázná; tudy se sem vodívali odsouzenci. Sto římských vojáků tu zaujalo stanoviště, zčásti byli i po svazích. Někteří drželi stráž u dvou lotrů, jež nevyvedli až sem vzhůru, nýbrž nechali je asi v půli kopce s rukama přivázanýma k břevnům. Velmi mnoho lidu, ponejvíc sprostých cizinců, služebníků, otroků, pohanů a mnoho žen, kteří se tak nebáli poskvrnění, stáli zčásti kolem náspu, zčásti na okolních pahrbcích. Na hoře Gihon, ležící na severu, stál velký zástup velikonočních poutníků, kteří hledíce zdaleka, tlačili se kupředu, pokud bylo možno.

Bylo něco před dvanáctou hodinou, když Ježíše přivlekli do kruhu odsouzenců a Šimona zahnali. Trhali Ježíšem za provazy vzhůru a postavili ho, rozvázali břevna kříže od kmene. Ach, jak ubohý, smutně roztrhaný, krvavý, bledý stál Ježíš na místě popravčím! Tu ho povalili k zemi a posměšně křičeli: "Musíme ti změřit trůn, ty králi!" Avšak Spasitel položil se na kříž sám dobrovolně, a kdyby mu jeho únava nebránila, udělal by to rychleji, že by ho ani kati povalit nemohli. Natáhli ho na kříž a poznačili si místa jeho rukou a nohou. Farizeové přitom ustavičně Pána tupili a hanobili.

Potom Ježíše znovu postavili vzhůru na nohy a vedli ho svázaného asi sedmdesát kroků po severním svahu hory k jámě, vytesané ve skále, která se podobala sklepu nebo cisterně. Zdvihli dveře a nemilosrdně jej vstrčili dolů, že by si bez vyššího zásahu kolena o skálu roztříštil. Zamkli nad ním dveře a postavili tam stráž. Sedmdesát kroků jsem šla s ním. Domnívám se, že jsem viděla, jak mu andělé pomáhají, aby si při pádu neublížil.

Katané počali teď své přípravy. Uprostřed soudního místa byl asi o dvě stopy vyšší kopeček s několika stupni. Tam vyryli tři jámy, do nichž měly být vpuštěny kříže. Oba kmeny křížů pro lotry zasadili napravo a nalevo. Byly nižší

než kříž Ježíšův a nahoře šikmo sříznuté. Příčná břevna, k nimž měli teď ještě přivázány ruce, byla později při ukřižování nahoru ke kmeni přibita.

Katané položili Ježíšův kříž na místo tak, aby jej mohli pohodlně zdvihnout a vpustit do vyryté jámy. Obě ramena nasadili vpravo a vlevo, přibili nástavec pod nohy, vyvrtali díry pro hřebíky a na přibití tabulky, zarazili klíny vedle zasazených ramen, vydlabali v kmeni i prohloubeniny pro trnovou korunu a záda, aby tělo více stálo než viselo, více muk trpělo a aby se ruce neroztrhly. Zatloukli kůly s příčným trámem za pahrbkem do země, aby mohli kříž snadněji provazy vyzdvihnout do výše.

Kapitola 45

Maria a svaté ženy

Když se nejsvatější Panna potkala s Ježíšem nesoucím kříž, což ji velice poranilo, odvedli ji potom Jana Chuzova, Zuzana a Salome Jeruzalémská, Jan a synovec Josefa z Arimatie do domu, a brána mezi ní a jejím přemilým, týraným a pod křížem vrávorajícím Synem se zavřela. Láska a touha být u Syna a všecko s ním trpět a neopouštět ho až do konce dodávaly jí nadpřirozené síly; její průvodkyně, zahalené závoji, spěchaly s ní do domu Lazarova u Rožní brány, kde se už shromáždily ostatní ženy kolem Magdalény a Marty, plačíce a naříkajíce. Bylo tam s nimi také několik mladších žen, a odtamtud šly všechny, asi sedmnáct, za Ježíšem cestou křížovou.

Viděla jsem, jak všechny byly vážné a odhodlané, že nedbaly posměšků luzy; smutkem si vymáhaly úctu. Šly počestně zahaleny náměstím, a tam, kde Ježíš vzal na sebe kříž, zemi políbily. Potom se ubíraly celou cestou přehořkého utrpení Ježíšova, uctívaly každé místo jeho bolesti; Maria, vidouc vnitřně a hlouběji, vedla je po cestě křížové, tu prodlévajíc, tam zase kráčejíc, a všecka místa se jí vtiskla živě do duše, ano, počítala i kroky a říkala svatým ženám,

čím které místo je posvěceno.

Takto byla vzrušující a dojemná pobožnost Církve po prvé zapsána do milujícího mateřského srdce Matky Marie mečem, o němž prorokoval Simeon; z přesvatých rtů Mariiných ji převzaly její spolutrpící přítelkyně a od nich konečně my. To je svaté podání, které Bůh dal srdci mateřskému, a z něho přešlo v srdce dítek; tak se rozšiřuje podání Církve svaté. Kdo to vidí tak jako já, jeví se mu takové podání živějším a světějším než kterékoliv jiné. Odedávna židé velmi uctívají místa, na nichž se stalo něco svatého nebo milého, nezapomínají na žádné místo znamenitých příhod, vztyčují na něm kameny, putují tam a modlí se. Tak povstala křížová cesta, nikoliv později z nějakých záměrů, nýbrž z lidské přirozenosti a podle Božích úmyslů, vlivem nejvěrnější mateřské lásky, takřka v patách samého Krista Ježíše, jenž první kráčel cestou křížovou.

Zatím došel zástup svatých žen až k domu Veroniky; vešly dovnitř, neboť se od brány ulicí vracel Pilát se svými jezdci a dvěma sty pěšáků. Tam s pláčem hleděly na roušku s obrazem Kristova obličeje a velebily milosrdenství Páně, které prokázal věrné přítelkyni. Vzaly s sebou nádobu s kořeněným vínem, jež Veronika nemohla Pánu podat, a šly pak všechny vzhůru na Kalvárii. Cestou se k nim přidaly ještě jiné dobře smýšlející ženy a také mužové. Velmi dojemně a spořádaně se tento průvod ubíral ulicemi; byl skoro větší než průvod Ježíšův, i když se nečítají zvědavci, kteří běželi za ním.

Nelze povědět, jaká muka rozrývala srdce Mariino, když spatřila popravčí místo a když vystoupila vzhůru. Trpěla v duši s Ježíšem všechny jeho bolesti. Magdaléna byla úplně rozervána a bolestí jako opilá. Vrávorala ze strany na stranu, muka za mukou jí zmítala, hned byla jako němá a zase vypukla v hlasité bědování, hořekovala, rukama lo-

mila, žalovala a hrozila. Ostatní ji stále musily vést, podpírat, chránit, napomínat a skrývat.

Po zadním povlovném svahu vystoupily na horu a stály ve třech skupinách za sebou za kruhovitým náspem. Až k samému valu přistoupila Matka Ježíšova, její neteř Maria Kleofášova, Salome a Jan; několik kroků za nimi stály kolem Magdalény, jež se nemohla uklidnit, Marta, Maria Heli, Veronika, Jana Chuzova, Zuzana, Maria Markova. Ještě dále za nimi stálo asi sedm jiných lidí, a mezi těmito třemi skupinami porůznu dobře smýšlející, kteří přenášeli zprávy. Farizeově na koních stáli na různých místech v hloučcích kolem kruhu a u pěti vchodů byli římští vojáci.

Jak bolestný pohled pro Marii! Místo popravčí! Vyvýšenina pro kříž! Před ní na zemi trčící strašný kříž! Kladiva! Provazy! Hrozné tupé hřeby! Mezi tím polonazí, špinaví, klející a opilí katané! Kříže pro oba lotry byly již postaveny. Aby se dalo na ně vystoupit, byly po stranách zapuštěny kolíky do vyvrtaných děr. Nepřítomnost Ježíšova prodlužovala muka Matčina. Věděla, že Pán ještě žije, ale bála se pohledu, ačkoliv po něm toužila, pohledu na jeho nevýslovné utrpení.

Od rána až do desáté hodiny, kdy byl vynesen rozsudek, bylo počasí zlé, pršelo, i kroupy padaly, pak se vyjasnilo a svítilo slunce. Teď ke dvanácté bylo slunce červené a jaksi temné, jako by očekávalo něco hrozného.

Kapitola 46

Ježíš je svlečen ze svých šatů

Čtyři biřicové šli ke skalnímu vězení a vyrvali odtud Ježíše, jenž se tam modlil k Bohu o posilu a několikrát se obětoval za hříchy svých nepřátel. Vlekli ho teď rychle, bili a tupili ho na poslední cestě. Lid přihlížel a tropil si posměch, vojáci se vypínali vážně a chladně, dělali pořádek, a katané, skřípajíce zuby, vzali hněvivě Pána a strhli ho k sobě.

Svaté ženy, vidouce Pána přicházet, daly jistému muži peníze, aby je zanesl katům, dají-li Ježíši občerstvit se kořeněným vínem. Ale lotři mu vína nedali a vypili je potom sami. Měli tam však dvě hnědé nádoby, v jedné byl ocet a žluč, v druhé jakési octové víno s pelyňkem a myrthou. Z této druhé nádoby naplnili pohár a přidrželi ho Spasiteli k ústům, aby se napil. Okusil, ale více nepil. Dnes bylo zaměstnáno celkem osmnáct katanů: šest jich Pána bičovalo, čtyři jej vedli, dva drželi na provazech a šest ho ukřižovalo. Jedni se zabývali Ježíšem, druzí oběma lotry, a pili bez míry. Všichni byli špinaví, polonazí, malí, ale silní lidé cizí rasy, měli tvrdé vlasy, vousy jako strnisko, vůbec to byli

lidé strašní a zhovadilí. Římanům a židům sloužili za peníze.

Pohled na to byl pro mě ještě hroznější, protože jsem přitom viděla i jiné neviditelné zlo v pravé podobě. Viděla jsem totiž hrozné ďábelské postavy, jak jsou zaměstnány spolu s ukrutnými lidmi, jako by jim všechno podávaly, jim radily a pomáhaly. Kromě toho jsem viděla mnoho zjevů jiných, jako žáby, hady, draky s mnoha drápy a množství rozmanitého jedovatého hmyzu, jenž vířil okolo. Ten hmyz létal lidem do úst, na prsa, sedal na ramena těm, kteří chovali zlé myšlenky nebo kleli a rouhali se. Nad Pánem jsem však viděla vznášet se plačící anděly, ale poznala jsem z nich jen malé tváře. Anděly soustrasti a útěchy jsem viděla nad nejsvětější Pannou a také nad všemi lidmi dobré vůle.

Teď strhli biřicové Pánu plášť s horní části těla, kolem níž mu jej cestou omotali. Pak mu odňali pouta a jeho vlastní pás, přes hlavu mu svlékli bílé vlněné roucho. Pak mu vzali dlouhý úzký pás s ramen, a protože nemohli hnědou nesešívanou suknici, již mu utkala jeho svatá Matka, přetáhnout přes širokou trnovou korunu, strhli mu korunu opět s hlavy, což mu bolesti znovu obnovilo, vykasali mu suknici a svlékli mu ji přes krvácející, ranami posetou hlavu.

Stál tu třesoucí se Syn člověka, s ranami a oteklinami, s jizvami a podlitinami. Byl strašně rozbit a opuchlý. Rameno měl otevřené až do kosti a bílá vlna ze škapulíře lpěla na zaschlých ranách a v sedlé krvi na prsou.

Teď mu strhli i přikrývku z beder, i stál tu Syn Boží obnažen. Studem se sehnul, ale hrozilo, že jim se pod rukama svalí, proto ho posadili na přivalený kámen, vtlačili mu trnovou korunu opět na hlavu a dávali mu pít z jiné nádoby ocet se žlučí. Ale on mlčky odvrátil hlavu.

Kapitola 47

Ukřižování

Když surovci uchopili Ježíše za ruce, jimiž přikrýval svou nahotu, aby ho postavili a položili na kříž, vzniklo nad tou hanebností reptání i bědování u všech přátel Kristových. Maria se vroucně modlila a již chtěla s hlavy strhnouti závoj, prodrat se mezi katany a dát jej svému Synovi, aby mohl nahotu zakrýt, ale Bůh ji vyslyšel, neboť v tom okamžiku přiběhl muž, klestící si cestu mezi lidem už od brány, přiběhl všecek udýchán až mezi biřice a podal Pánu kus plátna, aby svou nahotu mohl zakrýt. Tento dobrodinec Spasitelův, Bohem seslaný a modlitbou svaté Matky vyprošený, měl vzezření vážné a pánovité. Pohrozil pěstí katům, neřekl nic víc než: "Nechtě toho člověka, aby si mohl zakrýt svou nahotu!" Se žádným nepromluvil a zrovna tak rychle odběhl, jako přišel. Byl to Jonadab z krajiny betlémské, syn bratra toho člověka, jemuž Josef po narození Páně pronajal zbylého osla. Nebyl rozhodným přítelem Ježíšovým, a proto se dnes všeho vzdaloval, ale byl na stráži. Už tu chvíli, když slyšel o obnažení Páně při bičování, velmi se rozhněval, a když se teď blížilo ukřižování, zmocnil se ho v chrámě neklid a nevýslovná úzkost.

Zatímco Matka Páně na Golgotě úpěla k Bohu, byl Jonadab neodolatelnou silou přinucen, aby utíkal na horu Kalvárii a přikryl nahotu Ježíšovu. Cítil ve své duši velikou ošklivost nad potupou Chámovou, jenž se posmíval nahotě svého otce, omámeného vínem, a musil teď spěchat, jako kdysi Sem, aby nahotu zakryl. Ti, kteří Krista křižovali, byli Hamité. Ježíš šlapal krvavý lis nového, spásu nesoucího vína, když jej Jonabad zakryl. Tento skutek byl vyplněním předobrazu a byl odměněn, jak ještě později povím.

Nyní biřici rozpjali Pána na kříž. Sám si již vlastně na kříž sedl a oni jej hrubě svalili na záda, natáhli jeho pravou ruku až k vyvrtané díře pro hřebík na pravém břevnu a pevně ji přivázali. Jeden klečel na jeho svatých prsou a držel mu otevřenou dlaň, která se zavírala. Druhý nasadil dlouhý silný hřeb, který byl do špice připilován, na dlaň jeho žehnající pravice a začal bušit zuřivými, těžkými údery železného kladiva. Sladké, jasné, žalostné zaúpění se vydralo z úst Spasitelových. Krev vystříkla na paže pochopů. Žíly v ruce byly přervány a trojhranným hřebem byly vtlačeny do užší hřebíkové díry. Počítala jsem údery, ale samou hrůzou jsem zapomněla, kolik jich bylo. Přesvatá Panna tise naříkala, úplně ponořena v sebe, Magdaléna byla jako šílená. Nebozezy byly z jednoho kusu železa; měly podobu velikého T, dřevo na nich nebylo. Také veliká kladiva byla z jednoho kusu, ze železa, a podobala se našemu stolařskému obíjáku, jímž se tluče na dláto. Hřeby, jichž se Pán zhrozil, byly tak dlouhé, že vzaty do ruky, vyčnívaly nahoře i dole ještě o coul. Nahoře měly vypouklou hlavičku, velikou asi jako tolar. Byly trojhranné, shora tlusté jako palec, dole na malík a byly připilovány do špice. Když jej zarazili a ruku Páně ke kříži přibili, vyčníval ještě trošku na druhé straně dřeva.

Přibivše pravici, natáhli teď levou ruku, přivázali ji, ale

shledali, že nedosahuje až k vyvrtané díře, neboť chyběly ještě od konce prstů dva couly. Proto levici odvázali a nasadili provaz na zápěstí, pak se opřeli o kmen kříže a táhli tak prudce a silně, až ruka dosáhla díry. Teď ji přivázali, klečíce na prsou a na paži Spasitelově. Ježíš při tom bolestně sténal, neboť mu napínáním vymkli obě ramena. Ta byla nyní roztažená a prázdná. I na loktech bylo vidět konce obou kostí. Prsa Ježíšova se vysoko vydmula a kolena se skrčila vzhůru. Klekli mu zase na ruku a na prsa a vehnali mu druhý hrozný hřeb do ruky. Krev vystříkla a zároveň s ranami těžkého kladiva jsem slyšela jemný, bolestný výkřik Ježíšův. — Ruce Páně byly rozpjatý v rovné čáře a nekryly již šikmo vzhůru trčící břevna kříže; mezi rameny kříže a rameny Spasitele bylo veskrz vidět.

Svatá Panna cítila všechny bolesti s Ježíšem; mrtvolná bledost vystoupila na jejích tvářích a tiché, bolestné úpění dralo se jí z úst. Farizeové se posmívali a spílali, jsouce obráceni směrem k ní, proto ji Jan s Marií Kleofášovou odvedli kousek dál od kruhu k ostatním svatým ženám. Magdaléna jako šílená si rvala obličej; její oči i tváře byly krvavé.

Asi v třetině výšky kříže odspodu byl přibit velikým hřebíkem kus dřeva, na nějž měly být přibity nohy Ježíšovy, aby spíše stál než visel. Jinak by se ruce protrhly a také nohy by nemohly být přibity, neboť by se zlomily. Do tohoto podstavku pod nohy vyvrtali díru pro hřebík. I pro paty byla vydlabána na kříži jamka.

Celé tělo Spasitelovo se násilným rozpětím paží vytáhlo do výše a kolena se mu skrčila. Právě na ně se mu teď katané vrhli, přivázali je provazy ke dřevu, ale pro zlomyslně nesprávné rozměření děr na hřebíky na postranních břevnech nemohly nohy dosáhnout až k podstavku. Kati začali hrozně klít, někteří mínili, že musejí vyvrtat pro ruce jiné díry, neboť podstavek zvýšit nebylo možné, jiní pří-

šerně spílali a posmívali se, že prý se nechce Pán natáhnout, ale že mu pomohou! Přivázali mu na pravou nohu provaz a táhli strašnou, mučící silou, až se noha dotkla podstavku, pak ji přivázali co nejpevněji. Tělo bylo napjato tak hrozně, že prsa Ježíšova až praskala a Pán hlasitě naříkal: "Ó, Bože!" Také prsa a paže mu přivázali ke kříži, aby se ruce z hřebů nevytrhly. Bylo to, jako by mu lámali žebra a všecky kosti. Ó, bylo to hrozné mučení!

Pak mu stejně silně natáhli levou nohu a přivázali přes pravou. Prorazili mu ji v nártě tenčím hřebíkem s rovnou hlavičkou. Nato vzali strašný, mnohem delší hřeb a prohnali mu jej s velkým úsilím ranou levé nohy do pravé, která ležela pod levou, a dále do kmene kříže. Ze strany jsem viděla, jak hřeb projel obě nohy.

Přibíjení nohou bylo nejhroznější ze všeho, protože celé tělo bylo strašně napjato. Načítala jsem třicet šest ran kladivem a přitom jsem slyšela bolestné vzdechy našeho Spasitele. Nářek Ježíšův byl jako úpění milého světla, ale rouhavé a zlostné výkřiky surových katů zněly temně a odporně.

Svatá Matka se opět vrátila k náspu popravčího místa. Cítila spolu se svým Synem bolestné škubání údů, praskání kostí, probíjeni nohou a slyšela Ježíšův nářek. Vtom přijeli farizeové a nadávali jí a nastal hluk a shon, a přátelé ji proto odvedli znovu k ostatním ženám. Ale když byl Pán přibíjen a potom s křížem vyzdvihován, bylo slyšet tu a tam výkřiky soucitu, zvláště mezi ženskými diváky: "Že země nepohltí ty ukrutníky, že je oheň z nebe nespálí!" Ale z druhé strany jako odpověd' znělo výsměšné tupení.

Ježíš se modlil jednotlivá místa z žalmů a proroků, jejichž předpověd' se ted' vyplňovala. Celou cestou svého hořkého umučení bez přestání se je Pán modlil a já jsem všechny ty úryvky slyšela a vzpomínám si na ně, když re-

cituji žalmy. Nyní však jsem tak zničena mukami svého nebeského Ženicha, že je nemohu v souvislosti vyprávět. — Viděla jsem při hrozném přibíjení na kříž nad Pánem plačící anděly. Hned na počátku ukřižování dal velitel římské stráže přibít na kříž nápis Pilátův. Farizeové se nad tím pohoršovali, protože se Římané hlasitě smáli nápisu: "Král židovský". Několik farizeů spěchalo do města s jinou titulní tabulkou, aby požádali Piláta o jiný nápis.

Zatímco jedni Pána přibíjeli, druzí prohlubovali jámu, do níž měl být kříž zasazen; byla ještě malá, protože bylo potřeba vysekat kus skály, která byla velmi tvrdá. Biřicové nedali Ježíši vína, které mu přinesly svaté ženy, ale vypili je sami, a proto byli hodně opilí. Cítili však z toho svírání a pálení v žaludku a vyváděli jako blázni; nadávali Ježíši čarodějníků a běželi dolů pod Kalvárii a hltali osličí mléko. Pod kopcem totiž byly ženy velikonočních poutníků, které se sebou na pouť braly dojné oslice.

Podle postavení slunce bylo asi čtvrt na jednu po polednách, když Ježíše ukřižovali. A když kříž zdvihli, rozléhal se právě od chrámu hlas trub: velikonoční beránek byl zabit.

Kapitola 48

Pozdvižení kříže

Když Spasitele na kříž přibili, vytáhli kříž horní částí na vyvýšené místo, opřeli patu kříže o velký kámen, provazy ovinuli kolem sloupků na druhé straně. Mnoho pochopů se teď chopilo provazů a táhli kříž do výše. Jiní pomáhali u kmene a řídili ho dole železnými háky, aby dobře zapadl do vytesané jámy. Nato pohnuli vrchem kříže trochu vpřed, aby stál zpříma; s otřásajícím trhnutím pod tíží Kristova těla vskočil do díry. Kříž se celý zatřásal nárazem, Ježíš hlasitě zabědoval, tíže rozpjatého těla táhla dolů, rány se natrhly, krev tekla hojněji a vymknuté kosti zaskřípaly. Nyní zem upěchovali a kolem kříže zatloukli do hlíny pět klínů, jeden zpředu, jeden vpravo, jeden vlevo a dva dozadu, neboť zadní strana byla poněkud vypouklá.

Byl to strašný, a přece tak dojemný pohled, když za potupného povyku katů a farizeů a vzadu stojícího davu kříž pomalu vystupoval do výše a pak zapadl do jámy, až se otřásl; ale bylo slyšet také zbožné, naříkavé hlasy. Nejsvětější hlasy na zemi: kvílící hlas zarmoucené Matky, svatých žen, nejmilovanějšího apoštola a všech, kteří měli čisté srdce, všichni s dojemným nářkem pozdravili na kříži vy-

zdvižené, věčné Slovo, které se stalo tělem. Všechny ruce milujících se zdvihly, jako ku pomoci, když nejsvětější ze všech svatých, ženich všech duší zaživa na kříž přibitý, byl rukama zuřivých hříšníků kolísavě pozdvihován. Jakmile však kříž se zvučným nárazem zapadl zpříma do jámy, nastalo hluboké ticho. Zdálo se, že všechno je překvapeno novým pocitem. I samo peklo ucítilo v hrůze náraz vpadajícího kříže a vzbouřilo se proti němu ještě jednou s potupou a proklínáním. Avšak ubohé dušičky a svaté duše v předpeklí pocítily ostýchavou a trvalou radost, neboť čekaly toužebně a s nadějí na tento zvuk, a zazněl jim, jako když blížící se vítěz tluče na bránu spasení. Svatý kříž stál poprvé uprostřed země jako druhý strom života v ráji a z otevřených a rozšířených ran Ježíšových prýštily čtyři svaté proudy dolů na zemi, aby ji očistily od prokletí a jemu, novému Adamovi, aby ji zúrodnily.

Když náš Spasitel stál zpříma na kříži a na okamžik ustal posměšný křik, zvuk mnoha trub a pozounů od chrámu zazněl až sem a zvěstoval, že se zabíjí velikonoční beránek, předobraz, a přerval tak s tajemnou slavnostností řev potupy a nářek kolem pravého Beránka Božího. Mnohé zatvrzelé srdce se otřáslo a vzpomnělo si na slova Křtitelova: “Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa!”

Místo, na němž byl kříž zasazen, bylo vyšší než rovinka asi o dvě stopy. Když byl kříž přiložen k jámě, byly nohy Páně ve výši muže nad zemí, když ho však zasadili, mohli přátelé Páně jeho nohy objímat a líbat. Vedla sem šikmá cesta. Tváří byl Ježíš obrácen k severozápadu.

Kapitola 49

Ukřižování lotrů

Zatímco křižovali Pána, leželi lotři na zádech na východním svahu hory s rukama přivázanýma k příčným břevnům kříže a u nich stála stráž. Před časem přišli na jeden zámek mezi Jeruzalémem a Joppe, kde často pobýval Pilát o vojenských cvičeních, a vydávali se za bohaté kupce. Ale upadli oba v podezření, že zabili na cestě židovku s dítětem, a proto byli zatčeni. Byli dlouho ve vězení, až se jim vina dokázala a byli odsouzeni. Ostatní jsem už o nich zapomněla. Tak zvaný lotr na levici byl starší a byl větší ničema. Byl svůdcem a mistrem všech lotrů. Jmenují se obyčejně Dismas a Gesmas. Pravá jména jsem zapomněla, a proto budu nazývat dobrého Dismasem a zlého Gesmasem.

Patřili oba k těm lupičům, u nichž v hostinci na egyptských hranicích při útěku do Egypta svatá Rodina přenocovala. Dismas byl ono dítě, trpící vyrážkou, které jeho matka vykoupala na radu svaté Panny ve vodě, v níž byl umyt Ježíšek, a dítě se hned uzdravilo. Dobrosrdečná ochrana, jíž tenkrát ta matka prokázala svaté Rodině, byla odměněna uzdravením dítěte, ale byl to jen předobraz pozděj-

šího očištění. Nyní na kříži měl být krví Ježíšovou úplně omyt. Dismas se zkazil nadobro. Ježíše neznal. Ale nebyl přece tak zlovolný, a trpělivost Páně pohnula jeho duší. Když tak teď ležel na zádech, mluvil velmi mnoho se svým druhem o Spasiteli. Pravil: "Zacházejí s Galilejským strašně. Ten jeho Nový zákon je jistě něco horšího než náš zločin. Ale je velice trpělivý a má moc nad všemi lidmi." Na to Gesmas odpověděl: "Jakoupak má moc? Kdyby byl tak mocný, jak o něm vykládají, tedy by nám všem mohl pomoci!" Tak spolu mluvili. Když byl kříž vztyčen, přišli kati k nim a přitáhli je blíž, protože přišla řada na ně. Odvázali jim břevna a velmi spěchali, protože slunce se zakalilo a v celé přírodě bylo cítit hnutí, jako by se blížila bouře.

Katané postavili žebříky na kmeny, zasazené do země a připevnili nahoru příčná břevna. Pak přistavili dvě žebříkové tyče ke každému kříži a na ně vystoupili kati. Mezitím dali lotrům napít octa s myrhou a pak jim vysvlékli kazajky. Oba musili vystupovat po kolících, zaražených do kmene na kříži, a zároveň je táhli za ruce provazy, jež přehodili přes příčná břevna. Při vytahování je bili a mrskali. Teď jim údy pevně utáhli lýkovými provazy. Smyčkou prostrčili kolík a tak dlouho jím točili, až pouta byla tak pevně zařezána, že svaly začaly krvácet. Ruce jim vykroutili a přehnuli přes příčné břevno, v zápěstí a v loktu, nohy nad koleny a kotníky jen utáhli provazy, že kosti praštěly. Oba odsouzenci při tom hrozně řvali. Dobrý lotr při vystupování ještě řekl: "Kdybyste s námi zacházeli tak jako s ubohým Galilejcem, nemusili byste nás tu už vytahovat!"

Na místě, kde oba lotři leželi, složili katané oděv Ježíšův, rozdělili ho na několik dílů a chtěli o ně metat los. Plášť byl nahoře užší než dole a měl více záhybů. Na prsou byl dvojitý, takže tím tvořil kapsy. Roztrhali jej na několik dlouhých kusů a rozdělili se. Také dlouhý bílý šat, jenž byl

na prsou otevřený, a musil být proto převazován řemenem, roztrhali na kusy a o ně se podělili. Rovněž se rozdělili o krční šátek, opasek a škapulíř; všechno bylo krví Ježíšovou prosáklé. Protože se však nemohli sjednotit o hnědé, tkané suknici nesešívané, která roztrhána by k ničemu nebyla, vzali desku s číslicemi a kaménky, jež se podobaly bobu a měly na sobě značky — nosívali je při sobě — a házeli je na desku. Tak o suknici losovali. Tu přiběhl posel od Nikodéma a Josefa z Arimatie a řekl, že pod horou jsou kupci, kteří by šaty Ježíšovy dobře zaplatili. Když to uslyšeli, hned všechno pochytali a utíkali dolů a šaty prodali. Tak zůstaly tyto svaté ostatky zachovány křesťanům.

Kapitola 50

Ježíš a lotři na kříži

Když byl kříž Páně postaven, vystoupili pochopové po žebřících a odvázali provazy, jimiž bylo nejsvětější tělo přivázáno ke kmeni, aby se údy při zdvihání nevytrhly z hřebů. Všechna muka se zdvojnásobila. Krev, zadržená v žilách pevně utaženými provazy, znovu začala proudit a všechny rány se prudce rozbolely. Ježíš visel sedm minut jako mrtvý, ponořen do propasti nekonečné bolesti. Kolem nastalo krátké ticho. Pod tíží trnové koruny sklonila se nejsvětější hlava na prsa, a krev, řinoucí se z nespočetných ran, zalila oční důlky, vlasy, vous a ústa, jež byla žízní otevřena. Údy Ježíšovy byly tak silně napjaty, prsa roztažena a vzedmuta, kloubní důlky prázdné, ramena strašně vytažená, lokty vymknuté a krev v praméncích tekla po rukou dolů. Stejně jako ruce byly vymknuty kyčle a nohy ztuha nataženy. Svaly celého těla i rozervaná kůže byly tak nataženy, že bylo opravdu možno spočítat všechny kosti. Krev se stékala pod velkým hřebem, jímž byly probity nohy, a tekla po kmeni dolů. Přesvaté tělo bylo samá rána, modřina a oteklina; mnohde bylo maso až do kosti rozedřeno. Raněná místa, která už zaschla, pevným rozpětím se zase roztrhla

a vyřinula rudou krev. Později byla krev už bledší a vodnatá, svaté tělo ztrátou krve víc a víc bledlo, krevní sedliny z ran opadaly a tělo se podobalo vykrvácenému masu. Ale přesto, že Pán byl tak příšerně zohaven, byl na kříži nevýslovně vznešený a dojemný. Syn Boží, věčná láska, jež se obětovala v čase, byl krásný, čistý a svatý dokonce i v rozdrceném těle Beránka velikonočního, obtíženém hříchy všeho světa.

Mé srdce bylo plné hořkosti, lásky a utrpení, hlava jako rozpálená kamna, mými žilami a nervy projelo tisíce blesků nevýslovné bolesti, které se setkaly v údech uvnitř i zevně, a tam, kde se setkaly, rozhořely se jako ohniska nových bolestí a muk, a přece všecko to utrpení bylo samá a ryzí láska a všechen ten oheň bolesti, šlehající v mých žilách, byl jenom nocí, v níž jsem nic neviděla, leč svého ukřižovaného Ženicha; i patřila jsem na něj s velikou bolestí a s útěchou zároveň.

Všichni přítomní diváci byli zlostí, záští nebo bolestí a soucitem unaveni. Země na Pána patřila vážně, s bázní a soucitem. Já jsem byla blízka smrti a myslila jsem, že spíš zemru, než zůstanu na živu.

Jako barva obličeje přesvaté Matky, tak i pleť Kristova byla svým přirozeným tónem jemná, žlutavě se lesknoucí, prosvítající červení. Namáhavými cestami během posledních tří let byly tváře Spasitelovy pod očima trochu opálené do hnědá. Měl široká ramena, na rukou silné svaly a vysoká, široká prsa. Také jeho stehna byla silná, svalovitá, i kolena byla silná jako u člověka, který mnoho cestuje a mnoho se kleče modlí, nohy byly dlouhé, lýtka svalnatá od putování a mnohého vystupování do hor. Nohy měl Pán velmi krásně a silně ztvárněné, od časté chůze bosky po nepohodlných a kamenitých cestách na chodidlech zmozolnatělé. Jeho ruce byly krásné, s dlouhými a jemnými prsty,

ale ne změkčilé; nebyly také udřené jako u lidí těžce pracujících. Jeho krk nebyl krátký, ale přece dost silný a svalovitý, jeho hlava v krásném poměru k tělu, a nebyla příliš veliká, čelo jasné a vysoké a celý obličej tvořil čistý, krásný ovál. Vlasy nebyly tuze silné, byly barvy zlatohnědé, byly zpříma rozčesány, visí valy až na krk, vous na bradě nebyl dlouhý a rozděloval se.

Teď však byla všecka krása Syna člověka zohavena. Vlasy byly vytrhány nebo krví zality a slepeny, tělo ranami jako poseté, trýzní vypjaté, žebra tu a tam vyčnělá protrženou kůží. Břicho bylo natažením tak tenké, že ani nepřikrylo kmen kříže.

Kříž byl vzadu zaoblený, vpředu plochý a na některých místech vyhloubený. Byl asi stejně široký jako tlustý. Jednotlivé kusy kříže byly rozličných barev, hnědé, žluté, kmen byl tmavší, asi jako dřevo, které delší dobu leželo ve vodě.

Kříže lotrů byly hrubší a stály na pokraji pahrbku, od kříže Kristova byly tak vzdáleny, že mezi nimi mohl projet jezdec. Byly k sobě poněkud obráceny a stály přece jen níže. Pohled na lotry na kříži visící byl odporný, zvláště hnusný pohled byl na lotra levého, jenž byl zlostný, opilý ničema, stále klející a nadávající. Viseli celí stočení, rozlámaní, oteklí a od provazů rozřezaní. Obličeje měli hnědé a modré, rty krví naběhlé, oči opuchlé, červené a vyvalené. Když je přivazovali, řvali a křičeli. Gesmas proklínal a nadával. Hřebíky, jimiž byla přibita příčná břevna ke kmeni, trochu vyčnívaly a tlačily jim hlavy kupředu. Cukali sebou v bolestech, svíjeli se, a třebas byli pevně přivázáni, podařilo se jednomu nohu trochu povytáhnout, takže koleno trčelo vzhůru.

Kapitola 51

Prvé slovo Ježíšovo na kříži

Když kati skončili svou práci, sebrali své náčiní, ještě jednou se Pánu vysmáli a odtáhli. Také farizeové pobídli koně, jeli okolo popravčího místa, před tváří Ježíšovou, tupili ho a pak odjeli k městu. Také sto římských vojáků i se svými veliteli odešlo, neboť je vystřídalo jiných padesát; kteří se tu rozestavili na stráž. Setník této skupiny se nazýval Abenadar, byl rodem Arab, který později při křtu dostal jméno Ktésifon; poddůstojník se jmenoval Kassius a byl u Piláta jako ordonance, později dostal jméno Longin. Také sem znovu přijel oddíl farizeů, saduceů a zákoníků. Byli mezi nimi i ti, co dvakrát Piláta žádali o nový nápis na kříž, leč nadarmo. Pilát je ani nepřijal. Byli velice rozhořčeni, jeli kolem popravčího místa a odehnali nejsvětější Pannu za sprostých nadávek; spílali jí poběhlic. Jan ji odvedl zpět k ostatním ženám.

Když farizeové přišli před kříž Páně, potřásli pohrdavě hlavami a volali: “Pfuj, lháři! Jak zboříš chrám a vystavíš nový ve třech dnech? — Jiným chtěl pořád pomáhat, sám

sobě pomoci nemůže! — Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže! — Je-li králem židovským, ať sestoupí s kříže a my v něho uvěříme! — Spoléhal na Boha, ten ať mu teď pomůže!"

I vojáci se smáli a říkali: "Jsi-li král Židů, pomoz si teď!" Když Ježíš visel na kříži ještě jako v mdlobách, řekl Gesmas, lotr po levici: "Jeho zlý duch ho teď opustil." Jeden voják však nabodl na yzop houbu, namočenou v octě, a podal ji k ústům Ježíšovi, a zdálo se, že Pán maličko pil. Posměch dosud trval. Voják pravil: "Jsi-li král židů, pomoz sám sobě!"

Ježíš pozdvihl poněkud svou hlavu a řekl: "Otče, odpusť jim, oni nevědí, co činí!" Pak se tiše modlil dále. Tu Gesmas vykřikl: "Jsi-li ty Kristus, pomoz sobě i nám!" Posměch trval dál, ale Dismas, lotr po pravici, byl hluboce dojat, když se Ježíš modlil za své nepřátele. Modlitbou Ježíšovou dostal dar hlubokého osvícení. Když teď nejsvětější Panna znovu blízko přistoupila, poznal, že Ježíš a jeho Matka mu již pomohli tehdy, když byl dítětem. Tu pozdvihl svůj hlas a velmi hlasitě zvolal: "Jak je to možné? Vy ho tupíte, a on se za vás modlí! Mlčel a trpěl, když jste se mu posmívali! To jest prorok! On je náš Král! On je Syn Boží!" Po těchto káravých, neočekávaných slovech lotra, visícího na kříži, nastalo mezi posměvači vzrušení. Hledali kamení, aby ho na kříži ukamenovali. Setník Abenadar však tomu zabránil, dal je rozehnat a obnovil pořádek.

Přesvatá Panna se cítila teď docela posilněna modlitbou Ježíšovou. Dismas pravil k svému druhovi, křičícímu: "Jsi-li Kristus, pomoz sobě i nám!" toto: "Ani ty se Boha nebojíš? A přece trpíš zároveň! My trpíme, co jsme si zasloužili, ale tento nic zlého neučinil. Ó, vzpomeň si na své hříchy a obrať se v duši!" Nyní přijal Dismas milost hluboké lítosti, vyznal svou vinu Ježíši, řka: "Pane, zavrhneš-li mě, stane se mi po právu; ale smiluj se nade mnou!" A Ježíš mu od-

pověděl: "Zakusíš milosrdenství mé!" Dismas dostal hned nato milost zkroušené lítosti, trvající přes čtvrt hodiny.

Všechno, co jsem nyní vypravovala, udalo se téměř zároveň, rychle za sebou, od dvanácté hodiny do půl jedné, několik minut po vyzdvižení kříže. V nitru diváků nastala také rychle změna, neboť za řeči kajícího lotra se udalo něco velikého v přírodě, co naplnilo všechny velikou úzkostí.

Kapitola 52

Zatmění slunce

Až do desáté hodiny, kdy Pilát vynesl rozsudek, bylo zataženo, dokonce se přehnaly kroupy, pak se vyjasnilo a slunce svítilo až do dvanácti hodin v poledne. Teď zastřela slunce temná, červená mlha. Kolem šesté hodiny podle židovského počítání, podle našeho času asi o půl jedné, nastalo podivuhodné zatmění slunce. Byl mi ukázán celý průběh tohoto jevu, ale nemohla jsem si to zapamatovat a nemám ani slov pro takové věci. Byla jsem zprvu nad zemí, když jsem uviděla počátek. Viděla jsem rozličné kruhy na nebi a oběhy hvězd, jak kroužily jedna přes druhou. Měsíc jsem viděla na druhé straně zeměkoule, ale zpozorovala jsem, jak se najednou rychle pohybuje jako ohnivá koule. Pak jsem byla zase v Jeruzalémě a viděla jsem měsíc vycházet nad Olivovou horou, byl v úplňku a bledý. Slunce bylo zahaleno mlhou a Měsíc rychle ubíhal od východu před sluncem. Z počátku jsem viděla na východní straně slunce cosi jako černou lávku. Ta brzy vyrostla jako hora a přikryla celé slunce. Jádro jevu bylo barvy plavé. Kolem dokola byla rudá záře jako prstenec. Nebe se docela zatmělo a hvězdy se červenavě třpytily. Nezvyklý strach přišel na lidi a na

zvířata; dobytek bučel a prchal pryč, ptáci hledali skrýše a v celých hejnech se spouštěli na kopce kolem Kalvárie. Dali by se chytat rukama. Posměvači zmlkli, farizeové se však snažili ten úkaz vysvětlit přirozeně, ale dařilo se jim to velmi špatně a také jich se zmocnila hrůza. Mnozí se bili v prsa, lomili rukama a volali: “Krev jeho na jeho vrahy!” Jiní blízko i opodál padali na kolena a prosili Pána za odpuštění. Pán ve svých bolestech k nim obrátil oči.

Kapitola 53

Druhé a třetí slovo

Zatímco zatmění přibývalo a všichni hleděli k nebi a o kříž nikdo nedbal kromě Matky Ježíšovy a nejvěrnějších přátel, obrátil Dismas v hluboké lítosti a v pokorné naději svou tvář k Spasiteli a pravil: "Pane, rozpomeň se na mě, až přijdeš do království svého!" A Pán mu odpověděl: "Amen, pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji!"

Matka Ježíšova, Magdaléna, Maria Kleofášova a Jan stáli pod křížem Páně a dívali se na svého Vykupitele. Matka Páně, celá do nitra pohroužená, vroucně se modlila, aby mohla umřít spolu se Synem. Tu Spasitel pohlédl vážně a soucitně na svou milou Matku, obrátil oči k Janovi a řekl jí: "Ženo, hle, syn tvůj! Bude ti ještě víc synem, než kdybys ho byla porodila!" Chválil také Jana a řekl: "Vždy beze lži věřil, nikdy se nepohoršil, leč tehdy, když jeho matka si přála jeho povýšení." Janovi pak řekl: "Hle, Matka tvá!" Tu Jan objal pod křížem Matku Ježíšovu, která se nyní stala i jeho Matkou, co nejuctivěji jako dobrý syn. Nejsvětější Panna byla po tomto odkazu vážností a bolestí tak otřesena, že ji svaté ženy musily na chvíli podržet v náručí a na okamžik ji posadit na násep proti kříži.

Nevím, zdali Pán všecka ta slova mluvil hlasitě svými rty, ale já jsem slyšela všechno. V takových rozjímáních je člověku mnohé tak jasné, že si myslí, že se to rozumí samo sebou, a pak to slovy nedokáže říci. Tak například by se nikdo nedivil, že Pán nenazývá nejsvětější Pannu "Matkou", ale "Ženou". Neboť ve vidění ji člověk poznává jako ženu v její důstojnosti, která má rozdrtit hlavu hadovu právě v tuto hodinu, když smrtí jejího Syna se toto zaslíbení naplňuje. Nikdo se také nediví, že Pán dává jí, Marii, kterou pozdravil anděl slovem "milosti plná", za syna Jana, protože při vidění pozná, že jeho jméno je jménem milosti, neboť tam jsou všichni tím, čím jsou, a Jan byl dítkem Božím a Ježíš žil v něm. Cítila jsem, že těmi slovy dává Pán Marii za Matku všem lidem, kteří jej, Krista, přijmou jako Jan, v něj uvěří a stanou se dítkami Božími, kteří ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha se narodili. Cítila jsem také, jak Maria, nejčistší, nejpokornější, nejposlušnější, která řekla andělu: "Ejhle, dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!" a stala se Matkou Slova, tělem učiněného, také nyní, když slyšela slova umírajícího Syna, že má být duchovní Matkou jiného syna, že znovu v hrozných bolestech řekla ve svém srdci: "Ejhle, dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!" a že v tom okamžiku přijala za své dítky všechny dítky Boží, všechny bratry Páně. Všechno to se však zjevuje jednoduše, jako nutná a jasná věc a teď, když to mám vypovědět slovy, je to velmi složité, takže spíš se to milostí Boží pocítí než řekne. Vždycky si při takových věcech vzpomenu, co mně můj nebeský Ženich jednou pravil: "Všecko je napsáno v těch dítkách Církve, které věří, doufají a milují!"

Spatřila jsem, že v Jeruzalémě panovala všeobecná úzkost a strach. Mlha a tma ležely v ulicích. Lidé zmateně pobíhali, mnozí zalezli do koutů, zahalili si hlavy a bili se

v prsa. Jiní stáli na střechách, vzhlíželi k nebi a bědovali. Zvířata řvala a skrývala se, ptáci poletovali nízko a padali na zemi. Pilát navštívil Heroda. Oba byli plni strachu, dívali se k nebi z téže terasy, ze které se posmíval Herodes Ježíšovi. Říkali, že se to všechno dá vysvětlit přirozeně, ale s Ježíšem že se zacházelo příliš tvrdě. Potom šel Herodes s Pilátem do vladařova paláce přes náměstí. Oba byli velmi úzkostliví a šli rychle. Vzali si s sebou stráž. Cestou se Pilát ani nepodíval na soudnou stolici Gabatha, kde Ježíše odsoudil. Náměstí bylo pusté. Lidé zalezli do svých domů a tam pobíhali a naříkali. Tu a tam se však lidé na některých místech shlukovali. Pilát dal zavolat k sobě starší židů a tázal se jich, co soudí o té tmě, co že znamená. On je toho názoru, že je to výstražné znamení, že se jejich Bůh hněvá, že si násilně vyžádali na smrt Galilejského. Byl to jistě prorok a král. On sám si umyl ruce a je nevinen... Židé mu však vysvětlovali všechno jako obyčejný přírodní jev a zůstali zatvrzelí. Ale tu a tam se mnoho lidí obrátilo, také mnozí vojáci.

Znenáhla se shromáždilo mnoho lidí před Pilátovým palácem. Tam, kde ráno křičeli: “Pryč s ním, ukřižuj ho!” teď volali: “Nespravedlivý soudce! Krev jeho přijde na jeho vrahy!” Pilát k sobě povolal ještě více vojáků. Vysel ven k lidu a činil židům velké výčitky: on prý nemá na smrti Ježíšově žádné viny; vždyť Galilejský není jeho králem, prorokem a svatým, ale jejich, židovským; jemu prý po tom nic není, neboť oni chtěli jeho smrt.

V chrámě panovala úzkost a strach v nejvyšším stupni. Byli právě zaměstnáni zabíjením beránka, když se tu náhle přivalila tma. Všechno upadlo v zmatek. Tu a tam bylo slyšet bědování. Velekněži se všemožně starali, aby udrželi klid a pořádek. Lampy byly rozžaty. Ale neklid byl větší a větší. Viděla jsem, jak se zmocnila Annáše veliká úzkost,

běhal z kouta do kouta a hledal, kde by se schoval. Když jsem vycházela z města, přístřešky a okna se třásly, ačkoliv nebyla žádná bouře. Tma byla čím dál hustší. Viděla jsem také za městem na severozápadní straně blízko městských zdí, kde jsou zahrady a v nich mnohé hroby, že vchody do hrobů se propadly, jako by se země třásla.

Kapitola 54

Čtvrté slovo Ježíšovo

Na Golgotě nastala chvíle dusného ticha. Přemnozí lidé prchali k městu, neboť se strachovali rostoucích temnot, jiní se dívali na oblohu, v mnohých se ozývalo svědomí, někteří obraceli své oči zkroušeně ke kříži, bili se v prsa a litovali svých činů, stejně smýšlející se seskupovali v hloučky, farizeům se nedařilo vysvětlit jev přirozeně, jejich zlomyslné posměšky a rouhání byly umlčeny. Koně a osli jezdců tlačili se k sobě a věsili hlavy. Všechno bylo zahaleno mlhou.

Ukřižovaný trpěl ve svých mukách největší opuštěnost a bezútěšnost. Modlil se k svému nebeskému Otci slovy žalmů, jež se teď na něm vyplňovala. Viděla jsem okolo něho anděly, čím více houstla tma a úzkost padala na svědomí lidí, tím více Pán trpěl v opuštěnosti a bez útěchy. Trpěl všechno, co může trpět ubožák, člověk umučený a utýraný, v největší opuštěnosti, bez útěchy lidské i božské, když totiž víra, naděje a láska zcela osamotněly, když je nikdo neopětuje, nikdo nepotěší, nikdo nedodá světla v nejopuštěnější poušti zkoušky, když v neskonalých mukách musejí být živy jen samy ze sebe. Takovou bolest

nelze vyslovit. V těchto mukách vydobyl nám Ježíš sílu, abychom vítězně obstáli v nejzazší bídě naší vlastní opuštěnosti, když se nám trhají všechna pouta a všechny vztahy s tímto životem, se světem a s přírodou, když se nám zastřou i průhledy z tohoto života do druhého, věčného; tehdy, spojíce svou opuštěnost se zásluhami jeho opuštěnosti na kříži, bude stát vítězně. Ježíš nám vydobyl zásluhy pevnosti a vytrvalosti v boji s opuštěností, nad niž nebylo a nebude větší, a obětoval svou bídu, svou chudobu, své umučení a svou opuštěnost za nás hříšníky, takže nyní člověk, spojený s Ježíšem, nemusí se již bát, nemusí zoufat, když se mu v poslední hodině života všechno zatemní, když mu zhasne všechno světlo a všeliká útěcha. Na tuto poušť vnitřní noci netřeba se vydávat nám samotným, neboť Pán v té chvíli křesťana neopustí. Není už pouště, není samoty, není žádné opuštěnosti a zoufalství, neboť Ježíš, jenž je světlo, cesta a pravda, prošel touto černou cestou, požehnal jí a všechen strach z ní zahnal a postavil svůj kříž v oněch nesmírných pustinách.

Ježíš docela opuštěn, ubohý, bez pomoci, obětoval sama sebe, jak to jen láska dovede, ba on učinil ze své opuštěnosti největší poklad, poněvadž obětoval sebe sama, celý svůj život, všechny své práce, utrpení, hořký pocit našeho nevděku a to všechno nabídl Otci nebeskému za naši slabost a nuzotu. Ve svém posledním pořízení před Bohem odevzdal všechny své zásluhy Církvi svaté a hříšníkům. Pamatoval na všechny, ve své opuštěnosti byl při nás všech až do skonání světa; modlil se též za kacíře, kteří se domnívají, že netrpěl tolik, že všechny bolesti necítil, protože je Bohem, že buď vůbec netrpěl, nebo jen něco málo, daleko méně, než by trpěl jiný člověk v podobných okolnostech. — Byla jsem účastná jeho modlitby a slyšela jsem, jako by řekl: “Věz, že jsem tyto muky opuštěnosti snášel trpčeji než

kterýkoliv člověk, poněvadž jsem spojen s božstvím, poněvadž jsem celý Bůh a celý člověk, a pocit člověčenství opuštěného od Boha jsem vyčerpal v celé míře, až do dna, a proto jsem trpěl víc, že jsem Bůh a spolu člověk."

Proto vydal ve svých mukách svědectví své opuštěnosti, a tím otevřel všem uhněteným a utlačovaným, kteří Boha vyznávají, svobodu důvěrné, dětinné žaloby. Ke třetí hodině zvolal Pán hlasem velikým: "Eli, Eli, lamma sabakthani!" — "Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!"

Když mocný výkřik našeho Pána prolomil úzkostné ticho, posměvači se obrátili ke kříži a jeden z nich pravil: "Volá Eliáše!" Jiný dodal: "Uvádíme, zdali Eliáš přijde a jemu pomůže!"

V té chvíli, kdy poděšený lid tak bědoval, přijížděl průvod asi třiceti vznešených mužů na koních. Byli z Joppe a jiných judských krajin a jeli k slavnosti. Zastavili se a vidouce muka Spasitelova a výhružná přírodní znamení, mluvili v hrůze a silným hlasem: "Běda, toto ošklivé město, nebýt v něm chrámu, by se mělo zbořit a spálit! Takovou vinu na sebe uvalilo!"

Tato slova vznešených cizinců na lid působila. Všude propuklo reptání a nářek a dobře smýšlející se seskupovali. Tak vznikly dvě strany, jedni naříkali, druzí se rouhali a zuřili. Farizeové však byli čím dál sklíčenější, a protože se báli pozdvižení lidu, mluvili se setníkem Abenadarem, načež městská brána byla zavřena, aby se přerušilo spojení s městem. Byl také poslán posel k Pilátovi se žádostí o vojenskou posilu, aby se zabránilo vzpouře. Zatím zjednal setník přísný pořádek a zakázal posměch, aby se jím lid nejitřil.

Hned po třetí hodině se poněkud rozjasnilo. Měsíc se počal od slunce vzdalovat, slunce se objevilo bez paprsků, za mžené a červené; měsíc klesal rychle, jako by padal.

Znenáhla vyrážely ze slunce i paprsky, hvězdy mizely, ale přece ještě bylo stále temno. Posměvači, jakmile uviděli opět světlo, byli drzejší. To se stalo právě v té chvíli, když křičeli: “Volá Eliáše!” Abenadar však rozkázal, aby bylo ticho a pořádek. — Tělo Páně se ukázalo na kříži zcela bledé; tolik již Spasitel vykrvácel!

Kapitola 55

Poslední slova na kříži a smrt Ježíšova

Ježíš docela umdlel. Tu pravil seschlým jazykem: “Žízním!” Přátelé se na něho smutně podívali. Zdálo se mi, jako by jim Pán pravil: “Nemohli jste mi hlt vody podati?” V čas zatmění by jim v tom totiž nikdo nebránil. Jan nato pravil zarmouceně: “Pane, my jsme zapomněli.” Ježíš řekl ještě asi tato slova: “I ti nejbližší měli na mě zapomenouti a nepodali mi vody, aby se naplnila Písma.” Velmi ho to bolelo. Nyní přátelé Ježíšovi prosili několik vojáků, aby mu podali trochu vody a nabízeli jim peníze. Ale marně. Jeden voják namočil houbu do octa, jejž tu měli v nádobce, a nalil do něho i žluči. Avšak setník Abenadar byl prosbou pohnut, vzal vojákovi houbu, vykroutil ji a znovu namočil do čistého octa. Pak nabodl na krátký yzop, připevnil ke svému kopí a tak vyzdvihl houbu až k ústům Ježíšovým, aby mohl ocet z houby vysát.

Pamatuji se, že také Pán řekl několik slov napomenutí k lidu, ale vím z toho jen málo: “A když už nebudu míti hlasu, ústa mrtvých budou mluviti!” Někteří zvolali:

“Rouhá se!”

Nyní se již blížila hodina Páně. Ježíš začal zápasit se smrtí, studený pot mu vystoupil na údech. Jan stál pod křížem a utíral nohy Mistrovy po tni rouškou. Magdaléna, bolestí všecka zničena, se opírala o zadní stranu kříže. Nejsvětější Panna stála mezi křížem svého Syna a křížem kajícího lotra, opřena o rámě Marie Kleofášovy a Salome. Tu Ježíš pravil: “Dokonáno jest!”

Potom pozvedl hlavu vzhůru a zvolal hlasem velikým: “Otče, do rukou tvých poroučím ducha svého!” Byl to výkřik, který pronikl nebe i zemi. Pak naklonil hlavu a vypustil duši. Viděla jsem jeho duši jako světlý stín u paty kříže sestoupit do země a dále do předpeklí. Jan a svaté ženy padly k zemi na své tváře.

Abenadar seděl na svém koni těsně u pahrbku s kříži. Díval se dlouhým pohledem, hluboce otřesen, vážně a bez pohnutí do Kristova obličeje, trním korunovaného. Jeho kůň svěsil hlavu, ale Abenadar, všecek náhle zpokorněv, nepobídl koně otěžemi, aby držel hlavu zpříma. Při smrti Ježíšově třásla se země a skála mezi křížem Ježíšovým a lotrem na levici pukla širokou trhlinou. Svědectví Boží, hrůzou a bázní napomínajíc, proniklo všechnu truchlící přírodu. Srdce příbuzných pronikl ostrý meč bolesti.

V této chvíli přišla milost do srdce Abenadarova. Jeho pyšný hrdý duch pukl jako ta skála kalvárská. Odhodil od sebe kopí, bil se tvrdou pěstí do prsou a hlasem nového člověka zvolal hlasitě: “Pochválen budiž Bůh všemohoucí, Bůh Abrahámův a Jákobův! Tento byl muž spravedlivý, opravdu, jest to Syn Boží!” A mnozí, otřeseni slovy setníkovými, činili podobně.

Abenadar však, stal se novým, vykoupeným člověkem a vyznav veřejně Syna Božího, nechtěl zůstat déle ve službě jeho nepřátel. Obrátil koně ke Kassioví, poddůstojníku,

jehož jmenujeme Longin, seskočil, zvedl své kopí a dal je Longinovi. Pak něco mluvil ke Kassiovi a k vojákům. Poddůstojník vyskočil na koně a převzal velení. Abenadar ihned odkvapil; šel k údolí Hinnom do jeskyní, kde skrytým učedníkům Páně oznámil smrt Mistrovu. Pak běžel do města k Pilátovi.

Velké zděšení se zmocnilo všech přítomných při smrtelném výkřiku Ježíšovu, když se země třásla a skála kalvárská pukla. Byl to strach, který pronikl veškerou přírodu. Tu se roztrhla i v chrámě opona. Mnoho mrtvých vstalo z hrobů. Zdi chrámové poklesly a v mnohých místech na světě zřítily se hory i domy.

Abenadar vydal svědectví. Mnozí vojáci také svědčili a mnoho přítomných lidí i farizeů se obrátilo. Bili se v prsa a bědovali. Jiní natrhávali svá roucha a sypali si na hlavu popel.

Protože Bůh, dárce všeho života, bolestnou smrtí zadost učinil za hříšníky, jako člověk svou duši nebeskému Otci odevzdal, tělo své na smrt obětoval, proto se rozložila po této svaté, zničené nádobě těla bledá, studená barva smrti, tělo jeho se bolestí třáslo, proudy krve, tekoucí z ran, byly tmavší. Obličej jeho se prodlužoval, líce zapadly, nos byl užší a špičatější, brada klesla, jeho zavřené, krví zalepené oči se napolo otevřely. Hlavu, trním korunovanou, naposledy pozdvihl, až mu sklesla pod tíží bolestí na prsa. Rty měl modré a stažené, v otevřených ústech bylo vidět krvavý jazyk. Jeho ruce, předtím sevřené přes hřebíky, se otevřely a klesly, protože se více natáhly, jeho záda se přitlačila více ke kříži a tíže těla spočívala na nohou. Potom i kolena klesla na jednu stranu a nohy se kolem hřebu trochu otočily.

Bylo krátce po třetí hodině, když Pán umřel. Když první otřes země pominul, mnozí farizeové byli zase smělejší. Blí-

žili se k skalní trhlině, házeli do ní kamení, navázali provazy a spouštěli je dolů, ale nemohouce dosáhnout dna, poněkud se zamyslili. Působil na ně také obrat v lidu a raději odtud odjeli. Kassius zůstal asi s pěti vojáky poblíž kříže. Přátelé Ježíšovi stáli vůkol kříže nebo seděli proti němu v hlubokém zármutku a truchlili. Bylo velmi ticho a smutno. Tu a tam se na okolních výšinách objevili někteří učedníci; dívali se s bázní na kříž, ale měl-li se někdo k nim přiblížit, rychle se ukrývali.

Kapitola 56

Zemětřesení

Když Ježíš s hlasitým výkřikem odevzdal svého ducha do rukou nebeského Otce, viděla jsem jeho duši jako zářivou postavu sestupovat zemí u kříže do předpeklí. Provázel ji světlý zástup andělů; byl mezi nimi též Gabriel. Viděla jsem, jak andělé zahánějí do propasti veliké množství zlých duchů. Ježíš pak poslal mnohé duše z předpeklí vzhůru, aby se spojily se svými těly a ukázaly se živým, aby zastrašily zatvrzelé a napomenuly je a vydaly o něm svědectví.

Otřesem země při smrti Ježíšově zřítily a propadly se mnohé věci na světě, zvláště však v Palestině a v Jeruzalémě. Avšak sotva se lidé v městě a v chrámě po zatmění poněkud utišili, tu se začala třást země a na mnoha místech se zřítily budovy. Lidé v nesmírném strachu vybíhali a bloudili s nářkem po ulicích. A tu k největší hrůze potkávali z hrobu vstalé umrlce, kteří procházeli městem a dutým hlasem napomínali živé.

Když nastala před chvílí tma, musili kněží ustát v zabíjení beránků, a sotvaže obřady znovu začaly a lidé se zaradovali nad návratem světla, už se zase země otřásla, bylo slyšet dunění, a hned praštěly řítící se zdi, chrámová

opona se s ostrým sykotem roztrhla, úzkosti v lidu přibylo a strach a bědování začaly nanovo a rychle vzrůstaly. Avšak zmatek nepovstal, protože množství lidu bylo uspořádáno, rozlehlý chrám byl naplněn oddíly lidu, jejichž příchod a odchod se dál naprosto pravidelně podle toho, jak přicházela dlouhá řada kněží k úkonu zabíjení, k pouštění krve a ke kropení oltáře a přitom stále zazníval zvuk trub a hlasitý zpěv. Zatím se tedy beránci dále obětovali, i když už jinde panoval strach, ale když se i v chrámě zjevili mrtví, nastal zmatek a oběť byla naráz překažena, jako by chrám byl znečištěn. Ale ani tato příhoda nezpůsobila náhlý útěk lidu, který se rozcházel spíše pomalu a v zástupech, ba na některých místech ho i kněží zdržovali. Avšak jinde vládl nevýslovný strach. Pořádek a povstalý zmatek byl asi takový, jako když do uspořádaného mraveniště někdo hodí kámen nebo je rozhrabe holí; na místě, kam padl kámen, panuje nepořádek a velký zmatek a jinde je všechno zatím v obvyklém pořádku.

Velekněz Kaifáš však v zoufalé drzosti neztratil hlavu a svým ďábelským klidem dosáhl alespoň toho, že nepovstal obecný zmatek. Jako chytré vrchnosti vzbouřeného města se podaří hrozbami, rozdělením lidu na strany, napomínáním a přesvědčováním zjednat pokoj, tak se to podařilo též Kaifášovi. Zmohl i to, že si lidé vykládali tyto jevy jinak než jako výstrahy a svědectví nevinné smrti Ježíšovy. Také římská posádka z hradu Antonia u-činila vše, aby pořádek byl zachován. Velikonoční slavnost byla sice nadobro přerušena, ale k vzpouře nedošlo. Oheň nepokoje v lidu jen doutnal, ale domluvami farizeů lidé pomalu pozbývali své úzkosti.

Vzpomínám si, že oba veliké sloupy při vchodu do chrámové velesvatyně se nahoře rozestoupily, římsa, která na nich spočívala, spadla, a veliká opona, jež mezi sloupy

visela, syčivě se roztrhla po délce shora dolů, takže spadla po obou stranách na zem a odhalila velesvatyni každému pohledu. Chrámová opona byla barvy červené, modré, bílé a žluté. Byly na ní vyobrazeny mnohé kruhy nebeské, také i předobrazy, jako měděný had. V kapli Simeonově, stojící vedle svatyně, vypadl ze zdi veliký kámen a celé klenutí se zřítilo. V některých chodbách a síních se propadla země, prahy se pošinuly a sloupy ustoupily.

Tu se ve velesvatyni zjevil nejvyšší kněz Zachariáš, jenž byl zavražděn mezi chrámem a oltářem. Mluvil hrozivá slova a zmiňoval se také o smrti jiného Zachariáše a Jana a o vraždě proroků. Vystoupil v tom místě, kde vypadl kámen kaple Simeonovy a mluvil ve svatyni s kněžími. Na učitelském stolci bylo vidět dva záhy zemřelé syny zbožného velekněze Šimona Justa, jenž držel na rukou Ježíška při obětování. Zjevili se jako duchové veliké postavy a hrozili, mluvíce o zavraždění proroků, o oběti, která nyní přestává, a napomínali všechny, aby se obrátili k učení Ukřižovaného. U oltáře se zjevil Jeremiáš. Oznamoval, že oběť Starého zákona přestala a že začíná nová oběť. Tato zjevení a řeči slyšeli jen Kaifáš a kněží. Nic z toho lidu neprozradili a bylo zakázáno pod těžkými tresty o tom mluvit. — Povstal také veliký hluk. Dveře se najednou otvíraly a bylo slyšet hlas: “Vyjděme pryč odtud!” Viděla jsem zástup andělů, jak odcházejí ze svatyně. Oltář, na němž se pálilo kadidlo, se otřásl, kadidelnice spadla dolů, skříňka na svitky Písem se rozpadla a knihy padaly a válely se v nepořádku. Tu a tam ležely mrtvoly, jinde chodily po síních a promlouvaly výhružná slova. Když andělé volali “Vyjděme pryč odtud!”, vrátily se mrtvoly zpět do svých hrobů. — Nikodém a Josef z Arimatie a jiní z chrámu odešli.

Učitelský stolec, z něhož se vyučovalo, se v předsíni převalil. Někteří z farizeů, kteří přijeli na Kalvárii napo-

sled, se obrátili a vrátivše se do chrámu, byli těmito znameními tím spíše pohnuti, i činili výčitky Annášovi a Kaifášovi a nato odjeli pryč.

Annáš, vlastní úhlavní nepřítel Ježíšův, který už dlouhý čas osnoval všecky pikle proti němu a proti učedníkům Páně a který též žalobce naučil, jak mají mluvit, byl úzkostí jako beze smyslů a prchal z jednoho kouta do druhého až do nejskrytějších pokojů chrámových. Viděla jsem ho, jak se svíjel v křečích a v bolestech, jak řval a křivil se, a byl pak donesen na skryté místo, kde s ním zůstalo několik jeho straníků. Také Kaifáš za ním jednou přišel a pevně ho držel pažemi, aby ho poněkud vzmužil, ale bylo to marné. Zjevení mrtvých ho přivedlo až k úplnému zoufalství.

Kaifáš byl sice jat také hlubokou úzkostí, ale měl v sobě tak pyšného a tvrdohlavého ďábla, že svou hrůzu nenechal na sobě znát. Všemu vzdoroval a protivil se hrozícím znamením Božím, i svému tajnému strachu, a s drzým čelem ve svém záští a vzdoru vytrval. Když už nemohl další chod posvátných úkonů udržet, rozkázal, aby se o všech zjeveních a příhodách mlčelo, aby rozšiřovali názor, že Bůh těmito jevy ukazuje svůj hněv nad přívrženci Galilejského, kteří znečištěni přišli do chrámu. Jenom nepřátelé svatého Zákona, jejž i Ježíš chtěl zvrátit, jsou tím vinni. Ostatní pak prý způsobilo čarodějství Galilejského, jenž jak za svého života, tak při své smrti rušil pokoj a klid chrámový. Tak se Kaifáši podařilo některé upokojit, jiným nahnat strachu. Mnozí však byli v hloubi srdce otřeseni, ale skrývali své smýšlení. Slavnost tedy byla odložena, až by se provedlo očištění chrámu. Lid se pozvolna rozešel.

Zatímco se tyto věci daly v chrámě, panoval stejný strach na mnohých místech ve městě. Hned po třetí hodině rozvalily se mnohé hroby, zvláště na severozápadní straně města. Viděla jsem v nich tu a tam ležet zabalené mrtvoly,

jinde jen zpráchnivělé hadry a kostry. Z některých vycházel nesnesitelný zápach.

V soudním domě Kaifášově se zřítily schody, na nichž byl Ježíš posmíván. Stejně tak kus ohniště, kde Petr zapřel Mistra. Tu se zjevila mrtvola velekněze Šimona Justa. Hrozil pro nespravedlivý rozsudek, jenž tu byl vynesen. Několik členů velerady zde bylo přítomno. Ti lidé, kteří včera opatřili přístup do dvora Petrovi a Janovi, se obrátili a uprchli do jeskyň, kde se ještě skrývali učedníci. V paláci Pilátově se propadlo místo, z něhož nespravedlivý soudce ukázal lidu zbičovaného Ježíše. Všechno padalo a třáslo se. Zmatený a pověrčivý Pilát byl ve velikém zděšení a byl neschopen jakéhokoliv činu. Zemětřesení otřáslo jeho palácem. Půda se pod ním prohýbala a kolísala. Pilát prchal z místnosti do místnosti. V předdvoří zazněly hlasy umrlců, kteří mu vyčítali nespravedlivý soud a rozsudek plný rozporů. Pilát se domníval, že jsou to bohové proroka Ježíše, a zamkl se v nejodlehlejší komůrce zámku, kde nakuřoval své modly a obětoval jim. Složil tam také slib, jen aby jeho bůžkové učinili neškodnými bůžky Galilejského. — Také Herodes byl ve svém paláci skryt a jako nepříčetný; ze strachu dal všechny dveře pozamykat.

Umrlců, kteří byli pohřbeni v Jeruzalémě a v okolí za různých dob, kteří se teď zjevovali, bylo asi sto. Bylo je vidět jednotlivě nebo i v dvojicích, stavěli se do cesty lidu a krátkými, hrozivými slovy svědčili o Ježíši. Hroby byly ponejvíce osamělé venku v údolích, ale také v nově postavených částech města, zvláště na severozápad. Také pod chrámem a okolo něho byly hroby, ale upadly již v zapomenutí.

Všecky mrtvoly však nevstaly, když se hroby otevřely. Ve společných hrobech jsem viděla ležet mnohé, ale vstaly jen ty, jejichž duše Pán poslal z předpeklí. Tito mrtví vstali,

sňali si roušky s tváří a sunuli se vzduchem po ulicích jeruzalémských, vcházeli do domů a hrozili svým potomkům, že měli účast na smrti Ježíšově. Nohama však pod rubáši nepohybovati, spíše se lehce vznášeli nad zemí. Ruce měli jednak v širokých obvazech, jednak jim visely dolů v širokých a dlouhých rukávech, ale nebylo je vidět. Roušky z obličeje měly mrtvoly přehozeny přes hlavu, tváře bledé a zežloutlé, byly suché a zetlelé a porostlé dlouhým vousem. Hlas jejich byl naříkavě cizí a nezvyklý. Oděny byly rozličně podle stavu a stáří a podle obyčejů své doby. Na křižovatkách, kde pozouny ohlašovaly rozsudek smrti nad Ježíšem, se zastavily, ohlašovaly Ježíše a volaly běda vrahům. Lidé stáli zdaleka, poslouchali zděšeně, třásli se, a jakmile se mrtví dali znovu do pohybu, rozutíkali se. Na náměstí před palácem Pilátovým mrtvoly volaly; pamatuji se na slova: "Krvavý soudce!"

Okolo čtvrté hodiny se vrátily do hrobů. Po zmrtvýchvstání Páně se však ještě mnohé ukázaly. Hrob Zachariášův pod chrámovou zdí se propadl, a tím se vyvalily kameny ze zdi. Když se Zachariáš vracel do hrobu, nešel touž cestou jako prve, nýbrž jinou, ale nevím již, kterou. Vstalí synové Šimona Justa se položili do hrobu pod horou chrámovou v tu dobu, když Ježíšovo tělo bylo připravováno do hrobu.

Zemětřesení a tmu jsem viděla nejen v Jeruzalémě, nýbrž i na jiných místech Svaté země, ano dokonce i na velmi vzdálených místech. Všude se tak rozšířila spoušť a bázeň. V mnohých krajinách jsem viděla, jak se zlí duchové s rozmetanými budovami a horami propadali do propasti.

Kapitola 57

Josef z Arimatie žádá Piláta o tělo Ježíšovo

Sotva se město poněkud uklidnilo, už dostával postrašený Pilát ze všech stran zprávy o tom, co se všude dělo. Velerada také k němu hned poslala kohosi se žádostí, aby dal ukřižovaným zlomit hnáty a sejmout z kříže, by neviseli přes sobotu. Vladař poslal dva kary na popraviště, aby rozkaz vyplnili.

Hned nato jsem viděla Josefa z Arimatie, že jde k Pilátovi. Již se dověděl o smrti Ježíšově a společně s Nikodémem se rozhodli, že pochovají tělo Páně v novém hrobě, vytesaném ve skále v zahradě Josefově, která ležela poblíž hory kalvárské. Zdá se mi, že jsem ho viděla už venku před branou, jak sbíral zprávy. Jeho lidé už byli v zahradě a hrob čistili a ještě něco uvnitř dokončovali. Nikodém šel též na několik míst, nakoupil plátna a vonné masti k pohřbu a čekal na Josefa.

Josef zastal Piláta velmi postrašeného a zmateného. Žádal ho zcela přímo a odhodlaně, aby mu dovolil tělo Ježíše, krále židovského, s kříže sejmout, neboť je chce pochovat

ve své zahradě. Pilát se polekal ještě víc, když slyšel, že ho tento vznešený muž tak naléhavě žádá, aby směl pohřbít Ježíše, kterého on, vladař, dal tak potupně ukřižovat. Uvědomoval si tím silněji nevinu Ježíšovu. Avšak přetvařoval se a pravil: "Cožpak už zemřel?" Vždyť teprve před několika minutami odeslal katy, aby ukřižovaným zlámali hnáty a tím je dorazili. Dal proto zavolat setníka Abenadara a tázal se ho, zdali král židovský opravdu již zemřel. Tu setník vyprávěl Pilátovi o smrti Páně, o jeho posledních slovech a hlasitém výkřiku, o tom, jak se zatřásla země a skála kalvárská pukla. Pilát se naoko divil, že Kristus tak brzy zemřel, vždyť přece ukřižovaní obvykle žijí déle, ale srdce měl plné strachu a úzkosti, když se dovídal o znameních právě při smrti Ježíšově. Chtěl snad svou krutost trochu napravit, když ihned vyhotovil písemné zmocnění pro Josefa, že smí tělo Páně s kříže sejmout a pohřbít. Měl také radost, že tak může pozlobit velekněze, protože ti si přáli, aby Ježíš byl zahrabán do země s oběma lotry velmi bezectně. Hned tedy odeslal s povolením muže, zdá se mi, že Abenadara, protože jsem ho viděla při snímání s kříže.

Josef z Arimatie opustil teď Piláta a šel za Nikodémem, jenž ho očekával u jedné dobře smýšlející paní. Byla to kořenářka a Josef tu již nakoupil mnoho zelin a vonného koření, aby jimi mohl opatřit mrtvé tělo Ježíšovo. Co sama neprodávala, opatřila jinde, jako rozličné masti a plátna a obvazy. Všechno mu svázala do pohodlného balíčku, takže to s sebou lehce nesl. Josef pak sám ještě odešel koupit velmi krásné, jemné, bavlněné plátno, šest loket dlouhé a několik loket široké. Sluhové té paní zatím vytahovali z kůlny vedle domu Nikodémova žebříky, kladiva, klíny, měchy na vodu, nádoby, houby a jiné potřebné věci. Složili je většinou na lehká nosítka, na jakých učedníci odnesli tělo Jana Křtitele z Machérontu, pevného zámku Herodova.

Kapitola 58

Bok Kristův kopím proklán

Venku na Golgotě bylo zatím ticho a smutno. Všechen lid se rozběhl a poschovával. Jen Matka Ježíšova stála pod křížem s jeho přáteli, kteří buď stáli nebo seděli naproti kříži a měli hlavy zahaleny. Několik vojáků leželo na náspu, majíce kopí zabodnuta do hlíny. Kassius na koni odjížděl. Vojáci mluvili s jinými strážemi, stojícími dole pod skalami. Nebe bylo zahalené a celá příroda byla zastřena truchlivostí. A tu sem přicházelo šest katů, nesoucích žebříky, lopaty a provazy. Nesli také těžké, trojhranné, železné tyče, jimiž měli zpřerážet ukřižovaným hnáty.

Když tito pacholci přišli doprostřed popravčího místa, přátelé Ježíšovi odstoupili poněkud zpět a blahoslavená Panna byla sevřena novou, bolestnou úzkostí, že kati budou hanobit tělo Ježíšovo ještě po smrti. Vystoupili totiž po žebříku na kříž, udeřili na tělo Kristovo a říkali, že se přetvařuje a mrtvým se jenom dělá. Jan se však obrátil na žádost Matky Boží k vojákům s prosbou, aby dosvědčil smrt Páně; a tu si kati také všimli, že tělo je už studené a

ztuhlé. Nechali tedy zatím těla Spasitelova, ačkoliv se nezdáli být docela přesvědčeni o jeho smrti, a vylezli po žebřících k ukřižovaným lotrům. Dva začali přerážet ostrými obušky kosti v rukou a v ramenou, třetí rozbil zatím kotníky na nohou, až to praštělo. Gesmas řval hroznou bolestí; rozdrtili mu tedy ještě třemi tyčemi prsa. Dismas kvílel a zemřel ve velikých mukách, ale byl první, kdo po smrti uviděl Vykupitele tam na druhé straně. Potom kati rozvázali provazy a mrtvoly lotrů spadly na zem; na provazech je zatáhli do údolí pod kopec a zahrabali je tam.

Zdálo se, že kati pochybují ještě o smrti Páně, a družina Ježíšova byla tím více poděšena ukrutným výjevem, jehož byla svědkem, že přijdou a naloží právě tak s Ježíšem. Ale tu náhle projevil Kassius zvláštní horlivost. Byl teprve pětadvacetiletý, trochu ukvapený, ale úslužný člověk se šilhavýma očima. Jednak pro šilhavost, jednak pro jeho nadměrnou a ukvapenou zaměstnanost a horlivost dělávali si z něho jeho podřízení šprýmy. Když viděl strašnou zuřivost pochopů a úzkost svatých žen, jala ho svatá horlivost a dotčen též milostí, stal se vyplňovatelem jednoho proroctví. Našrouboval si složené kopí, nasadil na ně hrot, obrátil koně a rozjel se prudce k pahrbku, na němž stál kříž. Kůň by se tu stěží otočil, i musil jej přidržovat před skalní rozsedlinou. Zastavil se mezi křížem Spasitelovým a křížem dobrého lotra, takže byl po pravé straně těla Ježíšova. Uchopil kopí oběma rukama a vrazil je takovou silou do pravého boku Kristova, že projelo vnitřnostmi a srdcem a jeho hrot se ukázal na levé straně prsou, kde prořízl menší ránu. A když kopí zase prudce vytrhl, vytryskl ze široké rány pravého boku Kristova hojný proud krve a vody a postříkal vzpřímený obličej Kassiův spásou a milostí. Seskočil s koně, padl na kolena, bil se v prsa a vyznal přede všemi Ježíše velmi hlasitě.

Nejsvětější Panna a druhé svaté ženy, jejichž oči byly upřeny na Ježíše, viděly náhlé počínání tohoto muže a při vražení kopí do prsou bolestně vykřikly. Maria cítila ostrý hrot, jako by projel jejím vlastním srdcem. Kassius nyní klečel na kolenou a děkoval Bohu. Byl totiž nejen osvícen vnitřní milostí, ale i jeho oči byly uzdraveny, takže i tělesně nyní viděl správně a jasně. Zároveň však pojala všechny největší úcta ke krvi Spasitelově, smíšené s vodou, která se shromáždila v důlku pod křížem. Maria, svaté ženy, Jan i Kassius ji ihned vysušili svými Šátky.

Také přítomní vojáci byli uchváceni zázrakem, který se stal na jejich veliteli, padali též na kolena a vyznávali víru v Ježíše Krista. Kati zatím dostali od Piláta zákaz, aby se těla Kristova dotýkali, protože je daroval Josefovi z Arimatie, jenž je pohřbí; odešli tedy. Kopí Kassiovo bylo skládací; nebylo-li vytaženo, podobalo se dlouhé, silné holi. Vrchol kopí byl železný, podoby hruškovité, ale před upotřebením se nasazoval na něj hrot a vytáhla se dvě ostrá, zahnutá želízka. Toto vše se udalo hned po čtvrté hodině, když Josef z Arimatie a Nikodém byli zaměstnáni nakupováním potřebných věcí k pohřbu. Jejich služebníci zatím zvěstovali přátelům na Golgotě, že Josef z Arimatie s povolením Pilátovým sejme svaté tělo Páně s kříže a pochová je ve svém novém hrobě.

Kapitola 59

Snětí s kříže

Když Josef a Nikodém přišli k bráně, našli ji zavřenou. Všechny cesty poblíž i hradby byly obsazeny vojskem. Byli to vojáci, které si vyžádali farizeové, aby se zabránilo vzbouření lidu. Josef jim ukázal písemné zmocnění od Piláta a oni ihned byli plni ochoty ho propustit, ale ukazovali mu, že už se sami pokoušeli bránu otevřít, ale že se zřejmě mu sila při zemětřesení nějak pohnout, zaklínila se a nelze jí hnout. Když však Josef a Nikodém vzali za závoru, otevřela se brána k údivu všech velice lehko.

Služebníci, nesoucí na nosítkách nádoby, houby a jiné nástroje, šli jinou branou, tuším, Betlémskou, a odtud kráčeli na horu Kalvárii. Nesli s sebou též zavřenou lampu se světlem. Bylo ještě kalno, dusno a mlhavo, když došli na Kalvárii. Tam zastali svaté ženy. Kassius stál opodál s několika vojáky docela změněn, plachý a uctivý. Teď přišel i setník Abenadar. Začali ve veliké truchlivosti a úctě svaté dílo lásky: snětí s kříže a přípravu mrtvého těla k pohřbu.

Nejsvětější Panna a Magdaléna seděly na pahrbku vpravo vedle kříže, mezi křížem Páně a lepšího lotra. Ostatní ženy byly zaměstnány přípravou a uspořádáním

koření, pláten, vody a různých nádob. Kassius, vida přicházet setníka, přistoupil k němu a vypověděl mu o zázračném uzdravení očí. Všichni byli velmi dojati, slavnostně vážní, zarmoucení a plni mlčenlivé lásky. Jen Magdaléna se oddala úplně bolesti a nevěděla o ničem, co se děje kolem ní.

Nikodém a Josef postavili zezadu na kříž žebříky a vystoupili vzhůru s velikým plátnem, na němž byly připevněny tři široké řemeny, podvázali tělo Páně a přivázali k příčným břevnům. Pak nasadili zezadu na hřeby nýty a vytloukali je ven ze dřeva. Těmito údery se ruce Ježíšovy příliš neotřásaly a hřeby lehce vypadly z ran, jež byly váhou těla hodně roztrženy; tělo spočívalo již na přivázaných šátcích a na hřebících neviselo. Trup mrtvého těla, který při smrti celou váhou poklesl, spočíval nyní na plátně, jako by seděl. Zatímco Josef vytloukal levý hřeb a levé ruce dal zvolna sklesnout do plátna k tělu, přivázal Nikodém pravou ruku plátnem k břevnu, vyrážel pravý hřeb a dal do plátna sklesnout pravé ruce. Veliký hřeb z nohou vyrazil zatím Abenadar, ale s velikou námahou.

Kassius uctivě zdvihl vypadlé hřeby a položil je na zem vedle Nejsvětější Panny. Teď přistavili žebříky z přední strany kříže vedle samého těla Páně, odvázali horní řemen od kmene a pověsili ho na hák žebříku. Podobně odvázali oba druhé řemeny a spouštějíce je pozvolna z kolíku na kolík, spouštěli zároveň i tělo Spasitelovo níž k Abenadarovi, jenž je uchopil pod koleny, zatímco Josef a Nikodém, držíce hořejší část těla s pažemi, opatrně a pomalounku sestupovali po žebřících, jako by nesli těžce raněného přítele.

Snětí Ježíše s kříže bylo nepopsatelně dojemné. Vykonali všechno tak opatrně a šetrně, jako by se báli, že způsobí Pánu bolest. Byli proniknuti k jeho svatému tělu takovou láskou a úctou, jakou cítili k svému Pánu za jeho

pozemského života. Všichni přítomní vzhlíželi k tělu Spasitele upřenýma očima a sledovali pozorně každý pohyb. Byli tiší a také pracující muži promluvili nezbytná slova jen šeptem, jako by vykonávali posvátný obřad. Když zaznívaly údery kladivem při vytloukání hřebů, byli všichni znovu jati hlubokou bolestí, protože zvuk úderů jim připomínal strašné přibíjení. Ženy tiše plakaly.

Nyní mužové položili mrtvé nejsvětější tělo Vykupitele do náruče jeho Matky, jež k němu vzpínala své ruce s bolestí a touhou.

Kapitola 60

Příprava k pohřbu

Nejsvatější Panna seděla na rozprostřené houni. Zády se opírala o stočená sukna, snad pláště. Svatá hlava jejího Syna se opírala o její pravé, poněkud pozdvižené koleno, tělo leželo nataženo na plátně na jejím klíně. Bolest a láska nejsvatější Matky byly stejně veliké. Znovu měla v náručí tělo svého přemilého Syna, jemuž za celou dlouhou dobu mučení nemohla prokázat nejmenší službu lásky. Ale teď viděla hrozně zohavené přesvaté tělo, jeho strašné rány měla přímo před očima a líbala jeho zakrvácené tváře. Magdaléna ležela u nohou Mistrových, s obličejem přitisknutým na jeho nárty. Mužové poodešli poněkud dolů po svahu, kde měli cosi zařídit k přípravě těla do hrobu. Kassius s obrácenými vojáky stál opodál ve velké uctivosti. Zle smýšlející odešli již do města, takže ti, kteří zůstali, prokazovali Ježíši poslední čest, střehouce místo, aby sem nevnikl žádný výtržník. Ochotně vypomohli, oč je kdo požádal.

Ženy měly kožené měchy na vodu, jež se daly složit. Stála tu též nádoba s vodou na řeřavém uhlí. Ženy podávaly Matce Boží a Magdaléně misky s čistou vodou a čer-

stvé houby. Použité vyždímaly do koženého měchu. Použitou vodu také nevylévaly, ale slévaly ji do nádoby. Byla tu Maria Kleofášovo, Salome a Veronika. Magdaléna byla zaměstnána ustavičně u přesvatého těla; Maria Heli, starší sestra svaté Panny, paní již letitější, seděla tiše na náspu popraviště. Jan pomáhal nejsvětější Panně, potom odešel k mužům a pomáhal také jim.

Matka Boží byla při všem nevýslovném utrpení pevná a statečná. Nechtěla, aby přesvaté tělo zůstalo v tak potupném stavu, a začala je tedy ihned čistit a umývat. Sňala s hlavy trnovou korunu, již rozvázala vzadu s velikou opatrností. Druzí jí přitom také pomáhali. Aby některé trny, jež vnikly hluboko do hlavy, při snímání koruny rány ještě více nerozdírali, musily být odříznuty. Trnovou korunu položily vedle hřebů; Maria nyní vytahovala dlouhé trny z hlavy malými, okrouhlými klíšťkami s pérem a smutně je ukazovala přítomným. Trny položila ke koruně. Mohly být opatrovány jako památka také jednotlivě.

Obličej Páně bylo stěží poznat, tak byl zohaven krví a ranami. Rozervaný vlas a vous byl slepen krví. Maria umyla hlavu a tváře a zaschlou krev ve vlasech rozmočila vlhkou houbou. Umýváním se staly rány, znamení strašného týrání Ježíšova, ještě zřejmější. Viděla jsem, jak nejsvatější Panna šátečkem, ovinutým kolem prstu, vymývala rány na hlavě, pak očistila ústa Páně, zuby a rty. Potom sčesala také několik zbývajících vlasů, které pacholci nevytrhali, ve tři díly, po stranách a dozadu, a pěkně je uhladila.

Když tak očistila svatou hlavu, políbila bolestná Matka líce svého Syna a zastřela je. Potom stejným způsobem ošetřila svaté tělo, krk, záda, krvavé a roztržené ruce. Ach, tu se teprve objevila všechna ukrutnost, s jakou katané jednali s Pánem; všechny kosti v prsou byly vyvráceny, všechny svaly roztrženy, rámě, na němž nesl těžký kříž,

bylo jedna veliká rána a celá hruď byla od bičování samá rána a podlitina. V boku byla široká rána. Maria všechny rány očistila. Magdaléna jí přitom chvílemi pomáhala, ale omývala tělo Spasitele spíše svými slzami nežli vodou.

Nyní Matka Boží natírala všechny rány mastí. Svaté ženy klečely naproti ní a podávaly jí pouzdro, z něhož Maria ukazováčkem a palcem nabírala vzácné masti a vtírala je do ran a zahlazovala je. Také vlasy mastí polila, potom vzala svou levicí Ježíšovy ruce jednu po druhé, políbila je uctivě a rány po hřebech vyplnila vonnou směsí. Stejně vetřela mast do rány v boku, do uší a do nosu. Vojáci chvílemi přicházeli a donášeli čerstvou vodu. Potom Maria zatlačila svému Synu oči obrácené v sloup a chvilku na nich podržela ruku, zavřela ústa Vykupiteli a plačíc, sklonila svůj obličej k jeho tváři. Magdaléna se však z veliké úcty obličeje Ježíšova nedotkla.

Již chvíli tu stáli Josef s Nikodémem a čekali. Tu Jan přistoupil a prosil nejsvětější Pannu, aby se rozloučila s Ježíšovým tělem, neboť je musejí připravit k pohřbu; blíží se již sobota! Maria objala mrtvolu svého Syna ještě vroucněji a odloučila se od ní s dojemnými slovy. Mužové zvedli svaté tělo Páně s plátnem, na němž spočívalo, s klína jeho Matky a nesli je s hory dolů. Tam si na pěkné, ploché skále připravili místo k balzamování. Viděla jsem nejprve rozprostřené síťové plátno, jakoby krajkové. Bylo tak řídké asi proto, aby mohla při umývání odtékat voda. Viděla jsem však ještě jiné plátno, velké a rozprostřené. Tělo Páně položili na plátno řídké, a druhé, velké, drželo několik mužů nad ním. Nikodém a Josef klekli a pod plátnem rozvázali roušku, kterou uvázali kolem beder a nohou Ježíšových, když ho snímali s kříže. Potom mu odvázali pás, jejž donesl na Kalvárii Jonadab, aby si Pán mohl přikrýt nahotu. Cudně umyli houbami spodní část těla Kristova pod plát-

nem, jež i jim samým skrývalo tělo Páně před jejich zraky, potom příčnými plachtami tělo pozdvihli a umyli je na zádech, takže nemusili tělo obracet. Umývali je tak dlouho, až voda, vyždímaná z hub, byla čistá. Nato omývali tělo vodou myrhovou. Viděla jsem, jak tělo položili a narovnali je uprostřed a v kolenou, protože s kříže bylo již poněkud ztuhlé. Pak mu podložili pod klín plátno asi tři lokte dlouhé, do klína mu dali několik svazků vonných bylin a posypali práškem, jejž Nikodém přinesl s sebou v krabici. Pak ještě jednou mazali rány, posypali je vonným kořením, nakladli byliny od beder až k nohám a pak je dobře zavinuli. Jan sem teď přivedl nejsvětější Pannu a ostatní svaté ženy. Maria poklekla k hlavě svého Syna a podložila mu pod ni jemný šátek, jejž dostala od Klaudie Prokly, ženy Pilátovy, a který měla dosud pod pláštěm ovinutý kolem krku. Potom společně s ostatními ženami obložila hlavu a krk až po ramena svazečky bylin, jemnými, nitkovitými rostlinami, a posypala práškem. Potom šátek kolem hlavy, krku a ramen pevně utáhla. Magdaléna nalila ještě z lahvičky jemnou voňavku do rány v boku. Mužové zkřížili ztrnulé ruce Ježíšovy přes klín, vyplnili všechno kořením, pod paže, na břicho, okolo srdce a vůbec kolem celého těla, a pak ovinuli celou mrtvolu až k prsům velikým plátnem, jako když se zavinuje malé dítě. Potom konec pásu protáhli pod jedním ramenem a pozdvihli tělo, zavinuli i hlavu, takže se tělo podobalo mumii. Nakonec položili tělo Páně na velké, šest loket dlouhé plátno, jež koupil Josef z Arimatie. Mrtvola ležela na něm napříč. Jeden konec byl přeložen od nohou k prsům, druhý přes hlavu a ramena k nohám a postranní díly byly obtočeny kolem těla.

Všichni obstoupili tělo Vykupitelovo a s pláčem se loučili, poklekli okolo něho a uviděli zřejmý zázrak; postava přesvatého těla se všemi ranami otiskla na povrchu pláten,

do nichž byl Pán zavinut, jako by jejich pečlivé ošetření a zármutek měl být vděčně odměněn a měl jim být zanechán obraz jejich Pána. S pláčem a nářkem objímali přesvaté tělo a uctivě líbali zázračný obraz. Velmi se divili, a proto ještě jednou plátno rozvinuli a podivili se ještě více, když shledali, že dolní plátna jsou naprosto čistá a bílá jako dříve a jen vrchní rouška nese obraz Páně.

Ze spodní strany, kde leželo tělo, byl otisk zadní a svrchu byla otištěna přední část těla. Plátno vsak musilo být složeno, protože navrchu se všechny cípy sbíhaly. Nebyl to otisk krvácejících ran, vždyť celé tělo bylo obloženo vonným kořením a ovázáno několikerými obvazky — byl to otisk zázračný, jenž svědčil o božství v těle Ježíšově.

I později jsem viděla osudy posvátného plátna, ale nedovedu to vše dobře povědět. Po vzkříšení měli toto plátno přátelé Ježíšovi. Viděla jsem, že jednomu, když je nesl pod paží, bylo sebráno a dvakrát jsem je viděla v rukou židovských. Viděla jsem také, že je křesťané na mnohých místech dlouho uctívali. Jednou se o ně přeli, a aby se hádka jednou provždy skoncovala, hodili roušku do ohně. Ale ta se tajemně zvedla a padla na ruce jistého křesťana.

Jsou tři otisky tohoto zázračného plátna. Svatí mužové přiložili jiná plátna na zázračný obraz, jak na přední, tak i na zadní část, a modlili se. Tyto otisky jsou posvěceny dotýkáním, podle úmyslů Církve, a způsobily již mnoho zázraků. Původní plátno jsem viděla už trochu roztrhané, jak je uctívali v Asii nekatoličtí křesťané. Jméno města jsem zapomněla, ale leží ve veliké zemi, blízko rodiště svatých tří králů. Ve vidění jsem poznala leccos o městu Turínu, o papeži Klementu I., pak o císaři Tiberiovi, jenž zemřel pět let po smrti Spasitelově, ale bylo toho příliš mnoho a všechno jsem to zapomněla.

Kapitola 61

Pohřeb

Mužové položili svaté tělo na kožená nosítka, přikryli je tmavou pokrývkou a provlekli tyče po obou stranách már. Nikodém a Josef je nesli vpředu, Jan a Abenadar vzadu. Za nimi šla nejsvětější Panna, Maria Heli, Magdaléna a Maria Kleofášova, potom ostatní svaté ženy, Veronika, Jana Chuzova, Maria Markova, Salome Zebedeova, Maria Salome, Salome Jeruzalémská, Zuzana a Anna, neteř Josefa Pěstouna, vychovaná v Jeruzalémě. Ke konci šli Kassius a vojáci.

Tak kráčeli, zpívajíce tichým, žalostným nápěvem žalmy. Na výšině spatřila jsem Jakuba Staršího, jak přihlížel průvodu. Brzy však zmizel; šel to zvěstovat druhým apoštolům do jeskyní.

Pohřební průvod šel do zahrady, která je vzdálena od hory Kalvárie asi sedm minut cesty, blízko brány Betlémské, táhnoucí se na výšině k městským hradbám. Je to zahrada velmi krásná. Jsou v ní mohutné stromy, úhledná sedadla, stinná místa, a část zahrady se táhne až k hradbám. Vstoupíme-li do zahrady od severu, vystupuje půda vlevo vzhůru k hradbám, vpravo na konci zahrady se rozkládá

skála, kde je hrob. Od vchodu do zahrady zabočí se vpravo ke hrobní jeskyni, jež je obrácena svými dveřmi k východu. Na straně jihozápadní i severozápadní jsou v této skále ještě dva menší sklalní hroby s nízkými vchody. Na západní straně vede kolem skály úzká pěšinka. Před vchodem do jeskyně je země výš, takže se ke dveřím skalní jeskyně sestupuje po schodech jako do nějakého příkopu. Vchod je zapleten proutím.

Prostor ve skále je tak veliký, že vpravo i vlevo mohou stát čtyři a čtyři lidé a mrtvola mezi nimi může být pohodlně pronesena. Ke konci na západní straně, právě proti dveřím, je široký, nevysoký výklenek. Hrobní lehátko pro mrtvolu je vhodně vydlabáno a jako oltář souvisí se skálou jen na zadní straně, u hlavy a u nohou může člověk stát a také před ním může někdo stát, i když dveře k výklenku jsou zavřeny. Dveře jsou měděné nebo z nějakého jiného kovu a otvírají se uprostřed na dvě strany. Nestojí kolmo, nýbrž poněkud šikmo před výklenkem a k zemi sahají tak daleko, že se může na ně položit kámen, aby se nemohly otvírat. Ten kámen leží ještě před vchodem do jeskyně a přiloží se ke dveřím až po pohřbu. Je to kámen veliký, trochu zaokrouhlený na zadní straně, jíž bude ležet u dveří, protože stěna vedle hrobových dveří není též přímá. Mají-li se dveře otevřít, kámen se neodvaluje, stejně bylo by to těžké v tak malém místě, ale ke kruhům v kameni zapuštěným se připne řetěz, visoucí ze stropu, nazdvihne se a odvalí, ale velmi těžko. Je k tomu potřebí více mužů.

Před vchodem do jeskyně je kamene sedadlo. Skála je porostlá trávou, může se po ní nahoře chodit a je odtud vidět siónskou výšinu a několik věží. Odtud je vidět i bránu Betlémskou, vodovod a studni Gihon. Uvnitř je skála bílá, prorostlá červenými a hnědými žilkami. Jeskyně je velmi čistě připravena.

Zahrada je obehnána živým plotem a uvnitř u vchodu má i ohradu z dřevěných tyček, které jsou připevněny ke kolům železnými kroužky. Před vchodem do zahrady a vpravo od skály roste několik palem. V zahradě roste mnoho křovin, květiny a různé koření.

Viděla jsem, že se průvod u vchodu do zahrady zastavil, neboť musili dveře zdvihnout několika sochory, jimiž také kámen odvalovali od jeskyně. Když došli k hrobové skále, odkryli máry a vyzvedli z nich mrtvolu na úzké desce, pokryté suknem. Nikodém a Josef nesli desku vpředu a vzadu, druzí dva po stranách. Nový skalní hrob vyčistili služebníci Nikodémovi a vykouřili ho. Byl ve skále velmi pěkně vytesán. Lehátko pro mrtvolu bylo u hlav poněkud širší než v nohách. Byla na něm vyryta podoba zahaleného těla, u hlavy a u nohou trochu zvýšená.

Svaté ženy si sedly na zahradní lavičku, která stála proti vchodu do jeskyně. Čtyři mužové nesli tělo Páně dovnitř, složili je na zem a rozšířenou část u hlavy naplnili vonným kořením. Potom na to rozprostřeli roušku a mrtvé tělo položili na lehátko do ní. Plátno viselo z hrobního lehátka dolů. Teď svému Pánu prokázali lásku slzami a objetím a vystoupili z jeskyně. Potom vešla nejsvětější Panna k hrobu sama. Viděla jsem, jak se plačíc sklonila nad mrtvolou svého Dítěte. Když vyšla z jeskyně, ihned tam spěchala Magdaléna. Natrhala v zahradě ratolestí a květin a položila je po mrtvém těle. Ještě jednou plačíc a naříkajíc objala nohy svého Mistra. Protože však ji mužové zvenku pobízeli, že je již čas, vyšla z jeskyně k ostatním ženám. Mužové převinuli visoucí plátno přes mrtvolu, rozprostřeli přes ni ještě hnědý koberec, potom zamkli dveře, které byly buď měděné nebo litinové, položili přes ně kolmo a napříč tyče, což velmi připomínalo kříž. Velký kámen, jímž se hrob zajišťoval, byl velice těžký. Přivalili ho sem, užívajíce

tyčí jako páky.

V hrobě se dělalo všechno při světle pochodní, protože tam byla tma. Při pohřbu jsem viděla nablízku zahrady a Kalvárie několik mužů, kteří smutně a bázlivě přecházeli. Byli to asi ti učedníci, kteří zvěděli o smrti Páně od Abenadara, a přišli sem z jeskyní a zase se tam vraceli.

Kapitola 62

Návrat od hrobu

Teď však již nastávala sobota. Nikodém a Josef odešli do města malou brankou, jež vedla ze zahrady městskou zdí. Tudy směly chodit jen jisté osoby. Jejich služebníci šli na Kalvárii, aby odnesli své náčiní. Vojáci se připojili k těm, co stáli na stráži u brány, a Kassius se odebral k Pilátovi, aby mu podal zprávu o všem, co se s ním stalo. Pilát poslouchal jeho řeči s tajnou hrůzou, ale navenek s ním jednal jako s blouznilem a poručil mu, aby kopí postavil přede dveře. Nejsvětější Panna, Magdaléna, Jan a ostatní odešli na Kalvárii, kde se modlili. Potom odešli do města též malou brankou, o níž jim řekl Josef s Nikodémem, že se jim na požádání otevře, stejně jako brána do večeřadla.

Když se Matka Boží vracela z Kalvárie se svým průvodem, viděla, že proti nim jdou vojáci s pochodní; proto ve dvou skupinkách poodešli z cesty, až vojáci přešli. Ti směřovali na Kalvárii asi proto, aby zakopali kříže před svátečním dnem.

Petr, Jakub Starší a Jakub Mladší potkali ve městě Josefa a Nikodéma. Všichni plakali. Zvláště Petr byl zarmoucen, objal je se slzami v očích, žaloval na sebe a naříkal, že nebyl

při smrti Pána, a děkoval jim oběma za hrob, jejž darovali Mistrovi. Na všech bylo vidět velikou bolest. Potom se rozloučili a šli hledat ostatní rozptýlené přátele.

Viděla jsem, jak později tloukla na dveře večeřadla nejsvětější Panna se svými průvodkyněmi. Byly všechny vpuštěny. Přišel také Abenadar a po chvíli jednotlivě i apoštolové a jiní učedníci. Svaté ženy šly do příbytku Matky Boží. Trochu se občerstvily a několik minut zarmouceně a úzkostlivě rozmlouvaly.

Mužové se převlékli do jiných šatů, a viděla jsem, jak ve své světnici stojí pod lampou a slaví sobotu. Potom jedli i oni u několika stolů. Ve všech panoval veliký zármutek a byli zmateni. I svaté ženy se modlily s Marií, stojíce pod lampou. Později, když už byla hustá tma, přišel ještě Lazar, Marta, vdova Naimská, Samaritánka Dina, Maria Sufanská, kteří po celý den byli v Betánii. Všecka bolest se opět obnovila, když se vyprávělo příchozím o umučení Páně.

Pozdě večer Josef z Arimatie šel domů s několika učedníky a ženami. Kráčeli plaše a smutně ulicemi jeruzalémskými. Náhle vystoupila z úkrytu blízko soudního dvora Kaifášova tlupa ozbrojenců a zajala Josefa z Arimatie. Ostatní křičeli strachem a uprchli. Viděla jsem, jak dobrého Josefa zavřeli do věže městské hradby. Původcem tohoto zatčení byl Kaifáš, který to zařídil tak, aby Josefa zajali pohanští vojáci, kteří soboty nesvětí. O zmizelém Josefovi se dále nemělo mluvit a měl se prostě nechat zemřít hlady.

Kapitola 63

Stráž u hrobu

V noci z pátku na sobotu radili se členové židovské vrchnosti, co mají podniknout vzhledem k zázračným jevům a smýšlení lidu. Ještě té noci šli k Pilátovi a říkali, že onen buřič za svého života pravil: “Třetího dne vstanu z mrtvých.” Nechť tedy Pilát dá hrob až do třetího dne hlídat stráží, aby snad učedníci Ježíšovi mrtvolu neukradli a nerozšiřovali pak pověsti, že jejich Mistr vstal z mrtvých. Pak by druhý podvod byl horší než první.

Pilát se už nechtěl věcí déle zabývat a řekl: “Vždyť sami máte stráž! Jděte a hlídejte si hrob, jak umíte!” Dal jim však ke stráži Kassia, jenž měl na vše dát pozor a pak mu podat zprávu. Viděla jsem pak, že dvanáct mužů vyšlo ještě před východem slunce. Vojáci nebyli oblečeni jako Římané; byli to příslušníci chrámové stráže. Vzali s sebou koše s hořícím uhlím, zavěšené na tyčích, aby v noci všechno viděli a také aby měli v tmavé hrobce světlo.

Došedše na místo, nejprve se přesvědčili, zdali je mrtvola v hrobě. Potom natáhli napříč přes dveře provaz a ještě jeden od shora dolů. Provazy zapečetili pečetí tvaru půlměsíce. Stráž se posadila naproti dveřím, úředníci se

vrátili do města. Vojáci se střídali po pěti až šesti mužích. Druzí zatím odcházeli do města a přinášeli všelicos k jídlu. Kassius však místo neopustil. Stál nebo seděl proti hrobu. V těchto hodinách přijal velikou vnitřní milost a dostalo se mu i vnitřního nazírání. Takové stavy duše mu byly arciť úplně cizí. Zde se obrátil a byl z něho nový člověk. Lítost, dík a klanění naplňovaly jeho duši.

Kapitola 64

Bílá sobota

Včera večer jsem viděla muže ve večeřadle. Bylo jich dvacet a byli oděni dlouhým, bílým šatem, přepásáni, a pod lampou slavili sobotu. Potom jedli. Pak šli spát a někteří odešli do jiných domů. I dnes jsem je viděla shromážděny, tiché, jak se střídavě modlili a předčítali a jak chvílemi někdo poodešel ke dveřím, aby vpustil nového příchozího. V budově, kde se zdržovala nejsvětější Panna, byla velká světnice. V ní byly zřízeny zástěnami a koberci malé cely, kde se svaté ženy uložily ke krátkému spánku. Ale už po půlnoci opět vstaly, rozžehly lampu a modlily se s Marií.

Asi o třech hodinách zatloukl na dveře Jan s několika jinými učedníky a budil je. Ženy vzaly na sebe ihned pláště a spolu s Matkou Boží opustily světnici. Právě v tu chvíli, kdy byl zapečetěn hrob, viděla jsem je jít ke chrámu, jenž býval již od půlnoci otevřen, neboť toho jitra začínala oběť velmi záhy. Dnes však bylo všechno pusté a zanedbané. Zdálo se mi, jako by se svatá Panna chtěla rozloučit s těmi místy, kde byla vychována. Hořely tu lampy, ale kromě několika strážných a sluhů nebyl v chrámě nikdo.

Synové Simeonovi a synovci Josefa z Arimatie měli mít

dnes dohled. Přistoupili k nejsvětější Panně a vodili ji s jejími průvodci celým chrámem, ukazovali a vysvětlovali jí spoušť, jež způsobilo zemětřesení. Patřili se strachem na všechnu tu zkázu a mlčky se klaněli svědectvím Božím. Přemnoho věcí nebylo ještě opraveno. Tam, kde se stýká předsíň a svatyně chrámová, byly zdi tak rozestouplé, že by člověk mohl projít trhlinami, ba zdem hrozilo zřícení. Římsa nad roztrženou oponou poklesla, sloupy, které ji podpíraly, se nahoře odtrhly a opona visela podél nich roztržená odshora dolů. Na severní straně chrámu, kde vypadl u kaple Simeonovy kámen a kde se zjevil Zachariáš, vznikla tak veliká díra, že tudy svaté ženy mohly pohodlně projít, a tu od učitelského stolce mohly se dívat roztrženou oponou do velesvatyně, což jindy nemohly a nesměly. Tu a tam byly stěny puklé, podlaha propadlá, sloupy vychýlené. Matka Boží šla se svým průvodem na všechna místa, jež jí byla posvátná vzpomínkou na Ježíše. Tam poklekla a líbala zemi. Přitom několika slovy vysvětlila, proč jsou ta místa významná. Ostatní také uctili místa, kde působil jejich Mistr.

Židé chovají velikou úctu k místům, kde se něco posvátného udalo, a proto se jich dotýkají, líbají je a padají na nich na své tváře. Nikdy jsem se tomu nedivila. Když člověk ví, věří a cítí, že Bůh Abrahámův, Izákův a Jákobův je živý Bůh a že přebýval v chrámě mezi svým lidem, spíše by se divil tomu, když by tak lidé nečinili. Kdo věří v Boha živého, kdo věří v Otce, v Spasitele a v Posvětitele lidí, kteří jsou jeho dětmi, nediví se, že z lásky přebývá živý mezi živými a že lidé jemu a všemu, co se ho týká, prokazují více lásky a úcty než pozemským rodičům, přátelům, představeným a vrchnostem. Židé se chovali v chrámě a na svatých místech tak, jako se chová křesťan před Nejsvětější svátostí. Ale i mezi židy byli lidé slepí, tak jako u nás za na-

šich dnů jsou lidé, jimž se říká "osvícení", a živému Bohu se neklaněli, nýbrž prokazovali pověrečnou úctu bůžkům světa. Také tito přemoudřelí si nevzpomínají na slova Ježíšova, jenž praví: "Kdo mne zapře před lidmi, toho zapřu i já před svým Otcem, jenž jest v nebesích!" Takoví lidé slouží bez přestání svým myšlením, řečmi a činy duchu světla, to je bludu a lži, a přitom zavrhují zevnější poctu Boží, říkajíce — jestliže Bohem samým ještě neopovrhli, — že se klaní v duchu a v pravdě. Avšak nevědí, že ta slova znamenají v Duchu svatém a v Synu, jenž přijal tělo z Marie, své panenské Matky, a který vydal svědectví o pravdě a mezi námi přebýval a za nás na kříži umřel a který v Církvi chce zůstat v Nejsvětější svátosti až do skonání světa.

Nejsvětější Panna putovala se svým průvodem v chrámě velmi uctivě. Ukázala přátelům, kde jako malá dívenka do chrámu vstoupila, kde byla až do svého zasnoubení vychovávána, kde byla Josefovi zasnoubena, kde obětovala Ježíše, kde pronesli svá proroctví Simeon a Anna; tu hořce plakala, neboť proroctví se vyplnilo, meč její duši pronikl.

Ukázala jim, kde našla pacholíčka Ježíše v chrámě mezi učiteli, a políbila uctivě křeslo. Byli také u pokladny, do níž vhodila malý penízek vdova, potom na tom místě, kde Ježíš odpustil cizoložné ženě. Když všechna místa uctili, dotkli se jich slzami i modlitbou, vrátili se na horu Sión. Maria se hojnými slzami rozloučila s chrámem, jehož pustota v den sváteční svědčila o hříchu lidu židovského. Vzpomněla si, jak Ježíš plakal nad chrámem a jak vyřkl proroctví: "Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej zase vzdělám!" Nepřátelé Ježíšovi zničili chrám jeho těla, a toužebně očekávala den, kdy se naplní slova věčné Pravdy. Už svítalo, když se Maria s průvodem vrátila do večeřadla. U vchodu se od nich oddělil Jan a učedníci a šli do vlastního veče-

řadla, svaté ženy se však uchýlily do vedlejší budovy.

Strávili den buď jednotlivě v smutku nebo v společných modlitbách. Všichni měli velikou úctu před Janem a také se před ním styděli, že on jediný byl při smrti Mistrově. Jan se však k nim choval velmi přívětivě a laskavě a jako nepředpojaté dítě ustupoval za druhé. — Viděla jsem je také jednou jíst. Všechno se dalo v tichosti a dům byl zamčen. Když někdo tloukl na dveře, otvírali mu plaše. Ostatně nemusili se tu bát, neboť měli právo být zde, protože dům patřit Nikodémovi a oni ho na svátky velikonoční najali.

Viděla jsem, že svaté ženy byly pohromadě až do večera v síni, která byla osvětlena lampou, neboť dveře měly zavřeny a okna tmavé světnice zastřena. Buď se společně modlily s Marií, nebo truchlily každá ve svém oddělení se zahalenými hlavami, sedíce na ploché, popelem posypané truhle, nebo stojíce tváří ke zdi. Kdykoliv se scházely pod lampu k společné modlitbě, odkládaly nejprve za svými zástěnami smuteční závoje. Viděla jsem, že slabší trochu pojedly, ostatní se však postily.

Když jsem se dívala svýma očima, viděla jsem tento obraz. Ale když jsem začala rozjímat myšlenky Matky Boží, viděla jsem ihned svatý hrob a stráže, jež stály nebo seděly naproti vchodu. Kassius tam byl také, zcela tichý a pohřížený v sebe. Hrobové dveře byly zamčené a přikryté kamenem. Ale já jsem viděla skrze dveře tělo Páně, tak jak je tam položili, obklopené světlem a září. Dva klanějíce se andělé byli u něho. — Když jsem nyní obrátila pozornost k duši Mistrově, ukázal se mi tak veliký a mnohotvárný obraz o sestoupení do předpeklí, že si z toho pamatuji jen velmi maličký díl, jejž chci teď vykládat tak, jak nejlépe dovedu.

Kapitola 65

Sestoupil do pekel

Když Ježíš s hlasitým výkřikem zemřel, viděla jsem jeho nejsvětější duši, obklopenou velikým množstvím andělů, jako světlou postavu u paty kříže sestoupit do země. Jeho božství však jsem viděla právě tak spojeno s duší jako s tělem, visícím na kříži. Jak se to stalo, nedovedu vypovědět. — Viděla jsem, že místo, kam se odebrala duše Ježíšova, je třídílné. Každý díl je okrouhlý, jeden od druhého oddělený prostorem. Před předpeklím byl prostor jasnější, veselejší, řekla bych zelený. Do tohoto prostoru vídám vstupovat duše vysvobozené z očistcového ohně, dříve než jsou zavedeny do nebe.

Předpeklí, kde se nacházeli ti, kdož očekávali spasení, bylo obklíčeno šedou, mlhavou vrstvou a rozděleno v různé kruhy. Zářící Spasitel, veden anděly jako v triumfu, vnikl mezi kruhy a prošel jimi; levý byl kruh praotců až po Abraháma, druhý od Abraháma až po Jana Křtitele. Duše ještě nepoznaly Spasitele, ale všechny byly naplněny radostnou touhou. Proniklo je to jako vzduch, jako světlo a rosa spásy. Stalo se to rychle jako závan větru. Pán pronikl nejprve do mlhavého prostoru, kde bylo místo Adama

a Evy, našich prarodičů. Mluvil s nimi, a oni se mu klaněli s nevýslovným nadšením. Potom se společně ubírali do předpeklí praotců, kteří žili před Abrahámem. To místo se podobalo očistci, neboť tu byli mezi nimi i zlí duchové, kteří některé duše rozčileně sužovali a trápili. Andělé zatloukli na bránu a poroučeli otevřít. Zdálo se mi, jako by volali: "Otevřte bránu, otevřte dveře!" Ježíš vítězoslavně vešel dovnitř. Zlí duchové utíkali pryč, křičíce: "Co je ti do nás, co tu chceš? Chceš nás teď ukřižovat?" Andělé je však spoutali a hnali před sebou. Tyto duše však znaly Spasitele jen velmi maličko a jen temně o něm věděly. Proto se jim Pán oznámil, a ony mu začaly prozpěvovat chválu. Potom se duše Páně obrátila vpravo, k vlastnímu předpeklí. Tam před vchodem potkal duši dobrého lotra, provázenou anděly, jak vchází do lůna Abrahámova. Zlý lotr se právě ubíral uprostřed zlých duchů do pekla. Ježíš promluvil na duši dobrého lotra a s ním a s anděly a spasenými vešel do pravého kruhu.

Zdá se mi, že tento prostor leží výše. Bylo to, jako by se šlo nejdříve pod hřbitovem a vystoupilo se pak ze země vzhůru do kostela. Spoutaní zlí duchové se vzpírali tam vejít, ale andělé je mocí přinutili. Tu byli všichni svatí Izraelité, patriarchové, pak Mojžíš, soudcové, králové, dále proroci, předkové Ježíšovi, jejich příbuzní až po Jáchyma, Annu, Josefa, Zachariáše, Alžbětu a Jana. V tomto kruhu nebylo žádných zlých duchů ani žádného trápení, jedině touha po zaslíbení, které se teď naplnilo. Nevýslovná slast a blaženost pronikla všemi dušemi. Pozdravovaly Vykupitele a klaněly se mu. Spoutaní zlí duchové musili vyznat před nimi své zahanbení; byli k tomu přinuceni.

Mnohé duše nyní byly poslány nahoru, aby pozdvihly z hrobu svá těla a vydaly zjevné svědectví o Pánu. To byla chvíle, kdy v Jeruzalémě tak četní mrtví vstali z hrobů,

ukázali se jako pohybující se mrtvoly a opět potom složili svá těla v zemi, právě tak jako úředník odkládá svůj plášť, když vykonal své úřední poslání.

Pak jsem viděla vítězný průvod opět vnikat do hlubší sféry, kde dleli zbožní pohané, kteří pravdu tušili a po ní toužili. Byli tu v jakémsi druhu očistce. Zde mezi nimi byli zlí duchové, protože mívali modly. Viděla jsem, jak ďáblové musili i tu vyznat svou šalbu a svůj klam, jak se duše s vroucí radostí klaněly Spasiteli a jak zlí duchové byli spoutáni a odvedeni pryč. — Tak Vykupitel v triumfu prošel velice rychle mnohými místy, kde se zdržovaly duše, a jak ještě mnoho jiného vykonal, ale nemohu to já ubohá vypovědět.

Konečně jsem viděla, jak se Pán s průvodem velice vážně ubíral do samého středu propasti, do pekla. Peklo se mi jevilo jako nepřehledně veliká, strašná, černá, kovově se lesknoucí kamenná stavba, do níž vchody tvořily ohromné černé brány se závorami a zámky, což naplňovalo hrůzou a zděšením. Tak jako obydlí blažených mělo podobu nebeského Jeruzaléma, města, v němž podle nesčíslných stupňů blaženosti byly zámky a zahrady, plné rozkošných květin a sladkého ovoce, tak i peklo se podobalo souvislému světu, v němž stála různá stavení, mezi nimi prostranství a pole. Ale všechno pocházelo z muk a trápení. Příbytky blažených se jevily jako zbudované na základě a v poměru nikdy nekončícího pokoje a věčného souzvuku, peklo však se zjevilo nesouladné, zhotoveno jen z věčného hněvu, sváru a zoufalství. Jako v nebi jsou nevýslovně krásné a průhledné budovy radosti a věčného klanění, tak v pekle jsou nesčíslné, tmavé žaláře a jeskyně muk, zatracení a zoufalství. Jako v nebi jsou nejpodivuhodnější zahrady s ovocem Božího občerstvení, tak v pekle děsí nejpustší pouště a hrozné močály, plné muk a trápení a všeho, co ošklivost

a hrůzu jen ještě zvětšuje. Viděla jsem tu chrámy, oltáře, hrady, trůny, zahrady, jezera, proudy zatracení, nenávisti, hrůzy, zoufalství, nepořádku, trápení a muk, v nebi však proudy požehnání, lásky, svornosti, radosti a blaženosti. V pekle věčný svár a nespokojenost proti sobě brojících zatracenců, v nebi blažené obcování svatých. Všechny kořeny a počátky lží a bludů byly patrný na nespočetných zjevech muk a trápení, nikde se nejevila ani nejmenší dobrota, nikde potěšující myšlenka, leč jen vědomí Boží spravedlnosti, že totiž každý zavrženec trpí ta muka a to trápení, která zavinil. Všechno, co se sem sešlo, byla podstata, podoba a zloba hříchu, hada, jenž se obrací proti těm, kdož ho chovají. Viděla jsem tu hrůzná stavení, sloupy, strach a úzkost nahánějící, právě tak jako v říši Boží jsem viděla všechno zbudováno k míru a pokoji.

Když brána byla od andělů vypáčena, bylo možno popatřit do propasti strachu, klení, nadávek, odkud vystupoval řev a bědování. Viděla jsem, jak Ježíš mluvil k duši Jidášově. Andělé shazovali celé zástupy zlých duchů. Všichni musili Ježíše vyznat a klanět se mu, což jim působilo největší trápení. Mnoho jich bylo spoutáno do kruhu okolo jiných, kteří byli stlačeni na menší prostor. Uprostřed zela propast, temná jako noc. Lucifer byl spoután okovy a vhozen do propasti. Kolem něho hučela tma. Stalo se to podle jistých pravidel, a slyšela jsem, že Lucifer, nemýlím-li se, 50 nebo 60 let před rokem 2000 po Kristovu narození má být na nějakou dobu propuštěn na svobodu. Někteří jiní zlí duchové mají býti vypuštěni o něco dříve k potrestání lidí a k jejich svádění. Myslím, že v současné době byli již propuštěni, jiní budou uvolněni brzy po této době.

Je nemožné, abych vypověděla všechno, co mi bylo ukázáno. Je toho mnoho, a já nejsem s to, abych vše srov-

nala do pravého pořádku. A jsem také tolik nemocná, a když o tom mluvím, staví se mi to všechno znovu před oči, a při takovém vidění člověk může umřít.

Viděla jsem však, jak vykoupené duše z předpeklí a z očistce provázely duši Kristovu na utěšené místo pod nebeským Jeruzalémem. Je to tam, kde jsem před nedávném viděla blaženého přítele. Sem přišla také duše kajícího lotra a uzřela Pána v ráji podle daného příslibu. Zde bylo připraveno duším radostné občerstvení u nebeských stolů.

Nemohu určit, jak dlouho vše trvalo, a také nejsem s to, abych pověděla, co jsem viděla a slyšela, protože tomu teď skoro sama nerozumím, nebo by tomu jiní špatně porozuměli. Viděla jsem Pána na velmi rozličných místech, ba i na moři. Bylo to, jako by osvobozoval všechno stvoření. Všude před ním zlí duchové prchali a vrhali se do propasti. Také na mnohých místech v zemi jsem viděla duši Páně. Tak se ubíral s Adamem a Evou k jejich hrobu pod Golgotou, a tam s nimi mluvil. Pak chodil pod zemí různými směry k hrobům proroků, jejichž duše se k němu přidávaly. Mnohé jim tam vysvětlil. Pak jsem viděla, jak Pán s vyvolenými, mezi nimiž jsem spatřila i Davida, zjevoval se na místech svého života a utrpení, a tam jim s nevýslovnou láskou vysvětloval předobrazy, co znamenaly a jak se na něm všechny vyplnily. Také na místě svého křtu jim dal pochopit milost svatého křtu. Rozjímala jsem přitom vroucně nekonečné milosrdenství Ježíšovo, jako by všem udělil milost křtu.

Je nevýslovně dojemné vidět duši Páně, obklopenou těmito blaženými a potěšenými duchy, jak jako světlá zář prochází temnou zemí, skalami, vodou i vzduchem a pokojně se vznáší nad zemí.

Kromě tohoto časného obrazu o sestoupení Páně do pekel viděla jsem i věčný obraz jeho milosrdenství vůči du-

ším. Viděla jsem, jak každoročně v tento den popatří do očistce skrze Církev záchranným pohledem a jak i dnes na Bílou sobotu vysvobozuje z očistce jednotlivé duše; dnes v rozjímání jsem viděla mnohé neznámé i známé duše, kterak jsou spaseny, ale nechci je jmenovat.

Prvé sestoupení do předpeklí je vyplněním předobrazů a ovocem toho je dnešní spasení. Sestoupení do pekel, které jsem viděla, je obraz z uplynulé doby, ale dnešní spása je trvající pravda; neboť sestoupení do pekel je zasazení stromu milosti a zásluh a dnešní spasení je ovocem tohoto stromu milosti v zahradě církevního roku. Církev bojující musí strom pěstovat a ovoce trhat a Církvi trpící je věnovat, protože ta nemůže sama od sebe učinit nic. Tak je to se všemi zásluhami Kristovými: musíme sami spolupůsobit, chceme-li se jich účastnit. V potu tváře si musíme dobývat svůj chléb. Všechno, co za nás Kristus učinil v čase, přináší věčné ovoce, ale my je musíme ošetřovat a trhat, jinak bychom ho nemohli na věčnosti požívat. Církev je hospodyní dokonalou, její rok je nejkrásnější zahradou věčného ovoce, podávaného v čase; v jediném roce je ho dost pro všechny. Běda však lenivým a nevěrným zahradníkům, jestliže se jejich vinou ztratí nějaká milost, která by mohla uzdravit nemocného, posilnit slabého, nakrmit lačného. Ti budou v soudný den klást počet nebeskému Hospodáři i z posledního stébla!

Kapitola 66

Jonadabův dobrý skutek odměněn

Jonadab, synovec Josefa, pěstouna Páně, pocházející z krajiny betlémské, puzen vnitřní úzkostí, spěchal na Golgotu a podal Ježíši šat na zakrytí nahoty. Potom se rychle vrátil do chrámu, ale když zabíjení beránků bylo přerušeno tmou, zemětřesením a zjevením se mrtvých, odkvapil domů, protože jeho žena a nedospělé děti byly nemocny. Viděla jsem, že tento dobrý člověk spěchá domů zcela proměněn. Dříve se o učení a život Páně pranic nestaral, protože ani jeho otec neměl náklonnosti k Ježíšovi. Viděla jsem, jak Jonadabovi k jeho velikému překvapení přicházely naproti matka, žena a děti zdravé a čerstvé. Nemohl ani svým očím uvěřit, protože je opustil nemocné. Viděla jsem, jak ho objímaly a vyprávěly mu, že hned po poledni se jim zjevila u lože vznešená Paní a řekla: "Vstaňte a běžte Jonadabovi naproti! On přikryl nahotu obnaženého!" Po těch slovech prý cítily velkou úlevu a vstaly zdravé, děkujíce podivuhodné Paní. Když však jí chtěly podat něco k jídlu, Paní ihned zmizela, celý dům byl pln přelíbezné vůně a ony byly docela nasy-

ceny. Vydaly se tedy na cestu, jak jim Paní nařídila, a šly mu vstříc. Také ho žádaly, aby jim pověděl i on, kterého nahého přioděl.

Jonadab jim vypravoval s pláčem o ukřižování Ježíšově a že Ježíš, syn Josefa a Marie, je prorok, Mesiáš a Svatý v Izraeli. Všichni teď byli smutni; ženy roztrhaly svá roucha a plakaly. Ale přece chválili Boha za veliké dobrodiní, které jim prokázal za tak nepatrný skutek lásky, a mluvili o hrůzných znameních na nebi i na zemi, která se toho dne stala, a vrátili se všichni domů. Zatímco žena vyprávěla mužovi o zjevení, viděla jsem jejich příbytek. Kdo to byl, nemohu s jistotou říci, je to jaksi temné, ale zdá se mi, že to byl zjev nejsvětější Panny. Viděla jsem, jak se později Jonadab, když uspořádal svou domácnost, přidružil k obci Páně.

Když Matka Boží ve veliké úzkosti volala k Bohu, aby odvrátil pohoršení Ježíšovy nahoty na kříži, viděla jsem, že její modlitba je vyslyšena. Můj pohled směřoval na Jonadaba v chrámě a viděla jsem, jak potom běží městem na Kalvárii. Nejsvětější Panna, cítíc velikou vděčnost za milosrdný skutek, vyprosila Boží požehnání Jonadabovu domu, a tu jsem viděla, že její modlitba je vyslyšena.

Takových milostí vyslyšení naší modlitby nebo proseb jiných lidí se nám dostává často, protože však to nevidíme všechno od počátku až do konce svýma očima, ani na to nemyslíme, nebo se nám to nezdá zázračné. Mnohdy vidíme, že účinky modlitby nebo milosti se dějí skrze anděla, a proto ti, kdož rozjímají život Ježíše a jeho svaté Matky, říkají: "Maria má tolik a tolik andělů ke svým službám a k své ochraně. Poslala anděly tam a tam, za tím nebo oním účelem." Taková řeč se ovšem nelíbí těm, kdož cestou rozjímavého života nekráčejí; ale těm, kteří rozjímají, zdá se to docela přirozené, když vidí Královnu nebes obstoupenou anděly, jako sluhové a stráže obsluhují zemské vladaře.

Obracejíce se v prostotě mysli k Bohu jako ke svému Otci, nedivme se, jestliže uvidíme i služebníky nebeského Otce, a v důvěrné odvaze je posílejme se svými rozkazy pro čest a slávu Boží. Velmi často se mi stává, že modlíc se za jiné, vroucně prosím svého anděla strážce, aby z lásky k Ježíši šel k andělu jiné osoby a to nebo ono vyřídil. Jeví se mi to tak, jako bych posílala důvěrného přítele nebo služebníka v důležitých věcech, a vidím přitom, že anděl skutečně jde a rozkaz plní. Ve svém mládí jsem myslila, že tak to dělávají všichni křesťané, ale když jsem se dověděla, že většina lidí takové věci nevidí, přece jsem se nedomýšlela, že je to nějaká má přednost, nějaké vyznamenání, protože jsem si byla dobře vědoma slov: "Blaženi jsou ti, kteří nevidí, a přece věří." Podle nevyzpytatelného řízení Božího a podle stavu milosti v člověku přicházejí pohnutky rozličným způsobem k dobrému skutku, za nějž se modlíme. Jonadab byl puzen na Kalvárii vnitřní úzkostí a soustrastí. Jiní lidé Božích milostí jsou pohnuti k činu vybídnutím anděla. Kdyby to bylo v Boží prozřetelnosti, byl by Jonadab uviděl nejsvětější Pannu a slyšel by slova: "Spěchej přikrýt nahotu mého Syna!" Právě tak jako se zjevila jeho rodině z vděčnosti za dobrý skutek.

Tak jsem viděla Matku Boží, jak se zjevila, stojíc na sloupě, apoštolu Jakubovi Staršímu, když prosil o její přímluvu v nesnázi před Zaragozou, a zároveň jsem ji viděla v Efesu v jejím domku, pohříženou v modlitbách, jak se za Jakuba modlí a duchovně k němu spěchá. Že se mu však zjevila na sloupu, stalo se proto, že ji svatý Jakub vzýval a modlil se k ní jako k podpoře, k sloupu Církve na zemi, a proto se mu zjevila jako sloup. Vždyť sloup je sloup a zjevit se musí také jako sloup.

Kapitola 67

Hora Lebka

Přemýšlela jsem o jménu hory Golgoty, Kalvárie, hory Lebky, a počala jsem rozjímati o tom místě od dávných časů, od Adama až po Krista. Něco si ještě z toho pamatuji. Viděla jsem Adama v jeskyni na hoře Olivové, kde se Ježíš potil krví, jak tam s Evou po vyhnání z ráje truchlil. Viděla jsem, že tam byl Evě slíben syn Seth a tam se i narodil. Také jsem viděla Evu v jeskyních, kde měli svůj klášter Essenové. Bylo to v Masfa, poblíž Hebronu.

Viděla jsem později, že krajina kolem Jeruzaléma po potopě světa nabyla jiné tvářnosti. Byla jako propletený, černý, skalnatý kraj. Velmi hluboko pod horou Kalvárií (při potopě se sem přivalila ta skála) byl mi ukázán hrob Adama a Evy. Chyběla hlava a jedno žebro; jedna hlava ležela mezi kostmi, k nimž nepatřila.

Často jsem už viděla, že všechny kosti Adama a Evy nezůstaly v zemi. Noe vzal několik kostí do archy, a ty potom dědilo pokolení za pokolením. Viděla jsem, že Noe a také Abrahám při obětech postavili na oltář několik kostí Adamových a připamatovávali tím Bohu daný příslib. Když Jákob daroval Josefovi pestrou suknici, daroval mu též jako

posvátné ostatky kosti Adamovy. Josef je nosil stále na prsou a byl s nimi též pochován a pak nesen v první hrobce chrámové — v arše — když Izraelští vyšli z Egypta. Věděla jsem mnoho o těchto věcech, ale opět jsem to zapomněla.

Viděla jsem Kalvárii za časů proroka Elizea. Tehdy byla jinačí než za časů Ježíšových; byl to pahrbek plný zdí a jeskyň, které se podobaly hrobům. Viděla jsem, jak se tam do hloubi hory ubíral Elizeus. Nevím, zdali to činil tělem nebo jen ve vidění. Viděla jsem ho, jak bral z kamenné truhly jednu lebku. U něho kdosi stál, tuším, že anděl, a pravil: "Toto je lebka Adamova." Prorok chtěl lebku vzít s sebou, ale anděl mu nedovolil. Viděla jsem na lebce tu a tam tenké, žluté vlasy. Dověděla jsem se, že místo dostalo jméno hora Lebka od proroka Elizea.

Kříž Spasitelův stál přímo nad hlavou Adamovou. Byla jsem též poučena, že to místo je středem země, a byly mi udány všechny míry a čísla do všech dílů světa, ale všechno jsem zapomněla. Onen střed jsem viděla. Dívala jsem se na něj jako shora a bylo tu všechno lépe vidět než na mapě, země, hory, pouště, moře, řeky, města, osady, blízké i daleké. Všechno bylo velmi jasné.

Kapitola 68

Kříž a lis

Přemýšlela jsem o slovech Ježíše, jenž pravil na kříži: "Lisován jsem jako hrozen, jenž po prvé lisován jest; veškeru krev svou musím dáti, až přijde voda a slupky zbělejí; nebude pak zde dále víno lisováno." Viděla jsem jiný obraz na vysvětlení.

Viděla jsem, že později po potopě světa skalnatá krajina zde nebyla už tak pustá a divoká. Byly tu vinohrady a pastviny. Spatřila jsem jednou i praotce Jafeta, starého, velkého, snědého muže, kterak se tu zdržuje se svými potomky a s mnoha stády. Příbytky měli v zemi a střechy přikryté travnatým drnem, kde rostly i zelenina a květiny. V kraji rostlo mnoho vinné révy a na hoře Kalvárii se lisovalo víno jakýmsi novým způsobem, při čemž byl Jafet přítomen.

Viděla jsem také dřívější způsob připravování vína i jeho požívání, a vůbec mnoho o víně, ale pamatuji si už jen něco málo. Napřed se jídaly jen hrozny, později je vytlačovali holemi mezi kameny, pak ve velkých dřevěných korytech. Teď jsem viděla nový lis, který se velmi podobal kříži. Byl to dutý, tlustý kámen; nahoru se přibil pytel

plný hroznů a shora na něj tlačil kámen s holí. Po stranách kmene byla zasazena v otvorech ramena, jimiž se pohybovalo vzhůru dolů, a ta vymačkávala hrozny v měchu. Vylisovaná šťáva tekla dole z kmene pěti děrami do kamenné štoudve a z ní trubkou, již tvořily dvě k sobě přiložené kůry a která byla vyložena jemnými destičkami a pryskyřicí vysmolena, do sklepa, do něhož byl Kristus uvržen před ukřižováním. Tehdy to byla čistá cisterna. Trubka byla pokryta travou a kamením, aby se nepoškodila. Na spodu lisu a v kamenné štoudvi u výtoků byly plstěné vložky, které zachycovaly kal. Když byl lis připraven, naplnili měch hrozny, jež měli v cisterně, pověsili do dutého kmene a dobře upevnili, položili kamenný poklop s tyčí do otevřeného pytle a počali hýbat rameny, a tak pracovali, až všechen mošt vytekl. Jeden muž byl též zaměstnán nahoře, kde poklop tlačil dolů a zabraňoval, aby víno horem nepřetékalo. Lis velmi živě připomínal kříž. Měli též dlouhou tyčku s pichlavou hlavičkou, podobnou ježku, kterou strkali do roury a do kmene, kdykoliv se ucpaly. Připomínalo mně to kopí s houbou, namočenou v octě. Vůkol jsem viděla nádoby a hadice, které byly zhotoveny z lýka a natřeny pryskyřicí. Mnoho nahých mladíků a chlapců, jen s pásem okolo beder jako měl Kristus, tu pracovalo. Jafet byl velmi stár, s dlouhým vousem a byl oblečen v kožiše a pln radosti se díval na nový způsob lisování. Byla slavnost a na kamenném lisu byla obětována zvířata, která běhala po vinohradě, mladí osli, kozy a ovce. Tak obětoval svého syna Izáka Abrahám, nejspíše na hoře Moria, protože přišli od východu.

Kapitola 69

Večer o Bílé sobotě

Když se sobota schylovala ku konci, šli společně Jan, Petr a Jakub Starší za svatými ženami, aby s nimi truchlili a potěšili je. Sotvaže odešli, posadily se ženy ještě jednou porůznu v smutečních pláštích a modlily se. Nejsvětější Panna se vroucně modlila, plna touhy po Ježíši, a tu jsem viděla anděla, jenž k ní přistoupil a pravil, že má vyjít k brance Nikodémově, neboť Pán se blíží! Srdce Mariino pronikla radost. Zahalila se do pláště a aniž co pověděla ženám, odešla samotná k Nikodémově brance v městských hradbách, kudy včera přišly ze zahrady.

Bylo asi devět hodin večer, kdy jsem viděla Matku Boží poblíž oné hradby na osamělém místě, jak se zastavila a zírala jako u vytržení, plna radostné touhy, na vysoké městské zdi; nyní jsem viděla duši Páně, zářící a bez ran, v průvodu světců Starého zákona, jak se vznáší k Marii. Pán ukázal na Marii a pravil: "Maria, Matka má!" Zdálo se, jako by ji objal, a zmizel. Nejsvětější Panna poklekla a líbala místo, kde stál. Její kolena a nohy se otiskly na zemi. Potom se s nevýslovnou radostí vracela k svatým ženám. Neřekla jim, co viděla, ale byla velmi posilněna, všecky těšila

a upevnila jejich víru.

Viděla jsem svaté ženy, jak před návratem Matky Boží přistoupily ke stolu, kde se zabývaly přípravou mastí a vonného koření. Dlouhý stůl měl nohy křížem a byl přikryt ubrusem, až k zemi sahajícím. Některé vybíraly rozličné byliny, pořádaly je, míchaly. Měly také lahvičky s mastí a nardovou vodou a několik druhů přirozených květin, mezi nimi i lilie. Některé totiž zašly do města, kde všechno koupily. Byla to Magdaléna, Maria Kleofášova, Salome Chuzova a Maria Salome. Chtěly s tím časně zrána příštího dne jít ke hrobu a tělo Páně obložit a políbit.

Potom jsem obrátila svůj zrak k Josefovi z Arimatie, jenž se v žaláři modlil. Viděla jsem, jak se vězení náhle naplnilo světlem a kdosi ho volal jménem. Bylo to však, jako by byl strop vyzdvižen. Ukázala se světlá postava, která shora spustila plátno, jež mi ihned připomnělo pohřební plátno Kristovo. Světlá postava mu poručila, aby pomocí tohoto plátna vystoupil. Viděla jsem, jak se ho Josef chopil oběma rukama, jak se opíral nohama o kameny, vyčnívající ze zdi a jak vystoupil po stěně zvýši nejméně dvou mužů až k otvoru, který se za ním zavřel. Když se octl nahoře, postava zmizela. Sama nevím, kdo ho vysvobodil, zdali Pán, nebo anděl.

Nyní Josef nepozorovaně utíkal po městské zdi až k místu, odkud bylo nejblíž k večeřadlu. Shromáždění učedníci měli dveře zamčeny a byli už velmi smutní nad zmizením Josefovým. Měli za jisté, že ho shodili někde do stoky. Když teď otevřeli a viděli Josefa znovu mezi sebou, velice se zaradovali, tak jako později, když Petr se k nim vrátil ze žaláře. Josef jim vyprávěl o zjevení, které se mu ukázalo. Byli tím potěšeni i utěšeni, občerstvili ho pokrmem a chválili Boha. — Ještě té noci uprchl Josef z Jeruzaléma do svého rodného města Arimatie. Ale uslyšev, že mu

už nehrozí žádné nebezpečí, vrátil se brzy do města.

Viděla jsem také na sklonku soboty Kaifáše a jiné kněze v domě Nikodémově. Na mnohé věci se ho tázali, zdánlivě docela v dobrém. Ale už nevím, o čem to bylo. Nikodém však vytrval pevně a věrně v obhajobě Ježíše. Potom odešli.

Kapitola 70

Noc před vzkříšením

Kolem svatého hrobu bylo ticho a klidno. Asi sedm strážných sedělo nebo stálo proti pahrbku. Kassius odešel z místa také jen velmi zřídka. Teď stál opět v rozjímání a v očekávání; byl účasten mnoha milostí, a proto měl více vnitřních zjevení a vnuknutí. Nastala už noc, a proto ohnivé koše byly rozžaty; vrhaly vůkol příšerné světlo. Viděla jsem, že přesvaté tělo leží beze změny zabaleno, světlou září obklopeno. Už od pohřbu byli tu dva andělé, kteří se klaněli, jeden u hlavy a druhý u nohou Ježíšových. Byli odění jako kněží a držením těla a na prsou zkříženýma rukama připomínali cherubíny na arše úmluvy, jenže jsem na nich neviděla křídel.

A tu nejsvětější duše Páně se spasenými dušemi praotců jako by se vznášela skalou k hrobovému lehátku, a tím jim dala poznat všechno zohavení a umučení svatého těla. Zdálo se mi, že v té chvíli byly obvazy sňaty, protože jsem viděla svaté tělo, plné ran. Božství Ježíšovo spojené s přesvatým tělem ukázalo se duším zázračným způsobem v celé zničenosti a v mukách lidských. Tělo se mi jevilo jako úplně průhledné, takže jsem viděla jasně až do nitra. Tak se

daly poznat jeho bolesti co nejhlouběji. Duše byly jaty nevýslovnou úctou. Zdálo se, jako by se soucitem chvěly a plakaly.

Viděla jsem, jako by duše Páně, ačkoliv nebyla s tělem spojena, přece v něm a s ním z hrobu zmizela. Zdálo se mi, že dva andělé nesli vzhůru svaté tělo, zmučené, obnažené, s množstvím ran, tak jak leželo v hrobě. Skála se zatřásla, když se vznášeli k nebi. Tam Ježíš mezi nesčetnými kůry andělů před trůnem svého nebeského Otce své umučené tělo obětoval, tak jako těla proroků po Kristově smrti byla vzata jejich dušemi a zavedena do chrámu, aniž obživla a aniž by po druhé musila umřít, když duše je opět bez násilí odložily. Teď duše praotců tělo Páně neprovázely, ale nemohu si vzpomenout, kde byly, až jsem je zase spatřila spolu s duší Páně.

Při tomto rozjímání jsem zpozorovala otřesení hrobu. Čtyři muži ze stráže odešli právě pro cosi do města a zbylí tři byli jako beze smyslů. Přičítali to zemětřesení, protože nic z toho, co se vskutku odehrálo, nezpozorovali. Jediný Kassius byl velmi pohnut a dojat, neboť duchovním zrakem cosi z toho viděl, ale nerozuměl tomu. Zůstal však na místě a čekal velice zbožně, co se bude dít dále. Zatím se čtyři vojáci z města vrátili.

Svaté ženy, když připravily masti a vonné koření a zavinuly to do pláten, znovu odešly do svých komůrek, ale neulehly ke spánku, jen si přilehly na rozvinutá lůžka, aby si trochu odpočaly, neboť ještě před svítáním se chtěly vydat k Božímu hrobu. Bály se však té cesty, protože měly strach, že nepřátelé Ježíšovi je mohou pronásledovat, jakmile vyjdou z domu. Nejsvětější Panna však je těšila, že si teď mohou poněkud odpočinout a pak statečně vyjít, že se jim nestane nic zlého.

Kapitola 71

Vzkříšení Páně

Když se obloha rozbřeskovala jitřním jasem, viděla jsem, že Magdaléna, Maria Kleofášova, Jana Chuzova a Salome, zahaleny v pláště, opustily večeřadlo. Nesly v plachetkách zavinuté koření a vonné masti a jedna nesla svícen se světlem, ale vše měly skryté pod plášti. Kořením chtěly posypat tělo a vylisovanou olejnatou šťávou je polít. Viděla jsem, jak kráčejí s velikým strachem k Nikodémově brance.

V téže chvíli jsem viděla duši Ježíšovu ve velikém jase, mezi bojovnými anděly, obklopenou mnoha světlými postavami, jak se shora skalou snáší na svaté mrtvé tělo. Bylo to, jako by se duše Kristova nad ním sklonila a s ním splynula. Viděla jsem, jak se údy v rouškách a v obvazech pohnuly. Všechno bylo plné světla a záře. Nyní jasné, živé tělo z boku rubáše vychází, jako by vystupovalo z otevřeného boku. Vzpomněla jsem si na Evu, jež vyšla z boku Adamova.

Teď jsem spatřila, jak se proplétá z hlubiny zjevení draka s lidskou hlavou a jak se zpod hrobu vynořuje. Drak vztyčil svůj hadovitý ocas a hrozivě obrátil pekelnou tlamu proti Ježíšovi. Zmrtvýchvstalý Vykupitel držel však v ruce

jemnou bílou hůl s vlajícím praporečkem. Stoupl drakovi na hlavu a třikrát udeřil zvíře holí. Nestvůra se po každé ráně více zúžila a konečně zmizela. Dračí hlava byla zašlápnuta a vzhůru pohlížela jen lidská hlava sama. Ten obraz jsem viděla při vzkříšení častěji, a takového hada jsem viděla hned při početí Ježíšově, jak číhá. Vždy jsem si vzpomněla na hada v ráji, jenže byl ohyzdnější, a myslím, že se tento obraz vztahuje k slovům zaslíbení: "Potomstvo Ženy rozdrtí hlavu hadovu." Celý zjev se mi zdál jen jako smyslový obraz pro mě, obraz o přemožení smrti, neboť když jsem zírala na drcení hadovy hlavy, hrob jsem už neviděla.

Teď se však Pán vznášel skalou vzhůru zářící a oslavený. Země se třásla a jeden anděl, oděn jako válečník, bleskem se z nebe spustil ke hrobu, odvalil kámen na pravou stranu a posadil se naň. Otřes byl tak prudký, že ohnivé koše se zakymácely a plameny plápolaly na všechny strany. Strážci padli k zemi jako omráčení a pokroucení leželi ztuhle jako mrtví. Kassius viděl dobře zář kolem svatého hrobu, viděl též, jak anděl odvalil kámen a posadil se na něm, ale Zmrtvýchvstalého nespatřil. Vzpamatoval se rychle, přistoupil k hrobnímu lehátku a ohmatal prázdná plátna. Pak chvíli čekal, pln dychtivosti, že bude svědkem ještě některého zázračného jevu. Potom odešel, aby podal o všem zprávu Pilátovi.

V tom okamžení, kdy anděl z nebe přiletěl a odvalil kámen, viděla jsem, jak se Spasitel zjevil své nejsvětější Matce. Byl nevýslovně vážný, krásný a zářící. Jeho oděv byl jako široký plášť, přehozený přes tělo, a vlál, když Pán kráčel, třepotaje se ve vzduchu, a třpytil se modrobíle jako kadidlový kouř v sluneční záři. Jeho rány byly velice široké a zářily. Na rukou bylo možno do nich vložit prst. Okraje ran se podobaly stěnám tří stejnoramenných trojúhelníků, položených do kruhu. Od středu ruky vycházely paprsky

k prstům. Duše praotců se uklonily před Matkou Boží, s níž Pán mluvil něco o shledání, ale zapomněla jsem to. Ukázal jí své rány, a když ona padla na zem, chtějíc jeho nohy políbit, vzal ji za ruku, pozdvihl ji a zmizel. V dálce jsem viděla ohnivé koše svítit u hrobu a na východní obloze nad Jeruzalémem zářil bílý světlý pruh.

Kapitola 72

Svaté ženy u hrobu

Svaté ženy byly blízko Nikodémovy branky, když Pán vstal z hrobu. Nezpozorovaly nic ze znamení, která se přitom stala, a také nevěděly, že u hrobu je také stráž, protože strávily včerejší celý den za zamčenými dveřmi. Proto pravily starostlivě: “Kdo nám odvalí kámen ode dveří?” V touze, aby už prokázaly poslední poctu svatému tělu, na kámen hrobový ani nepomyslily. Rozhodly se tedy, že masti a vonné byliny postaví k hrobu a počkají, až přijde některý učedník a hrob jim otevře. V takových myšlenkách se braly dále k zahradě. Když však přišly blíže a spatřily hořící světla a na zemi ležící vojáky, ulekly se a ve strachu si netroufaly vejít do zahrady, nýbrž se obrátily ke Kalvárii. Ale Magdaléna si nevšímala žádného nebezpečí a spěchala do zahrady. Salome šla za ní, ale v jisté vzdálenosti.

Obě ženy prošly nyní mezi ležícími strážci a přibližovaly se k hrobové jeskyni. Našly kámen odvalený, ale dveře byly přiklopeny. Tu Magdaléna s velikou bázní otevřela jedno křídlo dveří a nahlédla do hrobu. Uviděla prázdná plátna, ležící na lehátku. Všechno bylo plné záře a po pravé straně na lehátku seděl anděl. Magdaléna se

velice polekala a ihned se obrátila a spěchala zahradou k brance a běžela k apoštolům. Také Salome, jež vstoupila jen do hrobové předsíně, utekla z velikého úleku a běžela za druhými dvěma ženami, aby jim pověděla, co se stalo. Všechno se dalo rychle. Ženy se zhrozily, ale zároveň zaradovaly a váhaly ještě chvíli, než vešly do zahrady. Tu je potkal Kassius, jenž právě spěchal k Pilátovi, aby mu podal hlášení. Prohledal právě zahradu v domněnce, že by mohl někde najít Ježíše; ženám řekl jen několika slovy, co se stalo, a vybízel je, aby se samy přesvědčily. Dodaly si odvahy a vešly do zahrady. Když s velikou bázní vstoupily do hrobové předsíně, stanuli před nimi dva andělé v kněžských rouchách. Ženy se v úleku těsně sestoupily a padly na kolena s rukama kupředu vztaženýma. Jeden anděl jim řekl, že se nemusí bát, a aby tu Ukřižovaného nehledaly, neboť vstal z mrtvých, je živ a není ho již v hrobě mrtvých. Ukázal jim také prázdné místo a poručil jim, aby řekly učedníkům, co viděly a slyšely. Ježíš je předejde do Galileje. A ať prý se také rozpomenou, co jim dávno předtím pověděl: "Syn člověka musí být vydán v ruce hříšníků a býti ukřižován, a třetího dne vstane z mrtvých." Třesouce se, váhavě, ale s radostí podívaly se ženy na hrobové lehátko a na roušky. Potom odtud odešly, ale byly ještě teď velmi polekány a co chvíli se zastavovaly, ohlížely se, zdali někde Pána nespatří, nebo zdali se nevrací Magdaléna.

Viděla jsem, že zatím Magdaléna přišla k večeřadlu. Byla jako bez sebe a zabušila prudce na dveře. Uvnitř mnozí učedníci ještě spali podél zdí, jiní stáli v kroužku a radili se. Petr a Jan otevřeli. Magdaléna řekla jen dveřmi: "Vzali Pána z hrobu a nevíme kam!" Potom se velice kvapně vracela do zahrady. Petr a Jan vstoupili opět do síně, promluvili s ostatními apoštoly a pak běželi rychle za ní. Jan však běžel rychleji než Petr.

Viděla jsem opět Magdalénu utíkat do zahrady a k hrobu. Od rosy byla všecka mokrá, plášť jí spadl s hlavy na ramena a vlasy se jí rozpletly. Protože však byla sama, bála se sestoupit do hrobky a otálela u vchodu. Sehnula se, aby nízko ležícími dveřmi viděla do hrobu; rukou si vzadu přidržela vlasy, aby jí nepadly do tváře. Viděla dva anděly v bílém rouchu, sedící u hlavy a v nohách lehátka, a uslyšela slova: "Ženo, proč pláčeš?" Ona ve svém velikém žalu zvolala: "Odnesli mého Pána a nevím, kam ho položili!" Přitom se obracela, jako kdyby ho kolem hledala a jako by ho musila nalézt. Měla nejasný pocit, že je blízko, a ani zjevení andělů ji nemohlo v její touze zmást. Bylo to, jako by ani nepovážila, že vidí anděly a že k ní mluví. Nemyslila na nic než na Ježíše. Viděla jsem ji několik kroků před hrobem, jak přechází a hledá. Její dlouhé vlasy jí visely vpravo i vlevo po ramenou, i shrnula pravou rukou vlající vlas a přehodila jej dozadu a ohlížela se. Tu spatřila asi deset kroků na východ od skály mezi křovím za palmovým stromem vysokou, bíle oděnou postavu ve stínu. Ihned vykročila k ní. A zase slyšela slova: "Ženo, proč pláčeš? Koho hledáš?" Myslila si, že je to zahradník. Postava držela v ruce rýč a plochý klobouk, jenž měl vpředu stromovou kůru jako stínítko proti slunci, právě tak, jak jsem viděla zahradníka v podobenství, které Ježíš krátce před svým umučením vypravoval ženám v Betánii. Zjevení nebylo světlé, nýbrž podobné člověku, který v bílém rouše stojí ve stínu. Magdaléna ihned odpověděla: "Pane, vzal-lis ho ty, pověz mi, kam jsi ho položil! Půjdu k němu a vezmu si ho!" Pak se opět ohlížela po zemi, není-li snad položen někde blízko. I řekl jí Pán svým obvyklým hlasem: "Maria!" Ona, poznavši hlas a zapomínajíc na ukřižování, smrt a pohřeb, zvolala, jako by dosud žil: "Rabbuni!", to je Mistře! Padla před ním na kolena, vztáhla paže, jako by mu

chtěla obejmout nohy. Ježíš však pozvedl odmítavě ruku a řekl: "Nedotýkej se mne, neboť jsem ještě nevstoupil ke svému Otci! Běž však k mým bratřím a řekni jim: Odcházím k Otci svému a Otci vašemu, k Bohu svému a k Bohu vašemu." Potom Pán zmizel.

Tu se Magdaléna vzchopila a běžela, jako by to všechno byl jen sen, ještě jednou ke hrobu, kde opět viděla anděly a prázdné roušky. Nyní, ujištěna o zázraku, spěchala za svými průvodkyněmi.

Sotvaže opustila zahradu, přiběhl Jan a za ním hned Petr. Jan stál před vchodem a shýbal se, aby otevřenými dveřmi nahlédl dovnitř. Spatřil roušky. Vtom přišel také Petr a vešel dovnitř; našel pohřební roušky z obou stran svinuté doprostřed, vonné byliny zavinuté uvnitř a obvazy převázány. Rouška z obličeje ležela vpravo u zdi a byla složena. Nato Jan vstoupil také do jeskyně a rovněž to spatřil. Teď jim bylo jasno, teď pochopili, co pravil Pán a co je psáno v Písmě. Dříve tomu rozuměli jen povrchně. Petr pak vzal roušky pod svůj plášť a oba se vraceli Nikodémovou brankou. Jan běžel opět před ním.

Oba andělé seděli u hlavy a u nohou Páně v hrobě, pokud tu leželo svaté tělo. Také když přišla Magdaléna a oba apoštolově, ještě tu byli. Ale zdálo se mi, že Petr anděly neviděl. Později jsem slyšela, že Jan říkal učedníkům emauzským, že u hrobu viděl jednoho anděla. Do evangelia to nezapsal asi ze skromnosti, aby nevzbudil zdání, jako by chtěl vidět více než Petr.

Teprve teď jsem viděla, že kolem ležící strážní se vzpamatovali. Vyskočili, vzali kopí a světla, jež hořela na tyčích u dveří, a spěchali ustrašeni a rozrušeni branou do města.

Magdaléna zatím našla druhé ženy a vypravovala jim o zjevení Páně. Rychle odešla do města, avšak ženy se vrátily do zahrady. Mimo ně přešli odcházející vojáci a promluvili

k nim několik slov. Ještě než vstoupily do zahrady, blízko před brankou zjevil se jim Mistr v dlouhém bílém šatě. Pravil k nim: "Buďte zdrávy!" Ženy se zachvěly a padly mu k nohám; Pán k nim řekl ještě několik slov a ukazoval rukou na jisté místo do kraje. Potom zmizel. Svaté ženy spěchaly k apoštolům, aby jim vypravovaly, že viděly Pána a co jim řekl. Oni však z počátku nechtěli věřit ani jim, ani Magdaléně a považovali to všechno až do návratu Petra a Jana za mámení ženské obraznosti.

Jan a Petr potkali při svém návratu Jakuba Mladšího a Tadeáše, kteří chtěli jít za nimi k hrobu. I tito apoštolové byli vzrušeni, neboť blízko u večeřadla se jim Pán ukázal také. Petr se z údivu stal velmi zamyšleným. Viděla jsem, že se cestou také pojednou vzrušil, jako by uviděl Mistra.

Vídávám také nyní v těchto obrazech, že se některé jevy dějí v Jeruzalémě a na jiných místech i před jinými lidmi docela zřetelně, ale druzí to nevidí. Někdy se někteří velmi polekají a diví se, kdežto jiní zůstávají docela lhostejní, protože nespatří nic. Zdá se mně, že já vidím Pána ustavičně, kdežto jiní ho zahlédnou jen někdy.

Také jsem viděla oba anděly v hrobě po celou dobu, ale svaté ženy je vždy neviděly; spatřily buď jednoho nebo opět dva. Andělé, kteří promluvili k ženám, byli v kněžském rouchu; mluvil jen jeden a bylo vidět jen jednoho, když dveře byly otevřeny toliko napolovic. Anděl, jenž sestoupil s nebe jako blesk, odvalil kámen od hrobu a posadil se naň, byl v šatě vojenském. Proč se to všechno tak stalo, už nevím, ale když jsem to viděla, nedivila jsem se, protože při vidění je všechno jako ve skutečnosti a nic se nezdá neobyčejným.

Kapitola 73

Nepřátelé Ježíšovi

Asi za hodinu po vzkříšení Páně přišel Kassius k Pilátovi. Vladař ležel v lůžku. Kassius předstoupil a velmi pohnutě vyprávěl, jak se skála zachvěla, jak anděl s nebe bleskem sestoupil a kámen odvalil a jak roušky zůstaly prázdné ležet v hrobě. Pravil, že Ježíš je jistě Mesiáš a Syn Boží. Že vstal z mrtvých a již tu není. Pilát poslouchal s tajnou hrůzou. Nedal to však na sobě znát a řekl Kassiovi: "Jsi blouznil a jednals velmi pošetile, že sis stoupl k hrobu Galilejského. Tam tě dostali do své moci jeho bůžkové a nastavili ti před oči čarodějské zjevy. Radím ti, abys o tom pomlčel před velekněžími, nebo se zapleteš do nepěkných věcí." Dával mu najevo, že si myslí, že apoštolové ukradli Ježíšovo tělo a strážní teď mluví takové řeči, aby se ospravedlnili, že hlídali nedbale, nebo snad také proto, že byli očarováni. Když Kassius odešel, Pilát dal obětovat svým bůžkům.

Také čtyři vojáci přišli k Pilátovi se stejnou zprávou. Vladař však už s nimi dále nemluvil, ale poslal je ke Kaifášovi. Ostatní strážní přišli na veliký dvůr poblíž chrámu, kde se shromáždilo mnoho starých židů. Viděla jsem, jak

se radili, jak vzali vojáky stranou a dávali jim peníze, vyhrožovali jim, radili, aby všude vypovídali, že usnuli, a zatímco spali, že přišli Ježíšovi učedníci a tělo ukradli. Když však vojáci namítali, že jejich kamarádi, kteří již o všem podali zprávu Pilátovi, jim budou odporovat, slíbili farizeové; že to už u Piláta sami nějak zařídí. Zatím sem došli oni čtyři, kteří byli u Piláta, a také tu tvrdili stejné věci. Ale už se i městem rozneslo, že Josef z Arimatie nevysvětlitelným způsobem unikl ze zamčeného vězení. Když teď farizeové začali podezírat vojáky, že byli domluveni s Ježíšovými učedníky a že jim pomohli mrtvolu odnést, vyhrožovali jim, zvláště když se nepostarají o to, aby se mrtvola ihned našla. Mužové však odpověděli, že to nejde právě tak, jako nemohli strážcové věznice zabránit, aby Josef neunikl, a že ho také nemohou přivést nazpět. Bránili se statečně a nedali se ničím pohnout, aby vypovídali jinak, naopak mluvili zjevně a veřejně o ukrutném pátečním soudu. Tu je pochytali a zavřeli. Nepřátelé Ježíšovi však roznesli mezi lidem, že mrtvolu učedníci ukradli. Farizeové, saduceové a herodiáni se starali, aby se pověst hodně rozšířila. Ve všech židovských synagógách i v cizině se tvrdila tato lež a rozšiřovalo se tupení Božího Syna. Ale pomáhalo to stejně málo, protože po Ježíšově zmrtvýchvstání zjevily se některé duše zemřelých světců svým potomkům, pokud ovšem ti byli přístupni milosti, a pohnuli jejich srdce k obrácení. Také mnohým učedníkům, kteří začali ve víře kolísat a rozběhli se bezhlavě po celé zemi, se ukázala tato zjevení a potěšila je a upevnila ve víře.

Povstání mrtvol z hrobů po Ježíšově smrti nepodobalo se nikterak vzkříšení Páně. Neboť Vykupitel vstal v novém, oslaveném těle, chodil za dne živý po zemi a před očima svých přátel s tímto vstoupil na nebesa. Ony mrtvoly však byla neživá těla, která dala duším jen svůj šat. Opět

se pak položily do hrobů, kde čekají na vzkříšení o soudném dni, jako i my budeme čekat. Lazar však byl z mrtvých vzkříšen, žil skutečně a potom umřel po druhé.

Viděla jsem též, jak židé začali chrám umývat a uklízet. Sypali byliny a popel z kostí mrtvých a přinášeli smírné oběti. Sutiny odklízeli a zbořené zdi přikryli deskami a koberci. Potom přinášeli slavné oběti, které den předtím nemohli dokončit. Všechny řeči a nespokojenost potlačovali tím, že prý pokažení slavnosti a poškození chrámu se stalo následkem zemětřesení, jež bylo způsobeno vstoupením nečistých do chrámu. Hrozili také tresty a vyloučením. Přinutili tak sice lidi, aby mlčeli, zvláště když velice mnoho lidí mělo podíl na strašné vině. Zmohli tedy to, že upokojili množství zatvrzelého lidu. Ale lepší lidé se již teď v srdci tajně obrátili a později o letnicích i veřejně vyznali své obrácení. Velekněži se stávali sami v sobě malomyslnějšími. — Annáš byl jako posedlý. Zavřeli ho a lidé už ho nikdy nespatřili. Kaifáš byl vztekem uvnitř sžírán a byl také jako blázen. — Pilát dal svou manželku hledat marně. Později jsem viděla, že je schována v domě Lazarově. Nikdo netušil, že by byla tam, protože tam vůbec žádných žen nebylo. A jen Štěpán, mládenec, který nebyl ještě znám jako učedník, chodíval ven a donášel jí pokrm a zprávy. Štěpán je s Pavlem spřízněn, neboť je jeho bratrancem. — Šimon Kyrénský přišel po sobotě k apoštolům a prosil, aby ho přijali. Tím se končí rozjímání o umučení Páně, která trvala od 18. února až do 6. dubna 1823.

Obsah

ÚVOD **i**

1 Přípravy k poslední večeři **1**

2 Ježíš jde k večeři **6**

3 Velikonoční beránek **9**

4 Umývání nohou **13**

5 Ustanovení Nejsvatější svátosti **16**

6 Svaté svěcení **20**

7 Ježíš jde na horu Olivovou **24**

8 Hříchy světa **27**

9 Ježíš prožívá své velké utrpení **34**

10 Ježíš poznává budoucí neúspěchy **36**

11 Útěcha našeho Pána na hoře Olivové **49**

12 Jidáš a jeho oddíl **54**

13 **Pán je zajat** 60

14 **Přípravy nepřátel Ježíšových** 72

15 **Pohled na Jeruzalém** 75

16 **Ježíš před Annášem** 80

17 **Ježíš je veden od Annáše ke Kaifášovi** 84

18 **Soudní síň u Kaifáše** 85

19 **Ježíš před Kaifášem** 88

20 **Ježíš je posmíván** 95

21 **Petrovo zapření** 98

22 **Maria v soudní síni Kaifášově** 102

23 **Ježíš v žaláři** 106

24 **Jidáš před soudem** 109

25 **Ranní soud** 111

26 **Jidáš** 114

27 **Ježíš je veden k Pilátovi** 117

28 **Palác Pilátův a okolí** 120

29 **Ježíš před Pilátem** 123

30 **Žena Pilátova** 129

31 Ježíš před Herodem **132**

32 Znovu před Pilátem **138**

33 Bičování **143**

34 Maria **149**

35 Trním korunování **152**

36 Ejhle, člověk! **154**

37 Rozsudek smrti **159**

38 Ježíš bere na sebe svůj kříž **165**

39 První pád Kristův pod křížem **169**

40 Zarmoucená Matka **171**

41 Šimon Kyrénský **174**

42 Veronika **176**

43 Plačící ženy jeruzalémské **181**

44 Ježíš na Golgotě **183**

45 Maria a svaté ženy **186**

46 Ježíš je svlečen ze svých šatů **189**

47 Ukřižování **191**

48 Pozdvižení kříže **196**

49 Ukřižování lotrů 198

50 Ježíš a lotři na kříži 201

51 Prvé slovo Ježíšovo na kříži 204

52 Zatmění slunce 207

53 Druhé a třetí slovo 209

54 Čtvrté slovo Ježíšovo 213

55 Poslední slova na kříži a smrt Ježíšova 217

56 Zemětřesení 221

57 Josef z Arimatie žádá Piláta o tělo Ježíšovo 227

58 Bok Kristův kopím proklán 229

59 Snětí s kříže 232

60 Příprava k pohřbu 235

61 Pohřeb 240

62 Návrat od hrobu 244

63 Stráž u hrobu 246

64 Bílá sobota 248

65 Sestoupil do pekel 252

66 Jonadabův dobrý skutek odměněn 258

67 Hora Lebka **261**

68 Kříž a lis **263**

69 Večer o Bílé sobotě **265**

70 Noc před vzkříšením **268**

71 Vzkříšení Páně **270**

72 Svaté ženy u hrobu **273**

73 Nepřátelé Ježíšovi **278**